Dansk Husflidstidende.

Tillæg

til

Husvennen.

Udgivet af

N. C. Rom.

3. Aargang.

Kjøbenhavn.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Trykt hos J. H. Schultz.

1883.

Indholdsfortegnelse.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 18. Søndagen den 28de Januar 1883.

Dansk Husflidstidende.

For at imødekomme et fra mange Husflidsvenner udtalt Ønske, udgives dette Blad fra Aarets Begyndelse i udvidet Skikkelse, i det hvert Nr. herefter vil blive ledsaget af et Blad litograferede Tegninger til forskjellige Husflidsarbejder, ledsaget af Forklaringer i selve Bladet over Arbejdets Udførelse.

„Dansk Husflidstidende" udkommer som hidtil med et Nummer maanedlig og kan fremtidig bestilles gjennem alle Postkontorer og Boglader for 50 Øre fjerdingaarlig, frit tilsendt.

Bladet er Organ for „Dansk Husflidsselskab" og tilstilles i sin udvidede Skikkelse, som hidtil, ethvert Medlem af Selskabet uden Betaling frit tilsendt med Posten.

Husflidstegningerne, som efterhaands følger med Bladet, udkommer samlet i Hæfter (hvert indeholdende 4 Ark, til den billige Pris 50 Øre Hæftet).

Alle Husflidsforeninger og Haandgjerningsskoler, der er Medlemmer af „Dansk Husflidsselskab" modtager paa Forlangende alt det udkomne af disse Hæfter „Husflidstegninger" tilsendt uden Betaling, til Foreningens eller Skolens Brug.

Det bemærkes, at de nævnte Tegninger kun medfølger „Dansk Husflidstidende" men ikke kan medsendes „Tillæg til Husvennen" der med et lignende Indhold frit tilstilles alle Husvennens Holdere som hidtil uden Tegninger.

Indmeldelse af ny Medlemmer i „Dansk Husflidsselskab" modtages paa Selskabets Kontor i Kunstflidslotteriets Lokale, Industriforeningsbygningen, Kjøbenhavn, V.

Fra Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab til Selskabets Medlemmer.

Efter de nu gjældende Love for Selskabet skulde Bestyrelsen vælges af et Samfundsraad, der bestod af Formændene for en Række af Kredse, og denne Ordning skulde træde i Kraft, saa snart der var dannet 25 Kredse med mindst 20 Medlemmer i hver.

Alle Forsøg, som hidtil ere gjorte for at organisere Selskabet paa denne Maade, ere imidlertid mislykkede, i det Selskabets spredte Medlemmer ikke lade sig indordne under de af Lovene bestemte Kredse. Det er ikke lykkedes at danne mer end nogle enkelte Kredse, og disse have ikke en Gang alle det i Lovene forudsatte Antal af mindst 20 Medlemmer.

Bestyrelsen har derfor anset det for nødvendigt at faa Lovene saaledes ændrede, at man forlod Kredsinddelingen, og ligesom i de oprindelige Love byggede Organisationen paa de stedlige uafhængige Husflidsforeninger, til hvis Støtte Selskabet oprindelig er dannet. Et af Bestyrelsen nedsat Udvalg har derfor

gjennemgaaet baade de oprindelige Love fra Selskabets Stiftelse og de nu gjældende og foreslaaet saadanne Forandringer i de oprindelige, som Tiden og Erfaringen har godtgjort Ønskeligheden eller Nødvendigheden af. Udvalgets Lovforslag har dernæst været underkastet 2 Behandlinger af den samlede Bestyrelse, som endelig har vedtaget det i nedenstaaende Form.

I det Bestyrelsen herved forelægger dette Lovforslag for Selskabets Medlemmer, ville vi betragte det som godkjendt af Flertallet af Medlemmerne, dersom der ikke inden Udgangen af Februar Maaned indkommer nogen begrundet Indsigelse herimod til Bestyrelsen fra et større Antal Medlemmer.

Forslag til fremtidige Love for Dansk Husflidsselskab.

§ 1. Selskabets Formaal er at fremme den danske Husflid.

§ 2. Dette søges særligt opnaaet ved at fremkalde og støtte lokale mindre Foreninger, saavelsom ved at støtte enkelte Personer, som ville virke til Husflidens Fremme i deres Kreds.

§ 3. Paa saadanne Steder, hvor der viser sig Trang dertil, skal Selskabet støtte eller foranstalte Afholdelsen af Møder med vækkende og belærende Foredrag og Forevisninger, der kunne tjene til at give Befolkningen det rette Syn paa Husflidens Betydning og paa Midlerne til dens Fremme.

§ 4. Selskabet skal endvidere søge at fremkalde Udgivelsen og lette Udbredelsen af vækkende og vejledende Husflidsskrifter og Tegninger, for derved at vække Tanken om mangt et lønnende og behageligt Husflidsarbejde og fremkalde Sans for ædle Former og smukke Arbejder.

§ 5. Til Uddannelse af Husflidslærere foranstalter Selskabet hvert Aar i Sommerferien afholdt et større Kursus i Kjøbenhavn, samt til samme, eller anden passende Tid, mindre Kursus i Provinserne, forsaavidt de fornødne Kræfter og Midler staa til Raadighed.

§ 6. Med passende Mellemrum, helst sammen med de almindelige danske Landmandsforsamlinger, foranstalter Selskabet større Husflidsudstillinger afvexlende paa forskjellige Steder i Landet, forbundet med Præmiefordelinger.

§ 7. Selskabet skal tilstræbe Oprettelsen af en Mønstersamling af alt hvad der vedrører Husflidsarbejdet i forskjellige Retninger, samt af Materiale og Redskaber.

§ 8. For at denne Samling kan gjøre størst mulig Nytte skal passende Afdelinger af den kunne omsendes, som en Slags Rejsesamling, der særlig skulde anvendes til Forevisning ved Husflidsforedrag i de lokale Husflidsforeninger, ligesom Efterligninger af Samlingens Modeller ved Udlaan eller Salg skulle kunne erholdes af Foreninger og Private, for at bidrage til Husflidens Fremme i forskjellig Retning.

§ 9. Som Organ for Selskabet udgives en Maanedstidende, indeholdende Meddelelser fra Husflidens Omraade i Ind- og Udlandet, samt Beretninger om Selskabets Virksomhed.

§ 10. Enhver Mand eller Kvinde som erlægger et fast aarligt Bidrag af mindst 2 Kr., eller 25 Kr. en Gang for alle, er Medlem og har Krav paa at erholde Selskabets Organ frit tilsendt.

§ 11. Enhver i Virksomhed værende lokal Husflidsforening med bestemte Vedtægter og fast Bestyrelse, samt mindst 25 bidragydende Medlemmer, danner en Kreds af Selskabet, naar den har indmeldt sig som saadan i dette, og erlægger et aarligt Bidrag af 5 Kr. Til Fordeling blandt Kredsens Medlemmer modtages til Gjengjæld 10 Exemplarer af Selskabets Tidende.

§ 12. Samtlige Formænd for Foreningskredsene ere Selskabets Valgmænd, og vælger ved skriftlig Afstemning de $^{2}/_{3}$ af Bestyrelsen. Den ene Tredjedel udfylder Bestyrelsen selv ved Tilkaldelse af saadanne Mænd, den anser for gavnlige for Sagens Fremme.

§ 13. Bestyrelsen bestaar af 9 Medlemmer, som af deres Midte vælger Formand og Kasserer, samt et Forretningsudvalg bestaaende af 2 Medlemmer og Kassereren. Udvalget udnævner selv sin Formand, der fungerer som Bestyrelsens Næstformand.

§ 14. Med Udgangen af hvert andet Aar fratræder den ene Tredjedel af Bestyrelsen (2 af første og 1 af andet Hold). Valget af ny Bestyrelsesmedlemmer i Steden for disse skal foregaa

i hver forudgaaende Oktober Maaned paa den i § 12 angivne Maade. Gjenvalg er tilladt. Først i Januar Maaned sammenkaldes et Bestyrelsesmøde hvori Bestyrelsen vælger sine Bestillingsmænd. Formanden kan til enhver anden Tid sammenkalde Bestyrelsesmøder. Disse ere beslutningsdygtige naar $^2/_3$ af Medlemmerne ere mødte.

Forinden første ny Valg bestemmes Rækkefølgen af den ældre Bestyrelses Fratrædelse ved Lodtrækning.

§ 15. Forretningsudvalget antager selv den fornødne lønnede Medhjælp til Besørgelsen af Selskabets daglige Forretninger. Udvalget forestaar Anvendelsen af Selskabets Midler i Overensstemmelse med det af den samlede Bestyrelse vedtagne Aarsbudget, hvortil Udvalget har at fremlægge Forslag paa Bestyrelsens Hovedmøde i hvert Aars Oktober Maaned, for det kommende Aar.

§ 16. Selskabets Regnskabsaar afsluttes den 31. Marts. Udvalget har inden hvert Aars første Juni at aflægge fuldstændigt Regnskab for Anvendelsen af Selskabets Midler i det foregaaende Regnskabsaar. Naar to af Bestyrelsens Midte valgte Revisorer har bekræftet Regnskabets Rigtighed, og det er godkjendt af Bestyrelsen, offentliggjøres det i Selskabets Organ.

§ 17. Lovændringer kunne kun foretages naar 6 af Bestyrelsens Medlemmer stemmer derfor og Beslutningen godkjendes af Flertallet af Selskabets Valgmænd (d. e. Formændene for de lokale Husflidsforeninger der ere Medlemmer af Selskabet efter § 11 og 12).

Lovændringer kan foreslaas af Bestyrelsen. Naar 25 Medlemmer, eller $^1/_4$ af Valgmændene indsender bestemte skriftlige Forslag til Lovændringer, skal Bestyrelsen snarest forelægge Sagen for Selskabets Valgmænd. Naar to Tredjedele af disse, ved indsendt skriftlig Afstemning, godkjender Forslaget, og dette efter ovennævnte Regel tiltrædes af Bestyrelsen, betragtes Lovændringen som vedtaget.

§ 18. Opløsning af Selskabet kan kun ske naar 7 Medlemmer af Bestyrelsen stiller Forslag dertil, og to Tredjedele af Selskabets Valgmænd stemmer derfor. Selskabets Midler og Ejendom skal da ved den sidste Bestyrelses Bestemmelse udelukkende anvendes til almennyttigt Øjemed i Selskabets Aand.

Disse Love træde i Kraft, naar 40 Husflidsforeninger i Følge § 11 har indmeldt sig i Selskabet.

Dansk Husflidsselskab.

Følgende Medlemmer ere indmeldte:

Lars Andersen, Lødderup, Nykjøbing paa Mors.
Lærer Rose, Thisted.
Forpagter Bredstrup, Slemmingegaard, Grenaa.
Pastor C. Jacobsen, Børglum, Vraa, Hjørring.
Faxe og Hylleholt Sogns Husflidsforening, Faxe.
Forstander Axel Mikkelsen, Veste Brønderslev.

Husflidsudstilling i Aalborg 1883.

Efter at Husflidsbevægelsen i Danmark var rejst, lykkedes det, ved velvillig Imødekommen at faa Husflidsudstillinger indbragt som et Led i de danske Landmandsforsamlingers Produktudstilling i Nykjøbing paa Falster 1872 og i Viborg 1875. Skjønt navnlig den sidste meget smukke Husflidsudstilling tiltrak sig almindelig Opmærksomhed ved sit righoldige Indhold og sin smukke Ordning, blev dog Husflidsafdelingen, af flere Grunde, udelukket ved den 14de Landmandsforsamling i Svendborg 1878, hvor Dansk Husflidsselskab paa egen Bekostning maatte rejse en Bygning udenfor Landmandsforsamlingens Udstillingsplads, kun tilgængelig mod særlig Betaling. Skjønt denne Udstilling paa bedste Maade støttedes af talrige og dygtige Udstillere, var Resultatet dog meget uheldigt med Hensyn til Besøget, da dette langt fra svarede til de meget store Udgifter denne Udstilling desværre medførte for Selskabet.

Efter at Styrelsen for dette imidlertid havde overdraget Redaktør N. C. Rom at varetage Selskabets og Husflidssagens Interesser med Hensyn til Udstillingen ved dets forestaaende 15de Landmandsforsamling i Aalborg i Sommeren 1883 indledede atter Forhandlinger med Bestyrelsen for nævnte Møde, og det glæder os at kunne meddele, at disse ere afsluttede med det bedste Resultat, idet der ved Forsamlingsbestyrelsens venlige Imødekommen er vedtaget paa ny at optage Husflidsudstillinger som en Afdeling af Landmandsforsamlingens Produktionsudstilling ligesom i 1872 og 1875.

Som Følge heraf vil der paa Udstillingspladsen blive indrømmet Husflidsudstillingen et passende stort samlet Lokale paa selve Udstillingspladsen og der vil af Dansk Husflidsselskab blive stillet 400 Kr. og et passende Antal af Selskabets Sølv- og Broncemedailler til Bedømmelsesudvalgets Raadighed. Udstillingen vil, efter foreløbig Bestemmelse, blive aabnet Tirsdag den 26de Juni og vedvare til Lørdag Aften den 30te Juni.

Vi skal senere bringe de nærmere Bestemmelser

for Udstillingen og i Dag indskrænke os til kun at meddele hvilke Husflidsgjenstande Udstillingen særlig vil komme til at omfatte, saaledes som den vil blive ordnet i følgende 10 Klasser:

Klasse 1. Arbejder af Træ og Vidjer, saasom: mindre Landbrugsredskaber, Mejetøjer, River, Skovle, Kornskuffer, Truge, Træsko, Skeer, Klemmer, Kurve, Kurvemøbler, Naturbohave, Spaansenge o. desl.

Klasse 2. Arbejder af Siv, Straa og Humleranker, saasom: Gulvmaatter, Sivsko, Tækkesimer, Halmkurve, Straafletningsarbejder, Straahatte, o. desl.

Klasse 3. Forskjellige Arbejder af Metal, Ben, Horn, Rav, Fjer, Papir, Pap osv. Kunstigt udskaarne Træarbejder.

Klasse 4. Arbejder af Affald, saasom: Reb eller Tøjr af Haar, Børster, Listesko, Listetæpper, Kludetæpper, Spind og Tøj af opkartet Uld o. desl.

Klasse 5. Spundne og vævede Arbejder af Uld, Hør og Blaar; ɔ: hjemmegjorte Tøjer, saasom: Vadmel, Hvergarn, Gulvtæpper, Lærred, Dynevaar, o. desl.

Klasse 6. Strikkede og syede Arbejder fra Tjenestepiger og Husmandskoner (Broderier og fin Kunstsyning, som ikke er Landbohusflid, modtages ikke).

Klasse 7. Lappede og stoppede Arbejder.

Klasse 8. Arbejder fra Haandgjerningsskoler for Drenge.

Klasse 9. Arbejder fra Haandgjerningsskoler for Piger.

Klasse 10. Samlinger fra Husflidsforeninger.

NB. Der modtages ikke mere end højst 10 Numre fra hver Udstiller.

Vi skal senere bringe udførlig Underretning om de nærmere Regler for Anmeldelse og Indsendelse af Gjenstande til Udstillingen og skal, i det vi bringe foranstaaende foreløbige Meddelelse om Husflidsudstillingen i Aalborg dermed opmuntre alle Husflidsvenner til i Vinterens Løb at have Udstillingen i Erindring og at bidrage til at den danske Husflid i alle sine Forgreninger kan blive smukt fremstillet.

En nybygget Husflidsskole.

Snesere Sogns Husflidsforening ved Præstø har i Vinter fuldført et Foretagende, som vi vilde ønske kunde blive til Efterlignelse ret mange Steder. Styrelsen har nemlig for egen Regning rejst en ny Skolebygning paa Gaardejer N. Nielsens Lod i Snesere. Foretagendet, der væsentlig er gjennemført ved den Interesse Foreningens Bestyrelse og Formand, Gaardejer P. Hansen, har vakt for Sagen, er muliggjort ved et Laan fra Sparekassen til halvaarlig Forrentning og Afdrag, hvorfor Bestyrelsens 9 Medlemmer er Selvskyldnerkautionister. Sogneraadet har, efter at Bygningen er fuldført, bevilget et Bidrag paa 40 Kr. Foreningen har 130 Medlemmer, som aarlig yde henved 70 Kr. Skolen indviedes ved en smuk lille Fest den 17de November og aabnedes samme Dag. Over Døren staar Indskriften **HUSFLIDSSKOLE.** Den er forsynet med 5 Høvlebænke, Drejelad, Borde til Kostebinderarbejde osv. Det 144 □ Alen store Rum er forsynet med Brædegulv undtagen i det ene Hjørne hvor der er lagt Betongulv til Huggeblok og Slibestein, ved hvilken er anbragt et Afløbsrør for Spildevand. Hver Arbejdsaften oplyser 7 Stenoljelamper Rummet, hvor Arbejdet 2 Aftener om Ugen gaar med Liv og Lyst. Der er en kyndig Mand til at undervise Ungdommen, og skiftevis møder hver Arbejdsaften et Medlem af Foreningens Bestyrelse for at holde Orden og forestaa Udsalg af Raaemne og Værktøj. Af saadant anskaffedes strax for 130 Kr., der udsolgtes i Løbet af en Maaned.

Som Vidnesbyrd om at det ikke er enkelte, der have fremkunstlet dette Foretagende, men at Egnens Beboere har støttet den fra mange Sider, skal anføres, at Stenene til Grunden ere givne frit og at ikke faa ved Frikjørsel og paa anden Maade har bidraget til Værkets Fremme. Vi skal bringe de Mænd, der saa heldig har gjennemført det smukke Foretagende vor bedste Lykønskning til deres Gjerning og dertil knytte Ønsket om at ret mange maa have Glæde og Nytte af at søge Skolen og derigjennem bringe et smukt Vidnesbyrd for Egnens Beboere om den gavnlige Indflydelse Husfliden har paa Ungdommens Sæder og Dygtighed. Sagen vil derved sikkert vinde Tilslutning i fuldere Maal fra alle Omegnens velsindede Beboere, og dens Fremgang være sikret.

Men Snesere Husflidsforening har ved denne Skoles Rejsning Æren af at være den første stedlige Husflidsforening i Danmark, der ved egen Kraft og Energi har givet Sognets Husflid et Hjem. Gid mangen anden Forening heraf maatte se at en saadan Sag virkelig er udførlig og at Snesere Husflidsskole maa være Forløberen for mange lignende Bygningers Rejsning til Fremme for Husfliden.

K.

Ny Husflidsforening.

I Faxe og Hylleholt Sogne er der sidste Efteraar oprettet en Husflidsforening, som har fundet en saa varm Tilslutning hos unge og gamle, hos bemidlede og ubemidlede, at den nu efter lidt over to Maaneders Forløb tæller ca. 500 Medlemmer. Det aarlige Medlemsbidrag er 35 Øre for voxne og 20 Øre for Børn. I alt er der indtil Dato indkommen 190 Kr., men adskillige velhavende Folk, der har faaet Øje for Husflidens gavnlige Formaal, har ogsaa givet et større Beløb, end

det i Foreningens Vedtægter bestemte. Der er strax gjort en virksom Begyndelse, i det der rundt omkring i Kommunen er oprettet flere Husflidsskoler, og disse er blevne forsynede med Værktøj, Raastoffer og Lærerkræfter. Skoler haves paa følgende Steder: 1) Vallebo (Lærer Hansen, frit Værktøj og frit Lokale i Skolen). 2) Borritshoved (Lærer: Tømrer Hr. Nielsen, frit Locale i hans Værksted og frit Værktøj). 3) Hovby (Lærere: Høker H. Kristiansen og Snedkermester Ejlertsen af Faxe, frit Locale i Kommunens Fattiggaard og til Dels frit Værktøj). 4) Faxe (Lærer: Snedkermester Ejlertsen, frit Locale i hans Værksted og til Dels frit Værktøj). 5) Vivede (Lærere: Teglværksejer P. Olsen og Husmand H. Larsen, frit Locale i P. Olsens Værksted og frit Værktøj). Endvidere er der godt Haab om at faa en 6te Skole paabegyndt (i Stubberup) med det første, ligeledes arbejdes der fra Kvindernes Side paa at faa en kvindelig Haandgjerningsskole oprettet i Værløse. Alle Elever faar fri Undervisning, men maa selv afholde Udgifterne til Lys og Varme. De fleste Lærere underviser uden Betaling; nogle modtager Vederlag af Foreningens Kasse. Til Sommer afholdes den første Udstilling, der sikkert vil blive righoldig og fremvise mangt et godt og smukt Vinterarbejde.

Foreningen er oprettet ved særlig Virksomhed af Lærer R. Hansen i Vallebo, der, ogsaa er valgt til Formand i Bestyrelsen.

Vi kan ikke noksom fremhæve den smukke Deltagelse, som de ældre synes at vise overfor den her omtalte nylig oprettede Forening, navnlig er den Beredvillighed hvormed flere Haandværkere og andre er komne Sagen i Møde, i det de har stillet baade Locale og Værktøj til Afbenyttelse, i høj Grad efterlignelsesværdig.

En Husflidsudstilling.

Det er rart at være til Fest, naar Luften i Festsalen er god. Det fik jeg et Indtryk af forleden Dag, jeg var i Jebjerg Forsamlingssal ved Husflidsudstillingen og Mødet om samme. Det var en Festdag for mig og mange flere, for her fik vi at se og høre noget, vi ret kunde blive glade ved, fordi vi fik et bestemt og levende Indtryk af, at det, der gav Festen sit Præg: „Husfliden med dens Nytte og Glæde og dens forædlende Udvikling paa Menneskelivet", er noget, der er værd at elske og faa baaret frem, Og derfor maa Tanken ogsaa med Taknemmelighed henledes paa de Mænd, som utrættelig har arbejdet for denne Sag. Blandt disse Mænd maa her paa Egnen nævnes Lærer P. Madsen i Mogenstrup, der i mange Aar har arbejdet i Troskab for Sagen, og har ofret mangen Time for dens Fremme. Paa hans Foranledning og med velvillig Støtte fra „Dansk Husflidsselskab" oprettede Husflidslærer Jens Pedersen Torp en Husflidsundervisning i Jebjærg (midt i Salling), der efter at have varet en Maaned sluttedes med en Udstilling og Husflidsforedrag den 14de Oktober. Der begyndtes med 12 à 14 Elever, men der sluttedes med omtrent det dobbelte Antal. Som Tiden rykkede frem, meldte sig flere og flere, saa en Del maatte nægtes Optagelse da Undervisningsarbejdet ellers vilde oversteget en Lærers Kræfter. Den paafølgende Søndag var udstillet samtlige Husflidselevers Arbejder, hvoraf Paparbejde samt finere og grovere Børster, Fejekoste osv., saagodtsom Alt var smukt og vel udført, hvorimod Kurvemagerarbejdet vidnede mere om Begynderen, skjøndt af Folk, der her har prøvet denne Idræt for første Gang, turde de udstillede Kurve nok anses for at være en ganske god Begyndelse; ved Øvelse kan det jo stadig blive bedre, nu Fremgangsmaaden er lært. Af Træarbejder var der forholdsvis mindst, vel paa Grund af, at den indskrænkede Tid ikke tillod Indøvelsen i saa mange Fag. Der var vel samlet henved et Par Hundrede Mennesker, der med stor Interesse tog de udstillede Gjenstande i Øjesyn, og Alle var vist enige om, at Udbyttet af den her udfoldede 4-Ugers Virksomhed var over Forventning tilfredsstillende og varslede godt for en fremtidig Husflidsvirksomhed. Kl. 4½ aabnede Pastor Glud Mødet og gav Ordet til Lærer Jensen, Hindborg, der i hjærtelige og velvalgte Ord tolkede sin og øvrige Elevers Glæde over at have lært J. P. Torp at kjende, baade som Husflidslærer og som Menneske. Taleren takkede ham ikke alene for, hvad han havde udrettet her, men ogsaa især for Maaden, han havde udrettet det paa. Taleren sluttede med i Forsamlingens Paasyn at overrække Torp en værdifuld Bog i Pragtbind, som et Bevis paa samtlige Elevers Tak og Erkjendtlighed. — Derefter talte Skolebestyrer Andersen fra Silkeborg og begyndte med at minde om, at vi leve baade i en Aandens og Haandens Verden, at man, ved at virke for den ene, var stærk udsat for at stille den anden i Skygge. Han mindede om, at det Redskab, der var os givet til Brug i Aandens Verden, var Ordet, at Redskaberne i Haandens Verden vare saare mange, deres Tal voxer med hver Dag, og de blive stedse fuldkomnere, mens Ordet er det samme. Benyttelsen deraf skulde gjærne ogsaa blive mere og mere fuldkommen. Efter at Taleren havde skildret Menneskenes Forhold til og Brug af Ordet samt dettes Magt og Betydning, gik han over til at tale om Menneskenes Virksomhed i Haandens Verden: „Hvor er det det dog nogle fornøjelige Timer, naar man i lange Vinteraftener under Sang og Samtale, enten Forældre og Børn eller Lærer og Børn, arbejde paa et eller andet, der vækker Børnenes Interesse. Under denne hjemlige Hygge her breder sig om dem voxer Fortroligheden, Tilliden og Kjærligheden til deres Vejledere. Ved et saadant Samliv med Børnene

lærte man dem at kjende Hjemmets Hygge, at elske Arbejde. Man maatte ikke tro, at Taleren ønskede at se hele Landets Børneflok sidde og lave Pølsepinde og Fotografirammer blot for at lave det eller for derved at skaffe sig en Pengefortjeneste, skjøndt denne jo heller ikke er at foragte, naar den kan faas i Tilgift. Nej, det store ved Husflidssagen er, at den har en saa stor opdragende Betydning, som kun de kan have en Mening om, der har beskjæftiget sig dermed og har Erfaring for sig. Det er Forældrenes Skyld, naar Børnene blive uartige, det er de kun, naar de mangle Beskjæftigelse. Faa de noget at bestille, er de ikke længere uartige. Man kan jo ikke forlange af et Barn, at det skal sidde stille i en Krog, Noget maa Børnene absolut have at tage sig for, dersom vi ikke vil have dem opdragne til tankeløse Væsener, og derfor maa vi beskjæftige dem for at lede deres Tanker i Retning af det gode. Selve Nytten af Arbejdet behøver vist næppe ved en saadan Lejlighed at omtales, hvor man har saa mange Beviser derpaa som de mange og tildels smukke Ting, der her saas, var lavet af ene Begyndere, og Taleren maatte kalde det et sjældent godt Resultat af det nu sluttede Kursus. — Derefter holdt Lærer Torp et længere Foredrag om Husflidens opdragende og forædlende Betydning, og han udtalte det ønskelige i, at Husflid eller Haandgjerning kunde blive indført i Skolerne.

(Meddelt efter Skive Folkeblad.)

Vintertiden.

Et Par Ord til Ungdommen.

(Af „Den danske Jordbruger", udgivet af J. P. Dreyer og Rasmus Nielsen).

Naar jeg i Dag vender mig til Ungdommen og har givet mit lille Stykke Overskriften „Vintertiden", da forstaar De vel let, Hr. Redaktør! at det er om Anvendelsen af Tiden jeg vil sige et Par Ord. Det er jo i Ungdommen, Grunden skal lægges til den senere Manddommens Gjerning. Men ser vi, hvordan Ungdommen mange Steder benytter sin Tid til Lediggang og det, der er værre, da spørger man: hvad skal Følgen af dette blive? og Svaret ligger ganske nær: Usselhed, Armod, Forbrydelser, bliver Følgen af en forspildt Ungdomstid. Nu i Vintertiden har Ungdommen Tid at raade over; de lange Aftener bør ikke spildes, men anvendes til nyttig Gjerning. Mangen en Karl bør benytte Aftenskolen, hvor saadan holdes. Vel er det ikke stort, der kan udrettes ved et Par Aftener om Ugen at besøge Skolen 2 à 3 Timer hver Gang; men mange Steder fra ved jeg dog, at Karle, som flittigt har besøgt Aftenskolen 2 à 3 Vintre i Træk, derved har faaet en god Forberedelse til Højskolen. Aftenskolen kan i hvert Fald være en god Støtte for at faa noget Udbytte af Fliden i Hjemmet. Og Kundskaber trænger vi alle til. Uden Kundskaber er det umuligt at komme frem i Livet. Men Kundskaber skal indsamles i Ungdomstiden, og de lange Aftener kan, ret benyttede, give et Udbytte, som ikke er til at foragte. Alene Læsning af nyttige og oplysende Bøger og Blade kan hjælpe godt fremad; og nu til Dags er der jo ingen Mangel paa den Slags Midler, blev de blot benyttede i noget større Udstrækning. Derfor tag fat, I unge! hvad I lærer nu, kommer jer mange Gange til gode senere.

Og saa er der Husfliden, jeg ogsaa gjærne vilde sige et Par Ord om. Det er des værre i mange Egne af Landet altfor almindeligt, at hver Gang der skal blot sættes en Vognkjæp i, eller sættes en Tand i en Rive, saa spilder man ikke sjælden mer Tid med at løbe til Haandværkeren dermed, end det kunde tage at reparere Skaden. Det er en Skam for de unge og Skade for de gamle. Saadanne Smaating, som daglig bruges paa Landet, maatte enhver let selv kunne lave uden at skulle ulejlige andre dermed. Jeg erindrer endnu fra mine Drengeaar, at jeg om Vinteren paa Regnvejrsdage stadig var i Huggehuset, og saadanne Ting som Grebe og Skovle, River og Høledrag, Vognkjæppe o. s. v. lavede vi altid selv og var aldrig forlegne, om et eller andet gik i Stykker: vi havde da stadigt liggende oparbejdet nyt, som vi kunde sætte i Stedet, eller ogsaa reparerede vi selv i et Øjeblik Skaden. Nu ved jeg nok, at i Huggehuset er det ikke heldigst at være om Aftenen; men der er saa mange Smaating, som kan laves inde i Stuen, og hvorved Haand og Øje øves, saa man heller ikke er fremmed, naar man kommer i Huggehuset. Saadanne Smaating mener jeg, vor Ungdom burde tage fat paa i de lange Vinteraftener. Tiden gaar saa fornøjeligt derved, og alt imens vinder man en Færdighed, som tit kan komme en til gode.

Og saa er der en Ting endnu, jeg vilde tale med Ungdommen om. Det er de mange Baller i Vinterens Løb. Ja, jeg behøver vel blot at nævne Sagen; enhver vil vist strax give mig Ret, at de kun er til Skade paa den Maade, de nu holdes. Jeg mener nu ingenlunde, at Ungdommen ikke maa more sig; tværtimod! en Ungdom, som ikke er munter, bliver der sjælden noget af. Men Morskab og Morskab er to Ting. Det er det raa, Drik, Slagsmaal o. s. v., vi maa have bort. Hvorfor kan I ikke lige saa godt nu, som vi ældre kunde det, komme sammen, danse og spøge med hinanden en Aften en Gang imellem, uden at den just skal udarte paa den Maade, det nu gjør? Overvej en Gang den Sag alvorlig, og jeg er vis paa, det vil blive bedre.

Og nu I ældre! Ogsaa til jer vil jeg sige et Par Ord. Det er blot disse: Støt og led de unge! I er dog nu naaet saa vidt, at I kan se, om I vil,

hvad baade det ene og det andet kan føre til. Har I Ungdommen kjær, da tag enhver, som trænger dertil, venlig ved Haanden, og støt enhver god Bestræbelse hos de unge, selv om I ikke kan se Nytten af det, de vil tage sig for. Jeg underskriver mig blot

En Ven af Ungdommen.

Husflidstegninger.

Der er ofte Spørgsmaal om gode Tegninger og Forbilleder til Husflidsarbejder og Sløjdskoler. Tegninger findes der ganske vist i Massevis, men de tilfredsstille sjældent da de fleste er Forbilleder, ofte i slette meningsløse Tegninger, til Løvsavarbejde, og dette er — efter at have gjort al den Fortræd overfor en sund Husflidsopfattelse, det har kunnet — forlængst forkastet som god Husflidssyssel af alle sande Husflidsvenner. Endvidere findes en Del Tegninger til Udskæring i Naturstil. Men ligesaa fortræffeligt dette Arbejde kan være, udført efter vel tegnede, kunstnerisk udførte Forbilleder, lige saa kjed bliver Husflidsvennen ved den evindelige Gjentagelse af de samme Fotografirammer, Hylder, Urholdere osv., naar de da ikke ved praktisk Anordning og kunstnerisk Tegning byder en virkelig Berigelse ved ny Former i original Gjengivelse.

Det er imidlertid et glædeligt Tegn at de i den nyere Tid udkommende Husflidstegninger søger ny Baner og Frigjørelse fra de Retninger Markedet er overfyldt af, og vi skal her bringe nærmere Omtale af de Husflidstegninger hvis Udgivelse i den nyere Tid er os bekjendt og som synes os anbefalelsesværdige.

„Slöjdaren, Tidning för Folkskole- och Hemslöjd“ er Navnet paa et litograferet Maanedsblad som har gaaet et Aar og i den Tid bragt ikke lidet af Interesse. Udskæring udgjør dog den mindste Del af Indholdet, da det særligt har lagt an paa at bringe Afbildninger og Beskrivelse til Udførelsen af mange forskjellige Slags nyttige Ting og Gjenstande i Træ, Staaltraad og Kurvefletning. Valget har vel ikke altid været lige heldigt og Tegningerne, der udføres i stræng geometrisk Maner ser gjærne lidt kjedelige ud og turde ofte være mindre let forstaaelige for den Husflidsmand, der ikke er indviet i Tegnekunstens Grundsætninger; men Bladet, der redigeres med Flid og Omhu af Tegnelærer Lindblom i Ørebro og Husflidslærer Erikson i Långbanshytten fortjener at kjendes af enhver Husflidslærer. Bladet melder i sit Novembernumer at have opnaaet en Udbredelse af mellem 12 og 1300 Exemplarer. „Sløjdaren“ kan bestilles i alle Boglader og koster 1 Kr. Fjerdingaaret (hele Aargangen for 2 Kr. 25 Øre).

„Mönster för arbetsskolor och hemslöjd“ er Navnet paa en Samling Tegninger, udgivne af Rektor Palmgren i Stockholm, hvis Arbejdsskole for Børn og Ungdom vi i sin Tid har omtalt nærmere her i Husflidstidenden. (Side 61 forrige Aargang). Der er ialt udkommen 4 Hæfter i Folioformat, hver med 5 Blade Tegninger. Disse ere udelukkende Forbilleder til Udskæringsarbejde dels i oldnordisk Stil og dels i den saakaldte Almuestil, som vi saa godt kjender fra vore udskaarne Banketærskler og Mangletræer. (Se forrige Aargang Side 35 eller Husvennen for 1881 Side 227). Det er en Fornøjelse at se hvor mange fortræffelige vexlende Tegninger denne Stilart har givet Ideen til, thi de viser hvor mange smukke Motiver, der kan hentes frem af den gamle nordiske, halv forglemte Husflidsudskæring, der ved sine strængt regelmæssige, men i stor Mangfoldighed vexlende Mønstre afgiver et ofte overmaade rigt og smukt Skue. Samlingen indeholder Tegninger til en Mængde forskjellige Gjenstande, adskillige lettere udførlige, men en stor Del temmelig store, der gjør Krav paa en dygtig og øvet Haand. Palmgrens Husflidsmønstre kan man kun ønske kjendt i alle Haandgjerningsskoler. Desværre er Prisen her ikke liden Hindring, da **hvert** Hæfte (med 5 Blade) koster 3 Kr. 50 Øre. Værket kan bestilles gjennem enhver Boglade. (Hofboghandler C. E. Fritzes Forlag i Stockholm).

Husflidstegninger. Forbilleder for Haandgjerningsskoler og Husflidsarbejder, udgivne af N. C. Rom.

Dette Værk udkommer i tvangsfri Hæfter og bringer Tegninger til lettere og svære Arbejder i forskjellige Retninger. Første Hæfte er tegnet af Arkitekturmaler Chr. Hetsch, til Dels paa Grundlag af Udkast ved Landinspektør Boesen, og bestaar for største Delen af Dukkemøbler, let udførlige af Eleverne i samme Størrelse væsentlig ved Hjælp af Løvsav og Kniv. Disse Tegninger afgiver imidlertid fortrinlig Vejledning til Udførelsen af smukt formede, virkelige Møbler i fuld Størrelse, naar de blive udførte i passende forstørret Maalestok. Der er Gitre, Blomsterstel, Stole, Borde, Seng, Hylder, Spejle, Skab udskaaret i Almuestil osv. Andet Hæfte er udført i V. Kleins Tegneskole for Kvinder og indeholder en stor Del Tegninger af forskjellig Art, hvoriblandt til smukt udskaarne Gjenstande i norsk Stil (Tejner osv.) i nordisk Stil og i Almuestil (Bænketærskel, Mangletræ osv.). Tredje Hæfte er tegnet af Chr. Hetsch og bestaar af en smuk Samling vanskeligere Arbejder udskaarne i forskjellig Stil, Indlægningsarbejder, Skrabnæse- og Skakspil udskaarne Skeer, en Mængde drejede Gjenstande osv. Disse Hæfter, der fortsættes, ville sikkert finde Indgang hos alle Venner af Husflid og Haandgjerning da de er beregnede paa vid Spredning ved deres **store Prisbillighed**, kun 50 Øre

Hæftet. (Hvert Hæfte indeholder 4 Ark Tegninger. Faas gjennem alle Boglader og fra N. C. Roms Forlagsforretning, Kbhavn. V. Enkelte Blade sælges ikke).

Husflidsarbejder.

I det vi fra Nytaar af, efter Anmodning fra mange Sider, i hvert Numer bringer Anvisning til Udførelsen af forskjellige Husflidsarbejder, beklager vi, at det ikke er muligt uden Vederlag at lade medfølge Tegninger til alle de Læsere, der erholde dette Blad som Tillæg til „Husvennen". Enhver af disse som ønsker de til disse (og følgende) Anvisninger hørende større Tegninger, maa vi henvise til ovennævnte „Husflidstegninger".

En Smørform (Motiv fra Bajern. Fuld Størrelse, men udføres ofte betydeligt større, efter Behag). De fem Træstykker udskæres saa at de danner en lidt tilspidset firkantet Kasse. I Bundstykket er Fals paa alle 4 Sider og i de to Sidestykker en Fals (fordybet Rand) paa hver Side. De to andre Sidestykker uden Fals. Naar Kassestykkerne passer sammen udskæres de hver for sig paa den indvendige Side med de tegnede (eller lignende) Figurer, indskaarne med raske grove, men glatte Snit af et skarpt Huljærn og Kniv. Derpaa fæstes Sidestykkerne til Bunden med 8 stærke Smaabøjler af Staaltraad eller Messingtraad, som Tegningen viser. Naar man nu lukker Kassen sammen, som den nederste Tegning viser, og ombinder et Baand, blødes Formen ud i Vand og stoppes fast fuld med Smør. Ved at aftage Baandet og aabne Siderne har man da en overmaade morsom og smuk Smørtop, med alle Figurerne paa, til at smykke et veldækket Bord med.

En Forskriftholder udsaves af Træ, som Tegningerne viser, høvles og glattes, samt forsynes med lidt udskaaret Pynt paa Bagsiden. Forneden indbores en stærk Staaltraadstap, der tjener til at fæste den i Bordet med (i et indboret Hul i Bordkanten). I Udsnittet foran anbringes nu Forskriften eller Fortegningen. Dette Snit bør, for at kunne optage baade tynde, og paa Pap opklæbede Fortegninger, være videre foroven og indsnævret forneden.

En Dorhæver (svensk Model, halv Størrelse). I Hovedstykket er udhugget en Midtfuge a—b. Deri passer en firkantet Træpind c., der ved en Knap k. (som kan skydes frem og tilbage i en Spalte i. i.) kan skydes frem i Fugen til a. En lille Stift n., der glider i en lang Spalte paa c., holder denne i Stillingen. Naar man nu tager ved Haandtaget h., stikker Spidsen s. ind under den aabnede Dør og trykker ned, hæves Døren paa sine Hængsler. Men ved Hjælp af Knappen k. skydes nu Tungen e. frem, som vist i øverste Tegning, og nu staar Døren fast i den hævede Stilling medens man smører Hængslerne.

En Blækfuger (norsk Model, fuld Størrelse). Bestaar af et i norsk Stil udskaaret Dækstykke a. (Bunden punkteret), et udrundet Understykke b. og et Skruehaandtag c. d. Udførelsen kræver næppe nærmere Anvisning. Naar Træstellet er færdigt lægger man en halv Snes Trækpapirstrimler over Udrundingen fra K. til k., stikker Enderne ind mellem Over- og Understykket og skruer disse sammen med Haandtaget, saa de sidder fast.

Billederne af ovennævnte Gjenstande findes i N. C. Roms Husflidstegninger andet Hæfte, der desuden indeholder en Mængde andre Tegninger, hvoraf nærmere Beskrivelse efter Haanden vil optages i dette Blad.

Almennyttigt.

Forskjellige Stof Jærnkit.

1. Efter Ind. Bl. meddeler vi Opskrift til følgende forskjellige Sorter Jærnkit.

Rust-Kit: Smedejærnsfilspaan 65, Salmiak $2^1/_2$, Svovlblomme $1^1/_2$, Svovlsyre 1; de faste Bestanddele blandes i tør Tilstand og derpaa tilsættes Svovlsyren, fortyndet med Vand (Forholdet angives ikke); denne Kit stivner i Løbet af et Par Dage og ruster sammen med de Jærndele, den skal forbinde til en overordentlig holdbar Masse.

2. Salmiak Jærnkit: Jærnfilspaan 100, Salmiak 2, Vand 10; dette Kit ruster efter faa Dages Forløb stærkt og forvandles til en meget fast Masse, der er fuldkommen vand- og lufttæt.

3. Jærnkit, der modstaar Varme og Vand: Ler 10, Jærnfilspaan 5, Eddike 2, Vand 3.

4. Jærnkit til Befæstelse af Jærn i Sten. Fine Jærnfilspaaner 10, brændt Gips 30, Salmiak $^1/_2$ udrøres med svag Eddike til en tynd Vælling og bruges strax.

5. Jærnkit til sprungne Ovnplader: Jærnfilspaan 20, Hammerskjæl 12, brændt Gips 30, Kogsalt 10; Bestanddelene blandes i tør Tilstand og udrøres derpaa med Vandglas til en stiv Vælling; anvendes frist tilberedt.

6. Jærnkit til Jærnkakkelovne: Jærnfilspaan 10, Sand 12, Bensort 10, læsket Kalk 12, Limvand 5.

7. Jærnkit til Udfyldning i Støbefejl: Rustfri Jærnfilspaan 50, Svovlblomst $2^1/_2$ Salmiak 4 udrøres med Vand til en tyk Dej, der trykkes fast i de paagjældende Huller; Kitten sidder først fast, naar Jærnfilspaanerne er stærkt rustede; de Steder, hvorpaa Kitten skal anbringes, maa først vaskes med Ammoniakvand for at fjærne alt Fedt.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 21. Søndagen den 18de Februar 1883.

Husflidsbetragtninger.

Af A. C. Røm *).

Den kvindelige Husflid.

I.

Det er en almindelig erkjendt Sag, at den kvindelige Husflid i det hele danner en stærk Modsætning til den mandlige, ikke alene med Hensyn til Haandgjerningens Art og Omfang, men ogsaa med Hensyn til den udviste Flid og den samvittighedsfulde Benyttelse af Tiden. Medens Mandkønnet, som Regel, ikke har mindste Aftensyssel, men dets aandløse Driven afgiver et mindre tilfredsstillende Skue for den, der træder ind i Stuen en Vinteraften, saa er Kvinderne strax i fuld Virksomhed, naar Aftensædet begynder, og den indtrædende vil med Velbehag lade Øjet dvæle ved det hyggelige Syn af den muntert arbejdende lille Kreds. Om end denne Flid tjener til at gjøre Mandfolkenes Ørkesløshed endnu mere fremtrædende, saa bidrager den dog til at kaste et mildere Skjær over Husfliden i det hele, og til at oplive Haabet om, at Tilstanden for det „stærke Køns" Vedkommende kan blive bedre — og vil blive det.

Man kan nemlig træde ind i hvilkensomhelst Bondestue eller Folkestue en Vinteraften, og man vil finde Konen og Pigerne i travl Virksomhed. Lyset er gjærne anbragt saaledes, at de alle kunne nyde godt af det, ofte midt paa Gulvet i en fri Lyseholder af Træ — sjældnere, og da gjærne naar der bruges Lampe, hængende under Loftet — Kvindfolkene sidde da derom i en Kreds; Rokken trædes muntert rundt og de flittige Fingre pusler med Uldtøjerne, saa at de trækkes ud i en lang jævn Traad, medens Karterne med deres taktfaste Skratten sørger for, at den firkantede Pindekurv ikke bliver tom for Tøjer. Eller er det senere paa Vinteren, og Uldgarnet er færdigt, da er det Hørren, der maa holde for. Medens Pigerne saaledes spinder Blaarene og maaske Lillepigen maa trækkes saaledes med de groveste og mest knudrede til Øvelse, at hendes Rok gaar grumme langsomt, saa snurrer Husmoderens saa meget desto muntrere, medens den blanke Hør, som hun gjærne selv spinder, rask løber fra Rokkehovedet som en fin Traad paa Tenen. Eller maaske vi kunne træffe Pigerne vindende Garn, medens Husmoderen spinder, eller de er isærd med at sy eller lappe, strikke eller stoppe o. s. v. Ingen Haand er ledig, og ingen Time spildes. Kun Lørdagaftten sættes Rokken til Side, da maa den lige saa lidt gaa som i Højtiderne og i Juletiden, og det mangler ikke paa Sagn, som beretter om, hvorledes Piger og Husmødre er blevne skræmmede og straffede paa overnaturlig Maade, naar de har været saa gridske paa deres Spinden, eller saa nærige, at de har ladet Rokken gaa paa disse for Spinden fredlyste Tider; i disse lægger dog Kvinderne ikke Hænderne i Skødet, men sysler med anden Haandgjerning.

Det gjælder dog her, som ved Mandkjønnets Husflid, at, hvor det efterhaanden bliver Skik, at Gaardens Familie afsondrer sig fra Folkene ved Maaltiderne og om Aftenen, der savnes det smukke opmuntrende Samarbejde, og en Tilbagegang er uundgaaelig.

Ser vi hen til den kvindelige Husflids Hovedgjenstand, Tilvirkning af hjemmegjorte Tøjer, da spores ogsaa

*) Af Udgiverens: „Den danske Husflid, dens Betydning og Tilstand i Fortid og Nutid". 1871.

her i det hele en Tilbagegang paa de allerfleste Steder. Dette er nærmest grundet paa Manufaktur- og Maskinvæsenets Udvikling i Udlandet og Fabrikanlæg — navnlig Uldspinderier — i Indlandet, hvorved det tilsyneladende ikke „kan betale sig“ at lave Tøj eller spinde sin Uld selv, overfor det billige og smukke Fabrikarbejde. Naar hertil kommer, at Kvinderne til deres Pynt ofte foretrækker de smukkere Tøjer fra Butikkerne, og at det fremskridende Agerbrug med sin stærkere Fodring, fordrer større Udbytte af Kvægholdet, hvorved Mælkerivæsenet giver Husmoderen og Pigerne langt mere at bestille end forhen, ligesom der nu oftest stilles større Fordringer til et renligt og hyggeligt Hjem, hvorved Tiden listes fra Rokken og Væven, saa har man i Korthed de vigtigste Grunde til den kvindelige Husflids Tilbagegang. Dog er denne maaske endda ikke saa stor, som man ofte mener, thi Klagerne over den kvindelige Husflids Forfald, over det meget Kjøbetøj, der mere og mere bruges, har lydt for Menneskealdere tilbage, og endnu turde Tilvirkningens Omfang til eget Forbrug være meget respektabelt paa de fleste Steder. Jeg antager, at den stadig stigende Indførsel af Manufakturvarer for en stor Del er opvejet af det stedse stigende Forbrug, saa at Husfliden ingenlunde er blevet mindre i samme Forhold som der kjøbes mere. Følgelig er Tilbagegangen maaske ofte mere tilsyneladende end virkelig.

Det er imidlertid ikke alle Steder, at denne Tilbagegang er noget Onde. Den kvindelige Husflid havde sine Steder taget saadan Overhaand, at en Tilbagegang kun kunde være gavnlig, ved at sætte Husfliden paa sin rette Plads, indenfor sine naturlige Grænser, som Kvindens Bisyssel.

Det var nemlig sine Steder næsten blevet Kvindens Hovedsyssel at gjøre Tøj, idet Husfliden fremmedes rastløst paa mange andre nødvendige Arbejders Bekostning. Naar Konens Tanker næsten udelukkende er optagne af at spinde og vinde, farve og tilvirke Tøj, da bliver dette hende let Maalet for hendes Virksomhed i Steden for et af Midlerne til at sprede Velvære, Renlighed og Hygge i Hus og Hjem. Hver Time, der paa nogen Maade kan opdrives ved at tilsidesætte andre Arbejder, tilbringes da af Husmoderen ved Rokken og Væven; den indvendige Husgjerning, Madlavning og Rengjøring, ja Børnenes Vejledning og Opdragelse forsømmes, for at fylde Skabe og Kister med Masser af Tøj og Sengeklæder, der først vilde komme i Brug i en fjern Fremtid. I Steden for at Husfliden, som sagt, skulde være et Middel til at holde Huset lyst og rent, Familie net og hel i Klæder, bliver den derved en Aarsag til det modsatte. En saadan Husflid volder ogsaa ligefrem Tab, ved at Kapitaler i Form af hjemmegjorte Tøjer, Uldent og Linned, henstuves i overflødige Oplag til ingen Nytte, som den gjerriges Skatte. Det bliver anset for Tegn paa den største Husmoderdulighed at kunne skrabe mere og mere til Bunke Aar for Aar; men herved trænges den rette Huslighed, den sande Husmoderlighed i Baggrunden. At Husmoderens Tid, Dygtighed og Flid saaledes drages bort fra den egentlige Husgjerning, kan kun volde Tab. Hvad tabes ikke alene, naar Husmoderen af Mangel paa Interesse og Tid behandler sin Mælk og sine Mælkeriprodukter stedmoderligt, hvorved kun opnaas Halvdelen, ja Tredjedelen i Indtægt for Ost og Smør, imod hvad disse Artikler kunde have indbragt, naar Husmoderen havde helliget Mælken den Tid, Flid og Omtanke, som nu spildes paa en overdreven Husflid?

Paa den anden Side er det sørgeligt at se, naar den kvindelige Husflid i den Grad gaar tabt, at der næppe findes en Rok paa Gaarden, ja at endog Syning og Strikning for en stor Del udføres ude af Huset, eller at Linned kjøbes færdigsyet. Begge Yderligheder er heldigvis ikke overvejende paa ret mange Steder, om Exempler end langtfra fattes. Det almindeligste er imidlertid, at en større eller mindre Del af, hvad Familien forbruger, bliver spundet hjemme og, i enkelte Landsdele, tillige vævet i Huset; men som oftest foretages dog Vævningen efter Husmoderens Anvisning af Landsbyvævere. Garnets Farvning er ogsaa ofte en Gjenstand for Husfliden; tidligere farvedes simplere graa, blaalige, brune og sorte Farver jævnlig med indenlandske Farvestoffer, som man selv indsamlede, saasom flere Urter, Bark- og Lavarter, samt Blaatræ fra Kjøbmanden. Nuomstunder anvendes en Masse „Pakfarver“, d. e. tilberedte Farvesager, indpakkede sammen i rette Vægtforhold med Anvisning til Hjemmefarvning; da Farveriet imidlertid er et Haandværk, som kræver megen Kundskab og Indsigt, for at Farvningen altid skal kunne lykkes, saa faar Husmødrene ofte nok af Hjemmefarvning, naar de nogle Gange har faaet skørt og skjoldet Garn. Dertil kommer at ikke faa Farvestoffer er giftige eller meget vanskelige at arbejde med uden Fare, f. Ex. Svovlsyre (Vitriololje) og lignende Stoffer. At Farverierne i Kjøbstæderne stadig tiltager og at der oprettes mange ny paa Landet, som i Reglen har godt at bestille, vidner om, at er end den kvindelige Husflid maaske gaaet noget tilbage med Hensyn til Mængden, saa er den gaaet frem i Sans for at faa sine Frembringelser smagfuldt og godt farvede, hvilket ikke altid let naas ved Hjemmefarvningen.

(Fortsættes.)

Nyttigt Værk for Husflidsvævere.

Haandbog i Vævning. Den nylig udkomne Bog er en dansk (norsk) Oversættelse af Väfnadkonstens grunder, forfattet af Ingeniør og ved den kgl. tekniske Højskole, Sekretær i den svenske Sløjdforening J. O. Anderson. Hensigten med Bogens Udgivelse angiver Forfatteren med følgende Forord;

„Det lønner sig ej længer at væve hjemme", hedder det, og hellere end at lade de faa fra den øvrige Dagsgjerning ledige Timer, optages af Vævning eller anden Husflid og derved bidrager til Velstand og Trivsel i Hjemmet, foretrækker man ofte den kostbareste af alle Maader at tilbringe Tiden paa, den intet at gjøre. Der gives dog inden alle Samfundsklasser i vort Land Hjem, hvor Vævning drives, dens Betydning som Husflid skattes og hvor ogsaa hjemmevævede Tøjer benyttes. Sikkerlig skulde dette kunne blive Tilfældet i Flerheden af Hjem. Disse skulde i alle Henseender vinde derved og store Summer indspares. Maatte det derfor overalt i Landet gives Anledning til Undervisning i Vævning, og alvorlige Bestræbelser gjøres for at fremme dens Udbredelse i Hjemmet!

Vævekunsten kan vanskelig læres ved Væveſtolen alene. For at lette Tilegnelsen af denne Kunst og vinde en alsidig og sikker Kundskab deri, er det ogsaa nødvendigt, at man særskilt studerer de almindelige Love for den. Nærværende Arbejde er et Forsøg paa, for den i Vævekunsten uindviede, systematisk og letfatteligt at forklare disse Love og vise deres Benyttelse inden de forskjellige Sorter Vævning."

Den foreliggende Bog synes at svare godt til sin Hensigt, at give en klar Fremstilling af Vævekunsten, og den vil sikkert for enhver Husflidsvæver paa Landet være af stor Interesse, rigt udstyret som den er med en Mængde litograferede Tegninger paa 25 Planer. Saa vidt vi kan skjønne danner Haandbogen endvidere en fortrinlig teknisk Udfyldning til den praktiske Vævebog, hvis Udgivelse blev paabegyndt forrige Aar af fhv. Vævemester Nielsen ved Horsens Tugthusfabrik.

„Haandbog i Vævning" er udgivet med Bidrag af det „kgl. Selskab for Norges Vel" og faas gjennem enhver Boglade for 3 Kr.

Husflidsudstillingen

ved den 15de danske Landmandsforsamling
i Aalborg 1883.

Denne varetages af Udvalget for Landmandsforsamlingens Produktudstilling under Medvirkning af „**Dansk Husflidsselskab**" ved Redaktør N. C. Rom. Siden Udgivelsen af forrige Numer er udfærdiget følgende nærmere

Bestemmelser for Udstillingen af Husflidsgjenstande.

Hertil henregnes Gjenstande, der er udførte som **Bierhverv** af Mænd eller Kvinder, hvis Hovedbeskjæftigelse er af anden Art, eller af Børn eller gamle og svagelige Personer. For at Haandværkeres og Fabrikanters Produkter kan udstilles under denne Hovedafdeling, maa en væsentlig Del af Fabrikatet være udført ved Husflid.

Tidsrummet for Husflidsudstillingens Afholdelse er 5 Dage; den aabnes **Tirsdagen den 26de Juni** Kl. 8 Morgen og staar derefter aaben hver Dag fra Kl. 8 Morgen til 7 Aften indtil **Løverdag Aften den 30te Juni.**

Anmeldelserne sker i 2 Exemplarer paa dertil trykte Blanketter efter omstaaende Skema, og skal være indsendt **inden den 15de Juni** under Adresse: „**Dansk Husflidsselskab**", **Kjøbenhavn** V.

Anmeldelserne maa indeholde Oplysning om Udstillerens Alder og Livsstilling, om den eller de anmeldte Gjenstande er tilvirket udelukkende af Udstilleren eller ved Medvirkning af andre og da i hvilken Udstrækning, ligesom saavidt mulig Oplysning om, hvor lang Tid Udstilleren har anvendt paa Tilvirkningen, om Størrelsen af Udgifterne til Materialier og Hjælp ved Tilvirkningen, den daglige Arbejdsfortjeneste, Salgsprisen paa de udstillede Gjenstande og sluttelig om, hvor stor en Del af Aaret Forholdene tillade Udstilleren at anvende paa Husflidsarbejde.

Adressen for de anmeldte Husflidsprodukter, naar de sendes til Udstillingen er: „**Til Udvalget for Husflidsudstillingen i Aalborg**". Gjenstandene skal være **indleverede** i Aalborg senest den 20de Juni, og de maa være ledsagede af en til Udvalget stilet **skriftlig Erklæring** fra en paalidelig Mand, angaaende Udstillerens Angivelser om hans Udstillingsprodukt, og i forekommende Tilfælde angaaende den Indflydelse, Udstilleren har havt paa Husflidens Udbredelse i sin Egn.

Indpakningen af de enkelte Gjenstande maa være forsvarlig. Hver Gjenstand mærkes tydelig paa en sikker og fast anbragt Etikette med fortløbende Løbenumer, og, saafremt den ønskes solgt, med Salgspris. **Indpakningskassen** med tilhørende Laag maa desuden være tydelig mærket med Udstillerens Navn og Bopæl. Hvis en Udstiller indsender Arbejder, der falder under forskjellige Klasser, og disse Arbejder ønskes udstillede i **Samling**, maa det udtrykkelig bemærkes ved Indsendelsen, og vil der da saavidt muligt blive taget Hensyn dertil.

Bedømmelsen finder Sted den 25de Juni. Udfaldet af Bedømmelsen bekjendtgjøres paa Udstillingens første Dag ved Anbringelse af Præmiesedler. Tiden for Præmieuddelingen vil nærmere blive bestemt.

Ved Bedømmelsen af de udstillede Gjenstande vil der være ikke blot at tage Hensyn til god og smuk Ud-

førelse, men ogsaa til den Flid og Omtanke, der er udfoldet med Hensyn til Benyttelse af Tid og Materiale.

Som **Præmier** vil der blive uddelt et større Antal af „Dansk Husflidsselskab"s Sølv- og Broncemedailler samt 400 Kroner, der af „Dansk Husflidsselskab" er stillet til Dommernes Raadighed til Opmuntringspræmier paa 20, 10 og 5 Kr.

Brandforsikring af de udstillede Gjenstande sørger Komiteen paa Forlangende for, ligesom ogsaa Udvalget sørger for et nøje Tilsyn med dem, uden dog at paatage sig noget Ansvar for den Skade, de mulig kunne lide, eller for mulige Tab ved Tyveri. Udvalgets Tilsyn strækker sig ikke ud over den **femte Juli**, inden hvilken Dag Udstillingsgjenstandene skal være fjærnede.

Salg af Udstillingsgjenstande besørges ved en dertil antagen Mand for de Udstillere, som ønsker saadant, hvilket opgives ved Anmeldelsen.

Bortfjærnelse af Udstillingsgjenstande maa ikke ske, før Udstillingen er sluttet, Løverdag Aften den 30te Juni.

Befordring af Udstillingsgjenstandene. Med Hensyn til Transporten af Udstillingsgjenstandene gjælder, ligesom ved tidligere Landmandsforsamlinger, den Hovedregel, at Omkostningerne ved Forsendelsen til og fra Aalborg udelukkende falde Udstillerne til Last, og Komiteen paatager sig intetsomhelst Ansvar for Uheld eller Forsinkelser ved Forsendelsen. Fragten af Udstillingsgjenstandene maa være betalt paa Afgangsstedet til Aalborg Jærnbanestation eller Havn. Udstillingsgjenstande med paahvilende Fragt eller Efterkrav modtages ikke.

Ud- og Indpakning af Udstillingsgjenstandene saavelsom deres Opstilling besørges og betales af Husflidsafdelingens Udstillingsudvalg under Ledelse af Lærer Emil Sauter forsaavidt ikke Udstillerne maatte ønske selv at varetage deres Tarv i saa Henseende.

Hos de **forskjellige uden- og indenlandske Befordringsinstitutioner**, der kunne ventes at faa med Transport af Udstillingsgjenstande at gjøre, er andraget om, at Udstillere af Udstillingsgjenstande, der for sædvanlig Fragt har været forsendte med det paagjældende Befordringsmiddel, helt eller for en Del af Vejen, til Aalborg for at udstilles paa den 15de danske Landmandsforsamling eller i Forbindelse med denne, maa erholde fragtfri Tilbagesendelse ad samme Route, ad hvilken Hensendelse har fundet Sted.

Anmeldelsesblanketter af følgende Indhold vil kunne faas frit tilsendte ved Henvendelse til Redaktør N. C. Rom, Lykkesholms Allé 4, Kjøbenhavn V.

Skema for Anmeldelse af Husflidsarbejder

til Udstilling ved den 15de danske Landmandsforsamling i Aalborg 1883.

Udstillet af?	Udstillingsgjenstandenes Benævnelse, Løbenummer, Antal og Pris.				I hvilken Afdeling udstilles?	Ønskes forsikret for:	Ønskes Gjenstanden solgt?	Hvormeget tilvirkes aarlig?	Nærmere Oplysninger til Vejledning ved Bedømmelsen.
	Nr.		Kr.	Ø.		Kr.			
Navn									
Bopæl									
pr.									
Livsstilling									
Alder									

At Undertegnede egenhændig har udført ovennævnte Gjenstande i sin Fritid som Husflidsarbejde, bevidnes.

(Udstillerens Navn.)

Husflidskursus.

Ligesom forrige Aar vil der i den forestaaende Sommerferie med Statens forventede Understøttelse af Dansk Husflidsselskab blive afholdt Kursus i Husflidsarbejder for Lærere og Lærerinder, hvortil et begrænset Antal vil kunne faa fri Undervisning samt Dækning af Rejseudgifterne og Understøttelse til Opholdet.

Der vil blive givet Undervisning i Snedkeri, Billedskæring og Modellering, Kurvefletning og Børstenbinding, Drejning og forskjelligt Haandarbejde, samt mulig i noget Bogbinderi.

Undervisningen vil, som hidtil, blive givet i Kjøbenhavn, men det forventes at et særligt Kursus, ligesom i Fjor, vil kunne blive afholdt hos Lærer Nielsen i Ulsø.

Den nærmere Tid for Kursusets Afholdelse vil senere blive bekjendtgjort i Dansk Husflidstidende.

Ansøgninger om at blive Deltagere i nævnte Husflidskursus, indeholdende Antydning af hvilke Fag Ansøgeren særlig ønsker at oplæres i, samt om Ansøgeren allerede har Skole eller agter at oprette en saadan, stiles til Indenrigsministeriet og sendes til Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab (Adresse Kjøbenhavn V.) inden Udgangen af Marts Maaned.

En „Pjalteskole“ i Stockholm.

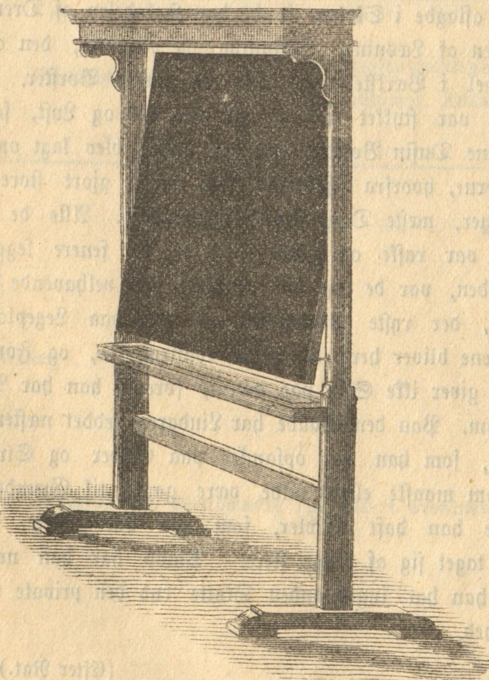
For omtrent 12 Aar siden begyndte en Menneskeven i Stockholm, Skolelærer J. O. Lindgren at tage sig af de ulykkelige Børn, der tidlig blive fortrolige med Lasten og Nøden og som tilbringe Nætterne i elendige Huler i Stockholms Udkanter og Dagene paa Gader og Torve, hvor de ofte jages hen af unaturlige Forældre for at tigge. Lindgren tog en og anden af dem med til sit tarvelige Hjem, gav dem Føde, underviste dem i Læsning og Haandgjerning og havde undertiden det Held, at hans Venlighed vakte Børnenes bedre Følelser. Ofte mislykkedes hans Bestræbelser, naar Smitten fra de daarlige Exempler, Børnene havde set under deres omstrejfende Liv, havde slaaet for dybe Rødder, eller naar Forældre eller Værger modarbejde hans Gjerning. Den 4de Maj 1870 aabnede Skolen i et Lokale, hvor der hidtil havde været offenlig Dans. Han opsøgte Børn, som slet ikke gik i Skole, men maatte ogsaa snart tage sig af deres legemlige Pleje. Den 1ste Januar 1871 fik en Dreng, som man om Natten havde fundet liggende usel, frysende paa en Trappe, baade Kost og Bolig i Skolen, og han fik snart flere Kammerater. Denne Virksomhed, der i Begyndelsen var ringe, og uanselig, voxede efterhaanden, da han fik Støtte hos private Velgjørere. I Aaret 1875 nedbrændte den Ejendom, hvori Skolen havde Lokale, men Lindgren fik snart ved kraftige Anstrængelser sin egen Skolebygning, som kostede 100,000 Kr. En Kreds af brave Mænd, af hvilke flere tidligere kraftig havde understøttet ham, kjøbte nemlig en Ejendom ved Södra bangården, det tidligere Göteborgs Hotell, og her flyttede den saakaldte »Trasskolan« ind; Stifteren blev selvfølgelig Forstander, og under ham arbejdede to Lærere, en i boglige Sysler og en i Haandgjerning. Den smukke Gjerning har nu haft sit Hjem der i henved 7 Aar. Et Besøg i dette Redningshjem lønner sig, og det er ganske forbausende at se, hvor meget Omtanke og en god Vilje har kunnet udrette med smaa Midler. Bohavet er simpelt og fordringsløst, men det er ogsaa bleven forarbejdet af Haandgjerningslæreren og hans 30 Disciple og det lige fra den største til den mindste Ting. I Skolen er der Skole- og Spiseværelser, Køkken og Beboelse. Paa første Sal bor Forstanderen, og her og paa 2den Sal har Drengene deres Soveværelser og Garderober, hvorhos der findes Værksteder og et Forraadskammer. Det egenlige Værksted findes i en Bygning ude i Gaarden, og adskillige Maskiner — Save, Høvle, Bor og Drejelad — drives her af en lille Dampmaskine, som en ædel Kvinde har skjænket Skolen. Lindgren underviser sine Drenge i Almueskolens almindelige Fag og i forskjellige Haandarbejder. Som Følge af de knappe Indtægter har han maattet indskrænke sig til saadant Arbejde, som er let at sælge og strax giver Indtægt, men i Længden bliver dette Slags Arbejde let altfor ensformigt og mister derved sin opdragende Kraft. Ved et Besøg, som en Medarbejder ved Stockholms Dagblad nylig aflagde i Skolen, fandt han Halvdelen af Drengene optagen af Læsning, Skrivning og Regning, den anden Halvdel i Værkstederne, hvor de lavede Børster. Arbejdet var stykket ud og gik med Liv og Lyst, saa at det ene Dusin Børster efter det andet blev lagt op paa Hylderne, hvorfra Kjøberne, som havde gjort store Bestillinger, næste Dag skulde hente dem. Alle de smaa Fyre var raske og glade, og da de senere legede i Gaarden, var de lige saa fornøjede som velhavende Folks Børn, der ryste Skolestøvet af sig paa Legepladsen. Børnene bliver her, til de er konfirmerede, og Forstanderen giver ikke Slip paa nogen, førend han har Plads til ham. Paa den Maade har Lindgren reddet næsten 200 Børn, som han har opsamlet paa Gader og Stræder, og som maaske ellers vilde være gaaet til Grunde, og havde han haft Midler, som han har Hjærte, havde han taget sig af langt flere. Plads har han nemlig, men han har ingen anden Støtte end den private Gavmildhed.

(Efter Nat.)

En sort Tavle.

Efter Anmodning fra flere Sider skulle vi her give en kort Anvisning til Forfærdigelsen af en god sort Trætavle, saaledes som den bør findes i enhver Skole. Tavlen bør være mindst 1½ Al. høj og 2 Al. bred, forfærdiget af allerbedste Sort fuldstændig tørre Fyrrebræder, der er holdbart sammenlimede. Endetræet maa ved Hjælp af en Not være forbundet med to 3" brede Ramstykker, til hvis Midte Tavlefladen maa være sammenlimet saaledes, at den frit kan udvide og sammentrække sig efter Luftens vexlende Fugtighed uden at sprænges i Limningen. Disse, med Not forsynede Ramstykker, danner da Tavlens Sidestykker, der hindrer den sammenlimede Træflade i at kaste sig. Baade For- og Bagsiden af Tavlen skal være fuldstændig plan og glat afhøvlet (aftrukket). Den males med fin sort Oljefarve, der, naar den er tør, afslibes med fint Sandpapir eller med Pimpsten og Vand. Fladerne stryges derpaa med en haard Lak, tilsat lidt sort Farve. Naar denne er fuldkommen tør og fast, slibes den mat med et Stykke blødt Trækul og Vand. Man har da en fortræffelig sort Flade til at skrive paa med Kridt. Det skrevne bør altid tørres af med en fugtig Svamp. Paa højre Side fastgjøres foroven en Kridtsnor, og ned ad Kanten med passende Mellemrum 4—6 Stifter i passende Afstand, hvorved man er i Stand til hurtigt og let at forsyne Tavlen med vandrette lige Kridtstreger til Forskrift.

Foruden en Væggetavle bør man ogsaa have en

Sort Tavle med Kortholder.

sort bevægelig Tavle, der tillige kan gjøre Tjeneste som Kortholder.

„Danmarks Lærerforening" har ladet udføre Modeller til en saadan, der har den ved hostegnede Figur viste Form. Selve Tavlen er fastgjort ved Midttappen, saaledes at den kan gives en passende skraa Stilling, samt svinges helt om, saa at den anden Side, der bør være forsynet med paamalede Nodelinjer, kommer frem. Forneden er en smal Hylde til Kridt og Svamp. Foroven findes en Ramme, omgivet af en dækket Gesims, hvori er anbragt tre Rundstokke, hvorpaa Væggekortene kan anbringes, saa de kan rulles op og ned ligesom Rullegardiner. De paa denne Maade anbragte Kort vilde kunne bevares uskadte to à tre Gange saa længe som Kort, der hænger paa de ofte fugtige Vægge eller sammenrulles for at bevares paa Hylder ved Væggene.

Bognyt.

I. Vort Legemes Bygning, Liv og Pleje. Anden forøgede Udgave med 54 Afbildninger. **II. Sundhedslære for Folket.** Anden Udgave.

Disse to nyttige Folkeskrifter ere oversatte efter den tyske Professor Dr. Bocks Skrifter. I Fortalen angives Bøgernes Formaal:

„En sund Sjæl i et sundt Legeme har altid været anset som Menneskets højeste Gode. Kun den Sunde formaar at befordre sit og sine Medmenneskers saa vel som sine Efterkommeres Vel; thi hvad han behøver dertil: en klar Forstand, en kraftig Vilje og et ægte menneskeligt Sind, — kan blot frembringes i et sundt Legeme ved en rigtig Opdragelse. At kun faa besidder disse Egenskaber, har sin Grund deri, at de fleste Mennesker ingen Kundskab har om sit Legemes Indretning og Behandling, at de lige saalidt kjender til, hvad der kan have en skadelig Indflydelse paa deres Legeme, som til dets uundværlige Livsfornødenheder, kort sagt, at de ikke vide det ringeste om Betingelserne for at være sund, blive sund og forblive sund. Denne Uvidenhed, som des værre findes i alle Stænder, hos gamle og unge, er det nu, som forbitrer de fleste Mennesker det hele Liv allerede fra Fødselen af ved en urigtig legemlig og aandelig Behandling, — der opfylder Skolerne med legemlig og aandelig forkrøblede Børn — der gjør saa mange Ynglinge lige saa uduelige for deres senere Kald som Mænd og Fædrelandsforsvarere, som unge Piger for deres Kald som Hustruer og Mødre, og som bringer Livet til meget for tidlig at visne og gaa under. For nu i nogen Grad at bidrage til Udbredelsen af denne Kundskab blandt Folket, har den udmærkede Læge og Videnskabsmand Dr. Bock udgivet ovennævnte Skrifter, der ved sin klare og almenfattelige Fremstilling anbefaler sig saa vel for Lærere og Skoler, som for enhver, der vil kjende sig selv og vil varetage sin Sundhed."

De to Bøger ere utvivlsomt udarbejdede med megen Dygtighed. Dog vilde deres Brugbarhed sikkert været betydelig

større om den lærde Forfatter — eller Oversætter — havde været i Stand til at slaa lidt af paa Lærdommen og gjort sig mere Flid for en for den ukyndige Lægmand mere fattelig Fremstilling, thi i denne Henseende skorter det overalt. Desuagtet kan begge Bøger (særlig II) være til megen Nytte og fortjener at anbefales, især da den til det halve nedsatte Pris er overordentlig billig, i det Bøgerne leveres indbundne i Papbind med Lærredsryg til 80 Øre for hvert Skrift.

Bestilling modtages i enhver Boghandel eller hos Hovedkommissionæren: Lehmann & Stages Boghandel i Kjøbenhavn.

Lidt om Lodning.

(Efter „Vejledning i Landbohusflid" af N. C. Rom.)

Tinlod („Snellod") bruges til Lodning af letsmeltelige Metaller, saa vel som til alle Lodninger, hvor man ikke kræver stor Styrke, eller som ikke skulle underkastes Hærdning eller Bøjning, da det letflydende Lod saa springer op igjen. Man lodder sjælden med rent Tin, men helst med en blyholdig Blanding („Legering"), f. Ex. 2 Dele Tin og 1 Del Bly.

Til Lodning bruges gjærne en Loddebolt. Denne er af Kobber, dannet som en Hammer uden Bane og med Pennen paa langs ad Skaftet; dette bestaar af et Stykke Rundjærn, forsynet med et Træhaandtag. Pennen eller Æggen er filet but skarp og fortinnet, hvilket sker ved at gnide den opvarmede Bolt med blankskuret Æg paa et Stykke Tinlod, der er bestrøet med Salmiak, Loddebolten opvarmes bedst i en livlig Ild af glødende Trækul, med Æggen opad.

Dersom det er Jærn eller Messing, der skal loddes, maa de tilpassede Flader, der skulle sammenloddes, først fortinnes. De blankfilede Flader bestrøs med Salmiak eller Loddevand, og Loddet bringes til Smeltning ved at berøres med den hede Loddebolt, hvormed Tindraaberne saa gnides ud paa Fladerne, der skulle forenes. Disse lægges da sammen og opvarmes noget, hvorpaa man overfarer Loddestedet med den hede Bolt, indtil det opvarmes saa meget, at Tinnet flyder ind i Fugen og binder Stykkerne sammen.

Lodning af „Blik" (tynde, fortinnede Jærnplader) som det i Reglen kaldes, er ganske ligefrem, da Randene blot behøver at lægges over hinanden, bestrøs med en Smule Harpix og indgnides med den hede, paa Tinloddet gnedne Loddebolt, saa de vedhængende Draaber Tinlod flyder ind mellem Randene, eftersom de udbredes ved Gnidning frem og tilbage med Boltens Æg.

Et fortrinligt Loddemiddel, som for den mindre øvede er at foretrække for Harpix, er Loddevand, da man ved Hjælp af dette med Lethed og Sikkerhed kan fortinne og lodde baade Jærn og Staal, Kobber og Messing.

Det tilberedes ved at man hælder stærk Saltsyre i en Skaal oven paa en Del smaa Zinkstumper, som under stærk Brusen opløses. Naar Væsken er mættet, d. v. s. ikke længer vil opløse tilsat Zink, tilsættes den noget Salmiak og opbevares paa en lille Flaske. Naar Metalfladen med en lille Fjer bestryges med denne Blanding og opvarmes med lidt Tin, flyder dette ud og fortinner eller lodder hele Fladen, saa vidt Loddevandet er naaet.

Zink loddes med Lethed alene ved Loddestedets Bestrygning med stærk Saltsyre, hvorefter man strax med den hede Loddebolt kan paaføre Tinnet, der flyder let ud og forbinder sig særdeles fast med Zinken.

(Udførligere om Lodning findes i „Haandgjerningsbog for Ungdommen").

Husflidsarbejder.

Et Skrabnæsespil. I disse lange Aftener vi endnu har kunde det være rart om Drengene kunde finde paa en let lille Sysel, der kunde faa Tiden til at gaa paa en morsom Maade, og som kunde give Anledning til megen uskyldig Fornøjelse. Skulde vi ikke prøve paa at skære os et Skrabnæsespil? De fleste af vore unge Læsere kjender vist ikke noget til dette gamle Spil, ag vi skulle derfor give en kort Vejledning, baade til at danne det og spille det.

Man tager noget fint, haardt, tørt Træ, f. Ex. Lind, Ahorn, Benved, Hvidbøg, Æble- eller Pæretræ, Hyldetræ ell. lign. Har man ikke fint Træ kan man til Nød hjælpe sig med almindelig Rødbøg. Man saver nu det skære Træ ud i en Linie tynde Plader, hvoraf man igjen udskærer smaa ¼—½ Tomme brede Stykker paa 3 Tommers Længde. Ved Hjælp af en lille skarp Kniv udskærer man nu en Mængde smaa fine Redskaber, med lange muligst tynde Skafter, saa nøjagtigt tildannede, glat afskrabede og pudsede med Fil og fint Sandpapir, som muligt.

Som Undervisningsæmne i Faaborg Sløjdskole har, efter Hr. Apotheker Bergs Meddelelse, et Skrabnæsespil vist sig som det bedste gradvis øvende Undervisningsarbejde for Begyndere, i følgende Række: 10 Pinde skæres først lige og runde (ikke kantede og skæve), hvorved læres at bruge Kniv, Fil og Sandpapir, og at skjønne om en Gjenstand er regelmæssig og lige dannet, saa at baade Hoved og Øje øves ved dette simple Arbejde. Dernæst skæres de andre Gjenstande i Rækkefølge efter som de stadig blive vanskeligere: 2 Aare, 3 Stylte, 4 Spade, 5 Bøsse, 6 Spyd, 7 Sværd, 8 Kølle, 9 Vas, 10 Skovl, 11 Stridsøxe, 12 Fork, 13 Hakke, 14 Baadshage, 15 Stige, 16 Sav og sidst en Krog til at tage op med. Vil man have nogle flere Gjenstande, der til Dels er lidt vanskeligere at udskære, kan man medtage 17 Fanestang, 18 Aare, 19 Fuglepind og 20 Fane, ligesom man godt selv kan finde paa en Del Efterligninger af kjendte Redskaber som en Rive o. lign.

Ved Spillet kan Numret, der skrives paa hvert Redskab, angive Værdien. Af lige Stave kan man have 10—20 Stykker. Selve Spillet foregaar saaledes: Alle Redskaberne rystes ud paa Bordet i en Dynge, saa at de alle ligge i en forvirret Hob oven paa og imellem hverandre. Hver af de spillende — og man kan godt være indtil 5 à 6 Deltagere — tager nu, efter Tur, den spidse Krumstav og søger med Spidsen at hæve eller liste det ene Redskab efter det andet bort fra Bunken. Saa længe man kan gjøre dette uden at ryste eller bevæge det mindste ved noget tilbageliggende Redskab, bliver man ved, men saa snart den mindste Forskydning finder Sted maa den næste af de spillende prøve sin Lykke. Den behændigste — og heldigste — faar flest Redskaber og har vundet, og har Lov til at skrabe med den lille Sav tværs over Næsen paa den medspillende der fik færrest. Man kan ogsaa, som Tegningen viser, forsyne hvert Redskab med et lille Tal, og saa lade den, det fik den største samlede Sum, have vundet. Saa giver Spillet tillige Øvelse i at tælle hurtigt sammen.

Der skal et sikkert Øje og en let behændig Haand til at øve dette Spil, som kan give Anledning til mange uskyldige Løjer, hvorfor vi anbefale vore smaa Læsere at benytte deres Fritid om Aftenen til at faa et Skrabnæsespil sat i Arbejde. Alene dette, at lave Spillet, kan give megen Fornøjelse.

Et Skakspil. Som Gjenstand for en noget vanskeligere Udskæring skal vi endnu omtale Tegningen til et smukt Skakspil særligt beregnet paa Husflidsudskæring. En lille Løvsav letter Arbejdet meget, men Figurerne kan, i Mangel heraf, godt udskæres med en Kniv og et lille hult Stikjærn, som man i Nødsfald kan lave sig selv af et lille Drubor ved at slibe „Koppen" af saa Rundingen bliver lige og muligst skarp.

Figurer udskæres bedst af 1/5 Tomme tykke Træplader af lyst Træ, Benved, Løn (Ahorn) eller Lind. Fødderne kan udskæres firkantet eller ottekantet. Har man Drejelad kan man lettest dreje dem. De forsynes med et lille Hul i Midten, hvori Figurerne fastlimes ved Hjælp af en lille Tap. Til hvert Spil udskæres selvfølgelig 2 Konger, 2 Dronninger, 4 Løbere, 4 Springere, 4 Taarne og 16 Bønder. Figurerne tegnes først nøjagtigt med Blyant paa det glat pudsede Træ. (Hertil kan man bekvemt anvende underlagt blaat Smittepapir — Kalkerpapir — der faas for en halv Snes Øre Arket. Tegningen lægges derover og Omridsene eftergaas med en fin Pren, helst en Benpren, hvorved Tegningen afsmittes paa Træfladen). Derefter udskæres Figurerne, saa smukt man formaar; de fine Smaaudpyntninger udskæres med Kniv og Stikjærn og Skjoldenes fordybede Midtflader prikkes matte med en stump Syl eller et spidst Søm.

Det halve Antal Figurer males derpaa smukt sorte med sort Lakfarve, efter at hele Spillet først er pudset smukt glat med Fil, Glas og Sandpapir.

Skakspillet er utvivlsomt et af de ædleste og mest tankeudviklende Spil, der gives, og det vilde være saare ønskeligt om det trindt om i vort Land kunde afløse det fortærskede, ofte fordærvelige og raa Kortspil, der mange Steder er Ungdommens eneste Tidsfordriv Vinteraftener. Pladsen tillader ikke her at give Vejledning til Spillets Udførelse, eller Regler for samme. Vi henvise derfor alle de Læsere, der kunne ønske Underretning herom til den nylig udkomne „Skak Haandbog" indeholdende de vigtigste Love og Regler for Spillet, samlede af A. O. Schou. Denne Skakbog, den eneste, der findes paa Dansk, giver en tydelig og letfattelig Forklaring til Spillets Udførelse, ledsaget af en Mængde Prøvespil, og faas gjennem alle Boglader for 1 Krone.

Tegningerne til ovennævnte Spil findes optagne i N. C. Roms Husflidstegninger **tredje Hæfte**, der desuden indeholder en Mængde andre Tegninger, hvoraf nærmere Beskrivelse efter Haanden optages i dette Blad.

Dansk Husflidsselskab.

Enhver Mand og Kvinde, som har Interesse for Husflidens Fremme bedes indmelde sig som Medlem i dette Selskab i Brev adresseret til: Dansk Husflidsselskabs Kontor, Kjøbenhavn V.

Selskabets Medlemmer bedes godhedsfuldt i Løbet af Februar indbetale deres respektive Aarsbidrag til Kassereren, Hr. Forretningsfører Cold, Industribygningen, Kjøbenhavn V.

Bekjendtgjørelser.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 24. Søndagen den 11te Marts 1883.

Dansk Husflidsselskab.

I Januarnumret af Selskabets Organ „Dansk Husflidstidende" havde Bestyrelsen fremsat Forslag til ny Love for Selskabet, med Tilkjendegivelse af, at disse vilde blive betragtede som godkjendte saafremt der ikke fra et større Antal Medlemmer indkom begrundet Indsigelse inden Udgangen af Februar. Da denne Frist er forløben uden at der fra et eneste Medlem er fremkommet Indsigelse, maa Bestyrelsen saaledes anse Lovforslaget for billiget af Selskabets Medlemmer og vedtagne.

Lovene træder imidlertid, ifølge deres Slutningsparagraf, først i Kraft saa snart 40 Husflidsforeninger har indmeldt sig i Selskabet, efter § 11, der lyder saaledes:

„Enhver i Virksomhed værende lokal Husflidsforening med bestemte Vedtægter og fast Bestyrelse samt mindst 25 bidragydende Medlemmer, danner en Kreds af Selskabet, naar den har indmeldt sig som saadan i dette, og erlægger et aarligt Bidrag af 5 Kr. Til Fordeling blandt Kredsens Medlemmer modtages til Gjengjæld 10 Exemplarer af Selskabets Tidende."

I Henhold hertil tillader Bestyrelsen sig herved at anmode de ærede Foreninger om snarest at indsende Anmeldelse om Tiltrædelse med det angivne Aarsbidrag. Det bemærkes, at allerede henved en halv Snes af de Foreninger, der er Selskabets Medlemmer, har indmeldt Bidragforhøjelsen inden Lovenes Godkjendelse. Enhver Forening, der tiltræder efter § 11, vil fra Tiltrædelsesdagen modtage de 10 Exempl. af „Dansk Husflidstidende" (uden Tegninger) frit tilsendt maanedlig i Korsbaand. Hver Forening har desuden, som Medlem af Selskabet, Ret til at faa frit tilsendt de udkomne Hæfter Husflidstegninger.

Saa snart de 40 Foreninger er tiltraadte vil det blive meddelt i nærværende Blad, at de ny Love er traadte i Kraft; der vil da blive draget Omsorg for, at de ny Bestyrelsesvalg kan foregaa i Overensstemmelse med Lovenes § 12 og 14.

Det er vort Haab og vor Forvisning, at „Dansk Husflidsselskab" under de ny Love vil blive i Stand til at udvikle en kraftig og velsignelsesrig Virksomhed til Husflidens Fremme, og vi skulle derfor ønske at Husflidsforeningernes Tilslutning maa blive hurtig og bestemt, saa at de med Lovændringen tilsigtede Resultater snart maa blive opnaaede.

Husflidsbetragtninger.

Af A. C. Kom.

Den kvindelige Husflid.

II.

Medens man altsaa i de fleste Egne i Landet tør anse det for en fast Skik, at Husfliden forsyner Familien med Linned og Hverdagsklæder, samt for en stor Del med Søndagsklæder, baade for Mandfolkenes og Kvindernes Vedkommende, saa vil i Reglen dog en større eller mindre Del af Stadsklæderne hentes fra Butikkerne. Dette er imidlertid ingenlunde noget Nyt, thi for flere Menneskealdere tilbage førtes højrøstede Klager over det samme. Medens man paa den ene Side maa finde det glædeligt, at den gamle Standsforskjel med vedhængende Standsfordomme nu mere og mere udviskes i det Ydre, ved at de indførte Tøjer kjøbes og bæres af Alle, kan man paa den anden Side heller ikke nægte, at det baade var ønskeligt og smukt, om ogsaa Kvinden selv tilvirkede største Delen af sit Stadstøj; thi da vilde en ret pyntelig og tækkelig Højtidsdragt vidne om, at Ejerinden var en flittig og dygtig Kvinde, og Pynteligheden — som Forfængeligheden kun altfor ofte lokker til Overdrivelse, ja til Latterlighed — vilde staa i et ligefremt Forhold til Smagen og Fliden. Saalænge f. Ex. Tjenestepigen selv tilvirkede sin Pynt, eller modtog Tøj i Løn, kunde man træffe — og kan endnu træffe — Piger forsynede med tækkelige og vakkre hjemmegjorte Kjoler, med godt og rigeligt Linned: rigtige Bønderpiger, ikke Vrængebilleder af Damer, som man nu saa ofte træffer, da Pyntesygen, ved ikke at være bunden til Husfliden, kun altfor let udarter til Pyntesyge, ligesaa tom og smagløs som pjanket og latterlig. Herved flyder en stor Del af Lønnen bort til usselt Godtkjøbstøj, der hurtigt taber sin Glans og paa Grund af sin liden Holdbarhed stadig maa afløses af Nyt. Nødvendighedsgjenstande — Linned osv. — som ikke bæres til Skue, undværer man da, bare den udvendige Stads kan holdes vedlige. Naar den gammeldags husflittige Pige, som Husfliden for en Del havde lønnet med Tøj og Klæder, skulde gifte sig, havde hun oftest et nyttigt lille Forraad af tarveligt, men net og holdbart Tøj baade Uldent og Linned — havde hun selv tilvirket det og tjent for det, vidste hun end bedre at holde Hævd paa det — men nuomstunder er det ikke sjældent, at de gode Piger, trods Godtkjøbstøjet, have temmelig tomme Gjemmer, og Lommer ligesaa lette som Kjolestofferne. Uldent og Linned, Sengklæder osv. findes sjældnere som selverhvervet Udstyr, til Trods for at at Lønnen er langt større nu end tidligere og baade Yder- og Undertøj langt billigere. Den sunde solide Husflid forstaar det bedre.

Ser vi hen til Husets Behov af Gangtøj, Linned osv., saa ville vi ogsaa der finde, at Husfliden er en langt billigere Forsyner end Pungen. Denne, der nemlig af Naturen ofte er saa aaben, naar det gjælder Luxusgjenstande og Stads, krymper sig saa let sammen, naar der er Tale om Nødvendighedsgjenstande. Paa en Gaard eller i et Hus, hvor det er sat Regel at have en Plet Hør paa Marken hvert Aar, og hvor man kan være vis paa at høre den hyggelige Snurren af Rokkehjulet om Vinteraftenerne, der kan man i Reglen ogsaa gjøre Regning paa at træffe en forsvarlig, efter Egnens Skik større eller mindre, men gjærne passende Forsyning med Linned til enhver Tid; det bliver ligesom af sig selv færdigt, efterhaanden som nyt Behov opstaar, og Mangel bliver der aldrig Tale om, selv om Huset er tarveligt og fattigt. Hvor der derimod enten ingen saadan fast, kvindelig Husflid findes, eller hvor den indskrænker sig til Forarbejdelsen af en Smule kjøbt Hør nu og da, der krymper man sig i Reglen ved at kjøbe ind, førend Oplaget er opslidt, det opsættes til man „trænger haardt". Trods den virkelig billige Pris, hvortil hvide Linnedvarer nu om Stunder kjøbes, vil man dog studse over, hvorledes en tarvelig, men gjennemgaaende Forsyning til et Hus, der er lidt barslidt, kan „løbe op" — om en rigelig Forsyning bliver der sjælden Tale, saaledes som hvor Husfliden beskedent og stille staar for Styret og virker mere end man slider. Husfliden, den sunde og jævne Husflid, bliver saaledes dog til syvende og sidst baade den billigste og bedste Forsyner, da dens Frembringelser jo i Reglen er langt holdbarere end Fabrikkernes, om saa ogsaa disse levere smukkere Varer.

De, som mener, at Husfliden alt har overlevet sig selv, at den synger paa sit sidste Vers, fordi den ikke „kan betale sig" ligeover for Fabrikindustrien, er derfor paa Vildspor; den kan til enhver Tid betale sig. Den vil derfor aldrig blive forældet, og netop fordi Fabrikdriften bidrager til at begrænse den, hvor den har en for frodig Vækst, vil den aldrig ophøre at kunne skabe Hygge og Glæde i Hjemmet eller at bidrage til Velstandens Forøgelse. Den er nemlig som en Sparekasse for den overflødige, fra den egentlige Husgjerning levnede Tid; Husfliden er Banken „som Valuta ejer", hvor den tiloversblevne Tids temmelig værdiløse Værdipapirer stemples ægte og „paa Anfordring omvexles med rede Sølv". Det maa derfor gjentages: Sammenligningen mellem Hjemmetøjernes og Fabrikvarernes Pris er vildledende. Skal en Sammenligning finde Sted, maa det kun være mellem Værdien af de til Husflidstøjerne anvendte Raastoffer (Ulden og Hørren) med tillagt Væve- og Farveløn — hvor dette ikke ogsaa er Husflid — ligeover for Fabrikkernes færdige Alenvare. Med andre Ord, Husfliden indvinder Fabrikarbejderens Fortjeneste, Forhandlernes Fortjeneste, samt de Summer, der for disse medgaar til Anlæg og Forrentning af deres Fabrikker og Forretninger,

Transport, Folkehold osv., hvilket jo altsammen maa bæres af Fabrikaterne: Alenvarerne, og betales af Kjøberne. Det er klart, at Husflidens Tøjer nødvendigvis maa blive de billigste, da ingen af disse Poster falder den til Last; arbejder den hundrede Gange langsommere end Fabrikkerne, det siger Intet, thi Tiden koster den Intet, Arbejderne skulle spise alligevel, om de intet bestilte, og Forrentningen af Rok, Garnvinder og Karter har ikke stort at betyde. Medens saaledes Husfliden uimodsigelig bliver den billigste Leverandør, vil rigtignok Tøjerne i Reglen staa tilbage i Glans, smagfuld og fin Udstyrelse, men saa vil de til Gjengjæld ubetinget vinde Prisen med Hensyn til Holdbarhed og Styrke, hvori det i Reglen vil overgaa Kjøbetøjet betydeligt.

Men er det dog ikke en Trællegjerning, et tungt og bittert Arbejde, lyder det igjen, saaledes i Husflidens Tjeneste at krybe frem til samme Maal, som Maskinerne naa ved Dampens Fart.

Aa nej! Hvor den kvindelige Husflid ret blomstrer i et Hus, vil det være alt andet end en Trællegjerning: Arbejdet vil gaa med Lyst og Tilfredshed, idet Kvinden gjærne overlader Manden den rette Trællegjerning: at drive. Men foruden at være en god Tidsfordriv, er Husfliden langt mere: den er for Husmoderen en virkelig fornøjelig Syssel, som i Sandhed erstatter mangen en tom, usund Adspredelse. Det er en Fornøjelse i et velpasset Hus, at være Vidne til Husmoderens Glæde og Stolthed over sine veludførte Husflidsarbejder; det er en Glæde at se — og man ser det mangfoldige Steder trindt om paa Landet — hvorledes Konerne ved deres Sammenkomster ret mønstrer, beundrer og kritiserer hverandres hjemmegjorte Tøj, kappes om at fremvise de smagfuldeste, smukkeste og solideste Mønstre i deres Kjoler, om at fremvise deres rigelige Forsyninger af smukt og stærkt Linned, Dækketøj, Dyner osv. Hvo kan tvivle om, at mangen saadan Sammenkomst og Samtale om Husflidens Anliggender medfører mere sand Tilfredsstillelse og jævn sund Underholdning, end hvor Ørkesløsheden gjør Samtalen til kjedelig Sladder og letsindig Bagvaskelse, eller hvor tom og dum Forfængelighed, i Mangel af egen Flids Frugt, fremviser Flitter- og Kjøbestads, der kun avler lav Misundelse og naragtig Efteraben over Evne, men hverken ansporer til munter, godmodig Kappelyst eller til den gavnlige Flid, der gjør „lunt inden Døre".

Af et Brev.

Nu har vi dog begyndt at faa Vinter, og det maa Landmanden være glad ved, i Haab om saa at faa Foraar naar Tiden dertil kommer. Men for Arbejderne kan det stundum være trangt nok, thi Husmandskonerne faar nu kun undtagelsesvis noget at fortjene med Rokken. Gaardmændene giver ikke 1 Pd. Hør ud at spinde, og er derhos bleven meget knappere end før til at sælge til Husmænd 1 Kande Mælk eller 1 Pd. Smør. Naar hertil kommer, at Antallet af smaa, tildels jordløse Huse, med hvert Aar tiltager efter betænkelig Maalestok, saa ser jeg ikke uden Betænkelighed Fremtiden i Møde. Her paa Godset giver jeg en Mængde Hør og Blaar ogsaa grovere Uld til Dækkener og Dynevaar ud at spinde, rigtignok med pekuniært Offer, men det er dog den bedste Maade at hjælpe paa, og det redder ikke faa fra at komme paa Fattigvæsenet. Dersom det ret kunde gaa op for Sogneraadene, saa tror jeg det vilde betale sig for dem at ofre noget paa en ikke altfor kneben Spindeløn; thi hjemmespundet Garn vil levere stærkere og solidere Varer end Kjøbegods. Pengene skulle dog væsentligt komme igjen ved formindsket Fattighjælp. Det er saare vanskellgt at gjøre godt paa rette Maade; thi aabenbar „Gave" svækker let Vedkommendes Anstrængelse for Selvhjælp, men vækker Naboers Misundelse og Bebrejdelser, der endmere svækker Æresfølelsen hos den Fattige! Misundelsen gjør megen Ulykke, og derfor vil jeg gjærne lægge et godt Ord ind for indirekte Hjælp og Selvhjælp. Hertil har deres Skrifter virkelig bidraget ikke lidt ved at fremme Husfliden og give gode Raad og Anvisninger i denne Retning. Men tænk nu en Gang ogsaa paa Fruentimmernes Rok, thi vi ældre vide, hvor stor Velsignelse den bragte i forrige Tider!

A. E. Hofman (Bang).

Husflidskursus.

Ligesom forrige Aar vil der i den forestaaende Sommerferie med Statens forventede Understøttelse af Dansk Husflidsselskab blive afholdt Kursus i Husflidsarbejder for Lærere og Lærerinder, hvortil et begrænset Antal vil kunne faa fri Undervisning samt Dækning af Rejseudgifterne og Understøttelse til Opholdet.

Der vil blive givet Undervisning i Snedkeri, Billedskæring og Modellering, Kurvefletning og Børstebinding, Drejning og forskjelligt Haandarbejde, samt i grovere Paparbejde og i noget Bogbinderi.

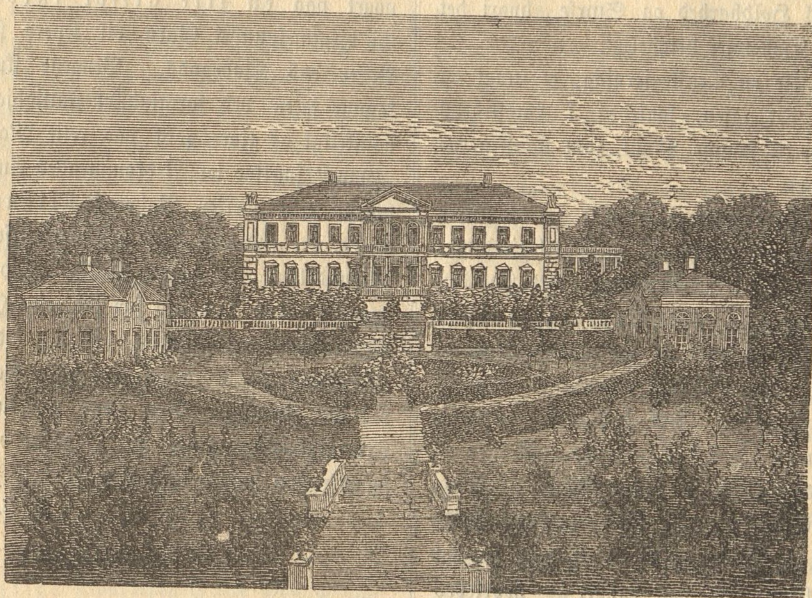
Ansøgninger om Deltagelse i dette Kursus stiles til Indenrigsministeriet og sendes til Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab (Adresse Kjøbenhavn V. inden Udgangen af Marts Maaned.

Foruden Oplysning om Ansøgerens Navn, Bopæl, Alder og Livsstilling vilde det være ønskeligt om Ansøgningerne indeholdt korte Meddelelser om følgende Punkter:

Har Ansøgeren haft Husflidsskole i Gang? I saa Fald hvilke Aar?

Med hvilket Elevantal? Børn? Ungkarle?
Hvilke Arbejder ere øvede?
Har Eleverne betalt noget for Undervisningen?
Hvilken Støtte har Skolen haft af Foreninger eller Private?
Har Ansøgeren tidligere deltaget i Husflidskursus?
I saa Fald naar?
Hvilke Fag ere særligt indøvede?
Har Ansøgeren Udsigt til at faa Huslidsskole i Gang om Kursus erholdes i Aar?
Haves i saa Fald Udsigt til Støtte fra en Husflidsforening eller fra Private?
Hvilke Arbejder har Ansøgeren tidligere erhvervet Færdighed i, eller har Ansøgeren været ved noget Haandværk?

Undervisningstiden vil, ligesom de foregaaende Aar, omfatte fire Uger og Mødetiden vil senere blive bekjendtgjort i „Dansk Husflidstidende".

Herresædet Nääs.

Et Besøg paa Nääs.

Det er almindelig bekjendt, at vort Broderfolk, Svenskerne i flere Henseender er forud for os med Hensyn til Husflid. De forskjellige Udstillinger, som har været afholdt dels i Kjøbenhavn, men navnlig senere i selve Sverige, vidner derom; ligesom det formodentlig ogsaa fremgaar for dette Blads Læsere af adskillige Meddelelser, som har været optaget heri. Navnlig vil Opmærksomheden være bleven henledt paa, at man har indført Sløjd ved flere svenske Seminarier.

Det er et af disse, vi atter vil henlede Opmærksomheden paa, nemlig det flere Gange nævnte Sløjdlærerseminarium Nääs i Elfsborgs Lehn, 3—4 Mil fra Gøteborg. Som allerede bemærket, er dette eneſtaaende i sit Slags, idet Sløjden her drives som Hovedfag.

Efter et 5 Ugers Kursus i Sommeren 1882, tillader nærværende Meddeler sig at fremkomme med en mere indgaaende Beskrivelse af nævnte Seminarium samt den Virksomhed, som her udfolder sig, tilligemed en kort Henvisning til to andre hertil hørende Bygninger samt Slottet Nääs. Det er af disse Bygninger, Bladet bringer Afbildninger, hvortil der samtidig henvises.

Seminariet med dertil hørende Bygninger ligger tildels inde i de af Søer omkranste stille Skove. Seminariet er opført af Træ Aar 1876, er holdt i en tiltalende Stil og tager sig smukt ud i de naturskjønne Omgivelser; det bestaar af en Hovedfløj med to Sidefløje og er meget rigeligt forsynet med Vinduer med særligt Hensyn til dets Brug.

Jeg behøver vel ikke at sige, at Seminarieforstanderen gjærne ser besøgende, som interessere sig for og ville gjøre sig bekjendt med Virksomheden her, vi er altsaa velkommen idet vi aflægge et Besøg. Det er ellers ikke sjældent, her kommer nogle, det hører til Dagens Orden; det er ikke alene svenske som f. Ex. Skoleinspektører, der ikke kunne andet end gjøre sig bekjendt med denne mærkelige hjemlige Virksomhed, men ogsaa fra flere forskjellige Lande i Evropa, ja endog fra Amerika kommer Udsendinge for at tage det Hele i nærmere Øjesyn med

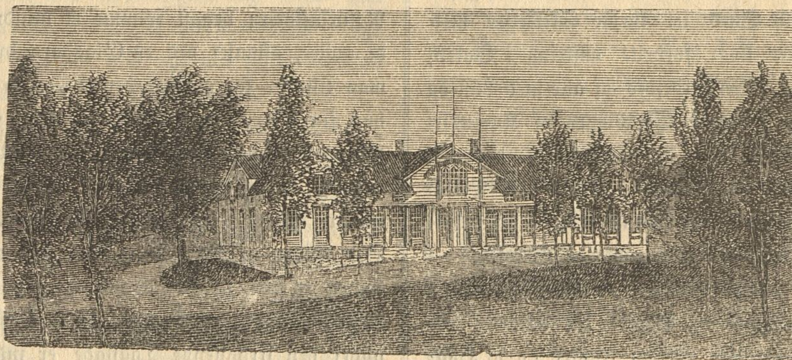
Henblik paa at faa Virksomheden indført hjemme i deres Lande; ved saadan Lejlighed er der givet Ordre til at hejse Svenskeflaget tilligemed den Nations, hvortil Udsendingen hører.

Det er ellers kun om Søndagen, at Bygningen er pyntet med Flag, tilhørende de Nationer, som have sendt Deltagere til dette Kursus — altsaa baade svensk, norsk, dansk, finsk, tysk og fransk. Seminariet straaler da endmere blandt Omgivelserne.

For Virksomhedens Skyld vælge vi imidlertid en Hverdag til vort Besøg.

Igjennem den mindre Udbygning, der danner Forstue til Hovedfløjens Midte træder man ind i en bred Midtgang, der strækker sig gjennem hele Hovedbygningens Længde. Her indledes og afsluttes det daglige Arbejde med Sang og Bøn. Lige indenfor Døren til venstre staar et godt Harmonium og længere borte til hver sin Side staar et Bord bedækket med Tidender, baade fra Ind- og Udlandet. Baade Ur og Klokke er anbragt her og angiver Maalestokken for en stræng gjennemført Arbejdsordning. Paa Slaget 8 hver Morgen lyder Klokken, Eleverne er næsten alle til Stede, nogle faa Efternølere har maaske ventet for længe ved Kaffen, de maa saa skynde sig for at komme tidsnok, thi alle maa være paa Pletten.

De svenske Lærere forstaa udmærket godt at overholde Tid og Orden, — vistnok bedre end de danske — som om de er født dertil og opvoxet derunder, nu — de udenlandske i det hele taget maa selvfølgelig ogsaa vise, de kunne møde nogenlunde punktlig. Svenske og Danske fremsige Morgen- og Aftenbønnen efter Tur; 6—8 svenske Organister, hvoriblandt nogle særdeles dygtige, skiftes til at spille Harmonium. Sangen lyder smuk harmonisk, dog, det er et Savn, at vi ved disse Lejligheder ikke faar høre vore udmærket smukke Morgen- og Aftensange. Der er

Sløjdseminariet Nääs i Sverige.

under hele Andagten udbredt et alvorligt Præg over den hele Forsamling, som bestaar af alle Eleverne samt Sløjdlærerne og Forstanderen. Efter Bønnens Slutning hæver hver Svensk sin Haand mod Panden og gjør en stille Bøn. Tyske og Franske er altsaa ogsaa til Stede og viser en lignende Alvor, selv om de ikke gjøre denne Ceremoni med. Forsamlingen fortrækker nu til den højre Ende af Gangen, opløses og forsvinder gjennem to Døre, der er anbragt hver til sin Side og fører ind til Sløjdsalene, som opfylder det meste af Sidebygningen til højre. Lige for Enden af Gangen leder imidlertid en Dør ind til „Stederskens" (Husjomfruens) Værelse, et meget „snøgt Rum" som adskiller de to Sløjdsale. Vor Opmærksomhed er fra første Indtræden bleven henvendt paa et meget smukt Glasskillerum, som strækker sig langs med Gangen; her indenfor breder sig tre Rum, som tjener til Opbevaring af Skolens smukke og righoldige Modelsamling. Igjennem to store Døre, som fuldstændig dækker det ene Rum, træder vi nærmere og tager Samlingen i Øjesyn. Den opfylder Rummene og bedækker Væggene til alle Sider. Det er næsten gjennemgaaende Brugsgjenstande af forskjellig Art, saa godt som altsammen virket af Træ; den største Del er forfærdiget med Øxe, Høvl og Sav; ved adskillige Sager er dog ogsaa anvendt Drejning (Svarfning) eller Udskæring. De væsentligste Fordringer, som stilles til Sløjden her er: at den giver Anledning til **legemlig Rørelse** og tager de legemlige Evner i passende Virksomhed, saa alle Muskler komme i „harmonisk Bevægelse", at Eleverne derved kunne blive vænnet til legemligt Arbejde, faa udviklet Sans for Smag, Renlighed og Orden.

Snedkeri med Udskæring og Drejning (Svarfning) vil fremfor alle andre Sløjdarter være den, som kan tilfredsstille disse Fordringer ved Brugen af saa meget forskjelligt Værktøj. Modelsamlingen er derfor holdt i en bestemt Følgeorden i Samstemning med hele den pædagogiske Betragtning, hvori Virksomheden er ledet. Det første Numer er f. Ex. en Rivetand, det næste en Pind til en Urtepotte osv.

Vi ville herfra begive os ind og se paa Arbejdet. Vittigheden har naturligvis snart fundet paa at tildele Sløjdsalene Benævnelsen „1ste og 2det Kammer"; hver anser rimeligvis sit for 1ste Kammer, vi træde altsaa ind til højre. Du vil maaske studse ved at blive indledet i et saa smukt Arbejdsrum, det er ligefrem en Sal, jeg tror halvsyvende Alen til Loftet og rummelig, saa her er anbragt 10—12 Høvlebænke rundt omkring, langs Væggene oftest under de høje Vinduer; i det ene Hjørne staar et meget godt Drejelad. Ved Siden heraf findes Ildstedet som benyttes ved Limens Tilberedning og tjener til at opvarme Rummet om Vinteren. Lige indenfor Døren er anbragt en Slibesten, der bliver flittig brugt, thi man lærer snart, det svarer sig daarligt at arbejde med sløve Jærn. (Naar en eller anden af Franskmændene kommer for at slibe, gaar det gjærne i Takt til Marseillaisen). Værktøjet er anbragt omkring paa Væggene, hvis det ikke for det meste er i Brug. Opmærksomheden hendrages dog navnlig til Virksomheden, som her udfolder sig for vore Blikke. En halv Snes let klædte Skikkelser med opsmøgede Skjorteærmer staar fordelte omkring i Salen, hver ved sin Høvlebænk. Der arbejdes af alle med Lyst og Iver; er det længere hen mod Slutningen af Kursusset vil man maaske overraskes ved den Færdighed, hvormed det forskjellige Værktøj haandteres. En 3—4 Elever slider i Saven, saa Sveden driver ned ad dem, — ja det er en udmærket Bevægelse, der gjør godt for Brystet; — og se hvor smukt de „følge Stregen". Andre trækker i Høvlen, det giver Færdighed og Styrke for Armen; — hør hvor det hvisler, den ene Spaan kravler op af Høvlen efter den anden. Et Par Elever have fundet det hensigtsmæssigt at ty til Huggeblokken henne ved Drejeladet og med nogle lette sikre Hug fjærnes overflødigt Træ. Et andet Par har lige udført det groveste Arbejde med Høvl og Sav og er i Færd med 3 eller 4 Behandling med de mindre Jærn, enten det nu er Stemme- eller Huljærn, Snittekniven eller Bugthøvlen, hvilken snild Indretning, en Opfindelse som rimeligvis skyldes Amerikanerne, den forener baade Baandknivens og Høvlens Egenskaber, er nem at haandtere og koster kun en Ubetydelighed. Eller maaske Tingen er undergivet sidste Behandling, nemlig Afpudsningen; Fil og Sandpapir bruges flittigt, thi smukt og smagfuldt maa det være — ikke det mindste at udsætte. Under dette Arbejde kan man tage sig et lille Hvil, anbringe sig paa Høvlebænken eller aflægge et lille Besøg hos Nabo eller Gjenbo og drive en lille Pasiar, eller maaske tillade sig et Svinkeærinde ind paa „andra Kammern". Maaske en begynder „at nynne", og nu fyldes Rummet snart af en smuk flerstemmig Sang, der endogsaa vækker Opmærksomhed inde i „andra Kammern".

Men Pladsen tillader ikke en videregaaende Skildring af Samlivet her, jeg kunde ellers haft Lyst til at „præsentere" de forskjellige Deltagere for dig; jeg skal kun bemærke, at her opholde sig en 5—6 Nordlændinge, en Finne, en Preusser, 2 Danske. — Vi maa imidlertid ind paa „andre Kammern".

Her staar Dalkarlene og Smaalændingerne samt to Tyskere og vore Venner Franskmændene og — hvad mener du — en svensk Lærerinde, der bruger Høvl og Sav trods nogen anden Elev; jeg tør ikke nævne hendes Navn, kun dette, vi er alle enige om at agte hende. Vi maa nu begive os ovenpaa; se her inde under Trappen opbevares de fuldførte Arbejder indtil Udstillingsdagen, en sand Festlighed hvormed Kursuset afsluttes. Man kunde maaske finde Anledning til at standse noget paa Trappegangen og hengive sig til Beskuelsen af en hel Mængde Tegninger og Kort af forskjellig Art, navnlig af Seminariet, et koloreret Kort af Paris, et andet over Egnen osv. Ved en Omdrejning til højre, lige over Korridoren, befinde vi os i nogle mindre Rum; her findes de første og mere simple Stykker af Modelsamlingen i methodisk Følgeorden; i store Glasskabe findes Samlinger for Fysik, Kemi og Naturhistorie; længst fremme et mindre Rum svarende til de andre, aflaaset ved en Glasdør; hvad mon der findes, man tillader sig at kige derind — jo se, et net lille Tøjhus for ikke at sige Vaabenkammer: en Snes Rifler med Bajonet, et helt Sæt Blæseinstrumenter med Trommer og endelig et tilsvarende Antal Uniformer, flere større og mindre Faner, jeg troer baade svenske, norske og danske. Ved Siden af disse smaa Rum ind over Modelsamlingen findes en lys og stor Samlingssal; Væggene ere prydede med Tegninger og Billeder af de forskjellige Kursus. Ind under den skraanende Tagflade er indrettet smaa Klædesrum; langs med Vinduerne staar en magelig Sovesofa, midt i Salen et større Bord, her er ligeledes henlagt forskjellige Tidender og Bøger samt Skriverekvisiter, og endelig findes her et smukt og godt Fortepiano til Underholdning for Eleverne og besøgende, som gjæste Seminariet navnlig om Søndagen.

Forlader vi dette Rum og begiver os til venstre Side af Trappen, staar vi mellem 2 Døre; hvad mon her er, og til hvilken Side skal vi vende os? det er egentlig ligegyldigt, thi begge Rummene tjener til Sovesale og er indrettede akkurat ens, ligesom Sløjdsalene neden under. Men hvilken Hygge? lyst og rummeligt, jeg tror 5—6 Alen til Loftet, Porcellænskakkelovn med Ventilationsapparat; Gulvet nyskuret, og fintskaaret Gran og Enebær i Spyttebakkerne; rundt om i Salen er anbragt 7 nydelige og solide Jærnsenge med tilhørende Udstyr af Madratser, Tæpper og Lagener. Igjennem Døren til højre begiver vi os ind i Vaskerummet, som skiller mellem Sovesalene. Der i Hjørnet hænger 14 hvide „Haanddüge", som Svenskerne sige, der er anbragt Visitkort ved dem alle, saa hver kan kjende sit og ikke bruge nogen andens, thi dette vilde være at anse som „Svineri" sige de svenske Lærere. Langs Væggene til hver Side findes

ligesaa mange Vandfade til Brug ved de Tvætninger, som Eleverne foretage mindst et Par Gange om Dagen; thi „Svenskelæreren vil ikke lade Snavset sidde paa sig“. Foruden disse Tvætninger i det mindre tager han gjærne daglig et Bad i de nærliggende Søer; thi „det er saa forfriskende især lige før Maden“.

Tilbage staar endnu en kort Omtale af den modsatte Fløj. Vi maa atter begive os ned i den brede Midtergang hen til den anden Ende. Ved Siden til højre findes Stedet for en anden Side af Virksomheden. Det er Foredragssalen, her staar 14—16 Enmandsborde af meget sindrig Bygning, saa de afgive et bekvemt Sæde; Bordet er indrettet med Rum til Rekvisiter og kan hæves og sænkes. Fra Kathederet fører Forstanderen Hr. O. Salomon varmt og indtrængende Ordet for Sløjden og dens Indførelse. Ved Overværelsen af disse vil vi sikkert komme til endnu klarere og fastere Overbevisning om Sagens store Betydning. Forhandlinger angaaende hele Opfostringen vexle med Foredragene og ledes med tilsvarende sikker Takt og Finhed af Forstanderen. Den øvrige Del af denne Fløj er dels anvendt til Drengeskole (Pojkskola) dels til Ophold for Sløjdlærerne.

Vi vil nu tage Afsked med Seminariet for denne Gang, idet vi begiver os paa Vej til Floda Station. Vi kunde ganske vist valgt at sejle did i Seminarieforstanderens Baad, men Vejen fører netop lige forbi de to andre Bygninger, der ligger saa smukt, først Seminarieforstanderens Bolig, Björknäs, og dernæst Vänhem, her er „Madstellet“ samt Skolen for „Flickor“. Tyskerne bebo de øverste Værelser. Herfra kunne vi netop se ned over Søen og op mod Slottet, hvor Seminariets Stifter og Velgjører Hr. Abrahamsen bor. Slottet ligger for os, netop som man ser paa Billedet. I Sidebygningen til venstre (Kavalerbygning) bor vore Venner Franskmændene.

Men vi begiver os videre gjennem den lange Lindealle igjennem Jærnporten, idet vi drejer om ad Hovedlandevejen, som fører til Stockholm. Her oppe ved den smukke Kirke tager vi et Rundskue over Landskabet, og tage Afsked med Hjærtesukket: „Nej, hvor her er vakkert!“

Frederiksen.

Husflidsforeninger- og Skoler.

Ølsted Husflidsforening ved Hinnerup Station

havde forrige Vinter 10 arbejdende Medlemmer, men i Vinter 16. Der meldes at det gaar glædelig fremad med Arbejdet. Forrige Vinter dreves mest Huggehusarbejde, men i Vinter tillige Koste- og Børstebinding samt noget Løvsavning. Foreningens Bestyrelse gjør fælles Indkjøb af Raaæmner og vejer saa ud til hvert Medlem efter Behov. Sogneraadet har bevilget 20 Kr. til Støtte for Foreningen, de fleste Medlemmer er ubemidlede.

I Voes Skole ved Alken Station

er i Vinter af Lærer Jensen, med Bistand af en Datter der har deltaget i Husflidsselskabets Kursus, givet Husflidsundervisning til 25 af Skolens Børn, hvoraf 15 Piger. Disse er undervist i Syning, Strikning, Hækling, Brodering, Knytning og Udskæring. Drengene i Billedskæring og Børstebinding. Børnene har deltaget i Arbejdet med Lyst og Iver.

Husflidsskole i Hindborg ved Skive.

Fra Hr. Lærer H. O. F. Jensen i Hindborg har Redaktionen modtaget velvillig Meddelelse om en smuk lille Virksomhed, han har haft som Husflidslærer i Vinter, efter at han i Oktober havde deltaget i Hr. Torps Kursus i Jebjærg. Dog, da han havde sin Skolegjerning at passe og desuden havde 1 Mil meget daarlig Vej til Jebjærg, var det ham umuligt at være stadig til Stede ved Undervisningen. Den Tid, der stod til Raadighed, anvendtes derfor alene til Børstebinderi og Paparbejde.

I Begyndelsen af November bekjendtgjorte han da ved Skolebørnene, at han vilde være villig til at give et Husflidskursus i Børstebinderi, og der anmeldte sig strax 12—14 Elever, et Antal, der senere steg til 24 (hvoraf 6 Drenge) 2 vare fra Nabosognet Hem og 2 fra Brøndum Sogn. Paa Grund af den stærke Tilgang maatte han dele Eleverne i 2 Hold. Materialierne overlodes til hver enkelt Elev, naar han vilde beholde alle sine forfærdigede Gjenstande, for Materialiernes Indkjøbspris. Følgen heraf var at de 20 Elever beholdt deres Arbejder, medens Læreren overtog de af 4 Elever (3 Drenge og 1 Tjenestekarl) forfærdigede Gjenstande.

Der blev ialt lavet 176 Gjenstande af 16 forskjellige Slags og Materialierne hertil kostede c. 60 Kr.

Af Eleverne har senere flere vist megen Flid og Lyst, og Hr. Jensen har i det ny Aar allerede haft Fornøjelsen af at anskaffe Materiale for c. 120 Kr. til dem.

Kortfattede Meddelelser fra Husflidsforeninger- og Skoler vil være velkomne til Meddelelse i Husflidstidenden.

Udg.

Aalborgudstillingen.

Husflidsforeningen for Aarup og Omegn har gjort Dansk Husflidsselskab det smukke Tilbud at ville udsætte en Tillægspræmie paa 10 Kr. for det bedste Stykke Huggehusarbejde paa Husflidsudstillingen i Aalborg, hvilket Tilbud er blevet modtaget med megen Anerkjendelse. Endvidere har nævnte Forening vedtaget at be-

før ge Gjenstandene fra Egnens Udstillere frit affendte til Udstillingen.

Det skulle glæde os om det smukke Exempel med at udsætte Extrapræmier maatte blive efterfulgt af andre Foreninger og Husflidsvenner. Hvem der i denne Retning i bestemt Øjemed kunde ønske at yde Bidrag i Penge eller Værdigjenstande (helst Sølvtøj) bedes derom henvende sig til Husflidsudstillingens Forstander, Redaktør N. C. Rom, Lykkesholms Allé 4, Kjøbenhavn. V.

Bognyt.

Tidning för arbetsskolor och hemslöjd er Navnet paa et nyt Husflidsblad, som fra Aarets Begyndelse udgives maanedlig af den for Haandarbejdets Indførelse i Børneskolen saa bekjendte Rektor K. E. Palmgren i Stockholm. Første Numer foreligger i stort ottesidigt Format indeholdende Udtalelse om Bladets Formaal, Om Slojdens Betydning, Den franske Folkeskoleundervisning, Sløjdundervisningsspørgsmaalet i Amerika, Forklaring over en Række Træarbejder til Børneundervisningen, med 24 Tegninger (samme som nedenfor omtalt), Sløjden i Stockholms Folkeskoler, Den Bachmanske Sløjdskole i Hedemora, samt forskjellige Skolemeddelelser og Boganmeldelser.

Mærkeligt nok har Sløjdsagen i Sverige hidtil maattet savne et passende Organ, hvori Spørgsmaalet kunde finde en frugtbar Drøftelse under sagkyndig Ledelse. Det glæder os meget at dette betydelige Savn nu er blevet afhjulpet, og ønsker vor unge dygtige Kollega paa det bedste velkommen til den fælles Gjerning. Bladet koster 1 Krone fjerdingaarlig foruden Postafgift.

Palmgren. Mönstre för arbetsskolor och hemslöjd. Til Fuldstændiggjørelse af vor Omtale i Nr. 1 af disse Tegninger skal vi endnu paa given Anledning gjøre opmærksom paa at de ogsaa er beregnede paa at være til Mønstre for Snedkeri og Drejning, saa at de udkomne fem Hæfter ikke er anlagte paa at være udelukkende Forbilleder til Udskæringsarbejde. For Børneskolen er særlig andet Hæfte beregnet, da det indeholder Tegninger til en metodisk ordnet Samling gradvis fremskridende Arbejder i Snedkeri og Drejning, af en saadan Art, at naar Barnet har fuldført de 24 Brugsgjenstande denne Række indeholder vil det i Reglen være i Stand til at kunne tage fat paa de i første Hæfte afbildede Stole og Bord, der er særligt formet med Barnets Sammensætnings-Evne for Øje.

Dansk Husflidsselskab.

Indmeldte Medlemmer:

Husflidslærer C. Numelin, Viborg,
Lærer H. O. T. Jensen, Hindborg Skole pr. Skive.
Smeddesvend Hans Møller, V. Brønderslev.
Lærer A. N. Penderup, Tilsted pr. Thisted.
Lærer N. Jensen. Boes Skole, Alken St., ved Skanderborg.
Dronninglund Sogns Husflidsforening, Hyllen pr. Asaa.
Kgl. Skovfoged L. Hansen, Kongsøre pr. Nykjøbing, Sjæll.
Snittelærer A. Hansen, Vesterbro, Aalborg.
Lærer C. G. W. Pfaff, Kostræde pr. Lundby.

Indmeldelser af ny Medlemmer indsendt under Adresse: **Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab, Kjøbenhavn** V.

Husflidsarbejder.

Sidestykke til en Boghylde. Naar man vil have en Række Bøger staaende paa et Skrivebord, en Komode ell. lign. tager man et tyndt Bræt af passende Længde, der forsynes med to vinkelret anbragte smukke Endestykker, til at holde Bøgerne. Tegningen viser et smukt Mønster til Udskæringen af disse Endestykker.

Udskaaret Æske. For den mere øvede vil Udskæringen af et Æskelaag og Æskesider efter Mønstre som Tegningen angiver, næppe frembyde Vanskeligheder.

Et Pibebræt. Dette originale Pibebræt med Pileløv og Fuchsiablomster afgiver et udmærket smukt Forbillede for den mere øvede Træudskærer, der næppe behøver anden Arbejdsanvisning end Tegningen.

De her anførte Arbejder findes afbildede i nedennævnte Husflidstegninger, 3dje Hæfte.

Husflidstegninger.

Forbilleder for **Haandgjerningsskoler** og **Husflidsarbejder.** Udgiven af N. C. Rom.

Heraf er udkommet tre Hæfter, indeholdende tilsammen 48 Blade omhyggeligt udvalgte og smukt udførte Tegninger til mangfoldige Husflidsarbejder.

Faas gjennem alle Boglader for 50 Øre Hæftet.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 27. Søndagen den 1ste April 1883.

Husflidssang.

Tone: „Helt tungt han efter sig Foden drog."

Sig, husker I ikke den gamle Tid,
da Sløvhedens Præg
var Folkemærket, og Trældoms Slid
gjorde doven og træg?
Da Budet: „Du i dit Ansigts Sved
strængt skal æde dit Brød"
helt slavisk fulgtes, — men træt og ked
saa I Solen gaa ned!

En Luftning frisk er der kommen i Nord,
ej lyder det nu:
„kun Trælle pløjer den sorte Jord
sløv og slavisk i Hu."
Naar Aftenrøden i Danevang
nu slutter Dagenes Værk,
da lyder der trindt om os munter Sang,
Aanden er livsglad og stærk!

Og naar man før efter Dagens Slid
ved Arnen sov ind,
da glemte man helt, at man kun ved Flid
kan forfriske sit Sind.
Thi derfor trindt om lyder det nu:
brug den kostbare Tid!
da bliver du frejdig og glad i Hu
i din Gjerning og Id!

Hver Idræt derfor vi prise maa,
hver herlig og god!
saa vi mod Sløvhed paa Vagt kan staa
med Aandens Styrke og Mod.

Mod Livets Fjende: mod Sløvheds Aand
derfor alle Mand nu paa Vagt!
Da vil nok sprænges de tunge Baand,
som har lammet vor Magt!

Ferd. Petersen.

Husflidsbetragtninger.

Af **N. C. Rom.**

Den kvindelige Husflid.

III.

Vil vi endelig kaste et flygtigt Blik paa Husflidens Betydning i det store, saa taber den ingenlunde herved.

Man kan, uden Frygt for Overdrivelse, anslaa dette Aarhundredes Husflidsfrembringelse i Alenvarer til gjennemsnitlig 12 Alen aarlig for hver paa Landet boende Person, naar man regner alt hjemmelavet Tøj med — Linned og Dækketøj, Vadmel og Hvergarn, Dynevaar, Dækkener, Sækketøj osv. osv. Regner man blot, at Husfliden har indvundet 1/3 Krone paa hver Alen (det vil sige, at tre Alen Tøj ved Husfliden i Gjennemsnit er blevet 1 Krone mere værd end det dertil anvendte Raastof: Hør eller Uld), saa bliver det 4 Kr. for hver Person aarlig. Dette bliver for 1 Million danske Landboere 4 Millioner Kroner aarlig indvundet, eller opsparet for Landet ved den kvindelige Husflid, eller denne kunde i den forløbne Del af vort Aarhundrede have betalt hele den danske Statsgjæld, selv om man slaar lidt af de antagne Talstørrelser; det være sagt til Ære for den danske Kvinde, og til behagelig

Efterretning for „Manden“, som maaske stundum gnaver over de slemme Lam, ser skævt til Hørpletten i hans Kornmark eller ser surt til den evindelige Rokkesnurren og Tøjlaven, som han mener „ikke kan betale sig“. Til Sammenligning kan anføres, at skulde den danske Landmand betale Statsgjælden f. Ex. med Værdien af de Heste, der aarlig udføres, maatte han bruge henved halvandet Aarhundrede dertil.

Den anden Side af den kvindelige Husflid vi skulde betragte, er den egentlige Haandgjerning, Syning og Strikning. Brugen af Naalen er jo ligesaa almindelig, som den er kvindelig; men ligesaavel som enhver kan føre Naalen, ligesaa vist er det, at der kun altfor ofte savnes baade Forstand og Øvelse til at bruge den tilgavns; med andre Ord, denne Side af den kvindelige Opdragelse bliver paa mange Steder meget forsømt. Medens Karlen ligefra den første Tid, han kommer ud at tjene som Dreng, har en stadig og praktisk Øvelse i sit Hovedarbejde, med at haandtere Greben og Leen, Ploven og Tømmen, saa er det helt anderledes med Pigens Øvelse i at bruge Naal og Traad, en Husflidssyssel, der ligger hendes Hovedarbejde, Husgjerningen, overmaade nær og er ligesaa vigtig for hende, som Brugen af Plejlen og Skovlen er det for Karlen. Ret beset er det imidlertid ikke saa underligt, at det skorter Pigen paa tilstrækkelig Færdighed i Syning. Medens Pigebarnet er hjemme hos sine Forældre savner Moderen ofte Tid, Lyst og Evne til ret at undervise Datteren i at bruge Naalen, videre end til det allertarveligste Husbehov. Naar hun saa kommer ud at tjene, er oftest Lejligheden til yderligere Undervisning og Øvelse heri kun yderst sparsomt tilmaalt, da Tjenestepigens meste Aftenarbejde er Spinden o. lign. Den unge Pige kan blive nok saa dygtig i andre Arbejder, men Brugen af Naalen falder hende ofte helt tvungen og bagvendt, saa at det i mange Egne er en Sjældenhed, at en Tjenestepige kan sy en ordentlig Søm, eller sætte en Lap nogenlunde net paa et Stykke gammelt Tøj. Dette er en stor Ulempe. Naar Pigen en Gang bliver Hustru og Moder, faar hun ondt ved at holde det helt og net om sin Familie; Mandens forrevne Klæder og pjaltede Børn er ofte sørgelige Vidner om Konens ringe Øvelse i at bruge Naalen og deraf følgende ringe Sans for en proper og net Hverdagsklædning. Naar man har set, hvor hyggeligt den fattige Husmoder formaar at gjøre Hjemmet, naar hun stedse efter Evne holder sine egne, Mandens og Børnenes Klæder omhyggeligt lappede og stoppede, selv om de saa er Lap paa Lap, og naar man ved hvor godt det slaar til, hvorlænge Klæderne kunne holde, naar Husmoderen kan hæge og vare om dem, i Modsætning til, naar hun af Mangel paa Evne og Vilje lader den ene Pjalt slaa den anden, saa kan man ikke andet end indrømme, at det er af største Betydning for Huslivets Hygge og Velvære, ja Velstand, at Kvinden er flink til sin Naal. Men dette bliver hun kun, naar hun fra Barndommen er øvet og fortrolig med den, og om hun bliver det, beror saa meget paa, om det er Egnens Skik; men om det er Egnens Skik, er ofte afhængig af Egnens Beskaffenhed.

Medens de jyske Hedeegnes fremtrædende Uldavl saaledes har fremkaldt en utrolig Færdighed i at bruge „Bindepindene“, hvorved Naalen er blevet Stedbarn, saa har Høravl i andre Egne fremkaldt en ligesaa betydelig Tilvirkning af fint Hørlærred, hvorved der har udviklet sig en almindelig udbredt Færdighed i at bruge Naalen; ja i visse Egne, f. Ex. paa „Heden“ i Sjælland, paa Lyø ved Fyen og maaske flere Steder, er man fra Arilds Tid blevet saa fortrolig med Brugen af Naalen, at der lidt efter lidt har udviklet sig en formelig Kunstsyning bestaaende i en ejendommelig Broderen eller særdeles fin og nydelig Udsyning af Linnedet.

Der kan næppe være Spørgsmaal om, at saadan i forskjellige Retninger udviklet Haandfærdighed i Husflidsgjerning, maa have haft en vis Indvirkning paa Egnens Sæd og Skik i andre Retninger, en forskjellig Indvirkning paa Beboernes Skønheds- og Renlighedssans og deraf følgende Maade at være og leve paa. Det falder let i Øjnene, at det bundne Uldtøj ikke kan formes saa net og sirligt som Linnedtøjet, ikke kan opfordre til saamegen Stræben efter at forarbejde Klædningsstykkerne nette og fine som dette; ligeledes maa den overordentlige Flid, der i umindelige Tider er vist f. Ex. i Hedeboegnen ved Linnedsyningen til Husbrug, ganske vist have udviklet og skærpet Skønhedssansen, medens Brugen af det smukt tilvirkede og udstyrede Lintøj maa have udviklet en Sans for Renlighed og Orden, som netop ofte savnes i „Uldegnene“ — hvilket dog blot i Forbigaaende skal nævnes, for at ikke denne Side af Husflidens Indvirkning paa Folkelivets Sæd og Skik skal overses.

Den kvindelige Haandgjerning har saaledes en stor Betydning for det huslige Liv, ja er, som vi har set, et væsentligt Vilkaar for Renlighed, Orden og Hygge i Huset; men den har ved Siden heraf megen Betydning ved den højst forskjellige Indvirkning, som det ordentlige og rene, i Modsætning til det smudsige og pjaltede Hjem har paa Børnenes Udvikling og Opdragelse. Det er derfor virkelig en Sag af Vigtighed at fremme den kvindelige Ungdoms Øvelse og Oplærelse i Syning og andet Haandarbejde; thi skønt den kvindelige Husflid ganske vist i sin Helhed staar langt over den mandlige, forsaavidt som den altid giver Sysselsættelse, saa kunde den dog uden Skade være noget mere udviklet i flere Retninger. Den burde navnlig ikke udelukkende bestaa i en maskinmæssig Øvelse i at føre et Par Karter eller i at haandtere en Rok, hvilke Husflidsarbejder ingenlunde i og for sig fremmer Sansen for Or-

den og Renlighed i den Grad som Øvelse i al Slags Syning til Husets Behov.

Midlerne til at fremme og udvikle denne Øvelse ligger nær og behøver kun at nævnes.

Meget kunde allerede opnaas, naar hver kyndig Husmoder efter bedste Evne sysselsatte sine Piger med Syarbejde, viste dem tilrette og undervist dem deri ved Tid og Lejlighed — og dette kan ikke noksom lægges Husmødrene paa Sinde, saafremt de ikke selv savne den fornødne Indsigt og Øvelse.

Det andet Middel til at fremme Sagen er Syskolerne, som i bedre stillede Egne oprettes et og andet Sted, og som kan gjøre særdeles megen Nytte, naar de have det rette Maal for Øje og ledes paa rette Maade. Det er dog ikke usandsynligt, at der paa mange Steder skydes uden om Maalet, som maa være at give Pigebarnet en nyttig og praktisk Færdighed i Linnedsyning og anden Tøjsyning, i Lapning og Stopning osv., kort i saadan Brug af **Naalen** og **Strikkepindene**, som kan blive den vordende Husmoder til virkelig Nytte og Glæde. Kan der saa ved Siden af blive Tid til, som en ren Bisag, at lære lidt Hækling, Brodering o. lign. saa kan det jo være meget godt, om just ikke saa meget vigtigt, eller synderligt nyttigt. Ved mange af de trindtom oprettede Syskoler, eller som de ogsaa mindre rigtig kaldes: Haandgjerningsskoler, hænder det ikke sjældent at Sagen bliver stillet rent paa Hovedet, saa at en tarvelig (ligesaa ufuldkommen som unyttig) Øvelse i Hækling, Brodering og lignende Naalekunster, stundum er det væsentligste Udbytte. Dette kan Lærlingen senere i Livet aldeles ingen Nytte eller Glæde have af, saa sandt som det ikke bliver hendes Husmodergjerning, hverken paa Gaarden eller i Hytten, at „sidde paa Forhøjningen" og brodere. En fordringsløs Øvelse i en flink Brug af Naalen til Husbehov er der sjældent Tal om i saadanne bagvendte Syskoler; det er for simpelt, ikke noget at gaa i Skole for at lære, mener man da gjærne. Det var dog Synd at kaste Skylden for dette Misforhold alene paa Lærerinderne, det er ofte Forældrenes, eller rettere Mødrenes, egen Skyld, da de mener, at den dagligdags Syning kommer ligesom af sig selv — hvilket de kunde have Ret i forsaavidt Moderen selv var dygtig i at bruge Naalen og i at holde Pigebørnene til den — medens dette „Kommen af sig selv" ikke er Tilfældet med Broderi osv., og da det tillige er „fornemt" at kunne det, ligesom Præstens og Herremandens Døtre, saa mener de at gjøre vel i at lade deres Døtre lære det ogsaa, for at de kan faa en „god Opdragelse". De gode og kjærlige Mødre glemmer, at en god Opdragelse er den, som fører til at blive en god Husmoder og ikke til at glimre med nogle faa, ofte højst maadeligt lærte Haandfærdigheder, som, hvis de skulde øves senere i Livet, snarere vilde gjøre Skade end Gavn. Heldigvis falder denne paaklistrede Øvelse snart af igjen, og den eneste Levning, der bliver tilbage om nogle Aar, er den, at Vedkommende maaske til Nød og med Besvær kan sy et Par kulørte Bogstaver paa et Stykke Linned, ved omhyggeligt Studium af den ofte i Glas og Ramme hængende „Navneklud", der stundum er Syskolens beundringsværdigste Frugt. Skade at den i Reglen vidner om, at det just ikke er god sund Smag, saalidt som god Øvelse, der er erhvervet i Syskolen.

Det er derfor ønskeligt, om baade Mødrene og Lærerinderne, hvor Sagen saaledes er kommen ind i Affpor, ret maatte faa et klart Syn paa Syskolernes Maal og den Nytte, de kan stifte, ledet paa rette Maade. Vi behøver ikke at fremhæve, at det i høj Grad var ønskeligt om Syskolerne blev langt almindeligere end de er; der burde ikke findes et Sogn, eller nogen større Landsby i de tættere befolkede Egne, uden der fandtes en. Man har alt paa nogle, maaske mange Steder, paa en hensigtsmæssig Maade forbundet Syskolen med Almueskolen ved at ansætte Lærerinder i Steden for Andenlærer, hvor Lærerkræfterne skulde forøges, hvilket ikke noksom kan anbefales som særdeles gavnligt for den kvindelige Husflids Fremme.

Husflidskursus for Kvinder.

Som bekjendt har de kvindelige Deltagere i Feriekursuset i Kjøbenhavn hidtil væsentligst faaet Undervisning i mange forskjellige Arbejder, til Dels af samme Art som de mandlige Deltagere. Der er saaledes lært lidt Billedskæring, Paparbejde, Kurvefletning og Børstebinding, samt endvidere forskjellige finere kvindelige Haandarbejder, navnlig i Straafletning, Knytning o. lign.

Det kan ikke betvivles at hvad der saaledes er lært har været til Fornøjelse og Nytte for de deltagende Lærerinder, samt at disse har gjort Gavn ved atter at lære fra sig til andre, trindtom i Landet. Men paa den anden Side har der herfket nogen Tvivl om, hvorvidt den Retning Undervisningen for Lærerinder, saaledes som den hidtil har været drevet, har givet det ønskeligste Udbytte for Udviklingen af en sund kvindelig Husflid. Det Bestyrelsesudvalg, der har paataget sig Ordningen af Husflidsselskabets Ferikursus har derfor taget Spørgsmaalet om den kvindelige Undervisning under alvorlig Overvejelse og har, som Følge heraf, taget Bestemmelse om at give de kommende Kursus et mere praktisk Præg, saaledes at de særlige Krav kunne ske Fyldest som stilles af den praktiske Haandgjerningsskole for Pigebørn.

Der hører nemlig et særligt Greb og en egen Fremgangsmaade til for at kunne undervise saaledes i en Syskole at Smaapigerne, i de forholdsvis faatallige

Undervisningstimer, kunne faa en saa grundig og praktisk Øvelse i Brugen af Strikkepindene og Synaalene, at de senere ved egen Øvelse kan faa den fornødne Færdighed til at sy og strikke om sig selv og Familien. Dette var jo Maalet, der skulde stiles hen imod, og der er næppe Spørgsmaal om, at Vejledning til den rette Fremgangsmaade heri vilde blive de i Kursuset deltagende Lærerinder til langt mere Tilfredsstillelse, og den kvindelige Husflid til langt større Nytte, end det hidtil har været dem at faa en spredt Undervisning i til Dels mindre kvindelige Arbejder, for hvilke de dog kun undtagelsesvis kunde faa nogen Anvendelse, som Lærerinder i Syskolen.

Medens hos os vel snart hver Lærerinde underviser i denne paa s i n Maner, oftest Resultatet af mange famlende Forsøg, tillæmpede efter Forholdene, hvorved Udbyttet tit bliver ringe nok, har i de senere Aar udmærket dygtige og erfarne Lærerinder i Udlandet udviklet en fortrinlig metodisk Fremgangsmaade i Undervisningen paa dette Omraade. Efter denne faar Børnene Vejledning i Arbejderne i en bestemt Følgeorden, saaledes at ingen nødvendig Øvelse overspringes og intet Trin forlades førend det er tilegnet. Medens Lærerinden i en større Klasse hidtil har maattet vejlede hvert Barn for sig, og saaledes ofte mangt et Barn maa sidde uden Sysselsættelse indtil dets Tur kom, har den ny Metode det Fortrin at Lærerinden — dels ved Arbejdets regelmæssige Følgeorden, og dels ved at hvert Arbejdsgreb tydeliggjøres og forklares ved Tegning paa den sorte Vægtavle for alle Børnene paa en Gang — er i Stand til at holde samtlige Elever fuldt sysselsatte med mindst Anstrængelse for sig selv. Ved denne pædagogisk rigtige metodiske Ordning af Undervisningen naas derfor langt videre med hvert Hold end ved den tidligere Maade at undervise paa. Naar dertil kommer, at der ved denne velordnede Undervisning opnaas langt mindre Spild af Materiale — Tøj og Garn — og en langt klarere Indsigt i Arbejdets Enkeltheder, Væsen og Natur, tør man sikkert paastaa, at Indførelsen af denne, eller nogen Indsigt i Metoden, vil være af langt større Interesse for de fleste Lærerinder og til mere Nytte for Husflidssagen, end den hidtil givne Undervisning ved de afholdte Kursus for Lærerinder.

Der er derfor taget Bestemmelse om, at den meste Tid af det kommende Sommerkursus for Lærerinder vil blive optaget af Vejledning i den metodiske Fremgangsmaade ved Undervisning i Haandgjerning for Pigeskoler, væsentlig i Strikning, Syning, Lapning og Stopning, i hvilket Øjemed der er antaget en dygtig Lærerinde, som har gjennemgaaet et Kursus, der forrige Aar afholdtes ved en Lærerinde fra Schweiz, i Comtesse Moltkes Pigeskole i Kjøbenhavn, hvori Undervisningen senere er blevet givet efter den ny Metode, til fuldkommen Tilfredshed.

Det antages at nævnte Undervisning vil medtage omtrent 3 Uger. Den øvrige Tid, Kursuset levner, vil da blive anvendt til Modellering og lidt Billedskæring.

Vi haaber saaledes at Forsøget paa at bringe det kvindelige Husflidskursus ind i et virkelig praktisk Spor, med fuldt Udbytte for Husflidssagen, maa lykkes, til sand Gavn for Haandarbejdets Fremme blandt Landets kvindelige Ungdom.

Husflidsudstillingen

ved den 15de danske Landmandsforsamling
i Aalborg 1883.

Denne varetages af Udvalget for Landmandsforsamlingens Produktudstilling under Medvirkning af **„Dansk Husflidsselskab"** ved Redaktør N. C. Rom.

Bestemmelser for Udstillingen af Husflidsgjenstande.

Hertil henregnes Gjenstande, der er udførte som **BiErhverv** af Mænd eller Kvinder, hvis Hovedbeskjæftigelse er af anden Art, eller af Børn eller gamle og svagelige Personer. For at Haandværkeres og Fabrikanters Produkter kan udstilles under denne Hovedafdeling, maa en væsentlig Del af Fabrikatet være udført ved Husflid.

Tidsrummet for Husflidsudstillingens Afholdelse er 5 Dage; den aabnes **Tirsdagen den 26de Juni** Kl. 8 Morgen og staar derefter aaben hver Dag fra Kl. 8 Morgen til 7 Aften indtil **Loverdag Aften den 30te Juni.**

Anmeldelserne sker i 2 Exemplarer paa dertil trykte Blanketter, og skal være indsendt **inden den 15de April** under Adresse: **„Dansk Husflidsselskab", Kjøbenhavn V.**

Anmeldelserne maa indeholde Oplysning om Udstillerens Alder og Livsstilling, om den eller de anmeldte Gjenstande er tilvirket udelukkende af Udstilleren eller ved Medvirkning af andre og da i hvilken Udstrækning, ligesom saavidt mulig Oplysning om, hvor lang Tid Udstilleren har anvendt paa Tilvirkningen, om Størrelsen af Udgifterne til Materialier og Hjælp ved Tilvirkningen, den daglige Arbejdsfortjeneste, Salgsprisen paa de udstillede Gjenstande og sluttelig om, hvor stor en Del af Aaret Forholdene tillader Udstilleren at anvende paa Husflidsarbejde.

Adressen for de anmeldte Husflidsprodukter, naar de sendes til Udstillingen er: **„Til Udvalget for Husflidsudstillingen i Aalborg".** Gjenstandene skal være **indleverede** i Aalborg senest den 20de Juni, og de maa være ledsagede af en til Udvalget stilet **skriftlig Erklæring** fra en paalidelig Mand, angaaende Udstillerens Angivelser om hans Udstillingsprodukt, og i forekommende Tilfælde angaaende den Indflydelse, Udstilleren har havt paa Husflidens Udbredelse i sin Egn.

Indpakningen af de enkelte Gjenstande maa være forsvarlig. Hver Gjenstand mærkes tydelig paa en sikker og fast anbragt Etikette med fortløbende Løbenummer, og, **saafremt den ønskes solgt**, med Salgspris. **Indpakningskassen** med tilhørende Laag maa desuden være tydelig mærket med Udstillerens Navn og Bopæl. Hvis en Udstiller indsender Arbejder, der falder under forskjellige Klasser, og disse Arbejder ønskes udstillede i **Samling**, maa det udtrykkelig bemærkes ved Indsendelsen, og vil der da saavidt muligt blive taget Hensyn dertil.

Bedømmelsen finder Sted den 25de Juni. Udfaldet af Bedømmelsen bekjendtgjøres paa Udstillingens første Dag ved Anbringelse af Præmiesedler. Tiden for Præmieuddelingen vil nærmere blive bestemt.

Ved Bedømmelsen af de udstillede Gjenstande vil der være ikke blot at tage Hensyn til god og smuk Udførelse, men ogsaa til den Flid og Omtanke, der er udfoldet med Hensyn til Benyttelse af Tid og Materiale.

Som **Præmier** vil der blive uddelt et større Antal af „Dansk Husflidsselskab"'s Sølv- og Broncemedailler samt 400 Kroner, der af „Dansk Husflidsselskab" er stillet til Dommernes Raadighed til Opmuntringspræmier paa 20, 10 og 5 Kr., samt af saadanne Extrapræmier, der af Husflidsvenner maatte blive skænkede og af Husflidsudvalget antagne.

Brandforsikring af de udstillede Gjenstande sørger Komiteen paa Forlangende for, ligesom ogsaa Udvalget sørger for et nøje Tilsyn med dem, uden dog at paatage sig noget Ansvar for den Skade, de mulig kunne lide, eller for mulige Tab ved Tyveri. Udvalgets Tilsyn strækker sig ikke ud over den **femte Juli**, inden hvilken Dag Udstillingsgjenstandene skal være fjernede.

Salg af Udstillingsgjenstande besørges ved en dertil antagen Mand for de Udstillere, som ønsker saadant, naar det opgives ved Anmeldelsen.

Bortfjærnelse af Udstillingsgjenstande maa ikke ske, før Udstillingen er sluttet, Løverdag Aften den 30te Juni.

Befordring af Udstillingsgjenstandene. Med Hensyn til Transporten af Udstillingsgjenstandene gjælder, ligesom ved tidligere Landmandsforsamlinger, den Hovedregel, at Omkostningerne ved Forsendelsen til og fra Aalborg udelukkende falde Udstillerne til Last, og Komiteen paatager sig intetsomhelst Ansvar for Uheld eller Forsinkelser ved Forsendelsen. Fragten af Udstillingsgjenstandene maa være betalt paa Afgangsstedet til Aalborg Jærnbanestation eller Havn. Udstillingsgjenstande med paahvilende Fragt eller Efterkrav modtages ikke.

Ud- og Indpakning af Udstillingsgjenstandene saavelsom deres Opstilling besørges og betales af Husflidsafdelingens Udstillingsudvalg under Ledelse af Lærer Emil Sauter forsaavidt ikke Udstillerne maatte ønske selv at varetage deres Tarv i saa Henseende.

Hos de **forskjellige uden- og indenlandske Befordringsinstitutioner**, der kunne ventes at faa med Transport af Udstillingsgjenstande at gjøre, er andraget om, at Udstillere af Udstillingsgjenstande, der for sædvanlig Fragt har været forsendte med det paagjældende Befordringsmiddel, helt eller for en Del af Vejen, til Aalborg for at udstilles paa den 15de danske Landmandsforsamling eller i Forbindelse med denne, maa erholde fragtfri Tilbagesendelse ad samme Route, ad hvilken Hensendelse har fundet Sted.

Fortegnelse over de Mænd, der velvilligen har paataget sig at udlevere Anmeldelsesskemaer til Landmandsforsamlingen i Aalborg og hos hvem Husflidsudstillere kan faa udleveret Skemaer til deres Anmeldelser.

Aalborg: Hr. Kjøbmand Chr. Simoni.
Aarhus: Hr. Kjøbmand Otto Mønsted.
Aarup: Hr. Landinspektør Boesen.
Assens: Hr. Apotheker J. N. Strøyberg.
Bogense: Hr. Kjøbmand A. Detlefsen.
Ebeltoft: Hr. Konsul N. Nielsen.
Faaborg: Hr. Apotheker J. A. E. Berg.
Fjerritslev: Hr. Propr. Hasselbalch, Aalegaard.
Fredericia: Hr. Kjøbmand J. C. Høyrup.
Frederikshavn: Hr. P. J. Kall.
Frederikssund: Hr. Kjøbmand Harald Lindhard.
Grenaa: Hr. Kjøbmand Carl Nobel.
Helsingør: Hr. Kjøbmand P. L. Nielsen & Co.
Hillerød: Hr. Kjøbmand Alfred Petersen.
Hjørring: Hr. Konsul Jørgen H. Nielsen.
Hobro: Hr. Vicekonsul N. C. Brasch.
Holbæk: Hr. Kjøbmand G. O. Fix.
Holstebro: d'Hrr. Kjøbmand C. & J. Schou.
Horsens: Hr. Kjøbmand H. Meulengracht.
Kallundborg: Hr. Vicekonsul Wilh. Colding.
Kjerteminde: Hr. Kjøbmand E. A. Prøvensen.
Kjøbenhavn: Hr. Redaktør N. C. Rom.
Kjøge: Hr. Agent, Vicekonsul C. F. Petersen.
Kolding: Hr. Kjøbmand P. Brandorff.
Korsør: Hr. Konsul Th. Rasmussen.
Lemvig: Hr. Kæmner Lund.
Løgstør: Hr. Kjøbmand J. M. Theilmann.
Mariager: Hr. Vicekonsul C. W. Sorvad.
Maribo: Hr. Kjøbmand Lauritz Schrøder søn.
Middelfart: Hr. Kjøbmand J. A. Raffenberg.
Nakskov: Hr. Kjøbmand V. Bøttern.
Ribe: Hr. Fabrikant Færch.
Nyborg: Hr. Konsul H. W. Clausen.
Nykjøbing p. F.: Hr. Kjøbmand J. T. Brehm.
Nykjøbing p. M.: Hr. Konsul Schade.
Nykjøbing p. S.: Hr. Vicekonsul M. Hansen.

Nysted: Hr. Kjøbmand Chr. Bønnelycke.
Næstved: Hr. Kjøbmand C. Nandrup.
Odense: Hr. Kjøbmand E. F. Esmann.
Præstø: Hr. Kjøbmand R. Grønvolds Efterf.
Randers: Hr. Kjøbmand J. Ankerstjerne.
Ribe: Hr. Dyrlæge N. K. Pedersen.
Ringkjøbing: Hr. Cand. jur. E. Hoppe, Palisbjærg.
Ringsted: Hr. Kjøbmand C. Sletting.
Roskilde: Hr. Kjøbmand Anders Borch.
Rudkjøbing: Hr. J. Havemann.
Rødby: Hr. Kjøbmand H. C. Hovmand.
Rønne: Hr. Vicekonsul J. Rasch.
Saxkjøbing: Hr. C. Kronmann.
Silkeborg: Hr. Skolebestyrer Joh. Andersen.
Skagen: Hr. Kjøbmand L. Holst.
Skanderborg: Hr. Kjøbmand N. Christensen.
Skive: Hr. Konsul P. Dige.
Skjelskør: Hr. Kjøbmand H. C. Nagel.
Slagelse: Hr. Kjøbmand C. F. Grønvold.
Sorø: Hr. Kjøbmand H. A. Hansen & Co.
Stege: Hr. Konsul Carøe.
Storehedinge: Hr. Kjøbmand Karl König.
Stubbekjøbing: Hr. Vicekonsul C. B. Benson.
Svendborg: Hr. Kjøbmand J. P. Baagø.
Sæby: Hr. Kjøbmand N. C. Berthelsen.
Thisted: Hr. Vicekonsul N. C. Andersen.
Varde: Hr. Branddirektør A. C. Nielsen.
Vejle: Hr. Konsul J. Møller.
Viborg: Hr. Kjøbmand Th. Christensen.
Vordingborg: Hr. Konsul C. W. Gumoes.
Ærøeskjøbing: Hr. Kjøbmand P. K. Lauritzen.

Aabenraa: Hr. Forpagter E. A. Tolderlund, Aarup.
Flensborg: Hr. Brygger A. B. Tramsen.
Haderslev: Hr. Poul de Wolff.
Højer: Hr. Apotheker Nagel.
Tønder: Hr. Propr. K. Knudsen, Visby Hedegaard.
Vojens: Hr. Kjøbmand Julius Nielsen.

Mærk. Der kan ifølge Virksomhedsplanen for Landmandsforsamlingen ikke modtages mere end 10 Numre fra hver Husflidsudstiller. For **Husflidsforeninger-** og **Skoler** kan der imidlertid indrømmes Afvigelse fra denne Bestemmelse, saavidt Pladsen tillader det.

Husflidsforeninger- og Skoler.

Love for Djernisse Husflidsforening.

(Efter Udkast af Apotheker Berg og Lærer Post i Faaborg.)

§ 1. Foreningens Formaal: er at bringe nyttig Fritidssyssel af enhver Art i Agt og Ære blandt Ungdommen, saavelsom blandt ældre, for herved at vække Lysten til, og fremkalde Øvelsen i baade nyttige og morende Haandarbejder, der kan udfylde ledige Timer og navnlig hos Ungdommen fortrænge en kedelig og daarlig Anvendelse af disse.

§ 2. Medlem af Foreningen er enhver, der ved et aarligt frivilligt Bidrag af mindst 25 Øre støtter Sagen.

§ 3. Ethvert Aar i November Maaned afholdes et Møde, ved hvilket Styrelsen og Revisor vælges og i øvrigt forhandles alt, hvad der vedkommer Foreningens Tarv og Sagens Fremme, ligesom det reviderede Regnskab fremlægges til Godkjendelse.

§ 4. Styrelsen bestaar af 7 Medlemmer; de vælge mellem sig en Formand og en Næstformand. Styrelsen vælger 3 mandlige og 3 kvindelige Dommere udenfor Styrelsens Medlemmer. Sognet deles af Styrelsen i 6 Opkrævningskredse og i hvert af disse opkræver et Styrelsesmedlem (Formanden undtagen) Bidraget 1 Gang aarlig senest i Marts Maaned.

§ 5. Hvert Aar i Januar Maaned opfordres til at forfærdige Gjenstande til en Udstilling, som afholdes i April Maaned paa et passende Sted i Sognet. Ved denne Udstilling gives Præmier til dem, der har lagt størst Flid og Duelighed for Dagen i Aarets Løb.

§ 6. Formanden modtager Gjenstandene til Udstillingen. Dommerne bedømme Sagerne og tildele Præmierne, der enten bestaar af nyttige Gjenstande eller Penge, i Særdeleshed Husflidsbøger. Udstillerne besørge Transporten frem og tilbage.

§ 7. Enhver i Sognet, der hører til en Husstand, hvis Overhoved er Medlem af Foreningen (uden for staaende mod Erlæggelse af 25 Øre) har Ret til at udstille hvad han eller hun selv har forfærdiget. Alt Træarbejde afgives i den oprindelige Tilstand uden Maling, dog tillades Oljeindgnidning, Lakering eller Bejtse. Præmiesøgende maa om forlanges ved 2 hæderlige Vidners Underskrift kunne godtgjøre, selv at have udført det indleverede Arbejde, i modsat Fald vises Arbejdet tilbage fra Præmieæskning. Engang bedømte Sager kunne ej atter tage Præmie. Af haandværkskyndige Folk modtages intet til Bedømmelse, henhørende til deres Haandværk.

§ 8. Kvindelige Arbejder kunne udstilles, dog tages ved Bedømmelsen særligt Hensyn til Spind, Stopning, Lapning og deslige. Vævede Gjenstande modtages kun til Bedømmelse, naar de ere vævede i Hjemmet.

§ 9. Ethvert Medlem af Foreningen har fri Adgang til Udstillingen for sig selv, alle andre besøgende betale for Adgang 25 Øre, et Barn 10 Øre.

I **Lyderslev-Frøslev Husflidsforening** ved Storehedinge, har der i afvigte Vinter været holdt Husflidsskole for den mandlige Ungdom af Ungkarlene Hans Henrik Larsen, Lund, og Jens Peder Nielsen, Frøslev. Nævnte Karle har i Løbet af December

Maaned gjennemgaaet et Kursus hos Lærer Nielsen i Ulsø, af hvilket Kursus de har haft rigtig godt Udbytte. Paa Grund af Sygdom indtraadte der en lille Standsning i deres Lærervirksomhed. Hans Henrik Larsen underviste 21 Aftener i Lyderslev Skole og 21 Aftener i Lund Skole med et Elevantal af henholdsvis 11 og 9. Jens P. Nielsen underviste 10 Elever i Frøslev Skole i 21 Aftener. Undervisningsfagene var: særlig Kurvemageri, endvidere Siv- og Halmfletning, Børste- og Kostebinding, Billedskæring og Forfærdigelse af Fjederklemmer. Eleverne erholdt fri Undervisning, Lokale, Varme og Lys, hvilket alt betales af Husflidsforeningen. Lærerne arbejdede med Iver, og Eleverne mødte temmelig stadig, hvorfor god Fremgang sporedes.

I Frøslev Skole har Frøken Clausen, som havde Husflidskursus i Kjøbenhavn i Sommer, paabegyndt Undervisningen i Straafletning med 15 Smaapiger, som tillige øves i anden Haandgjerning. Paa Grund af Sygdom var hun hindret i at tage Gjerningen op først paa Vinteren. De nødvendige Apparater har Husflidsforeningen anskaffet. Sogneraadet støtter den kvindelige Haandgjerningsskole med 50 Kr. aarlig.

Den praktiske Ungdomsskole i Brønderslev.

Forhenværende Jærnstøber Axel Mikkelsen i Brønderslev har i nogen Tid syslet med Udførelsen af Tanken om med et halvt Aars Skolebesøg efter Konfirmationsalderen at give de unge Lejlighed til at øve Øje og Haand ved forskjellig Syssel med Haandgjerning og enkelte Haandværk, navnlig Snedkeri og Smedning. Dette skulde dels give vordende Haandværkere Lejlighed til at vælge den Vej, de senere vil slaa ind paa, med en vis Garanti for, at det var den, deres Evne og Lyst anviste dem, dels skulde der gives andre unge Mennesker en saadan Øvelse i at bruge det almindelige Værktøj, at de foruden at have en nyttig Fremtidsbeskjæftigelse kan hjælpe sig i forskjellige dagligdags Forhold. Omtrent i den Retning var det Axel Mikkelsen udtalte sig den 21de Februar, da han havde sammenkaldt en Kreds fra de kommunale Raad i Land og By samt Pressens Repræsentanter fra Aalborg og Hjørring for at vise dem den lille Begyndelse, han ved egen Kraft har stillet paa Benene i sit tidligere Jærnstøberi i Brønderslev.

Denne Begyndelse, hvorved man ser, hvad der paa tre Maaneder var udrettet med 8 Elever, alene ved Hr. Mikkelsens eget og en enkelt Medhjælpers Arbejde, tør naturligvis ikke opfattes og dømmes som en fuldt udført Tanke; men hvad der er præsenteret, synes dog ganske respektabelt i Forhold til Tid og Kaar. I et rummeligt Arbejdslokale staar 12—18 Høvlebænke og Snittebørde, og de udstillede Gjenstande viste, hvordan Eleverne har begyndt først med Ophøvling af Brædder og Forfærdigelse af enkelte usammensatte Gjenstande, for lidt efter lidt at gaa over til mere sammensatte, sammenfalsede og sinkede Arbejder, lige til de kunne forfærdige Møbler osv. Inde i Smedien begynder man ligeledes fra Grunden med smaa, ganske lette Gjenstande, for at gaa over til Ting, der ere smeddede ved flere Ophedninger, indtil man er naaet saavidt, at man f. Ex. selv kan forarbejde sig et Sæt Værktøj. Ved et raat og et færdigt Stykke er Arbejdets Beskaffenhed tydeliggjort, og det synes, som om Eleverne arbejde med Lyst, idet f. Ex. et ungt Menneske, efter at have gjennemgaat Snedkerskolen, alt efter 20 Timers Undervisning i Smedning har naat at smedde meget brugbare Smaating. Om Aftenen driver man som Fornøjelsesarbejde lidt Billedskæreri, idet Læreren dog strængt holder paa, at man, for at undgaa Anvendelsen af Kunstmidler, blot bruger det Redskab, enhver har ved Haanden i Hjemmet: sin Lommekniv. Ogsaa her gaar man gradvis fremad og stadig med Øjet rettet mod Forbilleder fra Naturen, saa at det falder Eleven let ved egen Sammenstilling at danne nye Former. Et Par unge Mennesker havde forfærdiget særdeles nette Ting af denne Art. I Mellemrummene sysselsætter man sig dels med Skrivning og nyttig Oplæsning, dels med Regning og Tegning. Af denne sidste lære Eleverne dels nogen Frihaandstegning, dels lidt Fag- og geometrisk Tegning, i hviken sidste Retning der navnlig lægges Vægt paa Forstaaelsen af den praktiske Anvendelse af Opgaverne.

Efter at Forsamlingen havde beset den ret interessante Udstilling, samledes man i den nærliggende Gjæstgivergaards Sal til en Diskussion om Sagen. Under denne holdt Overlærer Østergaard fra Aalborg et Foredrag, i hvilket han i Hovedsagen udtalte sig for Tanken. Han har set den udført i stor Maalestok ved Paris og i Sverige; men det ene Sted havde man den rige Stad Paris i Ryggen, og det andet Sted støttedes Sagen af en Millionær. Her vilde ogsaa fordres betydelig større Hjælpekilder for at gjøre Sagen til det, den tilsigtede. For øvrigt ønskede han den forbunden med Børneskolerne ligesom i Sverige, idet man derved dels opnaar en gratis Undervisning for dem, der trænge mest til den, de fattigste Børn, dels at de ikke spilde noget af den kostbare Tid mellem Konfirmationen og Militærtjenesten. Herpaa svarede Axel Mikkelsen i et Foredrag, hvori han navnlig fremhævede, at Eleverne i hans Skole i kort Tid kunde lære at forfærdige mange nyttige og smukke Ting, at de herved fik Øvelse i at bruge deres Hænder, og at de ved det her lærte vilde blive satte i Stand til at kunne reparere de almindelige Landbrugsredskaber samt bibringes en Mening om disse Redskabers Styrke, hvad der vilde være af stor Betydning. Desuden vilde Eleverne ved den Øvelse, de havde faat paa

Skolen, kunne faa nyttig Anvendelse for de lange Vinteraftener, der nu ofte anvendes til Leddiggang.

(Efter Vendsyssel Tid.).

Børnehjem i Raagelund. I Aasum Sogn i Nærheden af Marslev Station har et Par ældre Folk Hans Hansen og Hustru et nyt Børnehjem under Oprettelse, hvortil søges Menneskevenners Støtte. Som et Fortrin ved dette Hjem fremhæves, at der ved Børnenes Opdragelse vil blive lagt særlig Vægt paa Husflidsundervisning. Baade Bestyreren og hans Hustru er, ifølge foreviste Vidnesbyrd, kristelige og brave Folk til hvem Børnene med fuld Tillid kan betros.

Husflidsudstillingen i Aalborg.

Anmeldelser til Deltagelsen i Udstillingen skal være indgivet inden **15de April.**

Husflidsvenner eller Foreninger,

der i bestemt Øjemed kunde ønske at yde Bidrag i Penge eller Værdigjenstande (helst Sølvtøj) til Husflidsudstillingen i Aalborg, bedes derom henvende sig til Husflidsafdelingens Forstander, Redaktør N. C. Rom, Lykkesholms Allé 4, Kjøbenhavn. V.

Husflidsunderstøttelse.

Dansk Husflidsselskabs Bestyrelse har, i Erkjendelse af hvor vanskeligt det er de fra dets Kursus udgaaede Lærere at overkomme de første Bekostninger ved at gjøre de indhentede Færdigheder frugtbringende i Hjemmet, ansøgt Regeringen om et Statstilskud paa 5,000 Kr., der alene skulde finde Anvendelse til Understøttelse for de Lærere og Lærerinder, der efter endt Kursus savner Midler til Begyndelsen af en Husflidsundervisning for Ungdommen i deres Hjemstavn. Det glæder os at kunne meddele at Bevillingen af dette Statstilskud er bifaldet af Folketinget, og dets endelige Vedtagelse af Rigsdagen saaledes tør **betragtes som sikret.**

Almennyttigt.

Læder farves sort

ved at helde Eddike paa Jærnfilspaan og efter nogen Henstand bestryge Læderet med den fremkomne Vædske. Denne er slet ikke giftig og giver det brungarvede Læder eller Skind en smuk sort Farve.

Husflidsarbejder.

To Fotografirammer udført som af smalle glatpudsede Lister i Nødde- eller andet mørkt Træ. De smaa Firkanter i Krydsene er paalimede Smaaplader, indsatte i udskaarne Fordybninger i de, paa halvt Træ sammenskaarne Kryds. I venstre Side af den halvrundne Ramme er indtegnet Profilet, der angiver Rammens, den punkterede Blændings og Bagklædningens Tykkelse og Anbringelse.

En Støvleknægt til Rejse og Husbrug af sejt Bøg, Ask eller Elmetræ. A og B angiver de to Halvdele, der ogsaa ere forenede ved et Hængsel paa Undersiden og en i Bagstykket fastgjort Tap T, der gaar løs ind i en Fals i Forsiden. Denne kan dog udelades. Ved a. a. er anbragt to indfalsede Tæer c, mellem hvilke den indsvejfede Midte af B kan gaa ind, naar Indretningen sammenlukkes. Ved D er Bagstykket skraat afskaaret.

De her anførte Arbejder findes afbildede i nedennævnte Husflidstegninger, 2det Hæfte.

Husflidstegninger.

Forbilleder for **Haandgjerningsskoler** og **Husflidsarbejder.** Udgiven af N. C. Rom.

Heraf er udkommet tre Hæfter, indeholdende tilsammen 48 Blade omhyggeligt udvalgte og smukt udførte Tegninger til mangfoldige Husflidsarbejder.

Faas gjennem alle Boglader for 50 Øre Hæftet.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Bekjendtgjørelse.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen og faas i alle Boglader:

Vejledning til Husflidsbilledskæring.

Af

Harald Borch.

Pris 40 Øre.

Arbejdstegninger til Brug ved Husflidsbilledskæring.

Af

Harald Borch.

Pris pr. Ark i Omslag 20 Øre.

Aarhus. **Jacob Zeuner.**

Dansk Husflidstidende fordeles til alle Medlemmer af Dansk Husflidsselskab portofrit gjennem Postvæsenet. Klager over mangelfuld Forsendelse maa derfor henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 33. Søndagen den 13de Mai 1883.

Husflidskursus i Sommerferien 1883.

Om Deltagelse i dette er der i Aar til Indenrigsministeriet indkommet 101 Ansøgninger, blandt hvilke følgende er bevilget fri Deltagelse, samt Reisepenge og Godtgjørelse til Opholdet:

A. Kursus i Kjøbenhavn.

1. For mandlige Deltagere.

Lærer Peter Hansen, Maare Friskole;
" P. C. Bülow, Silkeborg;
" Jørgen Kornerup, Mollerup;
" P. K. Petersen, Ødis;
" A. T. Jakobsen, Helsingør;
" N. Paulsen, Vejstrup;
" Mads Nielsen, Revninge;
" Peder Pedersen, Brigsted;
" Andr. Pedersen, N. Nissum;
" Anders Jørgensen, Emdrupborg;
" H. O. Tøgesen Jensen, Hindborg;
" N. J. Rose, Thisted;
" Chr. Jensen, Egebjærg;
" P. Chr. Schult, Skibsby;
" C. G. W. Pfaff, Kostræde;
" Chr. Jensen, Hyllen;
" Hans Chr. Ludv. Appel, Hemmeshøj;
" Joh. Jørgensen. Rudkjøbing;
" A. N. Penderup, Tilsted;
" Chr. Edw. Hansen, Søndermark;
" N. P. Olsen, Selsingaarde;
" Andr. Hansen, Nyrup;
" Chr. Fr. Rix, Furreby;
Husflidslærer Carl Numelin, Viborg;
Forstander Hans Peter Lind, Aakirkeby;
Snedker Jørgen Jørgensen, Thorup.
Jagtassistent Chr. Ulr. Petersen, Vaase Skov;
Landvæsenselev Peter Martin Nielsen, Faaborg ved Varde;
Piskemager Hjort, Ribe;
Oversergent, 25. Bat., Rasm. Jensen, Nyborg;
Telegrafist Peter Stefan Løwert, Fredericia.

2. Kvindelige Deltagere: Lærerinderne

Petrea Sønderup, Borridshoved;
Laura Lund, Jullerup;
Mathilde Jensen, Boes;
Bodil Sophie Kristensen, Ø. Stillinge;
Marie Meldgaard, Bjødstrup;
Marie Hansen, Rudkjøbing;
Barbara Rasmussen, Sall;
Johanne Pedersen, Skjød;
Ane Marie Sørensen, Kjeldkjær;
Anna Myhre, Helsingør.

B. Kursus hos Lærer Nielsen i Ulsø.

Lærer Kr. Baltsersen, Vestbirk;
Ungkarl Jørgen P. Lassen, Melby;
" Niels Larsen, Gjevnø;
" Kristoffer Hansen, Sneseretorp;
" Jens P. Nielsen, Havnlev;
Forstander L. Lauritzen, Mariesminde;

Der er saaledes i alt bevilget Kursus til 37 mandlige og 10 kvindelige Elever.

Dansk Husflidsselskab har indrømmet følgende fire Lærere Understøttelse til Gjennemgaaelse af et Husflidskursus hos Skolebestyrer Meldgaard og Husflidslærer J. P. Torp i Nykjøbing paa Mors:

Simon Kjems, Odder;
L. Søby, Orridslev;
K. N. Stæhr, Klitmøller;
P. K. Jensen, Aasted.

Husfliden i Finland.

Af Lærer A. Johnson i Kristiania.

Husfliden i Folkeskolen. I dette Land som overhovedet i de nordlige Lande, hvor Befolkningen altid paa Grund af Naturforholdene har været henvist til Arbejde i Hjemmet eller Familien en stor Del af Aaret, har Husfliden eller Haandarbejdet været almindelig dyrket baade af Mænd og Kvinder, voxne og Børn, som en meget væsentlig Binæring. Men eftersom Fabrikvirksomheden og Færdselsmidlerne mellem Landene har udviklet sig, er Husfliden her — som hos os — bleven trængt tilbage til stor Skade saa vel for Folkets materielle som moralske Udvikling.

Dette Forhold mellem Husfliden paa den ene Side, Fabrikvirksomheden, Haandværksdriften og de udviklede Færdselsmidler paa den anden, er saa langt fra det naturlige, at disse ikke alene kan bestaa Side om Side, men gjensidig støtte og udfylde hverandre under sunde, naturlige Forhold. Især vil Husfliden være af den allerstørste Betydning for Haandværksdriften og Fabrikvirksomheden, da den udøver en for den yngre Alder stærkt opdragende Indflydelse. Det mislige Forhold, som en Tid har fundet Sted, skriver sig fra Misforstaaelse, eller rettere fra den menneskelige Skrøbelighed, man kalder Magelighed. Til Fordel for denne har man fundet ud, at det i vor Tid ikke kan „lønne" sig at forarbejde denne eller hin Ting; man kan jo kjøbe den saa overvættes billig — den koster jo næsten ingen Ting osv. Man praktiserede denne Betragtning, og Følgen blev, at den ene Skilling efter den anden gik ud af Haanden, mens ingen kom i Steden. Eller med andre Ord: man lagde ikke Mærke til, at en indsparet Skilling var en Forøgelse i Indtægten, at naar Husgeraad, Gaards- og Fiskeredskaber, Klæder m. m. i de lange Høst- og Vinteraftener blev forarbejdede af Husets Folk, var dette en betydelig Vinding. Og det værste af alt: man lagde ikke Mærke til, at den Tid, som før anvendtes til Haandarbejdet, blev nu sovet eller drevet bort til Unytte — ja, anvendt paa en ødelæggende Maade baade for de aandelige og legemlige Kræfter.

Flere for det finske Folks Vel varmtfølende Mænd saa Husflidens sørgelige Forfald og de endda sørgeligere Følger heraf og tog alvorligt til Orde for en Forandring. Blandt disse Mænd skal først og fremmest nævnes den nuværende Overinspektør over Landets Skolevæsen, Hr. Cygnæus, en erfaren Mand i Livets store Skole. Han saa Sagen væsentlig fra et folkeopdragende Synspunkt. Han saa det sørgelige i den opvoxende Slægts Lediggang — saa det ødelæggende i en udelukkende Bogdannelse paa den ene Side og et Trælleliv i en Fabrik paa den anden, hvor Arbejderen saa let bliver kun til en Del af Maskinen — saa, at Haandarbejdet og dets Udøvere herved vilde falde i Agt og Ære, og at den, som ikke agter sin Gjerning i Livet, kan man heller ikke fordre nogen Selvagtelse af. Med Overbevisningens Styrke hævdede han, at Haandarbejdet skulde sættes ved Siden af de øvrige Midler, man anvendte til Folkets Oplysning og Uddannelse — altsaa som lovbestemt Undervisningsemne i Folkeskolen jævnsides de øvrige, der havde til Hensigt at udvikle Barnets Evner og gjøre det til et bevidst, virksomt Lem af Samfundet. At han og hans Meningsfæller mødte en stærk Modstand, siger sig selv. En stor Del af Almuen og den gamle Skoles Mænd — i Folkeskolen havde man her som andre Steder hidtil kun befattet sig med „Religion", Bogstavskrivning og Læsning af „Religionsbøgerne" — fandt, at Skolen vilde blive vanhelliget ved at optage Haandarbejdet, Gymnastik, Folkesang osv. Kundskabens Mænd, der vilde have saa megen Boglærdom som muligt ind i Hovedet, fandt, at der ikke kunde levnes Tid til Arbejdet. Haandens (Haandværkere) Mænd fandt, at det vilde være til liden eller ingen Nytte, naar ikke et Haandværk til nogenlunde Fuldkommenhed kunde læres, og det var jo ugjørligt i den Alder og med den Tid, Skolen kunde raade over — kort: her mødte Indvendinger fra alle Hold. Sagen vandt sig imidlertid frem formedelst den Dygtighed, Udholdenhed og Kjærlighed til Folket, dets Venner kjæmpede med. En ydre Omstændighed gjorde ogsaa sit til dens hurtige Gjennemførelse.

Hine for det finske Folk saa haardt prøvende Hungersaar indtraf. Det gamle Ordsprog: „Nød lærer nøgen Kone at spinde", fandt her sin fulde Anvendelse. Man blev nu nødt til at benytte enhver Stund, ethvert Middel for paa bedste Maade at lindre Nøden. Man vaagnede som af en Søvn. Ting, som man før havde gaaet forbi som værdiløse, blev paa en eller anden Maade gjort indbringende. Den gamle Husflid vaagnede til nyt Liv. Der blev af det offentlige bevilget Midler til omrejsende Husflidslærere m. m. Det største Skridt blev nu gjort: Indførelsen af Haandarbejdet ved Landets Skolelærerseminarier og i dets Folkeskoler som lovbefalet.

Ved den ny Skoleordning af 11te Maj 1866 blev det bestemt, at Haandarbejdet skulde optages ved Seminarierne som paabudt Læreemne saa vel for mandlige som kvindelige Elever. I disse Anstalters Reglement hedder

det herom: „i teknisk Haandarbejde (undervises): almindelig Haandfærdighed og Dygtighed i nogle for Almuen bedst passende Haandarbejder; særskilt for de mandlige Elever: teknisk Færdighed i Brugen af Snedker-, Drejer- og Smeddeværktøj til Forfærdigelse af almindelige Husgeraad og Agerbrugsredskaber, i Særdeleshed saadanne, hvis Konstruktion fordrer større Eftertanke; for de kvindelige Elever: grovere og finere Kvindehaandarbejde, saasom almindelig Søm, Væoning, Hækling, Strikning, Tilskæring og Forfærdigelse af Lin- og simplere Gangklæder m. m." Foruden de her nævnte Grene er senere optaget (for de kvindelige Elever) Straa- og Spaanarbejde og (for de mandlige) Træskæring og Kurveflætning. Der undervises indtil 9 Timer om Ugen, 3 Timer i Træk ad Gangen.

Som Grundlag for Haandarbejdet er lagt Tegning og Modellering, i hvilke Emner der undervises 6 Timer ugentlig i de 3 første Aar og 2 Timer i det sidste. Ved hvert Seminarium er ansat en Lektor i Tegning og Modellering, der tillige har Tilsyn med Værkstederne, og som er lønnet med 3,200 Mark (en M. er 72 Øre). Desuden er der ansat en teknisk Værkmester, der lønnes med 1,200 M., og for de kvindelige Elever en tilsvarende Lærerinde. For Tiden er der 3 Skolelærerseminarier i Landet — et med kun kvindelige, et med kun mandlige og et med baade kvindelige og mandlige Elever — med i det hele 280 Elever.

Om Gavnligheden af dette Læreemnes Optagelse ved Seminarierne er baade Seminariebestyrerne, Skoleinspektørerne og Overinspektøren enige. Saa langt fra — som nogle i Begyndelsen antog — at hindre Elevernes Uddannelse, har det tvært imod vist sig som et ypperligt Dannelsesmiddel. Uden Undtagelse har det ogsaa vist sig, at Eleverne ikke alene omfatter det med den største Interesse, men at det falder ganske naturligt for dem, og at de allerfleste kan bringe det temmelig vidt. Bortset fra Haandarbejdet som Dannelsesmiddel og af praktisk Betydning, har Erfaringen vist, at det for Folkeskolelæreren er af stor Vigtighed ikke mindst ved den større Tillid og Anseelse, disse Lærere og Lærerinder nyder blandt Almuen, hvilket er saa ganske naturligt. Den Mening har her været temmelig almindelig, at den, som ikke duer til noget andet, sættes til at blive Skolemester. Nu ser Almuen, at Skolemesteren forstaaer sig paa det samme som den selv og endda lidt mere — ja, at han endog kan give Raad og Vink saa i dette, saa i hint Arbejde. Den ser, at Læreren omfatter dens Gjøremaal med Kjærlighed og Indsigt og ikke holder sig for god eller overser det som noget ringe. Det er godtgjort, at af to Lærere — for øvrigt lige godt udrustede som saadanne, arbejdende under lige Forhold — vil den, som kan vejlede i Haandarbejde, kunne udrette mere blandt Almuen som Lærer, netop fordi han gjennem Haandarbejdet lettere kan bane sig Adgang til Hjemmets Forstaaelse og Samarbejde, end den, som kun har nydt en Bogdannelse.

I Følge nævnte Skolelov er det paabudt, at saa vel de mandlige som kvindelige Elever i Folkeskolen skal undervises i Haandarbejde 4—6 Timer ugentlig, fordelt paa 2—3 Dage om Ugen med 2 Timers Arbejde ad Gangen. For Byerne har Loven overladt til Skolestyrelserne at afgjøre, hvor vidt Haandarbejdet skal optages som fast Undervisningsemne eller ikke for Gutters Vedkommende. I flere Byer, t. Ex. Åbo og Viborg, er det indført, og i andre vil det ske efterhaanden.

I alle Folkeskoler udover Landet, hvor seminaristisk dannede Lærerinder og Lærere er i Virksomhed, undervises der nu i Haandarbejde ved Siden af de øvrige Læreemner, dels i det almindelige Skolerum, dels — i de nyere Skolehuse — i dertil særskilt indrettede Værksteder. Foruden den nødvendige tekniske Færdighed, som disse Lærere er i Besiddelse af, har de den pædagogiske Indsigt, som er lige saa nødvendig i dette Emne som i de øvrige, og som er saa vanskelig at finde hos en kun haandværksuddannet Lærer. Det gjælder nemlig om at anvende Haandarbejdet som Dannelsesmiddel, paa samme Tid som Agtelsen for det, dets Udøvere og dets praktiske Betydning for Barnets fremtidige Gjerning i Livet ikke tabes af Sigte. Der fastholdes bestemt, at det ikke er Meningen at uddanne Haandværkere i denne eller hin Retning, men Mennesker med Lyst og Kjærlighed til Haandarbejdet og Greb paa noget af hvert. Maalet med dette Undervisningsemne kan kortest udtrykkes saaledes:

Vægten lægges paa: 1) at udvikle Barnets Evner i Almindelighed og dets Sans for Former i Særdeleshed, samt give det Lyst og Kjærlighed for Arbejdet; 2) paa at dygtiggjøre det for dets kommende praktiske Liv.

For at naa det første maa man — som i al udviklende og opdragende Undervisning — tage Barnet, hvor det er, og vække dets Interesse. Det maa sættes til Arbejder, som baade dets legemlige og aandelige Kræfter kan magte. Man begynder derfor med enkelte, lette Arbejder, der fordrer lidet og let haandterligt Værktøj (helst Kniven). Den Gjenstand, det sættes til at forarbejde, maa helst være af den Sort, der kan sætte Barnets Tænke- og Forestillingsevne i Virksomhed, paa samme Tid som Øjet og de smaa Hænder øves. Der begyndes saaledes med Smaating (Miniatur) af forskjellige Slags Husgeraad m. m., i det der gaas ud fra, at, har Barnet faaet Greb paa at anvende Værktøjet og forarbejdet saadanne Smaating nogenlunde, vil det, naar Kræfterne voxer, ogsaa kunne gjøre de almindelige. Har det t. Ex. lært at forarbejde en liden Slæde, Baad, Stol, Seng, Kurv, Vugge osv., vil det nok senere kunne gjøre disse Ting i almindelig Størrelse. Og sligt er det jo, Husfliden har udviklet sig i Hjemmet. Børnene har siddet

omkring og forarbejdet i liden Maalestok de samme Gjenstande som de voxne. Under dette Smaatingsarbejde udvikles Kræfterne og øges Lysten. Mens Gutten ved Kysten eller de store Indsøer t. Ex. holder paa at forme sin Baad eller takle sin Skude, er han ikke alene sysselsat som „Skibstømmermand" og „Bygmester", men som „Matros", „Styrmand" og „Kaptajn" i Fremtiden paa gildeste Skude. Saaledes i alle Forhold. Det er ikke saa ret og slet Nævenyttighed, som det ser ud til.

Hvad det rent praktisk nyttige angaar, som træder mere frem ved Slutningen af Barnets Skolegang, saa lægges der Vægt paa at forarbejde Ting, der kan være til Nytte og Hygge i Huset, samt — om der kan række længere — Gjenstande til Salgs, hvorved en ligefrem Biindtægt kan erhverves. I dette Stykke maa man rette sig efter Markedet og let Tilgang paa Materialier. Man kan saaledes ikke for det hele Lands Folkeskoler — selv om Byerne tages fra — opstille en Plan, eller foreskrive, at der paa alle Skoler skal forarbejdes samme Sort Gjenstande. I Regelen forarbejder man Ting, der bedst passer til de stedlige Forhold. Saaledes vil der altid blive nogen Forskjel paa de Arbejder, som kommer fra en Skole ved Kysten og fra en inde i Landet. — De Gjenstande, der forarbejdes, bliver i Regelen Skolens Ejendom eller sælges til Indtægt for denne. Børnene opmuntres dog med Præmie paa en eller anden Maade. Da Undervisningen, som før oplyst, fuldstændig er ligestillet med den øvrige (boglige), er den afgiftsfri fra Elevernes Side.

Som før bemærket, har Erfaringen allerede godtgjort, at Indførelsen af Haandarbejdet i Skolen har vist sig at være af stor Betydning for Barnets Udvikling og Lærernes Gjerning blandt Almuen. Mangt et Barn, som ikke har haft synderlig Lyst „til Bogen", har gjennem Arbejdet med Haanden kommet efter. Det har faaet Mod; det har set, at det kunde magte noget, hvorfor det heller ikke vilde staa tilbage for sine Kammerater i de boglige Kundskaber. Det har vist sig bedst især paa de mange Steder, hvor Lærerne uden for den lovbefalede Undervisningstid har givet Vejledning i Haandarbejde, og ved de forskjellige Husflidsskoler omkring i Landet, som til dels af Landhusholdningsselskaberne er oprettede, at Børnene har Lyst til denne Undervisning. Maaske noget ubevidst faar baade de og deres Forældre den Tanke, at „der kan vi se, det er ikke saa lige til at arbejde med Haanden; det maa dog læres, og det er noget, som er værd at koste Penge paa." Og herved rejses de til Selvagtelse og Tilfredshed med deres Stilling i Livet. Overalt er man nu særdeles tilfreds med den ny Ordning, og man kappes næsten om at virke for Sagens videste Gjennemførelse. Haandværkere, jeg stødte sammen med, ytrede, at det var en Fornøjelse nu at faa Læregutter fra Landets Folkeskoler; thi de fatter saa snart baade det ene og det andet.

Jeg er ikke et Øjeblik i Tvivl om, at dette Land ved Anvendelsen af Haandarbejdet i Folkets Udvikling og Oplysning vil sikre sig for en god Del imod mange af de Samfundsonder, t. Ex. Drukkenskab, Løsagtighed, Fattigondet o. fl., hvorunder de mest oplyste og „civiliserede" Nationer nu lider, væsentlig paa Grund af en forkert Folkeundervisning.

Husflidsforeninger- og Skoler.

Kjøbenhavns Husflidsforening,

der i Fjor Efteraar blev oprettet med det Formaal at fortsætte den Skole i Haandgjerning, som „Dansk Husflidsselskab" for 2 Aar siden oprettede, men atter maatte opgive, fordi den medførte større Udgifter, end Selskabet kunde raade over til dette Øjemed, har nu udsendt en Meddelelse om Virksomheden siden Foreningens Stiftelse med 340 Bidragydere til et samlet Beløb af c. 1800 Kr. Ved Skolernes Begyndelse efter sidste Sommerferie anmodede Bestyrelsen 5 af Inspektørerne ved Kommunernes Skoler om at opfordre Drengene til at søge Haandgjerningsskolen, som atter begyndte sin Virksomhed den 10. og 12. September f. A. og siden stadig er holdt aaben for 115 à 120 Drenge, der har nydt fri Undervisning i Snedkeri, Paparbejde og Kurvemageri. Undervisningstiden har været fra Kl. 8½—11 Formiddag og fra Kl. 3½—9 Eftermiddag. De Børn, der har Formiddagsundervisning i Kommuneskolerne, har søgt Haandgjerningsskolen om Eftermiddagen og omvendt. I den første Tid efter Skolens Oprettelse havde det stor Vanskelighed at holde Børnene til regelmæssig og stadig at møde, men ved Skoleinspektørernes Interesse for Sagen og Lærernes Taalmodighed er der i den sidste Tid kommen mere Stadighed over Eleverne; saa at det nu er yderst sjældent, at en Dreng af Ulyst forlader Skolen, sker dette, er det saa godt som altid for at gaa Byærender for en maanedlig Løn, eller for paa anden Maade at hjælpe til Familiens Underhold. Bestyrelsen haaber, at det snart skal gaa op for Forældrene, at Børnene har bedre af at beskæftiges i en Del af deres lange Fritid under samvittighedsfuld Opsyn og god Vejledning end af at drive om paa Gaden, som oftest uden Tilsyn og i slet Selskab. Navnlig maa dette blive indlysende, naar det viser sig, at Haandgjerningsskolen ogsaa kan bringe noget Udbytte i Penge for Børnene. I Januar forsøgte Bestyrelsen at oprette nogle Kursus for betalende Elever med fortrinsvis Adgang for Medlemmernes Børn, men der meldte sig ikke det tilstrækkelige Antal. Et nyt Forsøg agtes gjort om nogen Tid, og Bestyrelsen haaber saa at være

heldigere. Foruden det halvaarlige Bidrag fra Medlemmerne har Foreningen modtaget enkelte Bidrag en Gang for alle, ligesom det Klassenske Fideikommis har tilsagt et aarligt Bidrag. Der er endvidere paa andre Steder, der støtter lignende Formaal, gjort Skridt til at faa Hjælp til Sagens Fremme, men skal det stillede Maal naas, maa den private Godgjørenhed ogsaa kraftig støtte Sagen, og Bestyrelsen beder derfor alle, som har Blik for Sagens Betydning og Hjærte for de Børn, som Bestræbelserne især skal komme til gode, om ikke at trættes, men efter Evne støtte den i Fremtiden.

Thisted Haandgjerningsskole.

Efter at Husflidssagen i flere Aar havde fristet en hensygnende Tilværelse i Thisted, i det den under Lærer Hoilsteds dygtige Ledelse oprettede Haandgjerningsskole af flere Grunde var ophørt, begyndte Lærer ved Thisted Borgerskole N. J. Rose forrige Aar at arbejde med nogle Drenge i Løvsavskæring og Snitning, hvortil dog sluttede sig lidt Børstebinding. Sagen fik dog først ret Vind i Sejlene, da for et Aars Tid siden Lærer Rose, efter en lille Udstilling af sine Elevers Smaaarbejder, opfordrede Husflidsvenner til at støtte sig for at faa oprettet en Haandgjerningsskole for Drenge, og Thisted Byraad bevilgede en saadan Skole en Understøttelse af 50 Kr. aarlig paa Betingelse af, at et nærmere bestemt Antal Drenge fik fri Undervisning. Denne Skole har i den forløbne Vinter arbejdet 4 Aftener om Ugen, og Resultaterne forelaa nu i en meget smagfuld og righoldig Udstilling, som i et Par Dage blev holdt aaben for et temmelig talrigt Publikum, der ved frivillige Bidrag har gjort det muligt for Skolen at give de flinkeste Elever Opmuntringspræmier i Form af passende Værktøj. Arbejderne med Løvsav vidnede gjennemgaaende om jævn Dygtighed; særlig fremhæves den Smagfuldhed og tekniske Dygtighed, som Snittearbejderne i Reglen bærer Vidnesbyrd om. I øvrigt glædede man sig over særdeles godt udførte Prøver paa saavel finere som grovere Børstebinding, lige som der ogsaa fremvistes ganske nette Resultater af Undervisningen i Bogbinding og Kurvefletning. En af Skolens Elever skal ved Børstebinding i Vinter have tjent over 100 Kr.

Alt det udførte Arbejde solgtes efterhaanden. Der var i alt 31 Elever (26 i Gjennemsnit). 5 Fripladser gaves for de 50 Kr., 4 saadanne uddeltes af Bestyreren (altsaa 9 i alt).

	Kr. Ø.
Indtægten udgjorde: Elevernes Betaling..	97. 50
Bidraget fra Kommunen	50. 00
	147. 50
Overføres...	147. 50

	Kr. Ø.	Kr. Ø.
Overført		146. 50
Udgifterne:		
Til Lokale	75. 00	
Brændsel	5. 00	
Lys	5. 75	
Læreren	24. 00	
		109. 75
Skolens Overskud var altsaa...		37. 75

som altsaa tillige med Fortjenesten paa Raastoffer udgjør Bestyrerens tarvelige Løn for 4 Afteners ugentlig Undervisning i 5 Maaneder.

Præmieuddelingen faldt saaledes:

1ste Præmie,	Billedskæring,	Vilh. Kabell	5 Kr.
do.	do.	Lavritz Hoeg	5 —
do.	Kostebinding,	Lars Chr. Larsen	5 —
2den Præmie,	Børstebinding,	Hans Hansen	3 —
do.	Billedskæring,	Valdem. Jensen	3 —
3die Præmie,	Børstebinding,	Aage Clausen	2 —
do.	Løvsavarbejde,	Peter Kabell	2 —
do.	Bogbinding,	Peter Hald	2 —
			27 Kr.

Dernæst fordeltes for 11 Kr. Værktøj mellem de Elever, der ikke fik Præmie. Som Dommere fungerede Professor N. V. Müller, Stationsinspektør Kabell, og Bankbogholder L. P. Hoilsted.

Husflidsskole i Furreby.

Søndagen den 8de April afholdtes ifølge „Hjørr. Amtst." i Furreby Skole en smuk lille Udstilling, bestaaende af Snittearbejde, udført af Elever i en af Andenlærer Rix ved nævnte Skole i Februar aabnet Aftenskole. De udstillede Gjenstande var smukt udførte, enkelte endog med Dygtighed, især naar der ses hen til, at Skolen kun har bestaaet i 2 Maaneder. Pastor Jakobsen fra Børglum, der var til Stede ved Udstillingen, udtalte det Haab, at det vilde lykkes at faa stiftet en Husflidsforening, saaledes at Skolen, der hidtil ingen Støtte har haft, men frivillig er bleven sat i Gang af Lærerne ved Furreby Skole, til næste Vinter kunde blive støttet af Foreningen og derved om muligt give endnu bedre Resultat. Frk. Rottbøll paa Børglumkloster, der varmt interesserer sig for Sagen, skjænkede, da Skolen i Aar begyndte, en Del af Eleverne Værktøj og Materiale.

Husflidsforeningen for Nyborg og Omegn, hvis Vinterundervisning nu er sluttet havde i f. M. arrangeret en Udstilling, hvori 15 Elever deltog. Som ved tidligere Udstillinger gav de udstillede Arbejder, hvoraf den overvejende Del henhørte til Billedskærerarbejdet, et godt Vidnesbyrd om den Fremgang, Skolen har gjort under sin hidtidige Lærer, Hr. Premierløjtnant Madsens Le-

delse. Det nu afsluttede Vinterkursus har varet i 5 Maaneder med 3 Timers Undervisning. Elevernes Antal har været 18, af hvilke en havde hel, 9 havde halve Fripladser. De til Udstillingen udsatte Præmier, bestaaende af Værktøj til Snitteskolen, var inddelte for Elever med tre, to og et Aars Undervisning og uddeltes af en dertil valgt Komite. Premierløjtnant Madsen fratræder ved Slutningen af dette Kursus sin Virksomhed som Lærer ved Skolen og afløses af Oversergent N. Jensen.

Børnehjem.

Børnevenners og Husflidsvenners Opmærksomhed vil jeg gjærne henlede paa det i forrige Nummer omtalte Børnehjem i Roulund pr. Marslev Station. Bestyreren deraf, Hans Hansen, har jeg allerede kjendt i flere Aar og med Glæde fulgt den hos ham stadig voxende Kjærlighed og Udvikling til den Gjerning, der efterhaanden er bleven hans Livs Maal:

„At skaffe Børnene, forældreløse og forvildede, et Hjem med Ly og Læ for Verdens Storme; at frede om de svage Spirer, Vorherre har nedlagt i Børnenes Hjærte, og som i denne Alder saa forunderlig kan modtage de Indtryk, der senere bestemmer Barnets hele Udvikling og Livsretning."

For denne Gjerning har han nu helt ofret sig og gjennem Kamp og Arbejde naaet at faa sin egen Ejendom til dette Brug. Han søger nu Støtte for Sagen og trænger dertil. Han er en dygtig Husflidsmand, hvad der har hjulpet ham godt og fremtidig vil være til Hjælp og Velsignelse i hans Gjerning, thi han forstaar at bringe Ligevægt for Barnet i Haandens og Aandens Verden. Han har i sit Hjem i et Aarstid alt haft et Par Børn og søger nu at udvide sig.

Skulde der nu i Husflidstidendens Læsekreds være nogen, der kjender saadanne Børn, som savner et Hjem og kan yde Vederlag for Opholdet (ved stedlige Bidrag til saadan et enkelt), er visselig en god Gjerning gjort.

Navnlig er der jo paa Kommunerne mange Steder Børn, der saa godt som blive bortliciterede, hvad der er en farlig Vej at gaa og som oftest tager drøje Renter. Kunde der tages noget mere Hensyn til saadanne Børnehjem og ydes lidt rigeligere Hjælp for at faa Børnene anbragt paa et saa godt Sted, da vilde det rigtignok med Tiden forrente sig godt og bringe sin Velsignelse for Samfundet som for Barnet. At Husfliden er et udmærket Folkeopdragelsesmiddel maa vi vist alle, som har faat Syn derfor af Hjærtet, kunne sige Ja til og Vorherre Tak for, og hvor den derfor paa et saadant Sted kan forenes med den aandelige Paavirkning bliver der først Helhed, selv for Barnet.

Det er et smukt Motto, der er valgt til Roms Haandgjerningsbog: „Bed og arbejd". Maatte vi som Folk kunne forstaa dette — saa var Brodden tagen bort fra Forbandelsen, der lød over Manden: „I dit Ansigts Sved skal du æde dit Brød," thi Arbejdet giver Velsignelse, og Bønnen hæver Sorgen.

Skulde nogen herpaa ønske yderligere Oplysning er jeg villig til at give saadanne.

Kjerteminde, i April 1883.

Hans Christensen, Kjøbmand,
Kredsformand for Kjerteminde Husflidskreds.

Bognyt.

Haandarbejde i Skolen af Vilhelm Aubert, Cand. mag., (Mallings Forlag, Kristiania). Denne lille Bogs Forfatter er en varm Ven af Husfliden, og skjønt hans Bog nærmest er skreven for norske, saa vil den dog ogsaa kunne læses baade med Nytte og Fornøjelse her i Danmark. Bogen er oprindelig fremkommet i Form af Dagbladsartikler og som Svar paa det i vor Tid saa meget drøftede Spørgsmaal: „Tilfredsstiller Nutidens Skoler det Krav, at Menneskets Sjæls- og Legemskræfter bør udvikles samtidig?" Det gjør Skolerne ikke, ligesom man ogsaa fra flere Sider mærker Uenighed om selve Kravet. Hr. Aubert forlanger som Husflidsven naturligvis, at Legemet, som Aandens Bolig og Redskab, skal udvikles samtidig og i Harmoni med denne. Og som Støtte for denne Opfattelse fremdrager han en Række Exempler og Udtalelser af Fortidens store Mænd, navnlig paa Pædagogikens Omraade, t. Ex. Comenius, Francke, Salzmann, Pestalozzi og den store tyske Digter Goethe. Af denne sidste er det mærkeligt at træffe paa Ord som disse: „Praktisk sund Sans, Opfatning af det virkelige Liv, Behændighed og Agtpaagivenhed maa tidlig vækkes. I Steden for de alt for mange theoretiske Kundskaber, som man forlanger af vordende Statstjenere, hvorved de unge Mennesker før Tiden bliver aandelig og legemlig ødelagte, i Steden for Abstraktioner, Bogstøv osv., hvorved de bliver kortsynede, blege og tilbøjelige til Hypokondri og uigjenkaldelig taber Ungdomsfriskheden og Ungdomslysten, maa der komme mere Handlekraft og praktisk Dygtighed. Fremfor alt er Beskæftigelse med Haandarbejde ønskelig for Ungdommen." Derefter giver Forfatteren en udførlig Fremstilling af det Standpunkt, Husfliden indtager i hvert af de tre nordiske Riger. Under denne er for Danmarks Vedkommende indløbet en lille Misforstaaelse, i det Forf., efter de kortfattede Meddelelser han har haft til Raadighed, mener om dette Blads Udgiver: at denne „ene synes at have haft Øje for at arbejde for Ophjælpelsen af Husfliden og den mindre Industri, altsaa har virket umiddelbart for

et væsentlig økonomisk Formaal". Vore Læsere vil vide, at Udgiveren til enhver Tid har sat Husflidens moralske Betydning i første Række, og den deraf følgende økonomiske Betydning kun i anden, og at han aldrig har talt eller virket for at der af den hjemlige Husflid skulde udvikles nogen egentlig „mindre Industri" i Lighed med hvad der har fundet Sted i andre Lande (f. Ex. Legetøjsindustri el. lign.). I omtrent den sidste Halvdel af sin Bog gjør Forf. nærmere Rede for den Betydning, som Haandarbejdet, efter hans Mening, vil have. Den økonomiske Side af Sagen lægger han kun liden Vægt paa, derimod anser han den opdragende, den moralske Side og sociale for ulige vigtigere. Ved Indførelsen af Husflidsarbejde i Skolen og for Børn af alle Stænder, troer han, at det legemlige Arbejde, der nu til Dags af saa mange bliver set paa med Foragt, vil hæve sig i Anseelse, og at derved vil blive slaaet en Bro over Kløften mellem de skilte Samfundslag, mellem de saakaldte dannede og den store arbejdende Klasse. Pladsen her tillader ikke en udførligere Redegjørelse for den lille Bogs Indhold, der i enhver Henseende er velskreven og læseværdig, og vi anbefale derfor paa det varmeste selve Bogen til alle og i Særdeleshed til Husflidens Venner.

Om at lære Børn at læse.

Det er vist kun faa Lærere, der er saa heldige at modtage Flertallet af de i Skolen ved 7 Aars Alderen indkommende Børn saaledes forberedte, at de nogenlunde kan læse indenad. I Hjemmene har man i Regelen enten ikke Lyst til at hjælpe de smaa med Begyndelsesgrundene, eller man mener, at dette er en Sag, som kun angaar Læreren; „lad ham derom, derfor faar han jo sin Løn," hører man ikke saa sjældent siges. Læreren maa saa det ene Halvaar efter det andet finde sig i at tage imod et større eller mindre Hold „Rekruter" med ABC-Bogen, og hvad der paa mange Steder gjør dette uheldige Forhold endnu værre er, at det overlades til Tilfældet, i Skikkelse af Boghandler eller Landhøker, at bestemme, hvilken ABC der skal kjøbes; man ser saaledes i mange Skoler, at der jævnsides bruges omtrent en halv Snes forskjellige. Læreren er jo stærkt fristet til at forholde sig ligegyldig med Hensyn til hvilken Bog der „staves" i, da han jo dog kun kan faa nogle faa Minutter daglig tilovers for hver af „Begynderne", hvis de viderekomne ikke skal forsømmes; saaledes gik det i alt Fald med mig i lang Tid. Jeg indsaa vel det ønskelige i at have en god ABC, da det om Indenadslæsning gjælder fuldt saa meget som om noget andet Fag, at „godt begyndt er halv fuldendt", men der var ingen af de for Haanden værende ABC'er, der tilfredsstillede mig, og jeg lod mig saa nøje med paa eget Ansvar at forbyde Brugen af Katekismus-ABC'en, som maaske des værre er den ABC, hvorved Flertallet af Landets Børn, vel mest paa Grund af dens billige Pris, meddeles sine første boglige Kundskaber. Jeg kan, i Forbigaaende sagt, ikke forstaa, hvorledes nogen Lærer („Autoriteterne" ser vi jo bryder sig ikke om sligt), kan tillade en saadan Misbrug af Guds Ord uden med Hænder og Fødder at sætte sig derimod. — Medens jeg saa søgte om en god ABC at anbefale til min Skole, udkom en, der var udarbejdet med Bistand af flere dygtige Skolemænd og udgivet af N. C. Rom. Den tiltalte mig strax, hvorfor jeg indførte den i Skolen, og efter nu at have brugt den i over 2 Aar, kan jeg sige, at den tilfulde har svaret til mine Forventninger. Jeg føler derfor Trang til at henlede mine Kaldsfællers Opmærksomhed paa den, hvilket vist ikke er af Vejen, da jeg formoder den langt fra endnu har vundet den Udbredelse, den fortjener. Jeg skal særlig fremhæve som et af dens Fortrin frem for tidligere udkomne ABC'er, at den gaar systematisk frem, saa Barnet ved grundig at gjennemgaa de forskjellige Øvelser faar en særdeles god Færdighed i den rette Udtale af Ordene. Og Øvelserne er gjort saa tiltalende for Børn som vel muligt, Bogstaverne indlæres efterhaanden, de meningsløse Staveøvelser ba, be, bi, bu osv. er indskrænkede til et ubetydeligt Omfang — de kunde nu efter min Mening uden Skade været helt udelukkede — og Texten oplives helt igjennem ved en Mængde smaa Billeder. Bogen er udkommen samtidig i to Udgaver, nemlig en med Deling af Ordene efter Grundstavelse (den „ny" Stavemaade) hvilken Udgave ogsaa begynder med latinske Bogstaver (i Skrift saa vel som Tryk), og en anden, hvori den „gamle" Stavemaade følges samt de „danske" Bogstaver staar i Forgrunden, saa enhver kan vælge, som han har Smag til. Jeg vil imidlertid paa det indstændigste tilraade at bruge den førstnævnte Udgave, (der har Titelen „Ny Billed ABC"), og til alle dem, der ikke af Fordom, men af andre Betænkeligheder, afholdes fra at prøve det „ny", skal jeg udtale som min Erfaring, at den ny Stavemaade fuldt saa let læres som den sædvanlige; foruden at være den naturligste har den tillige den store Fordel ikke at være mekanisk, og ved Undervisningen i Læsning gjælder det jo særlig om at undgaa det mekaniske og i Steden derfor at vække Børnenes Eftertanke. Selv i Hjemmet, hvor man skulde tro den ny Stavemaade vilde medføre de største Vanskeligheder, har det vist sig, at man ved Brugen af denne ABC altid er kommen helt vel over disse. Det er jo ogsaa paa de fleste Steder de ældre Børn, der giver de mindre den Hjælp, de faar ved Hjemmelæsningen. Med Hensyn til, at mange Lærere vist nærer Tvivl, om vi har Lov til at bruge den ny Stavemaade i Skolen, skal jeg bemærke, at den i mange Aar upaatalt har været brugt i flere Skoler. Hermed skal jeg altsaa paa det bedste anbefale omtalte Bog til Brug i Skoler og Hjem, i det jeg er overbevist om, at Færdigheden i Indenadslæsning ved at bruge den som Grundlag vil kunne føres et stort Skridt fremad.

Aarestrup Skole. **Karl Hjorth.**

Til ovenstaaende Udtalelse, der i sin Tid er indsendt med venlig Anmodning om Optagelse, skal Udgiveren knytte den Bemærkning, at den danske Udgave (med den gamle Stavemaade: Sko-ven, Man-den osv.) forlængst er udkommet paa ny i 2den Udgave, og at en 3dje Udgave af ABC'en under Navn „**Ny Billed ABC**" (med den ny, det vil sige naturlige Stavemaade: Skov-en, Mand-en osv.) ligeledes foreligger i omhyggelig gjennemarbejdet og forskjønnet Udstyrelse. Den faas gjennem alle Boglader for 40 Øre, indbunden i smukt farvetrykt Bind.

Husflidsforedrag.

Efter min Overbevisning er virkeligt Haandarbejde, nu maaske mer end nogen Sinde tidligere, af den allerstørste Betydning for den opvoxende Slægt.

Af den Grund har jeg længe været bestemt paa at gjøre, hvad der stod i min Magt for at dette kan blive anerkjendt og taget til Følge. Adskillige Forhold har til denne Tid bevirket, at jeg ikke har kunnet føre den Sag frem, som jeg ønskede.

Nu har jeg imidlertid faaet det ordnet saaledes, at jeg i den første Halvdel af Sommeren kan faa Lejlighed til at holde

en Række Foredrag rundt om i Landet: „Om Haandarbejdets Betydning saa vel for Barnets som for Ynglingens Udvikling, med særligt Henblik paa Drengenes Uddannelse fra 14 Aars Alderen. Og om Muligheden for dets Indførelse i Børneskolen som i Skolerne for den voxne Ungdom."

Ved samme Lejlighed vil jeg forevise Prøver af forskjellige Haandarbejder (udførte af Eleverne paa den af mig oprettede Ungdomsskole), for herved bedre at anskueliggjøre Fremgangsmaaden, der bør følges ved Undervisningen, og vise hvor vidt der kan naas til en vis Tid.

De, som maatte ønske at høre mine Udtalelser om den Sag for større og mindre Kredse, bedes snarest at henvende sig til mig.

Vester Brønderslev den 22de April 1883.

Axel Mikkelsen.

Husflidsundervisning.

I Sommerferien i Aar agter vi at give Undervisning i Haandarbejde i **Nykjøbing paa Morsø.** Med Børneskolen for Øje sætter vi Snedkeri (praktisk nyttige Husbehovsgjenstande) ledet i et bestemt fremadskridende System, som Hovedfag, og af Hensyn til Ungdommen medtages Kurvefletning og Børstebinding.

Med Støtte fra Dansk Husflidsselskab kan vi i Aar give fri Undervisning og fri Materiale. Andragende om Deltagelse i dette Kursus sendes inden 1ste Juni til undertegnede Meldgaard, Nykjøbing paa Morsø, hvor ogsaa nærmere Oplysning kan faas.

S. L. Meldgaard, Skolebestyrer. — Jens P. Torp, Husflidslærer.

Til Husflidsudstillingen i Aalborg.

har Tjæreby Sogns Husflidsforening udsat følgende Extrapræmier:

10 Kr. for det bedste Stykke Kurvefletningsarbejde og

10 Kr. for det bedste Stykke Linnedsyning.

Husflidsvenner eller Foreninger,

der i bestemt Øjemed kunde ønske at yde Bidrag i Penge eller Værdigjenstande (helst Sølvtøj) til Husflidsudstillingen i Aalborg, bedes derom henvende sig til Husflidsafdelingens Forstander, Redaktør R. C. Rom, Lykkesholms Alle 4, Kjøbenhavn. V.

Til Husflidsafdelingen ved den 15de danske Landmandsforsamling i Aalborg (fra 25.—30. Juni) er indgaaet henved halvtredje hundrede Anmeldelser. Alle Udstillerne vil i sin Tid fra Husflidsselskabet modtage nærmere Underretning med Hensyn til Afsendelsen osv.

Husflidsarbejder.

For hvem, der har Drejelad og nogen Øvelse i Drejning anføres følgende Arbejder:

Drejede Skafter til forskjelligt Brug som Øvelsesarbejder.

En Lysestage med Kloen af en Fiskeørn til Fod.

En Knipleindretning. Paa Foden A, der er dannet af et Bræt, fastgjøres med Tapper Opstanderne B B, der drejes i et Stykke og flækkes. C er en Valse (omgives af en udstoppet Tøjpude D D), der, fæstet imellem Opstanderne kan drejes rundt om Tappene T T. — K K viser Formen og Størrelsen af Kniplepindene.

En lille Traadvinde. Den bæres af Foden F, hvori er fastgjort Opstanderen O, paa hvilken Navene A og B dreje sig let om. Til disse er fastgjort Armene af den bekjendte og ved Tegningen viste Indretning. Ved en Staaltraadsring er de fæstede til Navene og indbyrdes sammennittede med smaa stærke Stifter. Der er i alt 4 Arme (Vinger), som indsnævres naar det øverste Nav hæves, og udvides (om den paasatte Traad) naar det sænkes. For oven findes en lille Kop til at lægge Garnnøglet i.

De her anførte Arbejder findes afbildede i Husflidstegninger, udgivne af R. C. Rom, 2det Hæfte.

Bekjendtgjørelser.

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig. Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Nr. 37. Søndagen den 10de Juni 1883.

Strikkevise.*)

Saa knytter jeg Traad,
saa over sig Haanden i kvindelig Daad;
ved Haanden at hænge man bliver saa træt,
ved Haanden at røre gaar Tiden saa let.
Jeg knytter ej Silke, jeg knytter ej Guld,
min Traad er af Uld.

Min uldene Traad,
naar Vinteren bruser, skal varme min Fod;
men intet paa Stikke, men intet paa Ten,
saa mangen maa skjælve paa islagte Sten.
Gud se til de usle, som nøgne og blaa
i Sne-Vandet gaa!

Jeg knytter kun Traad,
Jeg knytter ej Baand af ugudeligt Raad;
vig langt fra mit Hjærte, du Mørkhedens Aand,
som lærer at binde bestrikkende Baand!
Skal Mennesket knytte for Menneskets Barn
et fangende Garn?

Min knyttede Traad
mig minder om Livet; — mit Liv er en Traad:
hver maskeklædt Stikke er fuldendte Dag,
hver Maske, hver Knude et Pulsaareslag. —
Naar Livet har Ende, o Gud, i din Haand
Annam da min Aand!

Klavs Friman.

*) I Anledning af de tidligere Artikler om kvindelig Husflid er Udg. bleven opmærksom paa denne gamle Strikkevise, der maaske kan fornøje flere af Tidendens Læsere.

Husflidsforeninger- og Skoler.

Kjøbenhavns Husflidsforening,

afholdt sit Aarsmøde den 27de Marts. Formanden, Murmester Fussing, mindede om, hvorledes Foreningen var bleven stiftet i Maj Maaned i Fjor. Foreningen havde anset det for rigtigst at vedblive i samme Spor, som Dansk Husflidsselskab havde fulgt i sin Skole. Foreningen overtog denne, da det nævnte Selskab var i Færd med at opgive den, og den var saa heldig at beholde dens tre Lærere. Ligeledes overtog den Skolens Modeller m. m. Der var hurtig blevet dannet 10 Hold, senere kom der to til, og efter kort Tids Forløb var der indmeldt 117 Drenge. Der var Grund til at glæde sig over den Iver, hvormed Skolen var bleven søgt. Paa Snedkerværkstedet blev der saaledes nu undervist 40 Drenge. Disse kjøbte Træet og kunde allerede ved deres Arbejde støtte deres Hjem, dels ved det økonomiske Udbytte, de havde af deres Arbejde, dels ved Arbejder in natura. Skolens Udgift havde været 1117 Kr., hvoraf 870 Kr. var medgaaede til Lærerløn, 150 Kr. til Indkjøb af Materialier og Resten til Skolens Etablering. Der var efter Bestyrelsens Mening allerede udrettet noget godt, og det var dens Haab, at der vilde blive udrettet mere. Skolens Undervisning omfattede Pap-, Snedker- og Kurvemagerarbejde, og den satte særlig Pris paa det først nævnte Arbejde paa Grund af dets opdragende Betydning, i det Drengene lærte Nøjagtighed og Orden. Enkelte havde næret den Frygt, at de, der begyndte paa et af disse Fag, skulde føle sig bundne til at betragte det som deres Livs Gjerning, men dette forholdt sig ikke saa. Hvad Drengene betalte for Materialierne, blev sat

i Sparekassen, og Bestyrelsen agtede heraf at uddele Flidsbelønninger. Det havde snart vist sig, at de Krav, der blev stillede til Foreningen, ikke kunde fyldestgjøres med dens daværende Midler, og Bestyrelsen havde derfor henvendt sig til forskjellige Mænd og opfordret dem til at støtte Foreningen. Dette havde hjulpet, og den talte nu over 400 Medlemmer. Børnenes Antal var ligeledes tiltaget, saa at der nu var 134, og der var ligeledes blevet ansat endnu en fast Lærer. Af Børnene blev 40 underviste i Snedkerarbejde, 56 i Kurvemagerarbejde og 38 i Paparbejde. Dette Antal var vel ikke stort i Forhold til de mange, som kunde og burde søge Skolen. De kjøbenhavnske Almueskoler havde for Tiden lidt over 16,000 Børn, hvoraf 8000 var Drenge. Af dem var 26 pCt. eller omtrent 2000 beskæftigede i Fabriker eller ved Bygang, men det maatte dog antages, at 1200 eller maaske 1500 af de andre kunde søge Foreningens Skole, medens de nu i deres Fritid drive om paa Gaderne og er udsatte for forskjellige Fristelser. Og disse Børn har særlig Udsigt til at tage Skade af dette Liv, fordi deres Forældre ofte er paa Arbejde og maa lade dem være uden Tilsyn. Skolen kan i denne Henseende gjøre meget godt, naar den blot raadede over flere Midler; men man haabede, at det maatte gaa op for Folk, hvilken Betydning Foreningens Gjerning havde, og den ønskede, at den maatte kunne faa en lignende Udvikling som i Sverige. I Gøteborg blev der før Aaret 1876 undervist 280 Drenge i Sløjd, medens Antallet i 1878 var voxet til over 1400. Undervisningen fandt Sted i Kommunens Skoler, og Kommunen lønnede Lærerne og bekostede Materialet. Et Par af Bestyrelsens Medlemmer havde ogsaa tænkt at gjøre sig bekjendte med Forholdene i Gøteborg, men var blevne forhindrede deri. Han henledede Opmærksomheden paa den Samling af Elevarbejder, som var udstillede i Salen. Skoledirektør, Professor H o l b e c h bragte Bestyrelsen en Tak for dens nidkjære Arbejde. Sagen havde ogsaa gjort et meget stort Fremskridt, siden disse Mænd havde taget fat, og de udstillede Arbejder gav gode Løfter for Fremtiden. Han haabede, at det vilde lykkes Bestyrelsen at give fler og fler Interesse for Sagen, som havde saa stor Betydning for Almueskolernes Børn. Han glædede sig over, at Arbejdet ikke blev drevet fabrikmæssig. Dette havde tidligere været Tilfældet i Opfostringshuset, men Resultatet havde ogsaa været, at næsten ingen valgte til Næringsvej det Fag, hvori han havde faat sin Uddannelse, fordi de paa Grund af en fejl Ledelse havde fattet Lede til det. Han takkede Bestyrelsen og Lærerne for deres Iver og Trofasthed og beklagede, at der ikke var givet en større Kreds Lejlighed til at se Elevarbejderne. F o r m a n d e n fremhævede, at Foreningens Formaal kun var rent opdragende, at give Børnene Sans for Nøjagtighed og Orden, i det hvert Barn fik Lov til at gjøre sit Arbejde fuldt færdigt. Bestyrelsen havde ikke ment, at Skolens Arbejder allerede nu burde udstilles offentlig, hvad der dog i Fremtiden vilde blive sørget for. Af Bestyrelsen udtraadte efter Lodtrækning Professor D a h l e r u p, Højesteretsadvokat H i n d e n b u r g, Landlæge V. N i e l s e n, Skoleinspektør N y h o l m og Snedkermester O x e l b e r g, som alle blev gjenvalgte.

Esrom Husflidsskole.

Husflidsskolen i Esrom, der begyndtes midt i November af Lærer P e d e r R a n d, sluttedes Himmelfartsdagen med en vellykket Udstilling i Esrom Skole. Elevernes Antal var 16, deraf 3 Konfirmander og 13 Børn, hvoriblandt 4 Piger. En forlod Skolen midt i Vinter, da han ikke længere kunde faa Tid tilovers til den. Resten holdt ved med Flid og stor Iherdighed, hvorom Udstillingen, der var godt besøgt og vakte kjendelig Deltagelse, gav det bedste Vidnesbyrd. Der undervistes 6 Timer om Ugen, fordelte paa 2 Eftermiddage, og fortrinsvis blev Kurvefletning og dernæst Børstebinding øvet, men ogsaa meget Løvsav- og Straaarbejde blev udført, navnlig i Førstningen. I alt fremviste Udstillingen henved 150 større og mindre Arbejder. Undervisningen var fri, og Eleverne fik Lov at beholde deres Arbejder mod at betale Raastoffets Indkjøbspris.

Viborg Husflidsskole

afholdt den 26de og 27de April sin aarlige Udstilling, der, efter Viborg Avis, vidnede om den Dygtighed og Interesse, hvormed Skolens Forstander Hr. N u m e l i n, nu som tidligere har taget fat paa Sagen, og om, hvorledes Børnene under en god og kyndig Ledelse kunne lære at danne Ting, der ikke blot kan være fornøjelige for dem selv, men ogsaa til virkelig Nytte.

Grinderslevs Husflidsforening

afholdt i Mogenstrup Skole sin 11te Husflidsudstilling den 24de og 26de Marts, hvilken, trods det daarlige Vejr, den sidste Dag var ret talrigt besøgt. Af 20 Udstillere var indleveret alene til Salg en større Del finere og grovere Børstenbinderarbejder og Koste, Paparbejder (Mapper, Æsker osv.) Kjørepiske, enkelte Haandkufferter, nogle ret originale Pibebrætter og udskaarne Sager, en Del Skilderier i Rammer af sort Mosetræ med Naturarbejde, Gangstokke, Blomsterborde samt nogle smukke Gjenstande af kvindelige Haandarbejder m. m. — Foreningens Hædersdiplom tildeltes Lærer J e n s e n, Hindborg, „dels for egne Husflidsfrembringelser, dels for hans Virksomhed i Husflidens Tjeneste", Gartner Peder Pedersen Korsgaard, Breum fik 1ste, Husmand Peder Nielsen, Dalager, Fur, og Indsidder Søren Kristian Kristensen, Haasum, 2den Præmie; Otto Theodor Mogensen og Hans Martin M. Madsen af Mogenstrup tildeltes som mindreaarige hver en Opmuntringspræmie; Brødrene

Frederik og Kristian Frederiksen af Hindborg vandt „Hæderlig Omtale". Af Kvinder tog Tjenestepige Mariane Kjærgaard af Øster-Grønning 1ste og Ane Andrea Mikkelsen, Junget, 2den Præmie; 3die Præmie tildeltes Jensine Abelone Jensen af Mogenstrup og 4de Flora Madsine Hummelgaard, Grinderslev Kro. Det uddelte Præmiebeløb i Penge var i alt 19 Kr. Der var indleveret til Salg i alt for 177 Kr. 5 Øre og der blev solgt og bortloddet for 67 Kr. 38 Øre.

(Skive Folkeblad.)

I Vejstrup Skole

ved Kolding har der i Vinteren 1882—83 været drevet en Husflidsskole med 31 Elever, 18 Drenge i Alderen fra 10—14 Aar og 13 Karle, deriblandt et Par gifte Husmænd. Der er lagt Vind paa Børstenbinderarbejde. Børnene underviistes hver Onsdag Aften fra Kl. 4 til 10 og hver Lørdag fra Kl. 9 til 12 og fra Kl. 1 til 4, medens de voxne kun underviistes hver Fredag Aften fra Kl. 4 til 10. I December Maaned indtraf en lille Standsning i Arbejdet for Børnenes Vedkommende, i det en Mæslinge-Epidemi hjemsøgte de fleste af Eleverne. Saavel Børnene som de voxne arbejdede med Liv og Lyst.

Skolen lededes af undertegnede, der i 2 Sommerferier har haft Kursus i Kjøbenhavn og derved erhvervet sig den fornødne Dygtighed til at lede en Husflidsskole. Naar Skolen sluttedes om Aftenen, havde jeg altid et opmuntrende Ord til Eleverne om Husflidens Nytte og Velsignelse, og naar derpaa et Par Husflidssange og en Aftensang var afsungen, gik hver glad til sit Hjem, hvortil nogle havde over 1/2 Mil. Ved Siden af Skolen er der af mange af Eleverne arbejdet godt i Hjemmene i det Læreren har givet dem et og andet Vink.

Skolen arbejdede imidlertid stadig under et pekuniært Tryk, i det jeg ikke blot ofrede en saa stor Del af min Tid uden Vederlag, men ogsaa selv leverede hvad der brugtes paa Skolen af Værktøj og Raamateriale. Dette gjorde, at jeg, da Skolen sluttedes, stod med et Udlæg eller rettere en Gjæld paa c. 150 Kr. samt uden Vederlag havde givet Lys og Varme til Skolen. Man kan sige, at det var uklogt af mig at tage Sagen paa den Maade, men jeg vil dertil svare, at jeg troede, det var den eneste Maade, den kunde tages paa her paa Egnen, da jeg var bange for, at den ikke havde vundet nogen Tilslutning her, hvor den var ukjendt, hvis jeg havde forlangt Betaling af Eleverne enten for Undervisningen eller for Raastofferne; man vil nu en Gang ikke kjøbe Katten i Sækken. Det er en Selvfølge, at med denne Ordning, maatte de Arbejder, der forfærdigedes paa Skolen, tilhøre mig, for at jeg ved Salget af dem kunde faa mit Udlæg dækket; men hver Elevs Arbejde blev mærket med det Nummer han havde paa Skolen, for at hans Arbejder kunde stilles sammen paa en Udstilling og blive bedømt i Samling. Hvad Eleverne derimod vilde lave i Hjemmet, kunde de faa Raastoffer til til Skolens Indkjøbspris, ligesom de kunde laane Værktøjet i den Tid det ikke brugtes paa Skolen, og der er, som bemærket, blevet lavet grumme meget i Hjemmene, og dette var selvfølgelig Elevernes Ejendom, kun betingede jeg mig, at de som Vederlag, fordi de fik Materialet saa billigt, skulde være forpligtede til at sende deres Hjemmearbejder paa Udstillingen, selv om det ikke var lykkedes allerbedst. Denne Fordring stillede jeg baade for at sikre mig en righoldig Udstilling og for at sætte et Værn imod, at Eleverne ikke lavede formeget Jaskearbejde uden for Skolen.

Skulde der hist eller her gaa et Menneske, navnlig blandt mine Værkfæller, Skolelærerne, med Interesse for Husflidssagen og Evner til at tage fat som Lærer, men mangler det fornødne Mod til at begynde, fordi han mangler Driftskapital, da tilraader jeg ham, ja jeg beder ham, begynd bare, det skal nok gaa! Det er let at aabne sig en Kredit paa dette Omraade paa 1/2 Aar, og naar Udstillingen har været, vil man let kunne klare for sig; dette har jeg da kunnet baade i Fjor og i Aar. I Fjor havde jeg min Skoles Arbejder udstillede i Kolding sammen med 2 andre Skoler: Kolding og Bramdrup, da gik det ikke saa straalende, men jeg slap dog uden synderligt Tab; men i Aar havde jeg Udstillingen her i min egen Skole, og denne ikke blot dækkede mine Udgifter baade i Fjor og i Aar, men gav ogsaa et lille Overskud til at begynde næste Aar med. Lad derfor endelig ikke Pengespørgsmaalet holde Dygtigheden tilbage, hvor den findes. Sagen er saa god, at den nok skal vinde Folk for sig, naar der tages fat paa den rette Maade. Lad mig sige til dem, der staar med Lyst til at tage fat som Husflidslærere, men endnu ikke har begyndt, tag endelig fat! det er en sand Fornøjelse at se de glade Arbejdere i en Husflidsskole. Jeg var træt, ja dødtræt, hver Aften, naar jeg gik af Skolen og havde arbejdet med resp. 13 Karle eller 18 Drenge; men jeg var altid glad. Det staar for mig, som jeg gjør en Velgjerning som Husflidslærer ligesaavel som ved min øvrige Lærervirksomhed, en Velgjerning mod den enkelte, der lærer at bruge Haand og Øje, mod hans nærmeste nu og siden og mod hele Samfundet, det lille og det store.

Søndagen den 29de April havde vi saa vor Udstilling, en sand Festdag for yngre og ældre. Der var mødt saa mange Mennesker, som det store Skolelokale kunde rumme. Vi havde over 50 Kr. i Adgangspenge, uagtet vi kun tog 25 Øre af voxne og 10 Øre af Børn. En Tombola med 600 Numre tømtes i en kort Tid og gav et Overskud af c. 20 Kr., en Salonbøsse indbragte c. 6 Kr. og Handelen med Skolens Frembringelser gik strygende. Pastor Hansen fra Taps var saa venlig at holde et smukt Foredrag om Husfliden, der fulgtes med Interesse af den talrige Forsamling. Sognets Præst,

Pastor Agerskov uddelte Præmier til Skolens Elever bestaaende i Husflidsbøger og Penge til et Beløb af c. 20 Kr. og talte et opmuntrende Ord til dem. Ligeledes henvendte Andenlæreren ved Skolen her, Hr. Povlsen, et Par Ord til Forsamlingen om Husfliden og henstillede at man oprettede en Husflidsforening. — Om Aftenen morede de unge sig med en lille Svingom i den ene Skolestue. Kl. 11 sluttedes Festen, som alle var enige om var rigtig vellykket.

Vejstrup ved Kolding den 7de Maj 1883.

Peter Eriksen.

Djernisse Sogns Husflidsforening,

hvis Medlemsantal for Tiden er 167, afholdt Søndagen den 22de April sin første Udstilling, hvorved 94 Udstillere (af Sognets 1050 Beboere) havde udstillet 389 Gjenstande. Der uddeltes Præmier til Værdi 155 Kr.

Vester Aaby-Aastrup Husflidsforening,

hvis Medlemsantal er 115, afholdt Søndagen den 6te Maj en Udstilling i Høker C. Pedersens Lokale i Vester-Aaby. Udstillingen var i Aar meget righoldig, især var Huggehusarbejde, Syning og Spind rigeligt og fortrinligt repræsenteret, og hel Udstillingen bar Vidnesbyrd om, at Sansen for Husfliden havde faat god Rodfæste hos Befolkningen. Efter at Dommerne havde endt deres ikke saa lette Arbejde med at bedømme de mange Gjenstande, der var tilførte af 98 Udstillere, og Præmierne var bestemte, blev Udstillingen aabnet og var besøgt af en stor Del Mennesker, saa mange som Lokalet kunde rumme. Formanden, Lærer Larsen i Pejrup, aabnede Udstillingen med en Tak til Udstillerne, Dommerne og dem, der ved Bidrag havde sat Foreningen i Stand til at kunne uddele saa mange Præmier, hvorefter han sluttede med et Leve for Konge og Fædreland og uddelte Præmierne. Derefter talte Apotheker Berg smukke Ord om Husfliden og udbragte et Leve for samme, hvorefter Vester-Aaby Sangforening underholdt Publikum med at synge flere Sange, og derefter skiltes man ad, vistnok med den Følelse, at man havde været Vidne til en vellykket Udstilling.

(Faaborg Av.)

Husflidstræk fra Rusland.

Ved at se de i Husflidstidenden forrige Aar Nr. 11 enkelte Træk af den vigtigste Husflid, faar jeg Lyst til at meddele følgende: Min Svoger C. som er Kompagnon i en stor russisk Tovværksfabrik- og Forretning, har meddelt mig fra sine Besøg der, at simple Spinderokke tilvirkes i store Masser som Husflid, og han har foræret min Hustru en derfra (som kun kostede 150 Øre). En anden Kompagnon i Forretningen har kjøbt 2,000 saadanne Rokke og uddelt gratis, paa den Betingelse, at Modtagerne (af hans Blaar) spinder saa meget Blaagarn, at Rokken er betalt og senere stadig leverer Garn til Fabrikken, for at kunne fremstille deraf Fiskertvist af bedre Sort end af maskinspundet Garn, alt for at ophjælpe Hjemmefliden og for at gjøre godt mod Fattigfolk.

S

Om en slet Vane.

Et Foredrag af Forstander C. Nielsen ved et Aftenmøde for Lærlingerne paa Hindholm.

Jorden er omgiven af et Lufthav, der er mange Mile dybt. Det omflyder den hele Jord i stadig Bevægelse, og vi kan ikke leve udenfor det. Vi bor paa Bunden af dette Hav og kan ikke taale at hæve os langt op mod dets Overflade, førend vi erindres om, at „ved Jorden at blive det tjener os bedst". I ved, at dette Ocean, hvori vi saaledes lever som en Art Krebs, der kryber om paa Bunden, er en Blanding af forskjellige Stoffer, der hver for sig og hver paa sin Maade er meget vigtige for vort udvortes Liv. Dette vil Læren om Stofferne have oplyst eder om. I ved, at en tilsyneladende umærkelig Forandring i det Forhold, hvori disse Grundbestanddele forekommer i den atmosfæriske Luft, kan medføre Sygdom og Død for Millioner. Ligesom eders forstandige Fædre stræber at aflede skadeligt, stillestaaende Vand fra deres Marker, skal derfor et godt Sundhedspoliti sørge for Foranstaltninger til at holde den Luft frisk, hvori Mennesker skal leve. Det befaler at fjærne skidne Pytter fra Byerne, det raader Folk til at forsyne deres Boliger med store Vinduer for at Lyset kan komme ind, og til jævnlig at lukke dem op, for at de Uddunstninger, der fylde den indesluttede Stueluft, kan fjærnes, — altsammen, for at Luftoceanet kan være tjenligt til Livets Rørelse, Bevaring og Bolig.

Men saaledes som Eders Legemer altsaa ligefra Undfangelsen og til deres fuldstændige Opløsning efter Døden bestandig paavirkes af den atmosfæriske Luft og ikke paa nogen Maade kan komme bort fra den, er eders Sjæle ogsaa i ethvert Øjeblik omgivne af og bevæge sig i en Atmosfære, der paavirker dem og udøver en gavnlig eller skadelig Indflydelse paa deres Sundhed. Dette er de Tanker, Følelser, Exempler, Vaner, kort sagt: det Liv, hvori vi leve, røres og er. Vi omsluttes af dette Hav af Liv, af Tanker, Meninger, Lidenskaber, Følelser, Vaner og Exempler, naar vi begynde at leve. Indeholder det giftige Bestanddele i stor Mængde, vil det maaske tilintetgjøre vore Sjæles egentlige Liv; i alt Fald vil det hemme deres Udvikling og paaføre dem farlige Sygdomme. Saadanne giftige Bestanddele er Løgn under alle Former, Egenkjærlighed, Raahed, Liderlighed og Van-

tro. Derimod er det sundt, naar det er gjennemtrængt af Sandhed, Godhed, Gudsfrygt, Renhed og Tugt. Jeg har kun hermed villet sige, at det almindelige Liv, hvori vi udvikles, har den største Indflydelse paa vort aandelige Velvære. Lad os kalde vor Erfaring til Hjælp! Hvor er der størst Sandsynlighed for, at Børn vil voxe op til at blive retskafne og dygtige Mænd og Kvinder, enten i et Hus, hvor man lever tugteligt, retfærdigt og gudeligt, eller i et Hus, hvor Liderlighed, Kiv, Raahed og Ugudelighed gjennemtrænger alt? Og hvorfor? — Man kalder det: den offentlige Mening, Tone, Tidsaanden osv.; og det staar fast, at det udøver en uhyre Indflydelse paa Sjælen til det gode eller det onde. Vel det Folk, hos hvilket dette Fællesliv er sundt, gjennemtrængt af Sandhed, Godhed, Retfærdighed, Frihed og Gudsfrygt! „Han skal give sine Engle Befaling om det, og de skulle bære det paa Hænderne, at det ikke skal støde sin Fod paa nogen Sten!“ Vil I lade eder udruste til ved Ord og Levnet at virke for, at denne Atmosfære i vort Fædreland kan være sund og god, af den Aand, der er over den offentlige Mening, Tidsaanden og Folkeaanden, af „den Sandheds Aand“, eller vil I lade Mørkets og Løgnens Aand benytte eder til at fordærve den? „Den gode Sæd“ er saaet ogsaa i vor Tid; men „Fjenden“ har ogsaa saaet megen Klinte, meget giftigt Ukrudt, som vi maa tage os i Agt for, saa meget mere som den under mangfoldige Former og Tillavninger bydes os som Hvede i Tale, Skrift, Exempel og Sædvane. Vi vil her stræbe at lede eder til ogsaa i denne Henseende at prøve, for at lige saa lidt ny Meninger eller ny Moder som gammel Slendrian skal rive eller slæbe eder med sig. Men vore Hjælpemidler til saaledes at undersøge den aandelige Luft, der omgiver os, skal være: Guds Ord, sund Eftertanke og Erfaring.

Ved Samfundets Fod, hvor denne Luft er mest stillestaaende, fordærves den meget af herskende slette Vaner, der skader den ædlere Natur, Guds Billede i hvert enkelt Menneske. Den Retning og Tilbøjelighed, som vort Liv efterhaanden faar ved idelig Gjentagelse af en Handling, Bevægelse eller Nydelse, er det jo, vi kalder Vane, og den er saa mægtig, at den er kaldt: den anden Natur. Det er om den, et gammelt Ord siger: „Gamle Folder er onde at slette.“ For øvrigt gjør vore Ordsprog Forskjel paa gode og slette Vaner; hine tjener det ædle og sande Liv, disse modvirker og skader det. „God Vane er bedre end Lov.“ Eders Formaal skal det lige saa meget være at erhverve gode Vaner og at vogte eder for de slette, som at samle Kundskaber. De af eder, der hører mig i Aften, som fra Eders tidlige Barndom medbringer de bedst befæstede Vaner til at staa tidlig op om Morgenen, til bestandig at være i nyttig Virksomhed, til at vise Ærbødighed mod alle Mennesker, til Tarvelighed, Maadehold og Renlighed, er bedst udrustede til Livets Kamp og Gjerning og vil give størst Rente af deres betroede Pund. Derfor skal I passe godt paa at bevare de gode Vaner, som eders Opdragelse kan have indpodet i eder! Men derfor skal I ogsaa stræbe at aflægge de slette Vaner; thi „ond Vane er Sjælens Torn og Bane.“ Flere af eder har tidlig vænnet sig til at bande; men dette er en slet Vane, som maa aflægges, hvis der skal trives noget godt i eders Sjæle! Nogle har vænnet sig til at gjøre Nar ad Folk, at ødsle med deres Tid, til at klatte deres Penge bort eller til at lyve. Men det er lutter onde og skadelige Vaner, som I ikke maa bære over med. En god Vane er vanskelig at erhverve og let at komme ud af, navnlig i Førstningen, medens en slet Vane er let at erhverve og meget vanskelig at komme ud af, især naar den bliver mosgroet, og det kræver Mod, Kraft, Aarvaagenhed og Selvfornægtelse baade at vænne sig til noget godt og at aflægge en ond Vane. Men til Gjengjæld lønner dette Arbejde paa at bringe det raa i vor Natur under Tugt sig ogsaa rigelig. Og det er aldeles nødvendigt, for at vor Aand kan komme til at røre og udvikle sig frit efter sin Bestemmelse. Det er til dette store Arbejde, der er lige frugtbart for Kirken, Fædrelandet og eder selv, I her skal forberedes og styrkes.

Det er om en saadan slet Vane, jeg vil tale i denne Time, en Vane, der i højeste Grad er skadelig for Livet, og der ved sin Udstrækning, Natur og sine Virkninger staar som en Goliath blandt sine Kammerater, dobbelt saa høj, stærk og farlig som nogen anden. Jeg vil tale med eder om Vanen til at misbruge stærke og berusende Drikke.

Jeg troer vel, at den ikke er saa almindelig som for en Menneskealder siden; men jeg er paa den anden Side overbevist om, at den endnu er saa almindelig, at det ikke kan forsvares at undlade at gjøre opmærsom paa dens Skadelighed, at undlade efter Evne at forøge og styrke Modstanden mod den. Naar I vil lægge Mærke til de Kommuner, Familier og enkelte Personer, som I nu kjender eller siden lærer at kjende, der staar ualmindelig lavt i Henseende til timeligt Velvære eller aandelig Udvikling, skal I fande min Erfaring, at Misbrug af Brændevin i Reglen har sin Finger med i Spillet. I Vinteren 1865 undersøgte jeg dels personligt, dels ved nogle Venners Hjælp Tilstanden i denne Henseende et Par hundrede Byer paa Øerne, mest paa Sjælland, og i disse fandtes der imellem fire og fem hundrede Drankere foruden et større Antal, der havde Ord paa sig for at være paa Vej til at blive forfaldne. Over 60 pCt. af Børnene i de sidste 8 Aar paa Søsteranstalten til Hindholm, Holsteinsminde nemlig, er udgaaet fra Familier, hvis sædelige og økonomiske Ruin mer eller mindre ligefrem er bevirket ved Drikfældighed. Hver af eder kjender Exempler af den Art i sit Hjemegn, og vil I en Gang

sammentælle Antallet af dem, bliver det stort. Naar I nu tillige vil huske paa, at de Tilfælde, som vi kjender, kun er de mere aabenbare, i hvilket Ondet saa at sige er modnet, medens de finere Tilfælde skjule sig for vort Blik, saa vil I indrømme, at Misbrugen af berusende Drikke, navnlig Brændevin, endnu er altfor almindelig, og at der er al Grund til ogsaa saa indtrængende som muligt at minde den nuværende Slægt om Frelserens Ord: „Vogter eder, at eders Hjærter ikke besværes af Drukkenskab".

Manden, der arbeider haardt, paastaar i Almindelighed, at en Snaps til Mellemmaden gjør ham godt, varmer og styrker. Jeg vil ikke sige ham imod i dette Stykke, saa meget mindre som ansete Videnskabsmænd holder med ham. Dette gjør f. Ex. Lewes i sin Fysiologi og Johnston i „Hverdaglivets Chemi". Det er altsaa ikke en maadeholden Brug af Brændevin som et Styrkeningsmiddel under anstrængende Legemsarbejde, jeg taler imod; men mod Brugen af den i alle andre Tilfælde, med mindre den skulde være foreskreven som Medicin. Jeg kalder det saaledes en Misbrug, naar man, hvad jeg altfor ofte har set, giver Børn Brændevin. Nydelsen er for dem i Virkeligheden ikke andet end Begyndelsen til Drukkenskab. Jeg kalder det Misbrug, naar vi, hver Gang der kommer en Nabo eller en Ven for at tale med os, hver Gang vi slutter en Handel, skal have Flasken paa Bordet og sætte Munden i Gang ved Snapse. Jeg kalder det Misbrug, naar vi endnu til vore Gilder, Højtider og Fester nedsvælger store Mængder af denne farlige Drik. Den, som ikke vil arbejde, bør ikke have Føde; men den, som ikke arbejder, bør endnu mindre have Brændevin. Lad os holde fast ved, at Brændevin kun benyttes som en Ledsager ved det strænge, alvorlige Legemsarbejde, og virke imod Brugen af det alle Vegne ellers!

Disse Børn, der tidlig vænnes til at gaa og nippe til Glasset, disse unge Mennesker, der ved Gilder og Fester skaffer sig Humør og Kraft til at skrige og skraale ved stærke Drikke, disse Mænd, der, hver Gang en Fremmed træder ind ad Døren, siger: „Maren! tag mig Flasken frem," er i Færd med at uddanne sig til Drankere. Deres Hjærter er besværede af Drukkenskab, deres Hjærner er sløvede og omtaagede af Brændevinsdunster, Vanen bliver hos dem til Natur, og de udbreder ved Ord og Exempel det onde, vi skal bekæmpe.

Thi Drukkenskab er et grueligt onde. Det er ikke det værste ved den, at den nedbryder vor Helsen og ødelægger vor Formue. Disse er nødvendige Følger af Forbrydelsen, og vi er i Reglen altfor tilbøjelige til kun at tænke paa dem. Drankerens stygge Udseende, hans skjælvende Hænder, hans usle Hjem gjør større Indtryk paa os end det væsentlige onde, hvori hans Forbrydelse bestaar, og der er Aarsagen til de nævnte udvortes Plager. Hvori bestaar da det, som jeg kalder det væsentlige onde? Det er indvortes. Det bestaar i, at Aandens Herredømme tilintetgjøres, at dens Udvikling standses, at Drankeren tager Skade paa sin Sjæl, at han løfter en forbrydersk Haand mod det i ham, der er hans sande Liv, at han efterhaanden udsletter alle ædle og menneskelige Følelser af sit Hjærte, og at han nærmer sig mer og mer til Dyret. Alle de Prædikener mod Drukkenskab, hvis Grunde kun er, at den gjør Mennesket fattigt, uskikket til at sørge for sig og sine, og at den fører til, at han falder det offentlige til Byrde, er døde og magtesløse; thi det er kun Egenkjærlighed, der gjør sig bred med dem. „Du skal elske Gud over alle Ting og din Næste som dig selv!" Derfor skal vi føle, naar vi ser en Dranker, at her er noget guddommeligt, at her en evig Sjæl gaar til Grunde. Naar I ser eller hører en saadan Stakkel, der søger Ophold i eders Sogns Fattighus, skal det ikke være eders første Tanke at udregne, hvor tung en Byrde hans Underholdning vil være for Sognet, eller hvor stor en Del af den, der falder paa eder; men — hvis I ikke kan gjøre mere — skal I i det mindste sørge over, at Livet i vort Samfund, Kirke og Skole ikke har været mægtigt nok i det gode til at standse disse Sjæle, der, ligesom I selv, er skabte i Guds Billede og bestemt til en evig Udvikling, paa deres Løb til Afgrunden. Vi skal afsky Drukkenskaben og alt, hvad der fører til den, fordi den er en Venden op og ned i Mennesket, i det den lavere Natur kommer til at herske over den højere, i Stedet for at Aanden skal herske over Kjødet. Hvad har alle udvortes Lidelser, som den fører med sig, at betyde ved Siden heraf? Vi ser, at Drankeren paadrager sig Sygelighed, Elendighed og Fattigdom, at hans Kone og Børn kommer til at lide Nød. Men tænk et Øjeblik, at han led de samme Ulykker, den samme Fatigdom, Sygdom og Nød uden egen Skyld som en Modgang, Gud i sin Visdom vilde prøve ham med. Hvor ganske anderledes vil da ikke hans Skæbne være? Han kan bevare sin Tillid til Gud, sin Hustrus og sine Børns Agtelse og Kjærlighed. Han kan sige til dem: „Vi er fattige i det timelige, men rige i vor indbyrdes Kjærlighed og i vor Fortrøstning til vor Fader i Himlen. Maaske vil han, at vi skal skilles, at I skal miste eders eneste Støtte; men det er min Tro og min Trøst, at han er de faderløses Fader og Enkens Forsørger." Saaledes tænker jeg mig, at den fattige, lidende Fader vil kunne tale. Det gruelige ved Drukkenskaben er netop, at Drankeren har tilintetgjort enhver Mulighed til at blive i Stand til at føle, tænke, tale og dø saaledes.

Og hertil kommer, at denne aandelige Elendighed ved det nære, daglige Samlivs Magt vil smitte hans Omgivelser, saa at deres Følelser sløves, deres Syn omtaages for Grænsen mellem rent og urent, og deres Sjæle efterhaanden drages ned i hans smudsige Tilværelse. Ja endnu mere. Den lange Vane vil maaske

have paavirket hans Organisme saaledes, at han efterlader sin rodfæstede Tilbøjelighed som et sørgeligt Arvegods i sine Børn. Lewes siger i Hverdagslivets Fysiologi, 2det Bind, Side 393 og 396: „Der vil være samme Udsigt til, at en Vane eller Kunst, man har antaget eller lært, og som har bestaat saa længe, at den kan siges at være organiseret i Individet, — gaar i Arv, som Størrelsen af Musklerne eller Knoglerne." „Vi ved ligeledes, at Drukkenskab er en Last, der er meget tilbøjelig til at gaa i Arv." „Tilbøjeligheder til bestemte Laster arves og fremtræde ofte i Tilfælde, hvor Forældrenes tidlige Død eller Børnenes Fjærnelse udelukker Tanken om, at Efterlignelse er Aarsag dertil." Saaledes opfyldes Skriftens Ord: „Han hjemsøger Fædrenes Synd paa Børnene i tredje og fjerde Led," og Forbrydelsen mod Aanden, mod Guds Billede i os, forplantes fra Slægt til Slægt. — Hvis vi ikke kan se dette væsentlige Onde og sørge dybt over det, er det saa langt fra, at vi kan være kristne, der netop skal bedømme alt i Forhold til, som det gavner eller skader Sjælene, at vi ikke en Gang kan gjøre Fordring paa at anses som retskafne Hedninger, der af Naturen gjøre det, som Loven byder.

(Sluttes.)

Bondens Klage.

Folkevise fra Stavnsbaandets Tid.
(Meddelt af Kn. Sk.)

O, vi arme Bønder!
vores Stand er sorrigfuld;
vi har tomme Tønder,
intet Sølv, langt mindre Guld.
Ej Dukater kjender vi;
har af Skillinger vi ti,
da vi studser
som Skruptudser,
Skjægget pudser,
og for Gærrighed er fri.

Simpel er vor Spise,
Supp' og Steg vi aldrig saa,
Melgrød maa vi prise,
takke Gud, vi det kan faa.
Havrevælling er vor Mad,
naar vi sidder udi Rad;
Havrekage
maa vi bage
alle Dage
og end dertil være glad.

Paa et Vadmelsdække,
understrøt med Halm og Straa,
maa vi Kroppen strække,
Dyne kan vi ej formaa,
ligger saa i stille Ly,
indtil vi ser Dagen gry,
da vi høre
med vort Øre
Hanen gjøre
Larm med sit Kykyliky.

Simpel er vor Stue,
Bohave har vi intet af,
ved det ej at bruge,
omendskjønt Gud os det gav.
Borde, Stole og Tablet
er for os en rare Ret;
sorte Gryder
Stuen pryder,
dem vi nyder,
og vi synes det er net.

Bognyt.

Dansk Sproglære af Cand. phil. Kristian Pedersen, Overlærer ved Tøxens Skole i Kjøge, er nylig udkommet i 4de Oplag. Da 1ste Udgave i sin Tid udkom, blev den rosende omtalt i Hamiltons „Nordisk Tidsskrift for Politik, Økonomi og Literatur" og blev ogsaa velvillig omtalt i andre Blade. At denne lille kortfattede Sproglære alt i Løbet af nogle Aar er naaet til 4de Oplag indeholder i sig selv en stor Anbefaling for den.

Iblandt de mange Sproglærer, der alt findes, og hvis Tal stedse forøges, maa denne særlig fremhæves for sit klare, tydelige Sprog, der gjør den til et udmærket, letfatteligt Hjælpemiddel ved Undervisningen. Et lille Afsnit af Sætningslæren er forsynet med oplysende Exempler, og tillige er den særdeles hensigtsmæssig forsynet jævnsides med de danske og tilsvarende latinske Benævnelser, og — saa vidt skjønnes — har den, hvad der kan være nødvendig at kjende i dansk Sproglære til almindelig Forberedelsesexamen efter Anordn. 30. August 1881.

Vi anbefaler altsaa denne lille Bog ikke alene for dens Brugbarhed, men ogsaa for dens **ualmindelige Prisbillighed** (kun 10 Øre, de første 3 Udgaver kostede 25 Øre), der gjør det muligt for ethvert Barn i Skolerne at anskaffe sig den. A. P.

Almennyttigt.

Lodning.

I „Husflidstidenden" var for nogen Tid siden lidt om Lodning; med Hensyn hertil skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa noget, som Blikkenslagerne kalde Loddefedt, og som jeg har befundet mig meget vel ved at bruge. Det bestaar af Harpix

og Bomolje sammenblandet ved lind Varme til saadan Fasthed, at det bliver som en lind Salve; det paastryges Loddestedet med en lille Pind og har det Fortrin, at det ikke ætser, og at altsaa Blikket ikke ruster deraf, og at man med Lethed kan gnide Loddestedet blankt med en ulden Klud, hvilket vanskeligt lader sig gjøre, naar man har brugt Harpix alene. Harpixen maa helst pulveriseres før den kommes i Bomoljen for ved Varmen at forenes med denne. E. E.

Middel mod Hussvamp.

Som et godt Middel imod Hussvamp, især i Mælkekjældere, anbefaler Dr. Englin i et østerrigsk Landbrugsskrift at blande raa Saltsyre, Salpetersyre og Stenolje i et stort Lerkar eller Porcellænskar, og deri at komme smaa Stykker Zink, Affald fra Blikkenslagerarbejder, der maa blive liggende, indtil de er opløste. Tilberedningen maa ske i fri Luft, for at man ikke skal indaande Dampene. Til 5 Pd. Saltsyre regnes 2 Pd. Zink, ½ Pægel Stenolje og 100 Pd. Salpetersyre. For at fremme Opløsningen, kan man blande denne Vædske med den 4-dobbelte Mængde Vand. Med denne Blanding overstryger man alt Træværk 2 Gange og Murene 1 Gang. Efter 3 Ugers Forløb overstryger man derpaa Væggene med en Vandglas-Opløsning, i hvilken man kan blande lidt Farve. Det er et forholdsvis billigt og aldeles paalideligt Middel.

(Ugeskrift for Landmænd.)

Et lignende, endnu simplere Middel har vist sig fuldstændig tilstrækkeligt til fuldstændig at dræbe Svampen og forhindre dens senere Fremkomst paa det angrebne Sted. Man behøver blot at indpensle Træværket med saa megen Stenolje, det vil drikke.

Husflidsarbejder.

1. **Gitter for Blomsterpotter i Vindnerne.** Dette forfærdiges af nøjagtigt tilskaarne Smaastaver paa 4—6 Tommers Længde, der fast stiftes til Lægter, der, som Tegningen viser, er forsynet med passende Indsnit. Vil man have Gitteret simpelt, skæres Staverne lige, men vil man anvende mere Arbejde paa dem, kan man udskære hver Stav lidt kunstigere, som Tegningens venstre Side antyder.

En anden Slags smukke Blomstergitre forfærdiges ved med 1 à 2 Tommers Mellemrum at gjennembore de til Lægter bestemte Pinde og i Steden for Staver samle dem med tynde Spanskrørsstykker, som skal passe nøjagtigt i Hullerne. Saaledes dannes et smukt lille Gitter for hver Rude. De fastgjøres bekvemmest ved at indskrue et Par Kroge i Vindueskarm og Post paa hvilke man kan hæfte Gitteret ved Hjælp af tilsvarende Huller i Lægternes Ender.

2. **Stel til Potteblomster.** Til Anbringelse af Potteblomster i en smuk Pyramideform forfærdiges en Blomstertrappe af den ved Tegningen angivne Form, der næppe behøver videre Forklaring. Paa Tegningen svarer en Linie (efter en almindelig Tommestok) til en Tomme. Dog bemærkes, at Opstanderne er tegnede for svage. De bør være af 3 Tommer brede Lister. Selve Stellet maa helst samles med Skruer, medens Tremmerne (af halvtomme Lister) slaas paa med 1½ Tomme Traadstifter.

3. De følgende Tegninger viser forskjellige Stole a. en simpel Træstol, b. en almindelig Stol, c. en gammeldags Stol, og d. en Lænestol. I Haandgjerningsskolen kan det afgive en nyttig Øvelse for Børnene at udføre disse Stole i Tegningens Størrelse med Kniv og Løvsav (til Samling med Lim). For de Husflidsarbejdere, der ønsker at benytte Tegningerne som Forbilleder til Udarbejdelsen af Stole i fuld Størrelse, bemærkes, at hver Linie paa Tegningen maaler en Tomme i fuld Størrelse. Samlingen ved Tapning maa man helst udføre med en almindelig velsamlet Stol som Forbillede.

De her anførte Arbejder findes aftegnede i nedennævnte Husflidstegninger, første Hæfte.

Dansk Husflidsselskab.

Indmeldte Medlemmer:

Lærer og Organist P. K. Pedersen, Ødis Skole, Kolding.
Kjøbenhavns Husflidsforening.
Lærer Ferd. Petersen, Frenderup, Jyderup.
Stationsforvalter J. H. Ravn, Tolne St., Frederikshavn.
Piskemager N. A. Hjort, Ribe.
Væver Peter Nielsen Falk, Høje Bøge, Svendborg.
Lærer Chr. Fr. Rix, Turreby Skole, Løkken.
Ungkarl Hans Peter Andersen, Gjelstrup, Nykjøbing, Sjæll.
Lærer Chr. Jensen, Egebjærg, Vinderup.
Kristen Thomsen Pedersen, Holsted.

Deltagerne i Husflidskursuset

i Kjøbenhavn, som savner Plads til Opholdet, vil Selskabets Forretningsudvalg gjøre sig Flid for at anvise billige og gode Logier, naar vedkommende i Tide anmoder derom under Adresse: Dansk Husflidsselskab. Kjøbenhavn V.

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig. Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 44. Søndagen den 29de Juli 1883.

Den danske Husflid ved den 15de Landmandsforsamling i Aalborg.

Medens Husflidsudstillingen i Fylde og Omfang paa Grund af strængere Bestemmelser var noget mindre end i Viborg for otte og i Svendborg for fem Aar siden, saa var de udstillede Gjenstande gjennemgaaende bedre og mere omhyggeligt forarbejdede, og der spores en kjendelig Stræben efter ædlere og smukkere Former, saavel i den ene som i den anden Retning. Som bekjendt gjorde man til Svendborg Udstillingen et dristigt Tilløb ved at samle Udstillere paa alle mulige Omraader, ikke mindst hvad Kunst og Industri angaar, i det man ikke tog Hensyn til, at man der var uden anden Forbindelse med Landmandsforsamlingen, end den, at Udstillingen blev afholdt samtidig, hvilket havde til Følge, at de store Omkostninger, som denne Udstilling medførte, haardt faldt Dansk Husflidsselskab til Last. Ved denne Udstilling, hvor man atter har været saa heldig at knytte Forbindelser med Landmandsforsamlingen, har man derfor ved adskillige Bestemmelser søgt at indskrænke Udstillingens Omfang, saadan at der kun er modtaget højst 10 Numre fra hver enkelt Udstiller. Er der end i enkelte Klasser kun indkommet sparsomme Prøver, saa er til Gjengjæld alt, hvad der er udstillet, afsendt frivilligt uden noget Tryk af særlige Overtalelser eller personlig Opmuntring, og man har desuagtet opnaaet at der gjennemgaaende kun er fremstillet gode Sager og Arbejder af virkelig Værdi.

Det fortjener ogsaa at fremhæves som et Særkjende ved denne Udstilling, at det fortrinsvis er Husflidsforeningerne, eller dog i alt Fald Udstillere fra de Egne hvor Foreninger og Skoler virker med Held, der hævder en hædret Plads. Man har saaledes et uomstødeligt Bevis for, at Dansk Husflidsselskab igjennem Husflidsforeninger og de enkelte Bærere af Sagen, der nu findes trindt om i Landet, udfolder en fortjenstfuld og følgerig Virksomhed til Husflidens Fremme her i Landet.

Af fortrinlige og veldannede Landbrugs Redskaber, der henføres under Landbo-Husflid og Huggehusarbejde, var der saaledes udstillet Kornskuffer, Haand- og Fejeskuffer, Skovle, River, Mejeredskaber m. m. fra Aarup, Brahetrolleborg og Horne Husflidsforeninger. Fra Svaninge var der udstillet en Kastemaskine, en Ostepresse og en Roesaamaskine samt en Høvlebænk. Fra Diernisse smukke Arbejder. Fra Brønderslev, fra Samsø, fra Tranekjær og Tullebølle, fra Tjæreby Sogns Forening, fra Oremandsgaards Husflidsskole osv. var der endvidere udstillet dels Redskaber og Modeller, dels Kurve- og Bogbinderarbejde eller andre Arbejder fra den mandlige Ungdoms og den ældre Gaard- eller Husmands Vinteraftens Flid. Det er derfor kun en simpel Pligt at fremhæve nogle af dem der i eller udenfor de stedlige Foreninger har bidraget til at gjøre denne Udstilling saa værdifuld og saa tiltrækkende for besøgende, hvoraf vi vil ønske, at mange ret mange baade ældre og yngre maa være rejst hjem med den Beslutning: „Gaa hjem og gjør du lige saa."

Vi vil da først nævne den gamle Aftægtsmand Jørgen Krog fra Bjerne ved Faaborg, den Mand, der fra først af har ført Tanken om en Husflidsforening ud i Livet, i det han gav Stødet til at Horne Husflidsforening — den ældste i Landet — dannedes. Trods den lange Vej af henved 50 Mile skyede han ikke

at drage hid til Aalborgudstillingen, hvor han den 28de Juli blev hilst med Glæde. Han har haft en betydelig Indflydelse i sin Kreds, hvorfor han paa Svendborg-Udstillingen for 5 Aar siden for sin Virksomhed hædredes med Selskabets Sølvmedaille. Denne Gang vandt hans veludførte Arbejder: en Isslæde, en Plovstilling, Langvogne, Hammel osv. Dommernes Bifald, saadan at han blev tilkjendt Broncemedaille. To Gaardmænd, den ene fra Jylland, den anden fra Fyn, der begge virker i Husflidens Tjeneste ja endogsaa begge som Husflid med Held har forsøgt sig paa Literaturens Omraade har blandt andre Sager udstillet hver et selvindbundet Exemplar af deres Skrifter.

Den første af disse er Chr. Mathisen i Vittarp ved Varde, der staar som en Forkæmper for Husflidens Fremme i sin Egn, har foruden den nævnte lille Bog her udstillet en Pibe, et Stykke Reb, Pap- og Blikarbejde m. m. Den anden er N. Rasmussen Søkilde fra Faaborg-Egnen, der iblandt de indbundne Bøger fra Vinteraftenens Husflid har udstillet sit sidst udgivne Skrift om Hillerslev og Østerhæsinge Sogne, foruden en Samling smukformede Landbrugsredskaber, et Markled og fire Flasker fortrinlig selvlavet Frugtvin fra 1880—81 og 82, der af det samlede Dommerudvalg og andre Husflidsvenner blev tømte til sidste Draabe paa Husflidens og Frugthavedyrkningens Fremme.

En tredje Gaardmand, Husflidsdyrker og Forfatter, Anders Christiansen fra Vester Thirsted paa Laaland, hvem vi ved de tidligere Udstillinger har haft den Glæde at tælle iblandt vore mest ansete Udstillere maa vi denne Gang savne, i det han, som det vil være Husvennens Læsere bekjendt, afvigte Oktober Maaned indgik til den evige Fred. I hans Sted har vi denne Gang haft det Held at finde en ung opvakt og kvik Mand fra Sjælland, P. Hansen, Aaside ved Præstø, der allerede har vunden et hædret Navn i mange forskjellige Retninger og har som Medlem af Dommerudvalget ved Udstillingen vist at han baade har praktisk og theoretisk Sans og Dygtighed til at bære Sagen frem, ikke alene i sin egen, men ogsaa i en større Kreds.

Ogsaa uden for Landbostandens Samfundsklasse har Husflidssagen fundet Mænd, der med ihærdig Dygtighed formaar at bære den frem, og naar vi nævner Distriktslæge Trautner, nu Stiftsfysikus i Fyn, Landinspektør Boesen i Aarup, Postmester Theill i Herning o. fl. er disse Navne vel bekjendte fra tidligere Tid. Ved Udstillingen i Aar har vi kunnet glæde os ved at tælle to Forstmænd og en Apotheker med som ihærdige og trofaste Idrætsmænd i Husflidens Tjeneste. Sidstnævnte Apotheker Berg i Faaborg har som Kredsformand i det sydlige Fyn i flere Aar utrættelig ofret Sagen sin Virksomhed, saadan at Husflidsforeningernes Antal stadig forøges i hans Kreds. De to Forstmænd, Skovrider RoustHøj fra Oremandsgaard paa Sjælland og West fra Holstenshus paa Fyn, har hver paa sin Maade baaret Sagen frem, saadan at „Fru Hages Haandgjerningsskole“ paa Oremandsgaard og Diernisse Sogns Husflidsforening indtager en hæderlig Plads paa den 15de danske Landmandsforsamlings Udstilling. At denne ved Forsamlingens Aabning fandtes saa smukt ordnet, at det har vakt de besøgendes almindelige Tilfredshed, skyldes for en stor Del den venlige Bistand som Lærer Emil Sauter paa Selskabets Opfordring redebon har ydet.

Iblandt de mest fremtrædende Sager fra Landbostandens Aftenslid maa nævnes et rigt Udvalg af Kurvemagerarbejde flettede Rørstole (fortrinlige fra Lærer P. Nielsen i Ulse), Maatter af Siv og Humleranker, Træskeer (fra Søbolykker ved Faaborg), Træsko, Børster, Sold o. m. a.

De fleste Landbrugsredskaber fandtes samlede i en smuk virkningsfuld Opstilling paa den store Gulvplads midt i Husflidshallen, saa den ved første Blik tildrog sig almindelig Opmærksomhed. Man havde ved denne Opstilling villet antyde, at den grovere Landbohusflid er den der i det virkelige Liv skal være Midtpunktet, hvorom alle andre Husflidsgrene til Nytte og Fornøjelse skal samle sig. I denne Gruppe fandtes udmærket velformede og smukt udførte Mejeredskaber, River, Grebe, Skovle, Skuffer, Plejle, osv., samt endnu mangfoldige andre større Gjenstande lige fra et Markled og en Trillebør, til en Plovaas, Langvogne og Hamler. Blandt denne Gruppe fandtes ogsaa tre Vogne, der trods deres fortrinlige Udførelse i meget formindsket Maalestok dog ikke naaede at faa Præmie, da de præmieværdige Gjenstandes Antal var saa stort. De var med sjælden Flid og Dygtighed udførte af en svagelig 16aarig Dreng i Vendsyssel.

Vi har nu omtalt de forskjellige Landbrugsredskaber og andre grovere Husflidsgjenstande, der fortrinsvis gjør Nytte og, som sagt, ikke er den mindst vigtige Del af de ved Husflid tilvirkede Arbejder. Ligesom det i gamle Dage var Sæd og Skik paa Landet at udføre Haandgjerning i Fritiden, saaledes kan Husflidsbestræbelserne siges at have naaet et Maal, naar der nu i større Omfang end tidligere hos Landboerne tilvirkes Brugsgjenstande i Huggehus og ved Drejelad. Men i Modsætning til tidligere Tider, da mange Redskaber, som nu er af Jærn, var tilvirkede af Træ, vil man nu blandt Husflidsarbejder finde en Mængde, der nærmest tjener til Pynt, som Æsker, udskaarne Rammer, Cigarbægere, osv. Disse Ting har dog ogsaa deres Plads blandt nyttige Gjenstande, thi den Gavn de gjør som Midler til at hygge og pynte i Hjemmet, er ikke ringere end den, Brugsgjenstandene gjør ved deres Nytte. Og hvor ringe Midler der behøves for at frembringe noget smukt viste mange af de fremstillede Gjenstande. Saaledes de af Mose-, Eg- og Grankogler forarbejdede Skilderirammer,

der var særdeles smagfuldt udført af Lærer P. Madsen i Mogenstrup ved Skive, der iøvrigt som mangeaarig Leder i Egnens Husflidsbevægelse har indlagt sig megen Fortjeneste.

Tager vi nu de udskaarne Træarbejder i Øjesyn, saa maa vi forbavses over den Finhed og Smagfuldhed, hvormed de fleste af dem er udførte. Som noget af det smukkeste og fineste skal vi nævne Frøken Fiedlers Træarbejder, firkantede Trækasser, nærmest Skæsker, og et Par Borde, paa hvilke Gjenstande findes rige Ornamenter, udførte efter egen Tegning. Ligeledes kan nævnes Arbejderne fra Lars Andersen, Løddérup, N. A. Hjorth, Ribe, C. H. R. Nielsen, Helsingør og Kr. Frederiksen, Tolstrup, af hvilken sidste haves et smukt udskaaret, ovalt Speil, et Pibebræt m. m. En udskaaren Tobakskasse med ganske vel udførte Sidefigurer, af Herskabskusk Jørgen Nielsen, Ørby, Brattingsborg, og en af en døvstum udskaaren Ramme (Nr. 207) bør ogsaa fremhæves. Fra Drejer L. Koppel, Vestervig er udstillet en Stol, Blomsterbord, Kniplebræt med Tilbehør, og en udskaaren Tobakspibe. Fra Udstilleren haves følgende interessante Meddelelser om Arbejdernes Tilvirkning. I Vinteren 1882, havde hans Kone en langvarig Sygdom, hvilket gav Anledning til, at han kom til at tænke paa at lave Kniplebrætter og Snittearbejder, hvilke Arbejder han for en stor Del kunde sidde ved Sygesengen og udføre. Han havde ikke Raad til at forskaffe sig Forbilleder og Værktøj til Snittearbejde, men maatte selv lave dem og har selv lavet Mønstrene. Det er en simpel, jævn Beretning, men naar man ser de smukt forarbejdede Sager, faar man et Begreb om den Smag og Opfindsomhed, der her er udfoldet. Og det er ikke mindst et glædeligt Tegn, at saa mange af de udstillede Sager ikke blot røber Fingernemhed, men ogsaa ligefrem Opfindertalent. Ser man f. Ex. de af fem Udstillere udførte Violiner, der er forbavsende godt udførte, vil man ikke kunne nægte, at der maa en usædvanlig Opvakthed til for uden Vejledning at kunne lave saadanne Arbejder. Men ogsaa et om ligefrem mekanisk Snille og Geni vidnende Arbejde er en fra Diernisse Husflidsforening udstillet Spinderok, hvis sindrige Mekanisme vakte almindelig Beundring. Paa denne Rok bevæger Traaden sig af sig selv frem og tilbage, uden at Tenene behøver at skiftes, og dette sindrige Arbejde er udført af en 16aarig Dreng. For øvrigt er der en hel Del smukke Træarbejder, lavede af Drenge paa 14—15 Aar.

Blandt de udskaarne Arbejder vakte forskjellige større og mindre Æsker, fra Oremandsgaards Husflidsskole, udskaarne i Almuestil af en flink Husmand, megen Opmærksomhed. Medens de fleste naturudskaarne Arbejder forblev usolgte, vandt strax disse, og alle Udstillingens øvrige i Almuestil udførte Smaagjenstande, fuldstændig Afsætning — et Fingerpeg for alle de Husflidsdyrkere der øver Udskæring og kan ønske at fremstille virkelig salgbare Arbejder.

Det vilde føre os for vidt at blot nævne alle de vakre Arbejder, der i øvrigt i forskjellige Retninger fandtes udstillet af mandlige Arbejdere, og vi skal blot endnu nævne flere Samlinger fortrinligt og smagfuldt udførte Ravarbejder, hvoraf, til almindelig Beklagelse, kun den mindste Del var til Salg.

Af kvindelige Arbejder er der udstillet nogle syede, vævede og hæklede Sager, ikke meget, men godt. Blandt de syede Sager maa særlig fremhæves de praktisk ledede og smukt udførte Arbejder fra Tjæreby Haandgjerningsskole. Af spundne Sager fandtes ikke meget, men de enkelte udstillede Numre afgav fortrinlige Prøver baade paa fint Hørspind og Uldspind. Endvidere maa nævnes de hæklede Gardiner fra Pigen Johanne Hansen, Nørrekongerslev pr. Bælum, en strikket Kaabe fra Laura Pedersen, Strandved-Bovense paa Fyn, en smuk Sofapude, udstillet af en 12aarig Pige, Cecilia Voss fra Aalborg, et strikket Sengetæppe og Dynetøj fra en Kjøbmandskone paa Bornholm.

Af Løvsavarbejder, som tidligere oversvømmede Husflidsmarkedet, er der paa denne Udstilling kun en rent forsvindende Del, ligesom det i det hele taget lader til, at disse savede Arbejder, der er lige saa lette at forfærdige, som de er skrøbelige og værdiløse, til Held for Husfliden efterhaanden viger Pladsen for de ulige vanskeligere, men ogsaa ubetinget smukkere udskaarne Træarbejder.

Lige ved Indgangen møder Øjet en Udstilling af hvide Træarbejder til forskjelligt Brug i Husholdninger. Det er Modeller fra Nääs Sløjdseminarium i Sverige, ganske jævne og simple Mønstre, men udmærket smukt og net udførte saa de danner et fortrinligt System for fremadskridende Øvelser i Sløjdskolen, hvor man er i Stand til at lade Snedkerarbejdet have en fremtrædende Plads ved Undervisningen.

I det vi henviser til Præmielisten, skal vi gjøre opmærksom paa, at vi her har omtalt en hel Del Udstillingsgjenstande, som ikke fik Præmie. Det er jo en Selvfølge, at den gjennemgaaende fortrinlige Udstilling har en Mængde præmieværdige Gjenstande, som, til Trods for de store Antal Præmier, ikke er bleven i Stand til at komme i Betragtning ved Præmieringen.

Husflidsafdelingen har kunnet glæde sig ved at tildrage sig Publikums Opmærksomhed i særlig Grad, saa der hver Dag har været propfuldt af besøgende. Ogsaa Kongen og Dronningen, samt de øvrige Medlemmer af Kongefamilien, der gjæstede Aalborg, tog Husflidsudstillingen i Øjesyn og viste en levende Interesse for samme.

S. & B.

Præmietagere ved Husflidsudstillingen.

(De i Klammer vedføjede Tal viser hen til vedkommende Udstillers Hovednummer i Kataloget).

Klasse 1. Arbejder af Træ og Vidjer.

Sølvmedaille samt Extrapræmie 10 Kr., udsat af Aarup og Omegns Husflidsforening for det bedste Huggehusarbejde paa Udstillingen: Hans V. Hansen, Aalsbo, for Træarbejder (8).
Sølvmedaille: P. Jensen, Østerby, Faaborg, for en Rensemaskine (17).
Broncemedaille: H. Gormsen, Erholm, Aarup, for forskjellige Husflidsarbejder (6).
do. H. Hansen, Vedtofte, Banke, Aarup, for Træarbejder (7).
do. J. Krog, Bjerne Mark Faaborg, for do. (20).
do. Kr. T. Petersen, Holsted pr. Kolding, for forskjellige Husflidsarbejder (37).
Præmie 10 Kr.: J. P. Frandsen, Svanninge, Faaborg, for en Høvlebænk (4).
do. 10 Kr.: L. N. Gilling, Todsø, Mors, for Kurvearbejde (5).
do. 10 Kr.: M. Hansen, Tranebjærg, Samsø, for do. (10).
do. 10 Kr.: P. Hansen, Ørsbjerg Skov, Aarup, for do. (12).
do. 10 Kr.: N. Hjorth, Langetved, Rødding, for do. (13).
do. 10 Kr.: Niels Larsen, Tystofte, Skjelskør, for to Havestole (22).
do. 10 Kr.: H. Nielsen, Ellerup, Sejt, Nyborg for Avlsredskaber og Træsko (25).
do. 10 Kr.: J. P. Nielsen, Havnlev, Rødvig, for Kurvearbejde (26).
do. 10 Kr.: H. P. Petersen, Tjæreby, Skjelskør, for en Kurvestol (35).
do. 10 Kr.: S. Sørensen, Lerdrupskov, Horsens, for 2 Sold (45).
do. 10 Kr.: N. Rasmussen, Søboløkker, Faaborg, for Træskeer (40).
Extrapræmie 10 Kr. udsat af Tjæreby Sogns Husflidsforening for Udstillingens bedste Kurvefletning: Andreas Thomsen, Donsted Mark (46).

Klasse 2. Arbejder af Siv, Straa og Humleranker.

Præmie 10 Kr.: P. Nielsen, Kjerte Mark, Aarup, for Gulvmaatter (51).
do. 10 Kr.: P. C. Rasmussen, Besser, Samsø for Halmbind (54).

Klasse 3. Forskjellige Arbejder af Metal, Ben, Horn, Rav, Fjer, Papir, Pap o. s. v.

Sølvmedaille: Frk. Th. Alv. Fiedler, Kjøbenhavn, for udskaarne Arbejder (66).
do. J. Jørgensen, Piil, Rudkjøbing, for udskaarne Træarbejder (96).
do. J. P. Kornerup, Møllerup, Laven, for forskjellige Husflidsarbejder (104).
do. M. P. Madsen, Svanninge, Faaborg, for do. (117).
do. Postkonduktør Mathiasen, Odense, for Billedskærerarbejder (120).
do. Lærer Nielsen, Ulsø, Haslev, for forskjellige Husflidsarbejder (122).
do. J. Nielsen, Svejbæk, for udskaarne Træarbejder og Stokke (126).
do. N. Rasmussen, Horreby, Falster, for en Violin (144).
Broncemedaille: C. P. Andersen, Lindholm, N. Sundby, for en Violin (57).
do. L. Andersen, Løbberup, Mors, for udskaarne Træarbejder (59).
do. J. Biering, Grønnæsdal, Ærøskjøbing, for forskjellige Træarbejder (62).
do. C. N. Fahrbye, Hansted, Thisted, for Ravarbejder (67).
do. N. A. Hjorth, Ribe, for udskaarne Træarbejder (81).
do. C. Johansen, Uggerløse, Holbæk, for Bogbinderarbejde (93).
do. N. J. Jørgensen, Strynø, for udskaarne Træarbejder (99).
do. Chr. Nielsen, Helsingør, for udskaaret Arbejde (125).
do. J. P. P. Nielsen, Haastrup Mark, Fredericia, for forskjellige Husflidsarbejder (128).
do. C. Sørensen, Vinkel, Viborg, for Husflid (150).
do. L. Henriksen, Kongsøre, Nykjøbing i Sjælland, for Naturarbejder (80).
do. Frøken S. L. N. Sönne, Hillerød, for do. (149).
Præmie 10 Kr.: N. Christensen, Agersted, Asaa, for forskjellige Husflidsarbejder (64).
do. 10 Kr.: M. Hansen, Kjøbenhavn, for udskaarne Arbejder (74).
do. 10 Kr.: P. Jensen, Sorring Mark, Laven, for forskjellige Husflidsarbejder (90).
do. 10 Kr.: N. Larsens Børn, Asaa, for do. (109).
do. 10 Kr.: N. Larsen, Gjevnø, Storehedinge, for do. (110).
do. 10 Kr.: N. Laursen, Grenaa, for do. (112).
do. 10 Kr.: J. Mortensen, Skelund, Hadsund, for Ravarbejder (121).

Præmie 10 Kr.: J. Nielsen, Ørby, Samsø, for forskjellige Husflidsarbejder (129).
do. 10 Kr.: E. Numelin, Viborg, for do. (134).
do. 10 Kr.: H. G. J. Pilegaard, Lintrup, Brørup, for do. (142).
do. 10 Kr.: N. J. Rose, Thisted, for udskaarne Arbejder (146).

Klasse 4. Arbejder af Affald.

Broncemedaille: F. Mühlinghaus, Aalborg, for Listetæpper og Sko (166).
do. Maren Nielsen, Fejø, for spundet Hørgarn (173).
Præmie 10 Kr.: H. Christensen, Odense for Listesko.
do. 10 Kr.: Karoline Rasmussen, Søbolokker, Faaborg, for Børster (169).

Klasse 5. Spundne og vævede Arbejder af Uld, Hør og Blaar.

Sølvmedaille: Fru E. Engelsted, Brandstrup, Rødkjærsbro, for spundne og vævede Sager (175).
do. L. Kofoeds Hustru, Nybro, Bornholm, for Dynetøj og strikkede Sengetæpper (181).
Broncemedaille: Mette M. Christoffersen, Broust, Ø. Svendstrup, for spundet Uldgarn og strikkede Sager (172).
do. Marie Kappel, Louisendal, Arden, for Dynevaar, Hørgarn og Vadmel (180).
do. Thomasine Christensen, Sandagergaard, Hadsund, for Lærred og Strikkegarn (183).
do. Ane Persine Schuster, Brandstrup, Rødkjærsbro, for vævede Sager og Snore (187).

Klasse 6. Strikkede og syede Arbejder fra Tjenestepiger og Husmandskoner.

Broncemedaille: Laura Petersen, Strandved—Bovense, Ullerslev, for strikkede Arbejder (196).
Præmie 10 Kr.: Marie Andersen, Randers, for et Gulvtæppe (188).
do. 10 Kr.: Cecilie Voss, Aalborg, for en Sofapude (204).

Klasse 7. Intet udstillet.

Klasse 8. Arbejder fra Haandgjerningsskoler for Drenge.

Broncemedaille: Snittelærer, A. Hansen, Aalborg, for Husflidsarbejder fra Elever i hans Skole (207).
do. Marinus Sørensen, Hunetorp, Aabybro, for udskaarne Træarbejder (219).
do. Viborg Haandgjerningsskole, for en Samling Elevarbejder (220).
do. Lærerne Meldgaard og Torp, Nykjøbing paa Mors, for en Samling Modeller til en Husflidsskole (211).

Præmie 10 Kr.: N. Jensen og Mathilde Jensen, Boes Skole, Alken, for Elevarbejder (208).
do. 10 Kr.: S. Jørgensen, Brønderslev, for udskaarne Træarbejder (209).
do. 10 Kr.: Thisted Haandgjerningsskole, for en Samling Elevarbejder (218).

Klasse 9. Arbejder fra Haandgjerningsskoler for Piger.

Sølvmedaille: Børnearbejdsstuen i St. Stefans Sogn, Kjøbenhavn, Forstanderinde Frøken Ida Didrichsen, for Prøver af Skolens Arbejder (225).
Broncemedaille: Besser Haandgjerningsskole, Samsø, for en Samling Elevarbejder (223).
do. og **Extrapræmie** 10 Kr., udsat af Tjæreby Sogns Husflidsforening for den bedste Linnedsyning paa Udstillingen: Tjæreby Haandgjerningsskole, Skjelskør, for en Samling Elevarbejder (227).
Præmie 10 Kr.: Kirstine Kornerup, Mollerup, Laven, for Elevarbejder (226).

Klasse 10. Samlinger fra Husflidsforeninger.

Sølvmedaille: Aarup og Omegns Husflidsforening.
do. og Præmie 20 Kr.: Djernisse Husflidsforening.
Sølvmedaille: Horne Sogns Husflidsforening.
do. Jordløse-Haastrup Sogns Husflidsforening.
do. Svanninge Sogns Husflidsforening.
do. og Pr. 20 Kr.: Brahetrolleborgs Husflidsforening.
do. og do. 20 Kr.: Vesteraaby Sogns Husflidsforening.
do. Samsø Husflidsforeninger.
do. og Pr. 20 Kr.: Oremandsgaards Husflidsskole ved Præstø.
Broncemedaille: Andersen, Elev af Oremandsgaards Husflidsskole, for udskaarne Æsker.
do. Faaborg Husflidsforening, for forskjellige Arbejder.
do. Tranekjær-Tullebølle Husflidsforening.
do. Øster og Vester Brøndeslev Husflidsforening.

Endvidere var udstillet følgende Arbejder, der for deres fortrinlige Udførelse vilde været tilkjendt Sølvmedaille, saafremt ikke Gjenstandene af vedkommende Udstillere var holdt uden for Præmieæskningen:
Forstander Otto Salomon, Nääs Sløjdseminarium ved Gøteborg, en Samling Sløjdmodeller (222).
Gaardejer N. Rasmussen Søkilde, Fleninge pr. Korinth, en Samling Huggehus- og Bogbinderarbejder (41).
Fru Marie Sauter, Vindum, en Samling Uldbind (201).
Apotheker Berg, Faaborg, Skolemodeller og udskaarne Arbejder (61).

De uddelte Pengepræmier (400 Kr.) er, ligesom Medaillerne, som er prægede i dette Øjemed, skjænkede af **Dansk Husflidsselskab**, under hvis Ledelse hele Udstillingen er samlet og ordnet.

Husflidsmødet ved Landmandsforsamlingen.

I Foredragsbygningen var der Lørdagen d. 30. Juni Kl. 11 kommen en stor Tilhørerkreds til Stede for at overvære nogle Foredrag angaaende Husfliden. Efter at Hr. Forretningsfører Cold som Næstformand for Dansk Husflidsselskab havde aabnet Mødet, fik Hr. Apotheker Berg fra Faaborg Ordet for en længere Udvikling af hvorledes Husflidsagen var bleven sat i Gang og fremmet i hans Egn og de omliggende Sogne. Det var nu 17 Aar siden Horne Husflidsforening blev dannet, og Sagen havde der rigtig slaaet Rod. Udstillingen i Svendborg havde virket vækkende, navnlig paa Taleren, som der havde faaet Tanken om at virke ihærdigt til Husflidssagens Fremme. Han var gaaet frem efter den Plan, at hvert Sogn burde have sin egen Forening, hvilket efter hans Erfaring havde vist sig som det bedste; ligeledes indførte han i disse Foreninger, at Medlemsbidraget betaltes kvartalsvis, hvilket maatte anses for heldigst, da det er bedre overkommeligt at betale 1 Kr. 4 Gange aarlig end 4 Kr. paa én Gang. Et stort Stød til Sagens Fremgang i hans Egn var den første virkelige Kredsudstilling her i Landet, som afholdtes i Faaborg i Juli 1880, for 10 Sogne, og dermed var Ideen til Kredsene givet, i det 10 Sogne med hver sin Forening, der atter havde hver sin Styrelse, tænktes at danne en Kreds. Det var for Taleren en stor Glæde at besøge de af ham stiftede Foreninger og tale et Par Ord der. Her har en Karl lavet et Skab, som han giver Smeden, der til Gjengjæld forfærdiger Smedearbejdet ved Karlens Drejelad, der skal udføres til næste Vinter. Et andet Sted fortæller en Mand ham: „Ja, her sidder Mutter og begge Tøsene (Døtrene, der gaar som Tjenestepiger paa Gaarden) og spinder, og saa sidder Drengene (hans Plejesøn og Sønnen) og Karlen og skærer med en Kniv, medens jeg læser højt. Se, saa gaar Vinteraftenen ikke alene saa rart og fornøjeligt, men gavnligt for os alle." Fra Talerens Egn fremkommer ogsaa Arbejder, vidnende om smuk Opfindsomhed, navnlig Spinderokken fra Diernisse. Den fattige Dreng, som lavede den, fandt paa Ideen ved at spekulere paa, hvorledes han skulde gjøre Spindearbejdet lettere for Moderen; nu har denne Spekuleren og Eftertanke avlet en sjælden Opfindelse, der vil bringe sin Mester baade Ære og Indtægt. Gid Husflidens i saa mange Henseender gavnlige, store og gode Sag maa stedse mere brede sig over vort kjære gamle Fædreland til Glæde og Lykke for det danske Folk!

Efter dette smukke og livlige Foredrag, der saa tydelig røbede Hr. Bergs varme Interesse for Sagen, fremkom Hr. Landinspektør Boesen med et Par Bemærkninger, hvori han udtalte en noget afvigende Anskuelse med Hensyn til Sogneforeninger. Han saa en Fare ved de smaa Foreninger, ved hvilke der efter hans Mening let kom noget tvungent med. Herimod indvendte Berg, at de smaa Foreninger bedre vilde kunne holde sig, i det de var mere selvstændige, saa Stifteren godt kunde gaa bort, uden at Foreningerne derfor opløstes. Naar flere Sogne er medhørende til en Forening, vil alt let komme til at staa og falde med Stifteren.

Gaardejer N. Rasmussen Søkilde vilde gjøre lidt Skjel paa Husfliden, der kunde deles i den finere og den grovere, hvilken sidste han satte størst Pris paa. Det gjaldt for Gaardmændene om at faa deres Karle med til at udføre Huggehusarbejder, saa de selv kunde forfærdige de paa Gaarden brugelige Gjenstande, ligesom f. Ex. Indbinding af Bøger, hvilket var en meget nyttig Syssel. Han vilde foreslaa, at man paa Snitteskolerne særlig skulde lægge sig efter at lave Modeller til Arbejdsredskaber, som da kunde tages til Mønster for større Arbejder. Taleren fremdrog et interessant Træk fra Tiden for ca. 100 Aar siden. Da var der en Slags Tvang paa Husfliden i hans Egn, i det man for at kunne tjene som „hel Karl", maatte udføre et vist Antal Huggehusarbejder paa en Gaard og derefter forsynedes med en skriftlig Attest. Saadan var det ikke nu og burde ikke være det, da vi maatte ønske at Husfliden overalt maatte blive en rent frivillig Sag.

Gaardejer P. Hansen, Aaside ved Præstø vilde ikke sige ret meget, af Frygt for at Tilhørerne skulde kjede sig, og det var just det Husflidsmændene vilde forhindre, thi naar man først begynder at strække Armene og gabe, saa er det Øjeblik der, da man er tilbøjelig til at gribe til daarligt Tidsfordriv. Taleren meddelte lidt om, hvorledes man drev Husfliden nede i hans Egn og hvorledes hans Forening har faaet bygget en Husflidsskole. Han sluttede sig især til Søkilde, med Hensyn til Huggehusarbejder som de nyttigste.

Husflidsselskabets Repræsentant, Redaktør N. C. Rom gav derefter en interessant Oversigt over de forskjellige Husflidsudstillinger. Den første Udstilling i Nykjøbing paa Falster holdtes i Forbindelse med Landmandsforsamlingen. Den var meget lille. Udstillingen i Viborg var meget righoldig, og Sagen var særdeles godt paa Gled. Svendborg-Udstillingen var det ikke lykkedes at faa i Forbindelse med Landmandsforsamlingen, saa Foreningen maatte selv opføre Bygningen dertil. Udstillingen var meget righoldig, men ikke god da der var altfor mange daarlige Sager, ligesom den store Mængde

havde vanskeliggjort Ordningen. Ved nærværende Udstilling havde man været heldigere, i det Opgaven at begrænse de udstillede Gjenstande var gjort lettere løselig ved at man kun tillod Skoler og Foreninger at udstille mere end hver 10 Gjenstande. Ogsaa havde man sørget for at give denne Samling det størst mulige Frivillighedens Præg, i det der blot var meddelt, at der vilde blive udstillet, men intet som helst Opraab om at udstille rettedes. Der kunde have været udstillet en langt større Samling, om man havde villet det, men saaledes som Udstillingen nu var fremkommet var al Humbug udelukket saa at den gav et fuldstændig sundt og sandt Billede af Landets Husflid for Øjeblikket. Husflidsbestræbelserne skulde dels gaa ud paa at udvikle Skjønhedssansen, dels til at udvikle et medfødt Snille, og det var virkelig et stort Gode ved Husfliden, at den saaledes virkede forædlende, dannende og ansporende. Som slaaende Exempler herpaa anførte Taleren de udstillede Violiner og flere andre Arbejder samt de udstillede Arbejder af polerede og sindrigt sammensatte Naturgjenstande, Stokke med de underligste Former, Træknuder, der ved en snild Behandling var forvandlede til de nydeligste Gjenstande. Husflidsarbejdet havde sit Værd ogsaa som Arbejde, men dog meget mere for de gode Tankers og Ideers Skyld, som vaktes under Arbejdet. Husfliden derfor er et samfundsopdragende Element. Taleren sluttede med det hjærtelige Ønske, at alle de besøgende maatte gaa hjem, ikke alene med Fornøjelse og Glæde over de mange interessante og smukke Ting de havde set, men ogsaa paavirkede til selv at tage fat i lignende Retning. A. B.

Husflidsudstillinger i Sønderjylland.

Skrave Sogns Husflidsforening

afholdt den 17de Juni sin sædvanlige aarlige Udstilling af Husflidsgjenstande hos Gjæstgiver Kyster i Langetved. Tre Telte var rejste, og af dem benyttedes de to til Udstillingen og det tredje til Fællesspisningen. Vejret var gunstigt, og i Løbet af Eftermiddagen samledes der et stort Antal besøgende, saa at der Kl. 5 var lidt over 1000 Mennesker til Stede. Der var ialt udstillet 326 Gjenstande af 106 Udstillere; i den mandlige Afdeling fandtes 135 Gjenstande af 42 Udstillere, og i den kvindelige Afdeling 124 Gjenstande af 54 Udstillere. Desuden var der udstillet 67 Gjenstande af 10 Udstillere fra fremmede Sogne. Udstillingen var knap saa rigelig som i Fjor, i det der da var udstillet 452 Gjenstande af 135 Udstillere, og Grunden hertil er for en stor Del den, at mange af de mandlige Udstillere rejser bort; i Alderen mellem 17 og 30 Aar var der saaledes i Aar kun 2 mandlige Udstillere. Udstillingsgjenstandene var for største Delen de almindelige Husflidsarbejder, som Træskærerarbejde, flettede Sager, Bogbinderarbejde, Syning, Strikning, Brodering, grovere Træarbejder m. m., men der fandtes ogsaa sjældnere Ting, navnlig i den mandlige Afdeling, hvor en større og en mindre Læderhaandkuffert, forfærdiget af Brødrene H. og A. Skrumsager, Kjøbenhoved, der er i en Alder af henholdsvis 12 og 11 Aar, særlig tildrog sig Opmærksomheden paa Grund af deres smukke Udseende og komplette Konstruktion. Endvidere fortjener den 8-aarige H. P. Schmidts (Kjøbenhoved) flettede Straahatte at fremhæves som nyttigt og godt udført Husflidsarbejde. Under Udstillingen spillede et Musikkorps, og det hele bar Præget af en Folkefest. Kl. 6 bød Formanden, Gaardejer C. Lund, de forsamlede velkommen, og derpaa blev Sangen:

„Ved Vintertid, naar Isens Væg"

afsunget. Herefter gav Formanden nogle Meddelelser om Udstillingen og Foreningens Virksomhed. Naar Udstillingen i Aar stod lidt tilbage for det foregaaende Aars, da maatte dette ikke give Anledning til at opgive vor gode Gjerning, men tvært imod være en Spore til ihærdige Anstrængelser fra Foreningens Side. Vi maa tage os sammen, thi den saa godt begyndte Husflidssag er altfor god til, at den maa gaa tilbage. Taleren fremhævede, at der var nogle, som ikke syntes om Husflidssagen, og at disse endog havde flere Grunde at fremføre derfor, men han bad alle saadanne om, at se nøjere og dybere paa Sagen. De fleste Gjenstande var forfærdigede af Børn, der baade manglede tilstrækkelige Forkundskaber og Værktøj, hvilket da især gjaldt de fattige, men det er godt for disse Børn, at de i deres Barndom øver sig i at sysle med Husflid, thi de kan dog altid senere i Livet fortjene en Stilling derved, hvis de faar det behov, og denne Regel gjælder for Resten for ethvert Barn; thi vi Gaardmænd har jo ikke set vor sidste Dag, vi ved ikke hvad vore Børn endnu kan faa behov. Desuden er der en stor Fornøjelse og Behagelighed ved Husflidsarbejdet. Uden i mindste Maade at tvinges faar Børnene Lyst til at arbejde, og de kommer ikke hjem fra Gader og Veje med iturevne og tilsølede Klæder, de vænner sig selv til Flid og Orden, og der bliver lagt en god Grundvold til en lykkelig Fremtid. Den unge, hvad enten det er Karl eller Pige, faar ikke Tid til al Slags Udskejelser, thi de har kjær Gjerning i Hjemmet, og selv for den ældre er Husflidsarbejdet en nyttig og fornøjelig Adspredelse; den bringer et kjært og et godt Hjem, og den bringer en god Indtægt til den svage og værkbrudne, som intet andet Arbejde kan magte. Taleren udtalte det Haab, at flere andre Sogne med Kraft vilde tage fat paa Husfliden, saa at fælles Udstillinger kunde komme i Stand i en nær Fremtid, og derpaa udbragte han et Leve for samtlige Udstillere, som blev besvaret med kraftige Hurraraab. Derefter fandt Præmieuddelingen Sted; i den mandlige Afdeling blev uddelt omtrent 50 Præmier og Opmuntringspræmier, og et lignende Antal i den kvindelige Afdeling. Efter Præmieuddelingen fandt der en Bortlodning af Husflidsgjenstande Sted, hvorpaa en stor Del Mænd og Kvinder samlede sig rundt om Spiseteltets velbesatte Borde til en Fællesspisning. Ved denne herskede en hjærtelig Stemning, og Skaaler udbragtes bl. a. for Husflidsforeningen, for dens Formand, for Foreningen til det danske Sprogs Bevarelse i Nordslesvig, for H. A. Krüger, hvilken sidste blev besvaret med et begejstret 9 Gange Hurra, ligesom der ogsaa blev afsunget danske Fædrelands- og Folkesange.

(Danev.)

Rustrup Sogns Husflidsforening

afholdt ogsaa Søndagen den 18de Juni sin aarlige Udstilling af Husflidsgjenstande. Af 40 mandlige Udstillere var indleveret 107 Gjenstande, af 79 kvindelige

154 Gjenstande. Antallet af de besøgende var 5—600, og denne store Menneskemasse kunde næppe rummes i Udstillingslokalet og paa Pladsen der omkring. Kl. 4 aabnedes Udstillingen og i 2 til 3 Timer havde de besøgende Lejlighed til at iagttage de mange smukt forarbejdede Sager, hvoriblandt flere Ting fra Nabosognene. Af Drenge var udstillet Løvsav- og Udskæringsarbejder, fremdeles Tøjklemmer, Børster, Hulskovle, Tøjrekøller og Tøjrepæle. En fjorten Aars Dreng havde udstillet 12 Gjenstande, hvoriblandt et Spadeskaft, en Hammelstok med Svingler, osv.; i øvrigt vidnede Drengearbejdet om Flid og Akkuratesse.

Af voxne mandlige Udstillere var indleveret flere smukke Gjenstande, som Leskaft, River, Hammelstokke med Svingler, Træsko, Bikuber, Dørmaatter, Tækkereb, en Skrivepult med drejede Ben o. m. Som en egen Art Husflid kan nævnes, at en Bondekarl havde udsyet et Bælte med sit Navn paa; fremdeles havde samme Karl syet en Stolepude samt strikket et Par Muffediser og et Par uldne Handsker.

I den kvindelige Udstilling i Afdelingen for Børn, bemærkede man spundet Garn, strikkede, udsyede, hæklede Sager og syet Linned.

Af voxne kvindelige Udstillere var der udstillet samme Slags Sager som af Børnene og endvidere Kniplinger, flere Stykker Vadmel, Dynevaar og Hvergarn. En Husmandskone havde fremlagt et Par Benklæder og en Vest, som hun selv havde skaaret og syet til sin Mand. Gjenstandene vidnede i det hele taget om megen Flid og Dygtighed.

Omtrent for 100 Mk. af de udstillede Gjenstande blev kjøbt af Foreningen for at bortloddes.

Kl. 6 foregik Præmieuddelingen fra en oprejst Tribune. Formanden udtalte sig først om Husflidsforeningens Formaal. I de sidste 40 Aar er det gaaet tilbage med Husfliden, navnlig hvad Mændene angaar. Det er nu ikke længere i samme Udstrækning som tidligere almindeligt, at Bønderne og Bønderkarlene selv forfærdiger Avlsredskaber som Leskafte, River m. m. Denne Tilbagegang har vist nok for en Del sin Grund i, at ved Landvæsensprodukternes Stigen i Pris kom der større Pengesummer i Hænderne paa Folk saavel Husbonder som Tyender; man vilde ikke længer ulejlige sig med at lave Smaating, som kunde faas hos Haandværkerne; man lod da disse gjøre Arbejdet og Vinteraftenerne saa vel som den øvrige Fritid kunde mageligt fordrives paa anden Maade. Mange har forlængst erkjendt det forkerte heri, og ansete Mænd har virket meget for paa ny at gjøre Husflidsvirksomheden almindelig. Her i Nustrup Sogn har vi ogsaa sluttet os til denne Husflidstanke og vil efter bedste Evne søge at virkeliggjøre den. Til nærmeste Forbillede i disse vore Bestræbelser har vi taget Husflidsforeningen i Skrave Sogn. Vi afholder en aarlig Udstilling af Husflidsgjenstande; ved Entre til denne, som og ved Medlemsbidrag og ved Overskuddet af en Bortlodning skaffer vi de fornødne Midler til Præmier for godt udførte Husflidsgjenstande. Til denne vor Udstilling er indleveret mange smukke Gjenstande, hvorfor vi takker Udstillerne. Men om end de udstillede Gjenstande vidner om megen nyttig Anvendelse af Tiden og Undgaaelse af unyttig Tidsfordriv, saa er der endnu meget tilbage at gjøre, og vi vil bede alle dem, der med os erkjender Husflidens Betydning, at fremme den ved eget Exempel, som og ved Opmuntringer, saa det kan komme dertil, at saa vel Børn som unge Mennesker forstaar at bruge Tiden til gavnlig Virksomhed i Steden for til unyttigt Tidsfordriv. Ved Opmuntringer og nogen Anvisning vil det nok lade sig gjøre.

Herefter foretoges Præmieuddelingen og Bortlodningen. Der uddeltes Præmier til et Beløb af rigelig 80 Mk.

(Danev.)

Husflidsarbejder.

Ligesom i forrige Nr. meddeles i Husflidstidenden for Juli Tegninger til Bohave, som med Kniv og Løvsav kan udskæres i Tegningens formindskede Maalestok af Cigarkassetræ til fortrinligt Legetøj for Børnene, nemlig:

En Seng, hvis Ende- og Sidestykker samles med Tapper i fire Hjørnestolper, som en almindelig Seng.

Et rundt Bord. Skæres med Løvsav og Kniv af Cigarkassetræ, Nøddetræ ell. lign. Den mindre Skive er forsynet med et indskaaret Kors, hvori den krydsdannede Fod indlimes. Denne bæres for Neden af et bredere Trækors med affkraaede Kanter, forsynet med lave Tæer. Alt limes og stiftes sammen.

Samme Tegninger kunne ogsaa tjene til Forbilleder for virkelige Møbler, naar de udføres i 6 Gange forstørret Maal.

De her anførte Arbejder findes aftegnede i nedennævnte Husflidstegninger, første Hæfte.

Husflidstegninger.

Forbilleder for **Haandgjerningsskoler** og **Husflidsarbejder.** Udgiven af N. C. Rom.

Heraf er udkommet tre Hæfter, indeholdende tilsammen 48 Blade omhyggeligt udvalgte og smukt udførte Tegninger til mangfoldige Husflidsarbejder.

Faas gjennem alle Boglader for 50 Øre Hæftet.

Fra Dansk Husflidsselskab.

Selskabets Kursus for 1883 i Kjøbenhavn og Ulsø begynder Mandag den 30te Juli d. A. Kl. 7 Form. og varer til Lørdag den 25de August Efterm.

I Kjøbenhavn er Mødestedet i det techniske Selskabs Skole, Ahlefeldtsgade Nr. 2, hvor Deltagerne anmodes om at møde præcis til den bestemte Tid for at Fordelingen i Klasser kan foretages.

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig.
Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 46. Søndagen den 12te August 1883.

Husflidsudstillinger.

Husflidsudstillingen i Vejstrup.

Om denne vellykkede Udstilling, der omtaltes i forrige Husflidstidende, har Red. endnu modtaget følgende yderligere Meddelelse:

Der var baade fine og grove Arbejder, saa vel i Træ som Pap og Børstenbinderi, og der var en særlig Afdeling for kvindeligt Arbejde. Udstillingen var meget righoldig i Betragtning af den mindre Tilslutning, som Husflidssagen endnu har vundet i Egnen, og det hele var smukt arrangeret i den med Flag og Grønt pyntede Skolestue. Der var omtrent 500 Gjenstande, hvoraf godt og vel Halvdelen var fra Elever i Vejstrup Husflidsskole, medens Resten var fra Husflidens Dyrkere i Omegnen.

Kl. 1 samledes Dommerudvalgene for at foretage Bedømmelsen og afgjøre, hvem der tilkom Præmie. Kl. 3 aabnedes Indgangen, og Tilstrømningen var saa stor, at der efter et Par Timers Forløb var samlet c. 400 Mennesker. De fleste af de udstillede Gjenstande var til Salg, og der blev snart en livlig Handel, medens en stor Del af Gjenstandene blev afhændede som Præmier ved en Tombola og en Salonbøsse, der begge havde en overmaade god Søgning.

Kl. 5 samledes Folk i en anden Skolestue, hvor der blev sunget flere Husflidssange, hvorefter Hr. Pastor Nansen fra Taps holdt et med stor Opmærksomhed fulgt Foredrag, hvori han gik ud fra, at ligesom Gud elsker en glad Giver, saa elsker han ogsaa en glad Arbejder, og Husfliden gjorde netop glade Arbejdere. Derefter dvælede han nærmere ved Husflidens særlige Fordele, i det han begyndte med, at det jo var et frivilligt Arbejde, hvor enhver selv kunde vælge, og de blev derfor gjort med større Lyst. Det var en Fornøjelse at se, hvor det kunde forjage Dorskhed hos de unge og fri dem fra Kjedsomhed. Haanden vænnedes desuden til Færdigheder, som kunde blive til Gavn siden i Livet. Man maatte heller ikke overse Indtægtssiden, der vel i de fleste Tilfælde ikke var betydelig; men Vorherre lægger ogsaa sin Velsignelse i det lidet. Han sluttede med Ønsket om, at Husfliden maatte udbrede sig mer og mer i den lille Kreds og i hele vort Fædreland og skabe mange glade Arbejdere. Efter at en Sang var afsunget, bragte Hr. Lærer Poulsen fra Vejstrup Foredragsholderen en Tak for de smukke Ord, og han knyttede dertil et Par Bemærkninger, hvori han særlig fremhævede, at det var ikke Husfliden mindste Betydning, naar den kunde fordrive Kjedsomhed; thi Kjedsomhed var jo beslægtet med Lediggang, og af Lediggang kom der meget ondt, den var jo Fandens Hovedpude, sagde det gamle Ord. Hvor langt fornøjeligere var det ikke, at se de unge om Aftenen med sunde Ansigter og flittige Hænder, end ved Kortspil og Drikkelag, hvor deres eneste Bedrift snart var raa Banden og Sværgen. Det gik med os Mennesker, som med Jorden; saar man ikke noget i den, ja, saa gror der noget alligevel, men det, der kommer, er Ukrudt, og derfor maa vi, ligesom Gartneren i sin Have, fremelske de gode Spirer og bortluge Ukrudtet, til hvilket der jo er Spirer nok i os alle. Han sluttede med Ønsket om, at der maatte danne sig en Husflidsforening i Vejstrup og han bad alle se med lidt Velvilje paa Husflids-Sagen. Kl. 7 samledes man igjen om den samme Talerstol, og Hr. Pastor Agerskov fra Vejstrup uddelte som Komiteens Formand en Del Præmier bestaaende af Bøger

og andre smaa Gjenstande. Efter at en Sang var afsunget, bragte Lærer Poulsen paa Elevernes Vegne en Tak til Lærer Eriksen i Vejstrup for hans opofrende Virksomhed, der var udført aldeles uden Vederlag, i Husflidsskolen i Vinter, og han endte med at udbringe et Leve for Lærer Eriksen som Husflidsmand, der blev efterfulgt af kraftige Hurraer. Eriksen takkede for det udbragte Leve, takkede især Komiteen og dens Formand, takkede alle de ved Udstillingen medvirkende og takkede til Slutning alle dem, der havde været saa venlige at møde og endte med at udbringe et Leve for Husflids-Sagen i det hele, der ligeledes fik et Hurra med Fanfare.

Dermed var den mere alvorlige Del af Festen endt, og der dansedes nu af store og smaa til Kl. 11.

N. P. D.

Resen-Humlum Husflidsudstilling.

Den 5te April 1883 holdtes Husflidsudstilling i Humlum Kro for Resen og Humlum Sogne. Udstillernes Antal var 52 (20 med kvindelige og 32 med mandlige Arbejder.) I den kvindelige Afdeling var der fremstillet 88 Gjenstande i Knipling, Hækling, Syning, Strikning, Vævning og Spind, og i den mandlige Afdeling 309 Gjenstande, hvoraf fremhæves forskjellige Slags Børster og Koste, Simer, Sivsko, Løb, Riskurve, Skoletasker, samt en smuk naturhistorisk Samling. Der uddeltes Pengepræmier til et samlet Beløb af 123 Kr.; men deraf vare 26 Kr. Extrapræmier, udsatte af Mænd fra andre Sogne, der paa denne Maade vilde vise deres Interesse for Husflidssagen. Desuden uddeltes nogle smukke Bøger, skjænkede af Dansk Husflidsselskab.

Udstillingen, der var besøgt af henved 300 Mennesker maa snarest siges at staa tilbage for de foregaaende Aars, navnlig den mandlige Afdeling, der ikke var saa forskjelligartet som forhen, i det nemlig Børster indtager en overvejende Plads.

Kommunalforeningen har støttet Sagen med et Tilskud af 50 Kr.

Diernisse Sogns Husflidsforening

afholdt den 22de April d. A. paa Finstrup sin første aarlige Udstilling af Husflidsprodukter, efter at Sognet var udtraadt af sin tidligere Forbindelse med Faaborg By. Tilslutningen til Foreningen efter Adskillelsen har været saa stor, at Foreningen nu tæller 135 bidragydende Medlemmer. Af 94 Udstillere var der den foregaaende Aften til Udstilling indleveret 389 Gjenstande. Efter at disse var ordnede paa lange Borde i de forskjellige Klasser, hvorunder de henhørte, blev de gjennemgaaede og bedømte af Dommerne, 3 Mænd og 3 Koner fra Sognet. Kl. 4 aabnedes Udstillingen for Publikum og Kl. 6 fandt Præmieuddelingen Sted. Præmierne bestod dels af Bøger til Beløb af 33 Kr. fra Dansk Husflidsselskab, dels af Penge til et samlet Beløb af 109½ Kr., hvoraf 30 Kr. var en Gave til Foreningen fra Faaborg Sparekasse.

Klank Husflidsforening

afholdt sin aarlige Udstilling 2den Pintsedag i Høver Kro. Den udviste en tilfredsstillende Fremgang baade med Hensyn til selve Arbejdet, som og til Udstillernes Antal. Ældre og yngre, Mænd og Kvinder, i alt 55 Udstillere havde fremlagt Resultater af en flersidig Virksomhed. Fra et Par ældre Udstillere forelaa en Del meget smukke Træskeer. I alt 22 Drenge havde tilført Udstillingen en hel Mængde gjennembrudte og udskaarne Gjenstande samt Arbejder i Børstebinding. De fleste af dem har vedblivende fulgt Udstillingerne og gjort ret god Fremgang. Ligesom i Fjor var der ogsaa i Aar udstillet en hel Mængde Arbejder fra Tjenestefolkene paa Gammelgaard. 3 af Pigerne havde forarbejdet større Stykker Tøj, en enkelt havde endog selv vævet sit, rigtignok under sit Ophold hjemme i Sverige. Forkarlen Emanuel Jørgensen fortjener dog at nævnes fremfor nogen anden; han havde udstillet 44 forskjellige Gjenstande bestaaende af solide Hammelstokke, Svingler, River osv. samt 7 Blomsterborde, hvorved han havde afgivet Beviser for Smag, Tænksomhed og Snille; de var alle af forskjellig Form — det ene smukkere end det andet. De blev vistnok solgte allesammen til en Gjennemsnitspris af 3—4 Kr., saa disse Arbejder alene har altsaa indbragt ham en ikke ringe Fortjeneste. Det er et smukt Exempel og anbefales stærkt til Efterligning under lignende Forhold. Det fortjener tillige at bemærkes, at baade Ejeren og Forvalteren paa Gaarden stiller sig meget velvillig overfor denne Virksomhed af Tjenestefolkene og bidrager paa en eller anden Maade til at fremme den. Det er jo rimeligt, at der findes mangen Ejer af større Gaarde, som ligeledes vil have megen Interesse af at fremme saadan Virksomhed blandt Tjenestefolkene, det vil rimeligvis bidrage betydeligt til at hæmme adskillige Udskejelser i Borgestuen og saaledes virke til, at saadanne Gaarde fik et bedre Ord paa sig med Hensyn til Folkenes Opførsel. En Imødekommen fra Ejerens og Forvalterens Side vil sikkert i flere Tilfælde være tilstrækkelig til at indlede en saadan. Vi forudsætter, at de paagjældende kom Folkene til Hjælp med Materiale og ved at anskaffe et Par Høvlebænke, et Drejelad med Tilbehør, anbragt saaledes, at Folkene kunde benytte dem i Fritiden. Modeller og Tegninger kan jo meget nemt skaffes til Veje.

Efter denne lille Afstikker skal jeg tillade mig, at komme til en anden Ejendommelighed ved denne Udstilling. Af Lærerne Sørensen i Høver og Frederiksen i Storring var udstillet et større Antal Modeller, der væ-

sentlig forelaa som Resultater af Husflidskursus i Kjøbenhavn — for sidst nævntes Vedkommende, tillige fra Kursus ved Sløjdlærerseminariet Nääs i Sverige. Ved nævnte Fremvisning havde man rimeligvis til Hensigt at vække almindelig Opmærksomhed for Betydningen af oven nævnte Kursus og fremkalde Interesse og Deltagelse for en tilsvarende Virksomhed der paa Stedet.

Det er da en Glæde at kunne meddele, at indtil en halv Snes offerberedvillige Mænd allerede inden Udstillingen havde sluttet sig sammen og tilsagt en saadan Virksomhed sin Bistand. Det er at haabe, at den derved vil komme i en fast Gænge, i det der paa Klank Højskole vil blive givet en planmæssig Vejledning i forskjelligartede Sysler, foreløbig Koste- og Børstebinding, dernæst Udsavning og Udskæring, Pap- og Kurvemagerarbejde; endelig haaber man at blive sat i Stand til at kunne give Anvisning paa forskjellige Huggehusarbejder, hvad der maaske vil have fuldt saa stor Betydning, særligt med Hensyn til Højskolen og et dertil knyttet seminaristisk Kursus.

Ved Præmieuddelingen betonede Formanden Hr. Højskoleforstander Aaes, hvilken Betydning en større Virksomhed vilde have med Hensyn til Husflidssagens Fremme, han opfordrede derfor til at støtte denne ved at skaffe Elever samt yde Bidrag til Løn for Lærerne, til Indkjøb af Materiale og Værktøj. For øvrigt udtalte han sin Tilfredshed med Hensyn til Tjenestefolkenes Deltagelse (ialt 19 havde deltaget i Virksomheden). Man kunde se Sagen fra forskjellig Side. Det var en Tilfredsstillelse, naar en Karl eller Pige havde udført et Arbejde som de foreliggende til Nytte og Fornøjelse, men netop dette, at de derved fik anvendt deres Fritid paa en god Maade, det var en anden Side at se Sagen fra, og dette var priseligt; thi man kunde nok blive enige om, at Fritiden mangen Gang anvendtes paa alt andet end god Maade.

Der var ankommen c. 400 besøgende, enkelte endog langvejs fra. Omtrent alle lagde deres Interesse for Dagen ved en livlig Deltagelse i Salget og Bortlodningen af de mange smukke Gjenstande. Der blev uddelt 98 Kr. i Præmier, der varierede mellem 2—5 Kr. Nogle Børn fik 1—1½ Kr. i Opmuntringspræmie. Der tilføjes at omtalte Husflidskursus er begyndt ret glædeligt med c. 20 Elever; der undervises 2 halve Dage om Ugen. K.

Svanninge Sogns Husflidsudstilling

for i Aar afholdtes Søndagen den 20de Maj i Millinge Skole, der var festlig smykket med Dannebrogsflag. Om Morgenen samledes Sagerne, som derefter bedømtes af 3 Dommere for det mandlige Arbejde, og 3 Dommerinder for det kvindelige Arbejde. Der var mødt 65 Udstillere, mest kvindelige, dog var der flere fortræffelige Huggehusarbejder. Formanden, Gmd. J. Rasmussen, Nørremark, talte nogle smukke Ord om Udstillingen, og opfordrede især den mandlige Ungdom til at møde flittig med deres Huggehusarbejder ved Udstillingerne. Derefter uddelte han Præmierne, hvorpaa han udbragte et Leve for Konge og Fædreland. Kredsformanden, Apotheker Berg, talte for Husfliden i Almindelighed og opfordrede især Husbonden til at virke for Sagen ved at opmuntre sine Folk og Venner til at deltage i denne fornøjelige og nyttige Anvendelse af Fritiden og udbragte et Leve for Husflidsforeningen i Svanninge Sogn.

Snesere Sogns Husflidsforening

holdt Søndag den 27de Maj sin aarlige Udstilling, hvortil som sædvanligt Fattiggaardens Lokaler afgav Plads. Sognets Beboere har i det sidst forløbne Aar sluttet sig endnu stærkere om Sagen og havde givet Møde ved Udstillingen i et større Antal end nogen Sinde. De udstillede Gjenstandes Tal var omtrent som i Fjor, og der saas flere godt udførte Ting. Det fortjener at nævnes, at nyttige Husflidsfrembringelser spillede den vigtigste Rolle; det kniber tit i andre Foreninger med at faa Husflidsarbejderne til at lægge Vind paa denne, den vigtigste Side af Sagen.

Kl. 4 bød Husflidsforeningens Formand, Gaardejer P. Hansen fra Aaside, Velkommen. Siden sidste Aars Udstilling havde Foreningen haft Fremgang, i det den havde faat sit eget Hjem, saa den ikke nu var udsat for at komme til at flytte fra det ene Sted til det andet med dens Sager. Den mandlige Husflid var ikke saa talrig repræsenteret ved Udstillingen i Aar, som ønskes kunde — som sædvanligt var det Kvinderne, der bar Prisen. Efter Afsyngelsen af et Par Sange gaves Ordet til

Lærer Eriksen fra Vejstrup ved Kolding, der udtalte, at det, som havde draget ham saa langt bort fra hans Hjem til denne Udstilling, var Kjærlighed til den Sag, der havde samlet Sognets Beboere. I Biblen staar: „Gud elsker en glad Giver" — en berømt Mand havde sagt, at der ogsaa burde staa: Gud elsker en glad Arbejder. Det er i hvert Fald saaledes, at en glad arbejdende Mand faar mange Velsignelser, og dette gjælder i Særdeleshed ogsaa for Husflidsarbejdet, der er et frivilligt Arbejde, et Fritidsarbejde. Husfliden hindrer Lediggang og kalder derved Velsignelse ned over vor Jord; thi de onde Tanker kommer ikke, naar vi er fuldt beskæftigede, saavel med Aand som Legeme. Ved at Husfliden forhindrer Lediggang afholder den Folk fra at blive Drankere (Svin) eller vindesyge Spillere (Æsler); og vi skal jo stræbe efter i alle Maader at faa en dygtig og oplyst Slægt efter os — ikke Svin og Æsler. Husfliden forhindrer Folk fra at kjede sig, og det er en Ulykke at kjede sig, thi saa bliver man gnaven, og derved lider saavel en selv som ens Omgivelser. „Mit Hjem er

min Fæstning!" Denne Fæstning har forskjellige Fjender, som Husfliden vil kunne være et godt Skyts imod. Af saadanne Fjender nævnte Taleren: Fattigdom, Kiv, Splid og Tvedragt samt Ødselhed og Uorden. Er Husfliden almindelig i Danmark? Nej, vi er sakkede langt bag ud for andre Lande, ja selv for Rusland. Skylden herfor søgte Taleren i Fordom mod Arbejdet, „man kan ikke være det bekjendt". Kommer man f. Ex. nu til Dags til Kolding — og naturligvis til enhver anden Kjøbstad — og kjøber noget i en Butik, saa spørger Kjøbmanden strax: hvor tør jeg bringe det hen? Det er en Skam selv at bære sin egen Pakke. Paa dette Omraade kan vi have godt af at gaa i Skole hos Amerikanerne. Der bør gjøres noget mere for Sagen, fra Statens Side bliver der bevilget for lidt. Husflids-Seminarier burde oprettes og Husflidsarbejde indføres som almindeligt Fag i Skolerne, thi det gjaldt om at faa fat paa Børnene. Modstanderne af Sagen udtalte, det var galt at ville have de unge med: lad dem hellere læse og beskæftige sig med alvorlige Ting. Taleren siger: det gaar aldrig an at forsømme Aandens Oplysning for Haandens Arbejde, men Husfliden er jo Fritidsarbejde, saa ved denne forsømmes intet. Han var fristet til at udbringe et Leve for Snesere Sogns Husflidsforening, men da de tilstedeværende alle var Medlemmer af denne, kunne det jo ikke passe. Han udbragte derfor et Leve for Husfliden i Danmark.

Efter Afsyngelsen af en Sang talte Lærer Petersen, Sneseretorp: Arbejdet er en stor Velsignelse, det hører med til at leve et sandt Menneskeliv. Arbejdet er en af Samfundets Drivfjedre. Naar Arbejdet udføres i det ondes Tjeneste rammes det af den Forbandelse, at det var spildt, at det ikke bar Frugt. Arbejdet fører Velsignelsen med sig, naar det ikke udføres for os selv alene, men ogsaa for andre. Enhver vil erfare, at vi arbejder bedst for os selv, naar vi arbejder for andre. Fattes vi Kjærlighed, elsk da andre, og vi vil faa Kjærlighed. Trænger vi til Glæde, glæd da andre, og vi vil selv finde Glæde. Trænger vi til Ofre, ofrer da for andre, og vi vil selv faa Ofre igjen. Han troede, at Husflidssagen slet ikke stod saa højt i Sognet; der er mange, som er imod den. De siger, at de ingen Folk kan faa, fordi disse bliver smittede af Husfliden. Taleren vilde spørge, om nogen virkelig kunde tro, at Husflidssagen saaledes lagde Beslag paa Arbejdskraften. Nej, et saadant Udbrud vidnede kun om, at de Folk ikke ser paa andet end deres eget jeg. Han sluttede med at udtale, at man burde være glad for Husflidssagen; den er med til at arbejde for Danmarks Lykke.

P. Hansen takkede for den Tilslutning, Husflidsforeningen havde faaet, samt mindede de ældre om at give de unge Lejlighed til at møde frem til Husflidsskolen. Derpaa foretog han Præmieuddelingen.

Præmier for Kvinder:

1ste Præmie, 1 Tepotte, Pigen Theresia Petersen, Askov (for 13 Gjenstande). 2den Pr., ½ Dusin Knive og Gafler, Snedker Rasmus Hansens Datter, Sneseretorp (for 12 Gjenstande). 3die Pr., 1 Mappe og 1 Bog, Pigen Karoline Jensen, Brøderup (syede og strikkede Sager). 4de Pr., 1 Bakke og 1 Bog, Pigen Maren Hansen, Snesere (hæklede og broderede Sager). 5te Pr., 2 Bøger, Pigen Karen Kirstine Rasmussen, Snesere (for 17 Gjenstande). 6te Pr., 1 Bakke, Pigen Henriette Kuhlenhencke, Bredeshave (lappede og strikkede Sager). 7de Pr., 1 Kaffedaase og 1 Bog, Husm. N. Jensens Kone, Snesere Overdrev (spundne, vævede og lappede Sager). 8de Pr., 1 Tasse, Pigen Laura Kuhlenhencke, Bredeshave (hæklede og lappede Sager). 9de Pr., 1 Bog, Husm. P. Pedersens Kone, Sjolte (1 Stk. Hvergarn). 10de Pr., 1 Bog, Pigen Karen Marie Larsen, St. Røttinge (stoppede og hæklede Sager). 11te Pr., 1 Portemonnaie, Pigen Margrethe Rasmussen, Aaside (strikkede, hæklede, stoppede og lappede Sager). 12te Pr., 1 Bog, Pigen Mathilde Kuhlenhencke, Bredeshave (syede og strikkede Sager). 13de Pr., 1 Bog, Pigen Marie Sofie Jakobsen, Overevne (hæklede Sager). 14de Pr., 1 Bog, Pigen Mariane Karoline Kristensen, St. Røttinge (hæklede og lappede Sager). 15de Pr., 1 Bog, Pigen Kirsten Snesere Overdrev (1 hæklet Tæppe). 16de Pr., 1 Notitsbog og 1 Portemonnaie, Husm. Lars Andersens Datter, Askov (bundne, hæklede og syede Sager). 17de Pr., 1 Bog, Husm. H. Hansens Kone, Brøderup (Damehatte). 18de Pr., 1 Bog, Husm. P. Jensens Kone, St. Røttinge (hæklede og stoppede Sager).

Præmier for Mænd:

1ste Pr., 1 Bog, Ungkarl Jakob Hendrik Nielsen, St. Røttinge (strikkede Sager og Bogindbinding). 2den Pr., 1 Bog og 1 Lommekniv, Ungkarl P. Sørensen, Aaside (25 skaarne og stukne Gjenstande). 3die Pr., 1 Bog og 1 Snittekniv, Ungkarl Kristoffer Hansen, Sneseretorp (skaarne og stukne Gjenstande). 4de Pr., 1 Bog, Ungkarl N. P. Larsen, Sjolte (skaarne og stukne Gjenstande). 5te Pr., 1 Øxe, Husm. Anders Pedersen, Snesere (Redskaber). 6te Pr., 1 Borsving og 2 Savblade, Husm. P. Pedersen, Silperup (Redskaber). 7de Pr., 1 Bog, Ungkarl Alfred Kristensen, St. Røttinge (skaarne Sager og Børster). 8de Pr., 2 Stemmejærn og 2 Savblade, Husm. N. Christiansen, Aaside (Redskaber og Halmarbejde). 9de Pr., 1 Bog, Ungkarl Hans Hansen, Snesere (Børster). 10de Pr., 1 Bog, Ungkarl H. P. Hansen, Aaside (Børster og skaarne Gjenstande). 11te Pr., 2 Stemmejærn og et Savblad, Husm. Lars Kristensen, Snesere Overdrev (Bødkerarbejde og stukne Gjenstande). 12te Pr., 2 Stemmejærn og 1 Savblad, Husm. Hans Hansen, Aaside (drejede Gjenstande og Red-

skaber). 13de Pr., 1 Bog, Ungkarl Hans Hansen, Snesere (Børster m. m.). 14de Pr., 1 Bog, Ungkarl N. P. Petersen, Snesere (Urbaand og Koste).

Saa mange, der kunde faa Plads, samlede sig derefter til en livlig Fællesspisning, hvor Lærer Eriksen fik Hilsen fra hele Forsamlingen til de sønderjyske Brødre, som han, der bor tæt ved Grænsen, midt i Juni Maaned skulde samles med til en Husflidsudstilling. Igjennem Lærer Eriksen modtog Forsamlingen et Pust af den Aand, der hersker hos de dansk sindede Slesvigere. Der blev tillige udbragt forskjellige Skaaler. Senere foretoges en Bortlodning, hvorved bortspilledes en Del Gjenstande, som Foreningen havde indkjøbt hos Udstillerne.

Tersløv Sogns Husflidsforening.

Tirsdagen den 5te Juni d. A. afholdtes en Husflidsudstilling i Forening med en Grundlovsfest i Skoven Kværedevænger.

Paa den smukke Festplads havde samlet sig en talrig Skare besøgende (7 à 800). Kl. $2^1/_2$ bød Formanden Forsamlingen Velkommen, hvorefter Taler holdtes for Grundloven og Husfliden. Derefter uddeltes Præmier til 47 Udstillere (16 mandlige og 31 kvindelige), der havde udstillet c. 300 Gjenstande og desuden i Vinterens Løb forarbejdet over 200 Gjenstande, som ikke blev udstillede. De kvindelige Arbejder var for største Delen Linnedsyning og Strikning af Skolepiger og gav et glædeligt Vidnesbyrd om, at den kvindelige Husflid er kommen i det rette Spor. En stor Del af de mandlige Arbejder blev solgte eller bortspillet ved Tombola, særlig livlig gik Handelen med Paparbejder, udførte af Drenge fra Aarløse Skole, hvilke alle blev solgte; denne Husflid er ogsaa en fortrinlig Øvelse for Drenge, da de hurtig kan lære at frembringe smukke og nyttige Ting af Pap, hvortil der ikke behøves meget Værktøj. De udstillede Arbejder vidnede i det hele om Flid og Fremgang i Udførelsen af Fritidsarbejderne og giver Haab om, at denne Sag i Tersløv Sogn vil udvikle sig til Velsignelse for stedse fler og fler, saa meget mere som Udstillingen gav et godt Overskud. Foreningen tæller over 100 Medlemmer og har nu en Bestyrelse paa 19 Medlemmer bosatte rundt omkring i Sognet, som med stor Redebonhed og Opofrelse af Tid har arbejdet sammen til Sagens Fremme, ligesom ogsaa tre unge Piger ved Udstillingen frit overtog det ikke lette Arbejde at forestaa Salget af de udstillede Gjenstande.

Olsen.

Faaborg Husflidsforening

afholdt Søndag den 10de Juni sin 5te Udstilling. Da det ved Generalforsamlingen 1882 var vedtaget, at Diernisse Kommune ved at danne en selvstændig Forening kunde udvirke mere for Sagen, blev det samtidig besluttet at adskille den fra Faaborg og Omegns Forening, som altsaa nu kun omfatter Byen og dens Landdistrikt; men da Diernisse Udstilling i Aar var overordentlig righoldig og fortrinlig (hvorom Referat foran) har det været et stort Fremskridt for den gode Husflidssag. Der var derfor en mindre Udstilling i Søndags her, men den var baade vellykket og godt besøgt. Mandsarbejdet fandtes selvfølgelig kun som skaaret Arbejde (thi egentlig Huggearbejde fremstilles næsten aldrig i Byer, men desmere paa Landet) og der var flere fortræffelige Nummere, ogsaa fra Drengenes Husflidsskole var gode Ting udstillede, og det vilde være godt, om mange flere Drenge og unge Mennesker benyttede denne billige Undervisning i Haandgjerning. Efter at Sagerne var samlede, numererede og ordnede, blev de som sædvanlig bedømte af 3 Dommere for Mandsarbejde og 3 Dommerinder for Kvindearbejder. Kl. 6 tog Formanden, Apotheker Berg, Ordet og talte om Husfliden i Almindelighed, særlig her paa Egnen og i Byen, samt omtalte ogsaa den store Udstilling i Aalborg for hele Landet, hvortil Bidrag er tilsagt af 8 Foreninger her paa Egnen og af flere Privatfolk; efter at have udbragt et Leve for Konge og Fædreland uddelte han Præmierne.

Efter endt Præmieuddeling tog Lærer Post Ordet og talte godt og varmt for Husflidsskolens Fremgang og for Tilslutning til Faaborg Husflidsforening, for hvilken han udbragte et Leve.

Besøget var, trods Dampskibets Lysttur til Lyø, godt over 120 Personer, af Udstillere var mødt 63 med 221 Gjenstande.

Horne Husflidsforenings Udstilling.

Den 17de Juni 1883 holdt Horne Husflidsforening sin syttende Udstilling. Fra Greve Bille-Brahe Selby var indbetalt den sædvanlige aarlige Gave 20 Kr. og ved Hr. Apotheker Berg i Faaborg fra Dansk Husflidsselskab 20 Kr. og Bøger til Værdi 29 Kr. 10 Øre.

Fra den tidlige Morgen vajede Dannebrog og udenfor Udstillingsbygningen (Organistskolen) Foreningens ny smukke Silkefane (dekoreret med Emblemer, malet af Kunstmaler Søren Lund fra Horne). Hele Dagen besøgtes Udstillingen af en stor Mængde Mennesker ogsaa fra andre Sogne og ved den egentlige Fest og ved Præmieuddelingen var ikke alene Lokalet overfyldt; men der stod lige saa mange udenfor. Festen begyndte med Sangen: „Der er et yndigt Land". Derefter talte Foreningens Formand om Husflidssagen her i Sognet og paalagde de unge især at lægge Vind paa Huggehusarbejde og paa Forarbejdelsen af de simplere Landbrugsgjenstande. Han gav derpaa en Beretning om Dansk Husflidsselskabs Virksomhed i det forløbne Aar og udtalte en Tak til Kredsens energiske Formand Hr. Apotheker Berg for den betydelige Gave Foreningen ved

hans velvillige Medvirken havde modtaget, hvorefter han gav en Oversigt over Husflidsforholdene paa forskjellige Steder sidste Aar.

Efter at Hr. Apotheker Berg paa en rosende Maade havde omtalt Landets ældste Husflidsforening og holdt et livligt Foredrag om Husflidssagen her i Kredsen, sluttede Lærer Kistrup Festen med en Tak til alle og endte med at udbringe et Leve for Fædrelandet.

Der uddeltes henved en Snes Præmier til et Beløb af 73 Kr. 75 Øre (i Penge 46 Kr. 25 Øre og Bøger for 27 Kr. 50 Øre). To Udstillere udkreves med Duelighedsbevis for særdeles godt Arbejde.

Frederiksberg Husflidsskole.

Med April Maaneds Udgang afsluttedes Vinterhalvaarets Undervisning i Frederiksberg Husflidsskole. Den har været søgt af omtrent 25 Drenge, der undervistes af 2 af Kommunens Lærere, Hhrr. Schindler og J. Jørgensen, der i flere Aar med paaskjønnelsesværdig Iver og med uegennyttig Opofrelse af Tid og Kræfter har holdt Skolen i Gang. Undervisningen har hovedsagelig været i Snedkeri. Blandt de Ting, der særlig er lagt Vind paa at forfærdige, kan fremhæves: Slæder, Træmmeskamler, Træmmestole, Strygebrætter, Dukkestuer med tilsvarende Bohave; Pindespil og nogle billedskaarne Portrætrammer. Foruden de ovennævnte 25 „faste“ Drenge mødte paa Undervisningsaftenerne (Tirsdag og Fredag Kl. 7—9) i Regelen 5—6 andre Drenge, der ikke var antagne til stadig Undervisning, for under de tilstedeværende Læreres Vejledning at beslaa deres egne, Søskendes eller Forældres Træsko, Trætøfler eller Kapsko. Paa denne Maade blev der i Vinterens Løb ret tilfredsstillende beslaaet omtrent 100 Par Fodtøj, hvilket kun medførte en Udgift af 5 Kr. Dette Resultat synes at tyde paa, at der er Trang og Lyst nok til, naar nem Lejlighed dertil gives, at forebygge Fodtøjets alt for tidlige Ødelæggelse, og derigjennem en ikke ganske ringe Besparelse for Forældrene, eller hvor Kommunen, som her, træder hjælpende til, da for denne. Det kan endvidere bemærkes, at Børnene mødte stadigt og med megen Lyst paa de fastsatte Undervisningsaftener, hvorfor de sagkyndige Mænd, hvis Dom over de tilvirkede Gjenstande ved Vinterhalvaarets Slutning afæskedes, uforbeholdent udtalte deres Anerkjendelse. Skolen modtager i Bidrag af Kommunen Undervisningslokale (en Skolestue i en af Kommunens Skolebygninger), Varme, Belysning og 50 Kr. aarlig; fremdeles har „Vesterbro og Frederiksberg Husflidsforening“ ydet et Bidrag af 110 Kr., og lovet fremdeles, saa vidt det staar i dens Magt, at støtte den. Det kan sluttelig bemærkes, at Husflidsskolen, mod Betaling, til Kommuneskolen har forfærdiget saakaldte „Tegningsholdere“, „Gaffelstænger“ til Brug ved Ophængning af Vægkort eller Billeder i Klasseværelserne, og Kasser til Opbevaring af Penneskafter og Blyanter. De herfor indkomne Penge (omtrent 15 Kr.) er anvendt til Indkjøb af forskjellige Smaagjenstande til Flidsbelønninger for Børnene, saasom Knive, Billedskærejærn, Save, Knibtænger, Hamre o. lign.

Fra Norge.

Udstilling i Kristiania.

Da der for 12 Aar siden var en almindelig norsk Husflidsudstilling i Kristiania blev den saa righoldig, at Bladene mente, at man næppe oftere vilde se nogen større. Dette er dog nu sket, i det der den 16de Juni er en stor norsk Industriudstilling i Kristiania, hvis talrigste Afdeling er Husflidsafdelingen, der tegner til at blive endnu righoldigere end dens første Forgænger for 12 Aar siden. Blandt det store Antal Udstillere maa i forreste Række nævnes et anseligt Antal Husflidsskoler og lignende Institutioner, hvilke vi tro det vil være af Interesse her at opregne, da man deraf vil faa en ganske fyldig Forestilling om, hvor meget der i Norge gjøres for at udvikle denne Gren af det nationale Arbejde. De er: Akers Skolekommission og Nydalens Brug, Den Biernmanske Arbejdsskole i Kristiania, Arbejdsskolen for Gutter i Arendal, do. i Kristianssand, do. i Frederiksstad, do. paa Horten, do. for konfirmerede blinde i Kristiania, do. for konfirmerede Gutter i Stavanger, Sløjdforeningens Arbejdsskole paa Frederikshald, Kristiania Almueskoler, Kristiania Arbejdersamfunds Husflidsskole, Kristiania Blindeinstitut, Kristiania Børneasyler og Haandgjerningsskoler, Kristianssands Haandgjerningsskoler, Kristianssands Husflidsudvalg, Døvstummeinstitutet i Kristiania, Fattigplejens Industri i Kristiania, Fets Husflidsskole, Flubergs Industriskole, Glemminge Fabriks Husflidsskole, Græsvigs Brugs Haandgjerningsskole for Gutter, do. for Piger, Industriforeningen for trængende Kvinder i Kristianssand, den kvindelige Industriskole i Kristiania, Institutet for aandeligt abnorme Piger paa Thorshaug ved Kristiania, Institutet for aandssvage Gutter paa Lindern, Den katholske Skole paa Tromsø, Levangers Husflidsskole, Mo Husflidsskole i Telemarken, Moss Understøttelsesselskab, Onarheims praktiske Jenteskole i Utne, Sanne og Solid Brugs Snedker- og Haandgjerningsskoler, Sells Væveskole i Vaage, Skiens Husflidsskole, Stange, Romedal og Løjtens Husflidsskoler, Tromsø kommunale Pigeskole, Tønsberg Husflidsskole amt endelig Ødes Husflidsskole i Drammen — i det hele altsaa ikke mindre end 38 forskjellige Udstillere af denne Art. Af de øvrige enkelte Udstillere er de 70 Mænd, Resten — 229 — Kvinder. Til sidst maa vi ikke glemme under denne Afdeling at notere en ved Overintendant, Kammerherre Chr. Holst fra Bygdø

Kongsgaard, Oskarshal, Havestuen og Palæet udstillet Samling af Snedkerarbejder, Kurvefletningsarbejder, Træskærerarbejder, pressede Blomster (udførte af Frøken Laura Larsen) o. m. m.

Om en slet Vane.

Et Foredrag af Forstander C. Nielsen ved et Aftenmøde for Lærlingerne paa Hindholm.

(Forsat fra Juni Numret.)

Skjønt de udvortes Virkninger af Drukkenskaben kan være pinlige nok baade for den enkelte og for Samfundet, er deres Betydning som sagt for intet at regne ved Siden af den Fornedrelse af det sande menneskelige, hvori Drukkenskaben bestaar. De er nødvendige Følger af denne; de er Straffe, og ligesom alle Straffe er de et Gode, Afvisere ved de urette Veje. Saa længe Folk drikker sig fulde, gaar og pimper bestandig, vænner deres Børn og Tyende til at have deres bedste Glæder og Nydelser af Flasken, og saa længe de fleste af dem, der ikke gjør saaledes, tier stille dertil, naar de ser det, eller trækker paa Skulderen eller Smilebaandet, saa længe er Tømmermændene i Hovedet, røde Næser, Sygdom og Fattigdom meget nødvendige og gode Tugtemestre; og naar det første bliver anderledes, vil de sidste blive borte fra mange, mange Huse, hvor de nu daglig har Ærende.

„Men vi er ikke forfaldne. Mange af os smager næsten aldrig Brændevin; det er derfor vist overflødigt, at De taler saa meget til os derom," siger nogle iblandt eder. Hertil svarer jeg: det er sørgeligt, at Menneskeliv, der kan tjene til Guds Ære og Nationens Styrke, paa en saa afskyelig Maade skal spildes. Men der er noget, som jeg synes er endnu sørgeligere. Det er den Ligegyldighed og Uvirksomhed, hvormed endog de bedre ser paa Ødelæggelsens Vederstyggelighed. Denne Ligegyldighed og Uvirksomhed er et Tegn paa en grundmuret Egenkjærlighed og en frygtelig Blindhed. Snart er der her, snart der en Broder, der paa sin Rejse gjennem Livet er bleven overfaldet af den Røver: Vanen til at misbruge stærke Drikke; men Præsten og Leviten, der ser ham, ryster paa Hovedet, trækker paa Skulderen og gaar forbi. Talere udbreder sig med Fynd og Klem ved vore Grundlovsfester over Frihedens frugtbare Herlighed. Men Livets og Frihedens Fjende griner dem op i deres glade Ansigter; thi vor Maade at holde Fest paa har givet ham en kjærkommen Lejlighed til at udsaa sin Sæd; og han ved, at den nok skal voxe op, bære Frugt og i sin Tid hjælpe godt til, at Talernes begejstrede Ord om en bedre Fremtid bliver Løgn. Fjenden er med blandt de indbudne; han bidrager mere end nogen anden Gjæst til Publikums Underholdning. Derfor hører allerede tidligt paa Festen de rene Toner op at lyde:

„Med Lov skal Land man bygge,
det saa Kong Frederik,
hvis Freden skal faa Lykke,
og Frihed skal faa Skik,"

afløses af:

„Og naar vi hjemad skulde,
da er vi sagtens fulde,"

og i Steden for med Amen, hvilket skulde være vort sidste Ord hver Dag, ender Festdagen med et „Krambambuli", der lyder vildt ud over Byer og Marker. Kommer det os ikke ved, at Klinten gror saa frodigt i vor Fædreland? Vil det da ikke komme eder ved, hvis Vinden eller Fuglene bærer dens Frø hen paa eders Grund, og eders Ven, Broder, Søster eller Fader derved kommer til at ende som en fordrukken Stakkel? Jo, det kommer os alle ved, og især kommer det jer unge ved, at I kan blive opmærksomme paa Faren. Derfor har jeg talt derom. Havde jeg talt til Drankere, vilde Ordene være faldne noget anderledes. Ved at tale til eder, ønskede jeg at tale til Folket, til hele Tonen i vort Liv, til den offentlige Mening. Men især ønsker jeg at tale til de Mænd, der endnu slumrer inden i eder, men som en Dag vil vaagne op og tage Ynglingens Plads. Om tyve Aar vil disse Mænd bo trindt omkring i Fædrelandet som Gaardmænd, Husmænd, Sogneforstandere og Rigsdagsmænd. Gid de i enhver Henseende maa have Hoved og Hjærte paa det rette Sted! Gid de maa blive et Salt, der hjælper til at holde Livet i Danmark friskt! Men om de skal blive dette, kommer, næst paa Guds Hjælp, an paa eder, i hvem de endnu lever som Fostre. Da eders Moder bar eder under sit Hjærte, vogtede hun sig omhyggeligt for alt, hvad der kunde skade Eders Liv, der var hende dyrebarere end hendes eget. Vogter eder nu ogsaa omhyggeligt i eders unge Aar for alt, hvad der kan skade den Mand, som I hver især skylder Gud og Fædrelandet! Fly Fristelser og sky det onde! Og da I ikke er stærke nok dertil i eder selv, saa siger til Herren: „Led os ikke i Fristelse, men frels os fra det onde". Saa opstaar efterhaanden af de ringe og svage de Mænd, som Digteren Paludan-Müller saa i Aanden i Danmarks Trængselsaar:

Mænd med faste Hjærter,
Det er Danmarks Maal.

Almennyttigt.

Blegning af Straa.

Straaene eller Halmen af vore almindelige Kornsorter kan bleges og blive meget smukke og brugelige til alle Slags Straafletninger paa følgende Maade: Man udbløder først Straaet i svag Sodalud, skyller dem derpaa ud i rent Vand og bleger dem nu under stadig Bevægelse i et Bad, tillavet ved at opløse 20 Kvint overmangansur Kali i 2 Potter Vand.

Naar Blegningen synes at være fuldført, tages Straaene op af Badet og skylles, først i Vand, og derpaa i et Bad af lidt dobbelt svovlsyrlet Natron, opløst i Vand.

Husflidskursus i Sommerferien.

De af Dansk Husflidsselskab foranstaltede Kursus i Husflidsarbejder tog deres Begyndelse den 30te Juli og vil vedvare til den 25de August.

I Kjøbenhavn gives Undervisningen i teknisk Selskabs Skole og i Kommuneskolen i Peder-Hvidtfeldtsstræde for Lærere, og for Lærerinder i Komtesse Moltkes Borgerskole for Piger. Undervisningen ledes af 4 Lærere og en Lærerinde, under Inspektion af Skoleforstander Andersen.

I Ulsø aabnedes samtidig Undervisningen, ligesom i Fjor, under Ledelse af Lærer Nielsen, medens et nyt Kursus begyndtes i Nykjøbing paa Mors ved Lærerne Meldgaard og Torp.

Dansk Husflidsselskab.

Understøttelse for Husflidslærere.

Det har hidtil været ikke lidet vanskeligt for de Lærere, der har gjennemgaaet Husflidskursus, eller andre, at faa begyndt en Husflidsskole i Hjemmet. Anskaffelsen af selv det allernødvendigste Værktøj og Materiale volder nemlig en Udgift, som de fleste har meget ondt ved at overkomme uden at sætte sig i Gjæld, og derved føje en pekuniær Opofrelse til den, der allerede ved selve Undervisningen ydes i Tid og Kræfter.

Dansk Husflidsselskabs Bestyrelse har derfor f. A., under udførlig Motivering heraf, indgivet Andragende til Regeringen om, at der maatte blive bevilget 5000 Kr. alene med det Formaal at yde flinke og ivrige Husflidslærere den Opmuntring der ligger i at faa en lille Sum, for derved at komme ud over den vanskelige Begyndelse. Naar Virksomheden først er i Gang, tør man vist temmelig sikkert vente at Egnens gode Mænd og Autoriteter ikke ville lade en vel begyndt og gavnlig opofrende Virksomhed uden fornøden Støtte.

Ved Regeringens og Rigsdagens Velvilje blev den begjærede Sum i Aar bevilget. Som Følge heraf vil enhver Lærer, der har sat en Husflidsskole i Gang, saavelsom enhver, der med gode Vidnesbyrd godtgjør, at han med Sikkerhed til Efteraaret vil kunne begynde en Husflidsundervisning for Børn eller Ungdom, kunne indgive Begjæring om Støtte til Begyndelsen af sin Virksomhed.

Andragenderne stiles til Bestyrelsen for Dansk Husflidsselskab og skulle være indsendte til Selskabets Kontor (Adresse Kjøbenhavn V.) inden 1ste September.

Enhver Mand og Kvinde, som har Interesse for Husflidens Fremme bedes indmelde sig som Medlem i dette Selskab i Brev adresseret til: Dansk Husflidsselskabs Kontor, Kjøbenhavn V.

Selskabets Medlemmer bedes godhedsfuldt indbetale Aarsbidrag til Kassereren, Hr. Forretningsfører Cold, Industribygningen, Kjøbenhavn V.

Husflidsarbejder.

Ligesom i forrige Nr. meddeles i Husflidstidenden for Aug. Tegninger til Bohave, som med Kniv og Løvsav kan udskæres (i Tegningens formindskede Maalestok) af Cigarkassetræ til fortrinligt Legetøj for Børnene, nemlig:

Et simpelt Bord og et gammeldags Bondebord. I Tegningens Størrelse som Dukkemøbel; i 10 Ganges Forstørrelse som Møbler.

Et Sybord. I Tegningens Størrelse som Dukkemøbel. 9 Gange forstørret som virkeligt Sybord. Den i Midten nedhængende Del kan dannes af stærkt grønt Tøj fæstet til et Bundbræt.

En lille udskaaret Hylde udføres ved Hjælp af Løvsav. Ved a, o og e i dannes Taphuller i Sidestykkerne, hvortil formes passende Endetappe i de to Hylder. Bag over den øverste Hylde fastlimes (stiftes) det udskaarne Bagstykke, hvis ene Halvdel er vist i Tegningen.

De punkterede Linjer er til Støtte for Udførelsen af samme Tegninger i forstørret (dobbelt eller større) Maal.

De her anførte Arbejder findes aftegnede i nedennævnte Husflidstegninger, første Hæfte.

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig. Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 52. Søndagen den 23de September 1883.

Dansk Husflidsselskab.

Siden Husflidsspørgsmaalet for en halv Snes Aar siden rejstes, har denne Sags Fremme trindtom i Landet været Gjenstand for megen alvorlig Drøftelse og for mange veltænkende Mænds virksomme Bestræbelser.

Herved er Interessen for Husflidssagen voxet Aar for Aar i stedse videre Kredse, hvorved der er afgivet et kraftigt Vidnesbyrd om, at det rejste Samfundsspørgsmaal er sundt og at dets tilfredsstillende Udvikling har en god Fremtid for sig.

Det erkjendes nemlig mere og mere, at mangt et Nutidsforhold, ikke mindst paa Landet, trænger til en Modvægt. Ungdommens Fritidsanvendelse i Nutiden lægger saaledes for Tusinder den sikre Grund til kommende Dages Nød og Elendighed. Mangt et Sted i vort Land gjælder dette maaske Flertallet af Arbejderbefolkningen.

Men i samme Grad, som det kan lykkes at vække Sansen for Fritidens jævnlige Benyttelse til Husflidsgjerning, i samme Grad vil Sparsomhed, Ædruelighed og Nøjsomhed fremmes, samtidig med at Erhvervsevnen og Kjærligheden til Hjemmet udvikles.

Paa disse Egenskaber hviler imidlertid det lykkelige Arbejderhjem. Fraset Arbejdets økonomiske Betydning — der ofte ikke er saa ganske at foragte for den enkelte — turde saaledes Husflidens Fremme være et af de Maal hvorom alle Venner af en brav Ungdom og en dygtig Manddom vil kunne samle sig.

Dansk Husflidsselskab har nu virket efter Evne til dette Maals Fremme i en halv Snes Aar, ganske vist af og til trykket af de Vanskeligheder en ny rejst Sag i Begyndelsen altid maa være beredt paa at kæmpe med.

Efter at en Lovrevision nu imidlertid lykkelig er tilendebragt, grundlagt paa den forløbne Tids Erfaringer, tror Bestyrelsen det Tidspunkt naat, da den med større Kraft og Klarhed vil være i Stand til at tage fat paa den foreliggende Opgave. Men da der samtidig fra de mange Enkeltmænd og Foreninger trindt om i Landet stilles livligere og mere omfattende Krav til Selskabets Kræfter, føler Bestyrelsen, som Følge heraf, stigende Trang til en større Tilslutning af Sagens Venner, saavelsom af Enhver der har Evne og Vilje til at støtte en sund og god Samfundssag.

Vi anmode derfor indstændig Husflidens Venner om at indtræde som Medlemmer af Selskabet, og bede dem om at formaa Enhver der har varm Interesse for det almene Vel, til ligeledes at indtræde. Det aarlige Bidrag er mindst 2 Kroner, for hvilke ethvert Medlem faar frit tilsendt Selskabets Organ, Maanedsbladet „Dansk Husflidstidende“ med Tegninger, (hvis Subskriptionspris er 2 Kr. aarlig).

Indmeldelser bedes indsendt — helst pr. Postanvisning samtidig med første Aars Medlemsbidrag — til Bestyrelsen under Adresse: **Dansk Husflidsselskab, Kjøbenhavn V.**

Husflidsforedrag.

Af Lærer Peter Eriksen i Vejstrup.

Det er Kjærlighed til den Sag, hvis Talsmand jeg her skal være, der giver mig Mod til at træde op som saadan, i det jeg beder Dem at lade Kjærligheden til Sagen være dens bedste Talsmand og lade den samme Kjærlighed dække lidt over Manglerne ved det Ord, jeg kan have at fremføre for dem.

Det hedder i en af vore Husflidssange:

Velsignelsen den hentes ned
fra Himlen til vor Jord
ved Gudsfrygt, Flid og Nøjsomhed;
det er Vorherres Ord."

Ja, Velsignelsen hentes ned fra Himlen til Jorden, Guds Velsignelse, ved Arbejde, Flid og Nøjsomhed. Derfor var det ogsaa i ældre Tid Skik og Brug, og er saa mange Steder endnu, at man, naar man hilste en arbejdende Mand, ikke blot sagde „God Dag"; men føjede et „Gud hjælp" til; thi det er jo først ved hans Hjælp, at vort Arbejde kan lykkes. Skjøndt Gud er almægtig, er der dog et han ikke kan, han kan ikke velsigne der, hvor der intet er at velsigne. Ville vi derfor vente Guds Velsignelse, saa maa vi give ham Lejlighed til at kunne yde os den. Derfor har nu ogsaa en berømt Mand sagt, at ligesom der staar i Bibelen, at Gud elsker en glad Giver, saa kunde der ogsaa med fuld Føje staa: „Gud elsker en glad Arbejder", og det er just fordi han saa gjærne vil velsigne os, at han, elsker den glade Arbejder for gjennem hans Arbejde at faa Lejlighed til at skjænke ham sin Velsignelse. Og ligesom det hedder: „En redelig Mand skal faa megen Velsignelse", saa kunde det ogsaa godt hedde: „En glad arbejdende Mand skal faa megen Velsignelse". Det er derfor et af Husflidens store Goder, at den giver glade Arbejdere, og det gjør den. Jeg siger det saa dristigt; thi jeg taler af Erfaring; jeg har selv været Husflidsmand i 25 Aar, saa jeg kan holde Jubilæum som saadan, og jeg har altid været en glad Arbejder. Jeg har nu været Husflidslærer i et Par Aar, har nu hjulpet henved 50 Mennesker til at blive Husflidsarbejdere, alle er de glade Arbejdere. Jeg har været Husflidselev paa Kursus i Kjøbenhavn i 2 Somre sammen med en lille Skare af Danmarks Lærere. Jeg lagde Mærke til, at de alle var glade Arbejdere. Naar jeg har gaaet og set paa Husflidsudstillingerne, da har der for mig ligesom staaet skrevet over hvert Bord: „Her har været glade Arbejdere. Kan saaledes Husfliden fremkalde glade Arbejdere, da er dette ikke den mindste Velsignelse; thi det er netop dem Samfundet trænger til. Naar vi i vor Tid hører Tale om Socialister her og Nihilister der, om „Skrue" her og „Strikke" der, saa er dette just fordi der findes en Del gnavne, misfornøjede, vrantne og vrede Arbejdere.

Alt Arbejde er jo fra først af en Straffedom; da det lød som et Tordenskrald i Edens Have: „I dit Ansigts Sved skal du æde dit Brød", da var det en Straf for Synden; ikke en Velsignelse, men en Forbandelse.

Da — saa fortælles der os i Legenden — traadte Barmhjærtighedens Engel frem for Gud Fader og bad, at han vilde tage denne Straffedom tilbage; men dette kunde den retfærdige og uforanderlige Gud ikke gaa ind paa. Da knælede Engelen ned for Guds Trone og bad: „Kjære Fader! kan du ikke tage din retfærdige Straffedom tilbage, saa beder jeg dig, forbarm dig over mine stakkels Brødre paa Jorden og lad din Velsignelse følge med Arbejdet!" og dette gik den alkjærlige Fader ind paa, og derfor er det, at Velsignelsen hentes ned fra Himlen til vor Jord ved vor Flid. Gjælder dette Fliden i Almindelighed, saa tør jeg hævde, at det gjælder Husfliden i Særdeleshed. Og hvorfor? Fordi Husflidsarbejderne arbejde frivilligt. Vi kjender alle den uhyre Forskjel der er paa at kunne sige: „jeg vil" eller at skulle sige: „jeg skal", og at det er med Ordet „jeg vil" og ikke med Ordet „jeg skal", at Velsignelsen følger. Dette vil kunne paavises i mange Forhold, lige til de aller inderligste og helligste.

Husfliden hindrer Lediggang, og Lediggang er jo Hovedpude for ham, hvis Navn jeg kun nævner for at forsage ham, derfor drager Lediggang Forbandelsen med sig. Lad os ærligt spørge os selv, naar de onde Tanker, der des værre ofte bleve til Handlinger, kom op i os, om det var i en Tid, hvor vi vare fuldt beskjæftigede med Aand og Haand, eller det var i Timer, hvor vi var ledige, og vi ville altid finde, at det var i ledige Timer. Lediggang er derfor til Forbandelse, men Arbejde til Velsignelse og særlig Husflidsarbejdet, der udfylder den Tid, der levnes os fra vort egentlige Arbejde og altsaa hindrer Lediggang. Husflidsarbejdet hindrer en daarlig Anvendelse af Tiden. Dersom Tiden ikke ligefrem skal bruges til Lediggang, saa at Karlen og Drengen — jeg vil ikke tale om vore Kvinder; thi de staa jo i dette Stykke langt over os, da de jo altid ere flittige og dyrke Husfliden ved Spinderokken og Væven, Stoppe-, Sy-, Hækle-, Filere- og Broderenaalen eller paa mange andre Maader — men vi Mænd, vi har jo grumme megen Tid tilovers fra vort Arbejde i Mark og Lade. Denne Tid maa udfyldes. Udfyldes den ikke med noget, saa bliver det jo Lediggang, Strække Bænke i Kakkelovnskrogen; men den kan jo ogsaa udfyldes med det, som næsten er værre, en daarlig Anvendelse af Tiden. Jeg vil nævne Krogang, der fører til Udskejelser. Jeg er ikke Afholdsmand, hører ikke til „good Templar" Orden; men jeg ser godt al den Forbandelse, Drukkenskaben har ført ind over vort Samfund, og ved godt, at mangen en Mand, der kunde have været et bravt og dygtigt

Menneske, er blevet grundigt ødelagt paa Sjæl og Legeme, fordi han brugte sin Fritid til at søge Krostuerne og der kom ind paa den forfærdelige Glidebane, der ender i Forbandelsen: „En Fraadser og Dranker skal blive arm, og Søvn skal gjøre, at en bærer revne Klæder“. Disse Ord tale tydeligt nok imod Krogang og Lediggang.

Blandt dem, der anvender Tiden daarlig, vil jeg dernæst nævne de spillesyge. Kortspil. Jeg er ikke Pietist eller Methodist, anser ikke Kortspil i og for sig for en Synd; men jeg ser godt at Kortspil er en usel Tidsfordriv og kan føre til Forbandelse, naar det fører til Begjærlighed, Vindesyge og maaske til Uærlighed, Lede til Arbejdet og søvnløse Nætter. Man kalder Drankeren „et Svin“ og den lidenskabelige Spiller „et Esel“, og begge Dele med Rette. Derfor lad os vogte os for at synke ned i dette dyriske Væsen. Samfundet er ikke tjent med, at vi opdrage en Flok Svin og Esler. Lad os derfor vænne de unge til god Anvendelse af Tiden, at en dygtig Slægt kan komme til at træde paa vore Grave.

Husfliden bringer Velsignelse derved, at den hindrer og udelukker Kjedsomhed og gjør, at Tiden aldrig bliver lang. Ikke sandt: I Husflidsdyrkere her er til Stede, var Timerne ikke altid for korte for eder, naar i sad ved eders Husflidsarbejde. Men naar Tiden gaar godt for en, gaar rask, saa er man aldrig gnaven og i daarligt Humør og derved skaber Husfliden et godt Hjem.

„Mit Hjem er min Fæstning“ siger Engelskmændene, og lad os danske sige det med. Denne Fæstning skal beskyttes mod allehaande Fjender, og Husflidsarbejde er et kraftigt Skyts paa Fæstningen, der kan holde Fjenden ude. Der er en Fjende, der har stor Lyst til at angribe mangen en Fæstning: Fattigdommen. Husfliden er et Værn derimod. Hos den husflittige Mand kan Armoden vel faa Lov til at kige ind ad Vinduerne, men aldrig komme over Dørtærskelen. Vel ved jeg, at vi ikke maa lægge for stor Vægt paa, hvad der kan tjenes ved Husflidsarbejde, og navnlig ikke i Begyndelsen; men vi maa sandelig heller ikke lade haant om Fortjenesten der kan indvindes derved. Jeg er overbevist om, at der er mangen en Husmand rundt om i Landet, der holder Fattigdommen ude af Fæstningen just ved Husfliden. Jeg kan godt fremdrage Exempler derpaa. Husflidstidenden bringer os jo jævnlig Fortællinger om enkelte hist og og her, der tjener en smuk Skilling om Vinteraftener ved Husflid. Min Nabo tjener lige saa meget om Vinteraftenerne ved at lave Træskeer, Truge, Skovle osv. som han om Dagen tjener ved at tærske Korn, fordobler altsaa sin Vinterløn ved Husflid. Jeg selv har ved Bogbinderarbejde tjent i en Vinter 200 Kr. i min Fritid.

Husfliden kan gjøre sit til at holde en anden slem Fjende ude af Fæstningen. Lad os kalde ham Splid, Avind og Trætte. Det er jo aabenbart, at ligesom vi Mænd er glade ved, at vore Hustruer og Døtre er husflittige, saa maa de ogsaa være det ved at se os ligesaa. „Naar Krybben er tom, bides Hestene“. Naar der er Mangel i Hjemmene, saa kommer let Uenighed, Kiv, Trætte, Avind og Tvedragt. Hvor mangt et daarligt Hjem mon der ikke findes, just fordi Manden i Hjemmet ikke forstod at anvende sin Fritid inden Hjemmets Døre.

„Hvor blev Guds Jord et dejligt Sted
at bygge paa, naar Broderfred
var overalt at finde!
Naar Tvedragt maatte mødig gaa
fra Hus til Hus og banke paa
men fandt ej Ly derinde!“

Men jeg er vis paa, at hvor Husfliden ret har fundet en Arne i Hjemmet, der maa Tvedragten banke forgjæves paa.

Husfliden holder en anden Fjende ude, som ogsaa har ødelagt mangen en Hjemmets Fæstning Ødselhed. Husfliden vænner os til Sparsommelighed, ret til at samle de over blevne Stykker sammen. Vi ved det, vi som har drevet Husfliden noget, hvorledes næsten alt kan bruges i dens Tjeneste, lige ned til Halmstraaet, Spaanerne og Kludene.

Husfliden jager Uorden ud af Hjemmets Fæstning. Husflidsmanden vænnes til at alt er i Orden, at alt er paa rette Plads og sker i rette Tid. Selv i de fattigste Huse spore vi Trang til at pynte lidt op, og derfor træffer man undertiden usle tyske Billeder klinede op paa Væggen. Hvor ganske anderledes om Sønnen i Huset selv har tegnet et lille Billede og hængt det op i en Ramme, han selv har snittet. I et fattigt Hjem kjøber man ikke en Gulvmaatte til at viske Fødderne af paa, for den koster 50 Øre, og den ellers saa ordentlige og propre Husmoder trættes ved at vaske sit Gulv, for det er kun rent saa længe hun gjør det. Men nu kommer hendes lille Søn med et glædestraalende Ansigt fra sin Husflidsskole og forærer sin Moder en af ham selv lavet Maatte af Halm eller Humleranker. Saa bliver hun glad og vasker atter Gulvet i den lille Stue. Datteren lærer at strikke et Bordtæppe af optrævlede Klude. Dette bliver lagt paa Bordet. Der bliver et hyggeligt og pyntet Hjem i den fattige Stue. Al Uorden er vist Vintervejen.

Se saaledes og paa mange andre Maader kan Husfliden skabe et godt Hjem og blive til Velsignelse; men lad os saa ogsaa huske paa, at det er de mange smaa Hjem, der danne det store Hjem, og derfor, er Husfliden til Velsignelse for det enkelte Hjem, saa er den ogsaa til Velsignelse for vort store Hjem, vort elskede Fædreland, som vi jo „skylde alt hvad vi kan udrette“.

Men er nu Husfliden en saa god Sag, som jeg har søgt at skildre den, er den da ikke almindelig? Nej dette er den des værre ikke, og ikke en Gang saa almindelig som i gamle Dage. Den trænger til, at enhver, der har

Evne dertil, søger at hjælpe den frem. Der er endnu altfor mange der mener, at Husfliden har ikke nogen videre Betydning, og vi danske staar langt tilbage for mange andre Lande hvad Husfliden angaar. Vore Broderfolk i Norge og Sverige er langt foran os, Sveits, Tyskland, ja selv Rusland kan vi, efter de Beretninger, der gives os, ikke hamle op med. Hvad kan nu være Grunden dertil?

Grunden maa vel være den, at der er alt for mange Mennesker, der ikke tager fat, fordi de mener, at det ligger ikke for dem. Men det gaar jo saadan, „at den har aldrig levet, som klog paa det er blevet, han først ej havde kjær". Husfliden har et saa stort Omraade, at jeg dristig tør sige, at hvert eneste Menneske, der ikke er ren Idiot, kan være Husflidsmand; er hans Hænder ikke skaftede til et Arbejde, saa er de det til et andet, og derfor bør der tages fat med de unge, med Børnene i Skolen, at det derved kan vise sig, hvad den enkelte evner, saa kommer Lysten, der driver Værket.

Saa er der ogsaa for lidt Velvilje for Sagen, den er jo endnu et lidet Barn, der skal tages kjærligt ved Haanden og hjælpes frem. Den kan ikke staa ene, end sige gaa ene endnu. Derfor skal Staten tage fat og bevilge endnu flere Penge til Husflidskursus for Lærere, saa vi ligesom i Sverige kunde faa Sløjdseminarier, hvor Lærerne uddannedes. Derfor skal Husbonden hjælpe til, at hans Karle og Drenge komme i Husflidsskole. Ja vi skal alle virke, hvad vi kan i denne gode Sags Tjeneste. Det maa komme dertil, at der i hvert Sogn i Danmark er en Husflidsskole, der støttes af en Husflidsforening; thi Foreninger maa der til. Vi lever i Foreningernes Tid, og det er godt; thi det er jo Enighed, der gjør stærk.

Endelig staar som en slem Hemsko for Husflidens Udbredelse den slemme Fordom, som saa mange gaa med, at det er en Skam at arbejde, hvad enten det saa er almindeligt Arbejde eller Husflidsarbejde. I den Henseende kan vi i det gamle Danmark lære meget af det unge Amerika. Der anser man det ikke for en Skam at arbejde; men man anser det for en Skam at være Dagdriver. Her hjemme er der mange, der har glemt, at det er Arbejdet der adler Manden, glemt, at „Adam fik Hak' og Eva fik Rok og at deraf er al vor Adelsflok". Jeg havde for nogle Aar siden en Lærer ved min Skole, hvem jeg foreslog at vi i vor Fritid skulde hjælpes ad at save og kløve det Favnebrænde, der af Distriktet var leveret os. Jeg mente, at det var en sund Beskjæftigelse for os, og vi kunde begge godt trænge til de Kroner, der kunde spares derved. Han erklærede ogsaa, at han havde Lyst til at gaa ind paa mit Forslag, naar bare vort Favnebrænde havde staaet paa et Sted, hvor vi kunde staa og save og kløve uden at nogen saa paa os; men vi kunde ikke være bekjendt, at Folk saa vi arbejdede. Det er denne Fordom jeg pegede paa, og som jeg gjærne vil til Livs. Jeg ved ikke hvordan det staar til paa andre Steder; men i min Egn er man kommet saa vidt i „Dannelse", at mange anser det for generende at gaa paa en Kjøbstadgade med en Pakke under Armen eller en Kurv i Haanden, saa man giver hellere en Bydreng en 25 Øre end man nedværdiger sig til at bære sit eget Tøj. Det er denne Fordom vi maa se at komme bort fra. Jeg har hørt fortælle, at en fin dansk Mand, der boede i Amerika, en Dag stod paa Torvet i New York og kjøbte en Kalkun. Da Handelen var sluttet, bad han Sælgeren om at lade den bringe hen i en betegnet Gade, og Husnummer opgaves. Dette kunde denne ikke gaa ind paa, da han ikke kunde forlade sin Bod og ikke holdt Bydreng. Handelen var af denne Grund lige ved at gaa tilbage, da Danskeren ansaa det for en Skam selv at bære Kalkunen hjem. Men en Herre, der havde været Vidne til Handelen og Samtalen, tilbød tjenstvillig at følge med for at bære Kalkunen, og da den danske Mand bag efter tilbød den fremmede at betale ham for hans Ulejlighed, sagde den ubekjendte fremmede: „Tak, jeg tager ikke Drikkepenge, jeg er — Præsident Grant". Jeg tør ikke indestaa for denne Historie, men den er slet ikke usandsynlig og kaster et godt Billede over de Ord jeg sagde: at det gamle Danmark kan lære meget i saa Henseende af det unge Amerika. Vi maa lære, at det ikke er en Skam at arbejde; men at det tvært imod er en Ære at kunne det. Jeg vilde ønske, at alle de, der gaa med denne falske Undseelse over for Arbejdet, og saa naturligvis heller ikke tager fat paa Husflidsarbejdet, maatte faa Syn for, hvor herlig en Ting Husflidsarbejdet er og hvilken Velsignelse den kan bringe, hvilken Ulykke den kan afværge.

Og hvorfor skammer man sig dog ved Arbejdet og ved Husflidsarbejdet? Er det ikke nordisk, ikke dansk? Gaa en Gang igjennem oldnordisk Museum og se, om ikke vore gamle tapre Fædre var Husflidsmænd og det lige fra Stenalderen til Jærnalderen. Der er blevet sagt, at man hellere maa vænne de unge til Læsning og Alvor end til saadanne Snurrepiberier som Husflidsarbejdet for det meste gaar ud paa. Jeg siger: godt! Lad os endelig aldrig glemme Aandens Gjerning over Haandens; men lad dem faa hver sit. Jeg vil minde om den bekjendte Historie med Apostelen Johannes og den tamme Agerhøne, og Jægeren med sin Bue. Er Jægerens Bue altid spændt, saa slappes den. Johannes legede med Agerhønen fordi hans Aand trængte til Hvile.

Naar Sjælen af trættende Granskning er kjed,
paa Livets alvorlige Prosa er led,

saa er Tiden kommet til at tage fat paa sit Husflidsarbejde. Lad os aldrig glemme, at Husflidsarbejde er Fritidsarbejde, hvorover altsaa aldrig noget andet forsømmes:

Jeg vil minde om, at Israels store Konge, Manden efter Guds Hjærtelag, var Husflidsmand; ellers har Grundtvig set fejl paa ham, naar han lader ham synge:

„Pønsende jeg gik og snitted',
fingernæm med Lyst til Sang;
paa en Strængeleg jeg hitted'
Harpe sær med Orgelklang."

Apostelen Paulus var Husflidsmand hvad enten saa de lærde vil lade ham være Teltmager eller Gravør; thi hans egentlige Gjerning laa højere end Haandens. Derfor siger han ogsaa: „I vide selv, at disse Hænder have arbejdet for min Nødtørft og for dem, som vare med mig." „Jeg viste eder i alle Ting, at man bør arbejde og gjøre noget godt med Hænderne — —". „Vi høre, at nogle omgaas uskikkelig og tage sig unyttig Handel for, saadanne byde og formane vi, at de arbejde i Stilhed og æde deres eget Brød". Dette gjør Lediggængeren ikke.

Nordens store Apostel, Ansgarius var Husflidsmand, han brugte sin Fritid til at binde Fiskegarn.

Ja — hvis man ikke vil tage Forargelse deraf, har jeg Lyst til at sige — Vorherre Jesus selv var Husflidsmand. Grundtvig synger om ham:

„Vorherre holdt sig ej for god
til Haandværk som kan nytte,
han satte Huse godt i Fod,
de trængte ej til Støtte.
Han brugte Øxe, Høvl og Sav
og Tommestok og Bridt og Nav,
tog Del i hvad som mødte".

Og Legendedigtningen, der har saa travlt med at udfylde den Del af Vorherres Jordeliv, som Historien tier om, fortæller os jo, at han som Born modellerede i Ler. Han og en Del smaa Drenge fra Nazaret havde en Sabatsdag lavet en Del Lerfugle og sat dem til Tørre i Græsset ved Vejkanten. Da kom en vranten Farisæer forbi og slog Fuglene i Stykker i Vrede over, at Børnene havde lavet dem paa en Sabat. De smaa Drenge græd over deres Fugle; men Barn Jesus sagde: giv jer tilfreds. Han klappede i sine smaa Hænder, de ituslagne Fugle føjede sig sammen igjen, fik Liv og fløj op mod Himlen. Saaledes kan jo ogsaa den lille flinke Husflidsarbejder, der har lært at modellere, ligesom bringe Liv i det døde Ler.

Men var da vore nordiske Fædre, var David, Paulus, Ansgarius, ja vor Herre Jesus selv, Husflidsmænd, saa er det vel heller ikke uværdigt for nogen af os at tage fat.

Men lad os altid huske paa, at vore Hænder ej blot er indrettede til at arbejde, men ogsaa til at foldes, dermed er os vist, at Bøn og Arbejde skal følges ad. „Begynd med Gud dit Arbejd glad, og tak ham, naar det er til Ende!" „Bed og arbejd, da Gud dig glemmer ej!" Vi skal arbejde, som om vi selv skulle tjene alt, og bede, som om vi ved vort Arbejde intet kunne tjene.

„Velsignelsen den hentes ned
fra Himlen til vor Jord
ved Gudsfrygt, Flid og Nøjsomhed;
det er Vorherres Ord."

Udskæring i Almuestil.

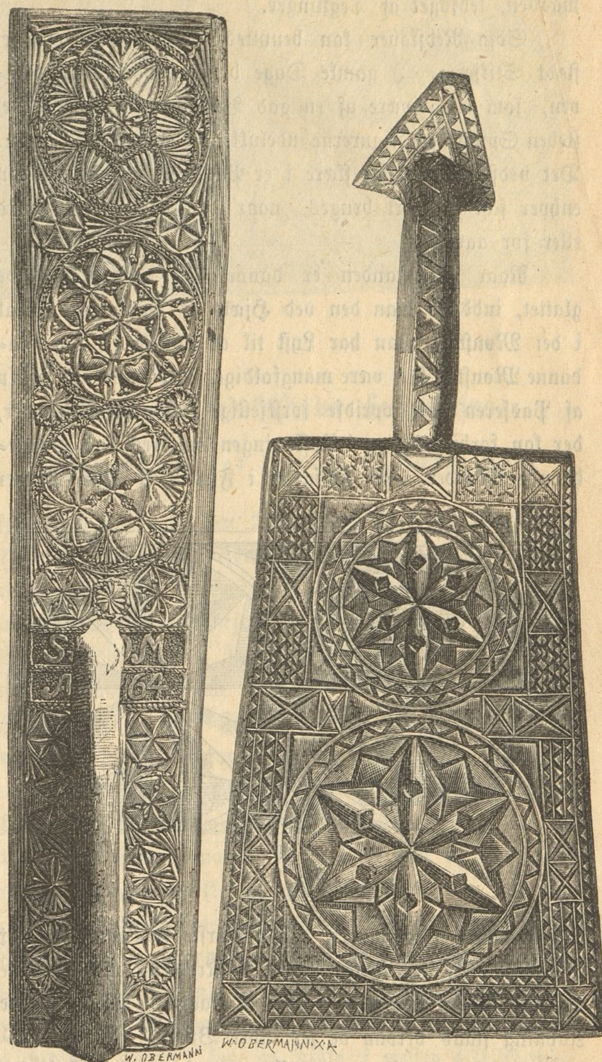

Fig. 1. En Manglefjæl. Fig. 2. En Banketærskel.

For Menneskealdere siden har Træskæring som bekjendt været langt mere kjendt paa Landet end nu, i det den almindeligt udbredte Husflid med Forarbejdelsen af Bohave og Brugsgjenstande i Træ gav Anledning til mangehaande Ridsning og Snitværk af en simpel og let udførlig Art. I Reglen bestod denne nationale Udskæring, som senere er kaldt Almuestil, af en rig Sammensætning af Kredse og lige Linjer, indridsede med Passer og Lineal, samt til Dels nedskaaret i Træet med Knivspidsen i smaa Fordybninger. De fleste har vel set Prøver af denne Stil i Rids og Snitværk paa gamle Mangletræer eller Banketærskeler, hvoraf Fig. 1 og 2 viser Prøver. Den samme Slags Udskæring kan ogsaa findes paa Stolerygge eller Æskesider. Udført med nogen Smag kan Udskæring i denne simple Stil give meget smukke Resultater. Da denne Skæremaade mindre end nogen anden gjør Fordring paa forudgaaet Øvelse i Teg-

ning, og da selve Udførelsen ikke frembyder nogen Vanskelighed, skal vi i Korthed give nogle Vink om Arbejdsmaaden, ledsaget af Tegninger.

Som Redskaber kan benyttes en god Kniv eller et fladt Stikjærn. I gamle Dage brugtes udelukkende Kniven, som maa være af en god Beskaffenhed og med vel sleben Spids, da Figurerne udelukkende dannes med denne. Det bedste Emne at skære i er Pæretræ, men ellers kan enhver fast Træsort bruges, naar den ikke er for haard eller for aaret.

Naar Gjenstanden er dannet og dens Overflade glattet, inddeler man den ved Hjælp af Passer og Linial i det Mønster, man har Lyst til at udskære. Og saadanne Mønstre kan være mangfoldige, idet man ved Hjælp af Passeren kan opridse forskjellige sexkantede Stjærner, der kan forbindes, og i Udskæringen varieres paa mangehaande Maader. Vi hidsætter i Fig. 3 et Par Prøver

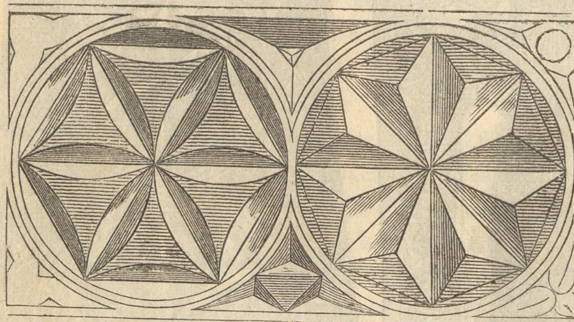

Fig. 3.

paa saadanne Kredsfigurer. Den første er dannet ved at føre Passeren sex Buer rundt i Kredsen, med samme Passeraabning hvormed denne er slaaet. Med samme Aabning slaas derpaa de sex indre Buer. Mellemrummene mellem alle Buerne udskæres med et glat Snit fra hver Side, saa at de støde sammen i en lige Linje, dybest i Midten. Det samme er Tilfældet med den anden Kreds, der dannes som en otteſtraalet Stjærne, der udskæres saa at de lange Midtlinjer danner Fordybningerne og de korte de mellemstaaende Rygge. De sex trekantede Hjørner, der begrænser Kredsene op til de lige Linjer, angiver hvorledes disse Overgange til de firkantede Linjeudskæringer kan udføres paa forskjellige smukke Maader.

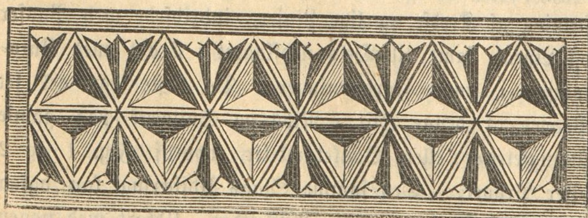

Fig. 4.

Med Linealen og med Hjælp af Passeren til Inddeling kan ligeledes udføres mange Slags Mønstre, dels til smukke Borter og dels til Udskæring af hele Bundpartier. En af de smukkeste, om end af de mere sammensatte, aftegner vi i Fig. 4, der viser hvorledes der fremkommer en Række smukke Stjærner ved Nedstikningen af regelmæssige Trekanter der slutte nøje til hinanden. Den følgende Tegning, der kan bruges til et Æskelaag, Fig. 5, viser hvorledes Kredse og Firkanter kan sluttes

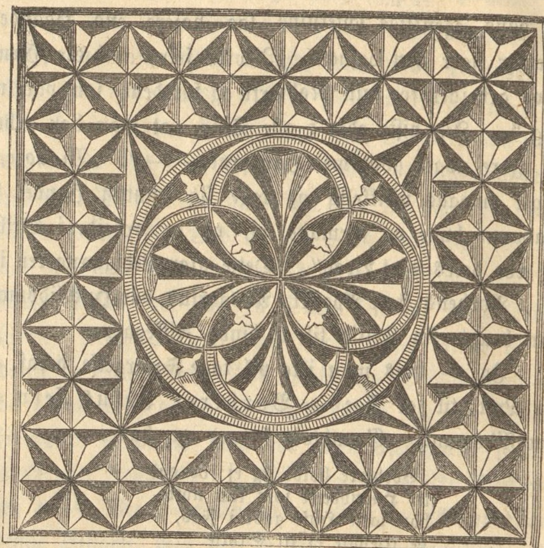

Fig. 5.

sammen og forenes til et særdeles smagfuldt hele. Da Tegninger her, lettere end lange Beskrivelser, tydeliggjøre de mange vexlende Maader man kan udføre Mønstrene paa skal vi endnu bringe et Par Billeder, hvoraf Fig. 6

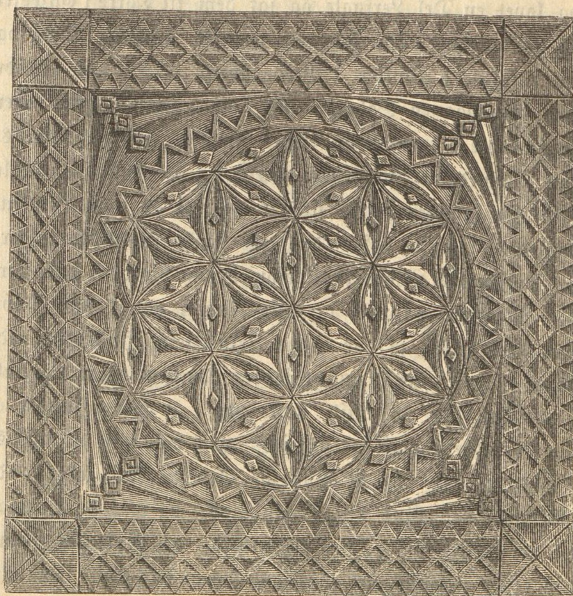

Fig. 6.

viser et større Æskelaag hvori sex Kredse omslutter den syvende og hvor forskjellige simple Mønstre i lige Linjer med smaa Trekanter danner Borter udenom.

Fig. 7 viser sluttelig en lille Fylding til en Skabdør, der ogsaa kan danne en smuk Side til en Æske, ligesom Tegningen ogsaa kan give Mønstre til et smukt Banketræ, naar Kredsfiguren ved den ene Ende udelades.

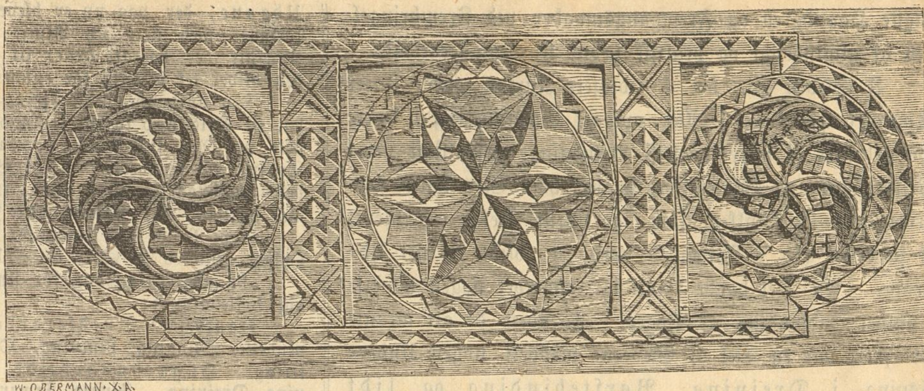

Fig. 7.

Husflidsudstilling.

I Lerchenborg Have afholdtes Søndag den 22de Juli en Husflidsudstilling, som havde samlet mange Mennesker fra Land og By. I en af de mægtige Alleer, der pryder den smukke Have, var Udstillingsgjenstandene anbragt paa lange Borde, bag hvilke forskjellige af Grevskabets Herrer og Damer med megen Forekommenhed fremviste de udstillede Gjenstande for de besøgende og forestod Salget. Kl. $4^1/_2$ betraadte Lehnsgreve Lerche til Lerchenborg den for Enden af Alleen smukt dekorerede Talerstol og aflagde herfra en Redegjørelse for Husflidssagens Fremgang der paa Egnen. Husflidsforeningen, der stiftedes i 1872, afholdt med et godt Resultat Udstillinger der i Haven i Aarene 1873, 74 og 75, lige som den paa en Produktudstilling i Kalundborg 1876 indtog en særegen Afdeling. Da det imidlertid senere syntes, at Interessen for Udstillinger var noget i Aftagende, mente Bestyrelsen det tjenligst at lade nogle Aar hengaa, inden en ny Udstilling afholdtes, og det viste sig da ogsaa nu ved denne Lejlighed, at denne Bestemmelse havde baaret gavnlige Frugter, idet Udstillingen denne Gang havde givet et meget righoldigt Resultat Efter at Lehnsgreven derefter personlig havde overrakt saavel Foreningens Præmier som sine egne Extrapræmier, der alle ledsagedes af venlige og opmuntrende Ord til de præmiebelønnede, udbragte han et smukt motiveret Leve for Husflidssagens Fremme, hvilket besvaredes med Hurraraab af den forsamlede Mængde. Lærer Rolsted bragte derefter Lehnsgreven en varm Tak for den store Interesse, hvormed han omfatter Husflidssagen der paa Egnen, og udbragte et med begejstrede Hurraraab fulgt Leve for Lehnsgreven som Foreningens virksomste Støtte. Lehnsgreven takkede og udbragte et Leve for den øvrige Bestyrelse, der med saa store Ofre af Tid og Kræfter havde virket for Sagen. Salget af de udstillede Gjenstande, der omfattede mange forskjellige Arter og alle afgav et fordelagtigt Vidnesbyrd om Husflidens Standpunkt der paa Egnen, gik særdeles godt fra Haanden.

(Natt.)

Dansk Husflidsselskabs Feriekursus

i Kjøbenhavn for Lærere og Lærerinder

afsluttedes Lørdagen den 25de August med en samlet Udstilling af alle Elevarbejderne i Industriforeningens Foredragssal. Denne Fremstilling af de i det fire Ugers Kursus frembragte Arbejder, vidnede i høj Grad om den Flid og Udholdenhed, som samtlige Deltagere havde udfoldet. Naar den korte Tid tages i Betragtning, og man erindrer, at de fleste Deltagere begynder som temmelig uøvede og fremmede for hvad der skal læres, maa man indrømme at Resultatet har været særdeles heldigt. Mange af de besøgende ytrede ogsaa at det forekom dem umuligt at Eleverne i en Maaned kunde have lært og udført en saadan Mængde smukke og gode Arbejder, som der var fremstillet i forskjellige Retninger. Medens selve Arbejdernes Mængde vidnede om Elevernes Iherdighed og Flid, viste ogsaa Udførelsen, at Kursus'et havde været ordnet med Omhu og Bestemthed under Ledelse af særdeles dygtige og nidkjære Lærere, saa at disse i næsten alle Retninger havde Ære af det opnaaede Resultat.

Blandt de Arbejder, der særlig tiltrak sig Opmærksomheden, maa nævnes de fremstillede modellerede Arbejder i Ler, der gjennemgaaende var særdeles smukt udførte, trods den korte Tid, der var ofret til dette Fag, der, under saa kyndig Ledelse, som her, afgiver en fortræffelig Øvelse for Haand og Øje. Af Snedkerarbejde var fremstillet ikke faa respektable Arbejder, alle simple praktiske Brugsgjenstande valgte med særligt Hensyn til at give Eleverne Øvelse i de almindeligst forekommende Haandgreb ved Træets Behandling med Sav og Høvl, Sinkning og Tapning, samt for de fremmeligere Elevers Vedkommende, i Finering, Indlægning og Polering. Af Kurvemagerarbejde fandtes en stor Mængde godt udførte Elevarbejder, der viste at der var erhvervet ikke liden Indsigt i Vidjernes Behandling lige fra Fletningen af grove grønne Kurve, til Forfærdigelsen af nette Kurvestole. Enhver, der havde gjennemgaaet dette Kursus, var øjensynlig blevet godt hjemme i de vig-

tigste Haandgreb og Fremgangsmaader ved Frembringelsen af almindeligt og praktisk jævnt Kurvemagerarbejde.

I Steden for det i tidligere Kursus øvede finere Paparbejde var i Aar optaget Undervisning i større Paparbejder af mere praktisk Betydning, væsentligst smaa Rejsekufferter og Skoletasker, hvoraf hver Elev havde forfærdiget 2—3 Stykker, som for største Delen var blevet af særdeles god Beskaffenhed med et solidt og net Udseende. En Del havde samtidig erhvervet nogen Øvelse i simpel Indbinding af Bøger. Foruden de alt nævnte Arbejder, var en Del af Eleverne meddelt nogen Undervisning i Drejning, Børstebinding og lidt Billedskæring.

Fra de kvindelige Elever var endvidere fremlagt overordentlig smukt udførte Prøvesyninger og Strikninger med alle Arter praktisk brugelig Syning og Strikning, Lapning og Stopning, saaledes som de bør foretages ved den methodisk rigtige Ledelse af Pigeskolers Haandarbejde, der ved Undervisningen i de 3 Uger væsentligst havde udgjort de kvindelige Elevers Arbejde. Det smukke Resultat, der udvises af dette første Forsøg paa at bringe den kvindelige Undervisning ved Husflidsselskabets Kursus for Lærerinder ind i en rigtig sund og praktisk Gænge, vil forhaabentlig sætte gode Spor mange Steder i Landet.

Subskriptionsindbydelse
paa
Haandgjerningsbog for Ungdommen
af N. C. Rom.
Forord til fjerde Udgave.

Da denne Bog udkom første Gang for 8 Aar siden, udtalte Udgiveren Ønsket om, at den maatte blive en sand Familiebog, saa at den kunde finde Vej til ret mange Hjem og derved blive til Nytte og Glæde for mange unge Mennesker.

Dette Ønske er blevet over al Forventning opfyldt. I Løbet af forholdsvis faa Aar er der udkommet tre store Oplag, og et fjerde er allerede nu fornødent.

Dette er Udg. et saare kjært Vidnesbyrd, ikke alene om at Bogen er funden brugbar og har været en ualmindelig velkommen og god Raadgiver mangfoldige Steder, men ogsaa om, at **den vakte Interesse for Husfliden er i stadig Stigen og breder sig blandt Ungdommen i stedse videre Kredse.** Udgiveren har haft den Glæde at modtage mange Meddelelser om, hvorledes „Haandgjerningsbogen" blandt Ungdommen mange Steder har virket som en hel lille Husflidsskole, der baade har vakt Lysten og udviklet Evnen til fornøjelig Anvendelse af Fritiden, ja ofte har været Anledning til mangen ikke lidet indbringende Virksomhed. Og dette ikke alene blandt Ungdommen. Mangen ældre Husflidsdyrker har heri ofte fundet en tidligere haardt savnet Vejledning i en og anden Retning, ja selv mangen en Haandværker har i denne Bog fundet Vink og Raad der ikke sjælden har været ham til god Nytte ved hans Gjerning.

Ved hver ny Udgave har det derfor været Udg. en kjær Pligt at gjøre Bogen fyldigere, paaliteligere og smukkere udstyret. Dette gjælder ikke mindst den nu foreliggende fjerde Udgave, der paa ny er blevet omhyggelig gjennemarbejdet er forsynet med flere ny Afsnit og forskjønnet med mange ny Træsnit der overalt tjener til at tydeliggjøre Vejledningen saa den bliver let fattelig for enhver.

Den ny paabegyndte fjerde Udgave er omhyggelig gjennemset, til Dels med særlig sagkyndig Bistand; flere Afsnit er enten helt ny eller fuldstændig omarbejdede, ligesom flere hundrede Træsnit ere fornyede, saa at Bogen nu vil foreligge i en **særdeles omhyggelig udarbejdet, smukt udstyret Udgave**, forsynet med **henimod syv Hundrede forklarende Træsnit.**

Som Prøve paa Indholdet af Haandgjerningsbogens fjerde Oplag, henvises til Side 69—71 i dette Nummer.

„Haandgjerningsbog for Ungdommen" indeholder fuldstændig Vejledning i:

Træarbejde: Snedkerarbejde, Redskaberne og deres Anvendelse, Slibning, Limning, Øvelsesarbejder, Lakering og Polering. Huggehusarbejde, Grenearbejder. **Kurvefletning, Drejning. Finere Træarbejde:** Gjennembrudt Arbejde (Løvsavarbejde), Indlagt Arbejde, Billedskærerarbejde, Udskæring i Almuestil og i nordisk Stil, Finere Naturarbejder. **Paparbejde.** Bogbinding, Straafletning, Forfærdigelse af Læder- og Fjerblomster samt Fiskeskælsblomster, Ravarbejde, Horn- og Benarbejder, **Metalarbejde** (Lodning, Støbning, Filning, Afslibning og Polering, Forsølvning og Forgyldning, Staaltraadsarbejder osv.), **Børstebinding,** Penselbinding, **Maling** med Olje- og Limfarve samt Tapetsering.

„Haandgjerningsbog for Ungdommen" udkommer i 12 Hæfter — et Hæfte ugentlig —, hvert paa 48 Sider med gjennemsnitlig et halvthundrede Træsnit, til den særdeles billige Pris 35 Øre Hæftet.

Saafremt Bogens Størrelse skulde overstige 12 Hæfter, vil Resten blive leveret Subskribenterne gratis.

Saasnart Bogen er sluttet, indtræder for Restoplaget forhøjet Bogladepris (5 Kroner).

Subskription modtages i enhver Boglade og i

N. C. Roms Forlagsforretning.

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Husflidsarbejder.

Med „Dansk Husflidstidende" for September medfølger lithograferede Tegninger af

Endeparti af et **Manglebræt** og

Bladet af en **Banketærskel**, begge udskaarne i Almuestil.

De her anførte Arbejder findes aftegnede i nedennævnte Husflidstegninger, andet Hæfte.

Husflidstegninger.

Forbilleder for **Haandgjerningsskoler** og **Husflidsarbejder.** Udgivne af N. C. Rom.

Heraf er udkommet tre Hæfter, indeholdende tilsammen 48 Blade omhyggeligt udvalgte og smukt udførte Tegninger til mangfoldige Husflidsarbejder.

Faas gjennem alle Boglader for 50 Øre Hæftet.

**Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig.
Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.**

Kjøbenhavn — Trykt hos J. H. Schultz.

Nr. 3. Søndagen den 21de Oktober 1883.

Husflidskursus i Ulsø.

Det af Hr. Lærer S. Nielsen for Dansk Husflidsselskabs Regning ledede Husflidsundervisning omfattede i Ferien 6 Elever (hvortil endnu kommer en i Efteraaret) der, ligesom de i forrige Aar, deltoge i Arbejdet med megen Udholdenhed og Flid, og derved fik et betydeligt Antal Arbejder færdige. Af disse skal især fremhæves:

Kurvemagerarbejde, deriblandt omtrent et Dusin Stole, hvoraf en Del extra gode, samt en Del meget nette og pæne Kurve, Torvekurve, Taskekurve osv. Kufferter blev der lavet en hel Del af, særdeles gode og akurate. Bogbinderarbejde, deriblandt endog 3 Bind Salmebøger med forgyldt Snit, saa Eleverne fik øvet og prøvet lige fra det allersimpleste Arbejde til det finere. Børster og Koste finere og simplere, nydeligt Billedskærerarbejde og desuden en Del Snedkerarbejde, Tobakskasser, Snæsker o. lign. særlig forarbejdede Brugsgjenstande som Saltkasser, Slibebrætter til Knive, en Del Værktøj, som Geringskasser for Vinkler og lign. I Snedkerværkstedet blev der især lagt Vind paa at lære Eleverne at bruge Værktøjet paa rette Maade, ligesom der ved Undervisningen gjennemgaaende blev lagt største Vægt paa at Eleverne blev bragt til rigtig Forstaaelse af Værktøjets Brug og af alle forekommende Arbejdsgreb. Saa vidt vi har bragt i Erfaring har ogsaa Hr. Nielsens Elever faaet et godt Udbytte af deres Ophold og været særdeles tilfredse med det erholdte Udbytte og det behagelige Samliv de har haft i Ulsø Skole.

Ved Kursuset i Ulsø i Sommeren 1883 deltog følgende Lærere og Elever:

Lærer K. Baltsersen, Vestbirk, øvet i Snedkeri, Billedskæring, Kurvemagerarbejde, Snittearbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinding, Indlægning.

Lærer C. U. Petersen, Vaase Skov, øvet i Snedkeri, Kurvemagerarbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinding, Indlægning.

Lærer Jørgen Larsen, Melby, øvet i Snedkeri, Kurvemagerarbejde, Snittearbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinding.

Forstander Lauritzsen, Mariesminde, øvet i Snedkeri, Kurvemagerarbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinding, Indlægning.

Lærer Niels Larsen, Gjevnø, øvet i Snedkeri, Billedskæring, Snittearbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinderi.

Christoffer Hansen, Snesere, øvet i Snedkeri, Kurvemagerarbejde, Snittearbejde, Forfærdigelse af Kufferter, Bogbinderi, Børstebinding.

Husflidskursuset i Nykjøbing paa Mors

begyndte den 26de Juli og sluttede den 26de August. Det var besøgt af 10 Lærere. Arbejdet lededes efter en bestemt Metode, hvilket bidrog til at det gik fremad med en Sikkerhed, som fremmede Arbejdet. Tiden var bestemt afpasset, saa der aldrig arbejdedes over den fastsatte, ligesom alting gik paa Minutten; den Orden, der var i alt, gav Lyst, og var et godt Bidrag til at Udbyttet i det hele blev smukt. Der arbejdedes i 2 Retninger, den ene i Snedkeri og Drejning alene med Børneskolen for Øje, hvortil anvendtes ved Undervisningen en Modelsamling prisbelønnet paa Udstillingen i Aalborg; i

den anden Retning med Ungdomsskolen for Øje medtoges Kurvemageri og Børstebinding.

Om Udbyttet ved det afholdte Kursus udtaler „Thisted Amtsavis“ sig saaledes:

„Naar man ser hen til, at det til Dels var unge Mænd, der aldrig før har haft Værktøj i Haand, saa maa man erkjende, at dette Kursus har givet et ualmindeligt rigt Udbytte, idet alle Arbejder er særdeles smukt udførte og vidner, naar man ser hen til Antallet af de forskjellige forfærdigede Gjenstande, om stor Flid; men det er ogsaa daglig i den forløbne Maaned fortsat fra Kl. 7—12 og 2—6 og Aftenerne er derefter anvendt dels til Samtaler om forskjellige Emner især om Husflidssagen, hvorved Eleverne har faaet gode Bidrag til end yderligere at forstaa og sætte sig ind deri og derved blive i Stand til at virke i Fællesskab for denne smukke Sags Fremme, og dels til Foredrag, hvormed Pastor Hansen fornemmelig har glædet dem. Fornævnte Kursus sluttedes i Søndags med en Udstilling i Hr. Meldgaards Skole og var ikke alene talrigt besøgt, men vandt udelt Bifald. DHrr. Meldgaards og Torps Dygtighed til at lede det omhandlede Kursus fortjener derfor offentig at fremhæves. Vi undlader ikke at tilføje at Deltagerne i nævnte Kursus ved Afskeden overraskede dem begge med smukke og værdifulde Gaver som en Anerkjendelse af det Udbytte, hine bragte med sig, og den Tilfredshed, Mindet derom vilde bevare hos dem.“

Kursuset sluttede med den nævnte offentlige Udstilling, om hvilken Udgiveren af „Morsø Folkeblad“, Hr. Henning Fog udtaler sig i dette paa følgende Maade:

„Den 26de August afholdtes i Nykjøbing en Udstilling af en noget egen Art. Som det vil være en Del af vore Læsere bekjendt, har der i Ferien her i Byen været afholdt et Kursus for Lærere i Haandgjerning, ledet af Skolebestyrer Meldgaard og Husflidslærer J. Petersen Torp, der i Fællesskab fik Broncemedalje fra Landmandsforsamlingen i Aalborg for en Samling Modeller til Brug ved Undervisning i Haandgjerning i Børneskoler. Kursuset var besøgt af i alt 10 Deltagere, hvoraf de 4 havde modtaget Understøttelse af „Dansk Husflidsselskab“. Selve Undervisningen gaves frit af Lærerne, som til Værktøj og Arbejdsæmne modtog 200 Kr. fra „Dansk Husflidsselskab“. Eleverne har saa selv Ejendomsret til, hvad de har forfærdiget ved Kursuset.

Det var disse 4 Ugers Elevarbejder, der var udstillede. 5 af Deltagerne havde begyndt med Træarbejde, de andre 5 havde i de første 14 Dage syslet med Kurvefletning, de sidste 14 Dage med Træarbejde.

Træarbejdet kan nærmest betegnes ved „hvidt Snedkerarbejde“. Alle de udstillede Sager var Brugsgjenstande, af hvilke de fleste kan komme til Nytte i ethvert Hus. Alt Arbejdet er udført efter den prisbelønnede Samling Modeller, og hver Deltager har kun forfærdiget 1 Stykke efter hver Model. Man har begyndt med en saa let Gjenstand som en Rivetand af Træ, dernæst følger en Blomsterpind, og saa gaar Arbejdet gradvis fremad, idet man stadig anvender de kjendte Former, men samtidig bestandig træffer nye. Hele Samlingen bestaar af 50 Modeller, og mellem disse træffes Grydelaag, Slibebrætter, Saltkasser (sammensinkede), Støvleknægte, Malkestole. Skamler, enkelte drejede Sager som Skafter, en Bøskølle, en Kagerulle, Skemagerarbejde osv. To af Deltagerne har fuldstændig arbejdet sig gjennem Træmodelsamlingen, og har anvendt den tiloversblevne Tid til Forfærdigelsen af et Par Børster, de andre tre, som hele Tiden har syslet med Træarbejde, manglede kun nogle enkelte Modeller. Kurvemagerne begyndte hver med en lille let Hankekurv og naaede i Løbet af 14 Dage at faa forfærdiget 5—6 Stykker forskjellige Kurve samt til Slutningen en smuk Kurvestol. En af Deltagerne, hvis første Kurv tilstrækkelig vidnede om Begynderen, havde foruden sine senere smukke Kurve forarbejdet henved 30 Stykker Træarbejde.

Det var altsaa slet ingen ren ubetydelig Udstilling, og i Løbet af Eftermiddagen kunde den glæde sig ved et godt Besøg, idet der var i alt henved 200 Mennesker for at se Udstillingen.

Fra tidligere Tid har man været vant til, at Husflidsudstillingerne har omfattet en Mangfoldighed af Forgreninger. Udsavede og udskaarne Sager har i Reglen taget den langt overvejende Plads, og endvidere har man truffet Kurvefletning, Børstebinding, Straafletning, Paparbejde, Knytning o. a. m., og ved tidligere Husflidskursus i Kjøbenhavn for Lærere har vi hørt, at de samme Elever har nydt Undervisning i 15 forskjellige Fag. Her har man indskrænket sig til 3—4, det ene endda kun til 2 Modeller, og enhver, som saa Udstillingen, vil have skjønnet, at Hovedvægten har været lagt paa det ene Fag: Brugsgjenstande af hvidt Træarbejde.

Jeg tror, at det her er udrettet, er af en saa stor Betydning, at det fortjener nærmere Omtale.

Deltagerne i Kursuset her var alle Lærere ved Børneskoler og agter væsenligst at anvende, hvad de her har faaet lært, i Børneskolens Tjeneste. Her er Haandarbejdet jo noget næsten helt nyt; man har kjendt Husflidsskoler saa vel for Børn som for voxne, men Haandgjerning som Fag i Børneskolen har kun været forsøgt enkelte Steder. Mellem de faa Lærere, der har indført dette Fag, indtager Skolebestyrer Meldgaard en fremragende Plads. Jeg kunde have ønsket, at Hr. Meldgaard vilde have udstillet Arbejderne fra sin Børneskole i det lyse, luftige Arbejdsværelse oven paa, og jeg tror, at de faa, som var oppe at se Børnenes Arbejder og Arbejdsværelset, var enige i, at hvad her var at se, var lige saa betydningsfuldt som selve Udstillingen.

Der har i de senere Aar ofte været rettet stærke Angreb paa de højere — navnlig de latinske — Børneskoler, bl. a. den, at disse opdrog en Slægt, som ikke forstod

eller kunde føle med det store Flertal af Folket. En væsentlig Del af Skylden herfor stammer sikkert fra, at de fleste, som er udgaaet fra saadanne Skoler — de fleste saakaldte „bedre Folks Børn" — er kommen til at se paa det legemlige Arbejde som en Trællegjerning, der var noget meget lavere end Aandsarbejdet. Man har ved Børneopdragelsen og Undervisningen nærmest taget Hensyn til Uddannelsen af Aands- og Sjæleevnerne, medens Legemet for en stor Del har været forsømt, og det Arbejde, man har anvist Børn, har i Reglen været uden nogen bestemt Plan eller med et bestemt Maal for Øje, ofte meget lig en Trællegjerning. Et fornøjeligt og udviklende Haandsarbejde, hvor de unge fra Barns Ben faar en Gjerning i Haandens Verden, for hvilken de kan faa Lyst og Interesse, hvor der stadig arbejdes med det Maal at udvikle Haanden og Øjet og lære dem at haandtere de almindeligst brugelige Værktøjer, og hvor det, som læres, er at lave nyttige Brugsgjenstande, har hidtil saa godt som alle Vegne manglet i vor Børneopdragelse og Undervisning.

Flere Steder har man vel prøvet paa en Begyndelse, men intet af alle de Arbejder, jeg hidtil har set udført i Børneskolerne, har tiltalt mig saaledes som den Arbejdsgren Hr. Meldgaard har optaget i sin Skole, og som har været den væsentligst fremtrædende under det nu afsluttede Kursus. Hvad man her har haft for Øje, er ikke egentlig Husflid, det er Haandarbejdet som Opdragelsesmiddel i Børneskolen. Her har de 10 Lærere faaet en Haandsrækning, og naar de nu kommer hver med sine halvhundrede Modeller til sin Skole, da har de noget at byde, som sikkert vil faa en ikke ringe Betydning. Og efter Haanden som dette Arbejde — og derom er jeg overbevist — vinder mere og mere Indgang i Skolerne, vil den Grænse, som nu ulykkelig skarp er dragen mellem Aandens og Haandens Arbejde, mere og mere falde bort, idet den, der fra sin tidlige Barndom kommer i Vane med og faar lært at haandtere et Stykke Værktøj, sikkert vil faa langt større Kjærlighed til og Interesse for det legemlige Arbejde, end den, der opvoxer med det Syn, at dette er en Trællegjerning, som tilhører en lavere Klasse Mennesker.

Jeg tillægger saaledes denne Gjerning en stor Betydning for hele Samfundet, men den har ogsaa Betydning for den enkelte, idet den Mand, som fra Barn af har lært at bruge en Sav, en Høvl, en Øxe, et Stemmejærn, et Bor og en Lommekniv, aldrig vil komme til at staa i den Grad som en hjælpeløs Stakkel i mange Forhold i Livet som den, der kun opdrages til Bogen."

Ved Kursuset i Nykjøbing deltog følgende Lærere som Elever med Understøttelse af „Dansk Husflidsselskab":

Mads Nielsen, Revninge; P. K. Jensen, Aasted; Simon Kiems, Odder; L. Søby, Ørridslev.

Fra Sverige.

Palmgrens praktiske Arbejdsskole

i Stockholm er en Blanding af en Husflidsskole og et almindelig Elementarläroverk. Den begyndte som ren Husflidsskole, med tillige men den Forudsætning, at den skulde arbejde sig saa vidt frem, at den kunde sende sine Elever til Universitetet, og det er ogsaa til Dels lykkedes, i det Skolen med indeværende Efteraar fremtræder som läroverk. Da Skolen blev oprettet, søgte Palmgren at gjennemføre et helt nyt Program, ifølge hvilket Haandarbejdet skulde indtage en jævnbyrdig Stilling med Aandsarbejdet. Det var ikke Meningen at undervise i Haandarbejde som Erhvervsmiddel, men ved Arbejdets formdannende Indflydelse at udvikle Børnenes Anlæg. Formaalet har været at vække Kjærlighed til Arbejdet og dermed til alt godt og at modvirke Tidens Ensidighed, ifølge hvilken Legemets Udvikling tilsidesættes for Sjælens. Selvfølgelig har en saa revolutionær Ordning, der sætter legemligt Arbejde paa selvsamme Trin som det aandelige, mødt megen Modstand, men Palmgren har haft Held sig og haaber at kunne gjennemføre sin Plan helt, saa at den Tid ikke ligger fjærn, da han han vil kunne dimittere til Universitetet. Hans Skole har foreløbig faaet et Tilskud fra Staten paa 5000 Kr., imod at Skolen stilles under en af Kongen udnævnt Inspektør. Hertil er Kabinetssekretær, Kammerherre Alfred Lagerhelm bleven udnævnt.

Skolen omfatter:

1. Arbejdsafdelingen, hvor der udelukkende øves legemligt Arbejde fra 3 Aars Alderen indtil en hvilken som helst Alder. I denne Afdeling deltager alle Skolens Elever.

2. Læse- og Arbejdsafdelingen, hvor der ved Siden af Undervisning i legemligt Arbejde meddeles mandlige og kvindelige Elever almindelig Dannelse og saadanne Kundskaber, som kræves ved Universitetet.

Denne Afdeling bestaar af:

a. Smaaskolen, der har fire Klasser for Begyndere fra 6 til 9 Aar.

Ved Indtrædelsen forlanges ingen Forkundskaber, og Eleverne bringes saa vidt, at de vil kunne optages i den nederste Klasse af et läroverk.

b. Elementarskolen, som for Tiden har sex etaarige Klasser og underviser i de Fag, hvori der undervises i de tilsvarende Klasser i et almindeligt läroverk. Denne Afdeling udvides hvert Aar med en Klasse, indtil den bliver et fuldstændigt läroverk med Dimissionsret. Af fremmede Sprog indtræde her Fransk, Tysk og Engelsk. Undervisning i Haandarbejde omfatter Arbejde i Pap og Papir, Syning, Kurvefletning, Nætbinding, Modellering, Bogbinderi, Drejning i Træ, Billedskæring og Snedkeri. Drenge og Piger undervises sammen baade i Læse- og Arbejdsafdelingen.

3. Seminariet for Uddannelse af Lærere i Husflid meddeler Undervisning i alt Slags Husflidsarbejde og Tegning. Der holdes Foredrag om Husflidsarbejdet og aflægges Besøg i Skoler og Samlinger. Eleverne maa en eller to Timer om Dagen give Undervisning i Husflidsarbejde. Dette Kursus kan besøges paa enhver Tid af Aaret og gjennemgaas paa to til fire Maaneder. Betalingen er kun 40 Kr.

4. Arbejdskursus for Damer og Herrer omfatter enhver Slags Husflidsarbejde. (Natt.)

Dansk Husflidsselskabs Lærerkursus i Kjøbenhavn i 1883.

(De i Rubrikkerne opførte Tal angiver hvor mange Timer der er arbejdet i paagjældende Fag).

Mandlige Deltagere.

Navn og Bopæl.	Snedkeri.	Pap- og Bogbinder-arbejde.	Kurvemageri.	Drejning.	Modellering.	Billed-skæring.	Børste-binding.	Timer i alt.
Lærer Hansen, Nyrup	60	116	8	»	»	»	8	192
— Pfaff, Lundby	»	108	44	»	»	32	8	192
— Jacobsen, Helsingør	52	100	8	»	»	20	12	192
— Penderup, Tilsted	40	64	56	»	»	24	8	192
— Chr. Jensen, Hyllen	48	84	60	»	»	»	»	192
— Povlsen, Vejstrup	48	60	56	»	»	20	»	184
— Jensen, Egebjærg	48	72	44	»	»	28	»	192
— Hansen, Søndermark	48	88	44	»	»	»	12	192
— A. Jørgensen, Emdrupborg	48	64	56	»	»	16	8	192
— Schultz, Hjørring	28	92	64	»	»	»	8	192
Telegrafist Løwert, Fredericia	52	44	56	14	26	»	»	192
Piskemager Hjort, Ribe	72	36	8	24	24	20	8	192
Snedker Jørgen Jørgensen, Højby	36	40	44	18	30	12	12	192
Landmand Nielsen, Faaborg	80	36	8	24	24	20	»	192
Seminarieelev Andr. Petersen	64	24	40	20	20	»	»	168
Lærer Jensen, Boes pr. Skanderborg	60	20	52	24	24	12	»	192
— Christian Rix, Løkken	36	16	64	24	24	20	8	192
Oversergent Jensen, Nyborg	52	40	44	24	20	12	»	192
Lærer P. Bülow, Silkeborg	44	36	48	24	24	16	»	192
— Jørgensen, Rudkjøbing	12	28	80	24	20	20	8	192
— Appel, Hemmeshøj	20	28	68	24	24	28	»	192
Skoleforstander Lund, Aakirkeby	20	32	88	24	24	»	4	192
Lærer Petersen, Brigsted	40	32	56	24	20	»	20	192
Husflidslærer Numelin, Viborg	36	44	52	18	30	»	»	180
Lærer P. Hansen, Maare	»	12	104	28	20	20	8	192
— Olsen, Selsinggaarde, Samsø	40	28	52	24	24	4	20	192
— Popp, Hunetorp	36	28	16	18	18	28	»	144
— Rose, Thisted	44	40	16	18	18	»	»	136
	1164	1412	1336	398	414	352	152	5228

Kvindelige Deltagere.

Navn og Bopæl.	Kvindelig Haand-gjerning.	Modellering.	Paparbejde.	Kurve-fletning.	Børste-binding.	Timer i alt.
Fru Marie Meldgaard, Bjedstrup	67	48	54	24	20	213
— A. M. Sørensen, Kjeldskjær Mark, Vejle	117	48	24	24	»	213
— Johanne Petersen, Skjød, Hadsten Station	117	48	24	24	»	213
Frøken Mathilde Jensen, Boes, Alken Station	117	48	24	24	»	213
— Petrea Sønderup, Borritshoved, Faxe	117	48	24	24	»	213
— Lavra Lund, Særslev, Jullerup Station	117	48	24	24	»	213
— Barbara Rasmussen, Salt Hammel	117	48	24	24	»	213
— Bodil Sofie Christensen, Østerstillinge	117	48	24	24	»	213
— Anna Myhre, Helsingør	117	48	24	24	»	213
— Marie Hansen, Rudkjøbing	117	48	24	24	»	213
— Gjerløv, Aalborg	117	»	24	24	»	165
	1237	480	294	264	20	2295

Norsk Udskæringsstil.

(Prøve af Haandgjerningsbog for Ungdommen. 4de Oplag.)

Det er en Kjendsgjerning at den egentlige Træskæring og Uddannelsen af ejendommelig Maade at skære paa (særlig Stil) i Reglen kun har udviklet sig smukt i de Lande, hvor Husbygnings-Emnet væsentligst er Træ. Dette ses bedst i Schweitz og Norge, samt i enkelte andre Bjærglande, hvor Husene mest er tømrede af Træ. Dette indbyder særligt til Udsmykning ved Udhugning og Udskæring, og Lysten til at forskjønne fine Boliger har da hos Beboerne udviklet Øvelse i Udskæring og Sans for smukke Former. Den Stil, der har fæstnet sig i Norge som særlig national er ganske vist ikke opfundet og uddannet i dette Land, men er en Stilart (Renæsance), som for flere hundrede Aar siden var moderne Kunst i Europa, men som er blevet bevaret og saare smukt videre udviklet blandt Almuen i mange norske Fjældbygder.

Det lader sig nu ganske vist ikke gjøre at beskrive Fremgangsmaaden ved Træskæring i den norske Stil, saa at man alene derefter skulde kunne udføre fuldkomment Arbejde. Dertil fordres Husflidens aarelange Øvelse og den fra Fader til Søn nedarvede Sans for Udskæringsstilen, saaledes som den tidligere fandtes hos de norske Fjældbønder. Men alligevel vil den, der har Lyst til Træskæring, og maaske har erhvervet sig en Del Øvelse deri, kunne have baade Fornøjelse og Nytte af at høre lidt om den norske Træskærerstil og se nogle Tegninger af Gjenstande i samme.

Den letteste Maade Udsmykning af Træarbejde udføres i norsk Stil, er ved at optrække Tegningen med Blyant paa den glatte Træflade, hvorefter man med den skarpe Spids af Kniven indridser (rister) Linjerne i Træets Overflade. Naar denne derefter afpudses med Sandpapir og Skavgræs vil de indridsede Linjer komme til at staa fint og smukt kjendelige, saaledes som antydet ved Fig. 1, der er tegnet efter en orneret norsk Mælkespand.

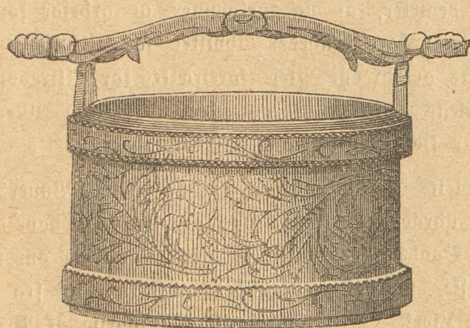

Fig. 1.

Naar Ristningen er udført i lyst haardt Træ vil Tegningen fremtræde endnu smukkere, naar man, forinden Afslibningen, indriver Overfladen med lidt fint Trækulpulver, der da fylder alle Ridserne saa de blive særdeles tydelige.

Det egentlige Udskæringsarbejde er selvfølgelig langt vanskeligere. Det udføres væsentligst med den fine og skarpt slebne Spids af Tollekniven, som den norske Bonde mange Steder endnu forstaar at føre med saa stor Dulighed. Derfor er den Gjenstand, der med særlig Forkjærlighed smykkes med Udskæring, selve Tolleknivskaftet. Vedføjede Tegning (i $^2/_3$ Størrelse) af et saadant Skaft viser det ejendommeligste ved den norske Træskærestil med fine rigt sammensatte i sig selv stadig tilbagegaaende Slyngninger. Hvor Udskæringen er som her, Fig. 2,

Fig. 2.

dækker den med sine fine Ornamenters Krusninger fuldstændig Gjenstandens Overflade, og Arbejdet kan fuldføres alene med Tollekniven. Hvor Ornamenterne, som i det andet aftegnede Knivskaft (Fig. 3), er indskaarne med

Fig. 3.

Mellemrum, eller glat Bund, der punsles, maa man have forskjellige Træskærerjærn til Hjælp ved Arbejdet. Som Hovedregel ved dette gjælder det, at Redskaberne holdes fuldstændig skarpe, saa at hvert Snit staar med aldeles ren og glat Overflade. Efterpudsning med Sandpapir er meget uheldig, da en saadan aldeles ødelægger Træskærerarbejdets friske og fine Udseende.

Som Prøve paa et ægte norsk Træskærerarbejde fremsættes ved Fig. 4 Tegningen af en Tine (i $^1/_4$ Størrelse).

Fig. 4.

Den bliver smukkest udskaaret i Løn (Ahorn). Ringen maa helst udhules af et Stykke Træ og Bunden

fastgjøres med Lim og Stifter. Tegningen paaføres omhyggelig med Blyant i sine Hovedomrids, medens Enkelthederne bedst udføres paa fri Haand efter at Ornamenternes Omrids er nedsat og Bunden udarbejdet.

Om en slet Vane.

Slutning af et Foredrag af Forstander C. Nielsen ved et Aftenmøde for Lærlingerne paa Hindholm.

Der var en Gang en gammel Dranker, der tit i sine ædruelige Timer beklagede sig bitterligt over sin sørgelige Skæbne. Han endte da undertiden sine Klager med den Ytring: „Alle Folk taler om, hvor meget jeg drikker; men ingen tænker paa, hvor meget jeg tørster.“ Dette falder mig ind nu, da jeg staar i Begreb med at tale til eder om, hvorledes vi bedst kan bekæmpe den slette Vane som jeg talte om for nylig. Thi det er vist, at dersom vi, saa vidt vi har Indflydelse og da navnlig hver især i sin Kreds, vil modvirke Brændevinsdrikken, saa maa vi begynde med at forsøge at slukke Brændevinstørsten, for at der skal komme noget ud af vore Bestræbelser.

Denne Tørst er en ubehagelig Ytring af en uordentlig og skadelig Fornødenhed, der kræver Tilfredsstillelse. Vore Fornødenheder er det Sprog, hvori Livet taler og siger, hvad det behøver til sin Bevarelse og Udvikling; og hvor der ikke viser sig Fornødenheder, er der intet Liv. Det er derfor saa langt fra, at faa Fornødenheder er Kjendetegn paa et sundt Liv, at vi tværtimod med Sandhed kan sige, at jo rigere Livet i Folk eller Enkeltmand er udviklet, desto flere Fornødenheder vil der gjøre sig livligt gjældende og finde Tilfredsstillelse. Jeppe paa Bjærget vilde blive ligesaa forbavset, hvis han nu i Aften vaagnede op i et af en velhavende Bondes Gjæstekamre, som da han vaagnede op i Baronens Værelse; thi han vilde se en Mængde Gjenstande, der er beregnede paa Fornødenheder, som han ikke kjendte. Det er jo en Fornødenhed, der var ham fremmed, som har samlet eder her, og skjønt det koster eder Tid, Arbejde og Penge at tilfredsstille eders Trang til Oplysning, fortryder I dog ikke disse Ofre, men vil tværtimod stræbe at vække den samme Fornødenhed hos andre og lede dem til at tilfredsstille den paa en rigtig Maade. Ethvert Menneske, der udretter noget stort og godt, drives dertil af en særegen mægtig Trang, medens, — som vor store Digter siger:

> Den ret flegmatiske — han vænner sig
> til Døden let, og sover alt saa sødt
> i Lænestolen, som hist i Graven siden.

Han har kun faa Fornødenheder og siger omtrent som Bønderne paa Anholt (i Peder Paars):

> Vi os nøje
> at man tillader os vor Jord at saa og pløje

eller som Klokkeren:

> Jeg er fornøjet, jeg min Frokost faaet har,
> gid Klokken kun var tolv, gid Maaltids Tid det var.

Kun for den oplyste og tænksomme Mand er virkelig godt Selskab en Fornødenhed, kun han føler Trang til ved at høre eller læse at faa Besked om, hvorledes Mennesker færdes andensteds i Verden, at lære til Gavns og til Grunden at forstaa de Tings Natur, han har med at gjøre. Kun den, der i Aand og Sandhed har levet meget, føler den højeste af alle Fornødenheder: „Hunger og Tørst efter Retfærdighed“. I staar baade i legemlig og aandelig Henseende meget højere nu end for en halv Snes Aar siden, og i enhver Henseende, hvori I nu staar højere, end I da stod, er der ogsaa vaagnet ny Fornødenheder i eder, som I den Gang ikke kjendte. Jo rigere Liv, desto flere og ædlere Fornødenheder, og vi kan hverken bruge den græske Diogenes i sin Tønde eller den danske Diogenes, Stenlars fra Kallundborgegnen, i sin Jordhule som Mønstre. Vore forskjellige Fornødenheder skal drive os til Arbejde, til utrættelig, nyttig Anvendelse af vore Kræfter for at tilvejebringe Midler til deres lovlige Tilfredsstillelse. „I ved“ — siger Paulus — „at mine Hænder har tjent for mine Fornødenheder“, og det er et bekjendt Ordsprog: „Nød lærer nøgen Kvinde at spinde“. Men de skal netop kun tilfredsstilles saa vidt, at Livet næres og styrkes derved, og dette kræver et vist Maal, som det altid er vanskeligt at træffe. Erfaring lærer dette, og der skal Selvbeherskelse til for at overholde det. Hvis det overskrides, da „besværes Hjærtet“, og Livet skades. Enhver ensidig og usædelig Fornødenhed overskrider dette Maal. Ligesom vi forrige Gang gjorde Forskjel paa gode og slette Vaner og navnlig bemærkede, at hine tjener det ædle og sande Liv, medens disse modvirke og skade det, saaledes maa vi ogsaa gjøre Forskjel mellem gode og slette Fornødenheder. En Fornødenhed er slet, naar dens Tilfredsstillelse krænker guddommelige eller menneskelige Love, naar dens Tilfredsstillelse bevirker, at vi forsømmer at arbejde for højere og ædlere Fornødenheder, hvilket saa tit sker, ved at Legemets overdrevne Pleje foretrækkes for Tilfredsstillelsen af Sjælens Fornødenheder, eller nogle faa Menneskers Nydelser kjøbes med manges Elendighed.

Slette Fornødenheder er de slette Vaners Rod. Vil vi udrydde de sidste, maa vi i Forvejen have de første bort. Baade naar Talen er om et Folk og om et enkelt Menneske, maa der begyndes indenfra; thi fra Hjærtet udgaar Livet. Den vanemæssige Misbrug af Brændevin har ogsaa sin Grund i usædelig og slet Trang til Pirring og Ophidselse, og derfor er det, at jeg i denne Sammenhæng har sagt det Par Ord om Fornødenheder i Almindelighed. Det er denne usædelige Trang, der bærer Skylden for alt Fylderi af enkelte Personer og af

hele Selskaber ved Gilder og Fester. Det er ogsaa denne, der maa bort. Men hvorledes sker dette?

I har hørt, at de naturkyndige for et Par Aarhundreder siden anvendte den Sætning: „Naturen afskyr det tomme Rum," til at forklare adskillige Begivenheder i Legemverdenen. Skjønt den nu ikke benyttes mere i dette Øjemed, kan vi godt benytte den til at forklare forskjellige Tilsyneladelser i den aandelige Verden. Naar vort Hjærte ikke, som Digteren siger, „brænder for Sandhed og Ret", vil det drages hen til det uværdige og lave og elske det. Naar en god Aand, Livsretning, Stræben og Tankegang forlader Mennesket, saa indfinder sig strax urene Aander for at indtage deres Plads. Naar ikke ædle Fornødenheder vaagner eller vækkes hos os, vil lave og usædelige Fornødenheder faa en overvældende og skadelig Indflydelse og ved gjentagen Tilfredsstillelse udvikles til slette Vaner. Tom kan vor Sjæl aldrig være. Den trænger til at anspores og varmes. Og sker dette ikke derved, at den med Samvittighedens Alvor og Kraft binder sig til at leve for et stort, godt og evigt Formaal, saa vil den i Steden for Ansporelse og Varme finde Pirring og Ophidselse ved uværdige Midler. Den rige Bonde siger til sin Sjæl: Æd, drik og vær glad", fordi han ikke kjender nogen ædlere Fornødenhed, fordi „han ikke er rig i Gud". Drankeren begyndte at drikke, fordi han ikke kunde udholde den Kjedsomhed, Tomhed og Livløshed, der truede ham, og han ikke kunde finde den rette Vej til Arbejde, Interesse, Fylde og Liv. Den lille klarøjede Dreng krøb op paa Bænken for at nippe til Glasset første Gang, da hans Lyst til Leg og Bevægelse var forsvunden, og ingen havde Forstand og Hjærte nok til at vække den igjen. Det var Kjedsomhed, der bragte ham derop, og Sløvhed hos dem der skulde bevare ham for det onde, som først gav ham Smag for den stærke Drik. Ungdommen samles for at glæde sig. Men da den ikke kjender ædle Glæder, fordi dens aandelige Liv er saa svagt udviklet, saa følger Kjedsomheden med, og Drikken maa sætte Liv i Forsamlingen. Dersom I vil lægge Mærke til, hvad I kan se og høre, skal I give mig Ret i, at mange tager til Folkefester alene for at faa noget at drikke, fordi de mangler Aand og Liv til at glæde sig ved den Tanke eller Begivenhed, der har foranlediget Sammenkomsten.

Vi kan derfor ikke paa nogen anden Maade virke mod den slette Fornødenhed og den slette Vane end ved at stræbe at vække ædle Fornødenheder og rene Interesser. Jeg sagde forrige Gang, at Brændevinsdrikken nu ikke er saa almindelig som for en Menneskealder siden. Men Grunden hertil er, at Folkelivet er lidt rigere udviklet end den Gang. Trang til Oplysning, fornuftig Samtale og Læsning er almindeligere. Baade religiøs og politisk Opvækkelse har bidraget meget til at udvide, anspore, varme og fylde Sjælene. — „Da hørte de danske op at drikke", sagde for Aarhundreder siden en Forfatter, der vilde betegne den mægtige Indflydelse af en stor Begivenhed paa vore Forfædre. Jeg har set, hvorledes en stor Sorg, eller en sammenlignelsesvis højere Interesse for materielle Fremskridt, Politik eller Religion, har bragt enkelte Mennesker til ogsaa at „holde op at drikke", fordi deres Sjæle derved saa at sige fyldtes og hævedes op over deres tidligere Fornødenheder. Vi maa derfor — som sagt — vække Lyst, Smag og højere Fornødenheder, med et Ord: vække Liv; thi „hvor det meste Liv er, der er Sejren".

En lille Husflidshistorie.

Da jeg for adskillige Vintre siden holdt Aftenskole for Ungdommen, gav jeg en Gang en Stilopgave om Husflidssagen. En af de yngre Elever, som for Resten var en af de flinkeste og flittigste (han var desuden Medlem af Sognets Læseforening og læste ofte højt i Hjemmet, og han var derhos ivrig beskjæftiget med Husflidssyssel og havde ikke faa Ting paa Udstillingen om Foraaret) skrev bl. A. i sin Stil: „Da Lærer S. først begyndte at tale om Husflidssagen og opfordrede os alle til at tage fat, tænkte jeg ved mig selv, at det kunde dog slet ikke nytte at jeg begyndte, for jeg havde altid været saa klodset paa Fingrene, saa jeg ikke en Gang havde kunnet lave en Tøjrepæl eller en Rivetand. Ved den indtrængende Opfordring kunde jeg dog ikke lade være at prøve paa at pønse paa et og andet, men var lige ved at opgive det hele igjen. Jeg kunde dog ikke lade være at komme til Møderne, som stadig af Husflidsforeningen, der var oprettet nogle Aar i Forvejen, holdtes i Skolen, og der blev vi jo opfordrede til at være udholdende og ikke tabe Modet. Jeg fik da noget Værktøj og lidt efter lidt gik det bedre, og nu har jeg allerede en ikke ganske lille Extrafortjeneste derpaa om Vinteren."

Hans hele Fremstilling og Betragtning af Sagen fyldte omtrent 2 Ark Papir. Han blev gift meget ung og kom til at bo, hvor der ikke var meget Arbejde at faa om Vinteren. Han ernærede sig da hovedsagelig af Husflidsarbejde, som han lavede i Hjemmet og saa gik ud solgte. Mangt et Stykke Boskab pyntede op i den lille Stue, saa den saa hyggelig og vel ud, og det var Frugten af hans Flid og Snille. Han var altid glad og tilfreds for han havde altid travlt. Han havde som Familiefader ikke Raad til at være Medlem af Læseforeningen, men var særdeles taknemmelig og glad ved at faa et Par Aargange af Husvennen, der udsendtes fra det Classenske Fideikommis til fattige, men husflittige Familier. Der slog sig imidlertid Sygdom til paa hans lille Husstand, de flyttede fra Egnen, og jeg tabte dem et Par Aar af Syne. Men saa fik han Brystsyge og da var der Nød paa Færde, de kom igjen til at bo her i Egnen, og jeg saa da hvor redelig og rastløs han søgte at holde Nøden ude, men hans Kræfter var for svage. Dagen før han døde var jeg hos ham og saa hans paabegyndte Arbejder, som han endnu ventede at faa fuldførte, men det skulde nu ikke være saa. Hans stakkels unge Kone sad da tilbage med to smaa Børn. Fattigvæsenet vilde hun saa nødig ty til, men det er svært for en Kvinde at ernære sig selv og to smaa Børn. Saa begyndte hun at binde Piasava-Koste, om det end gik lidt smaat med Afsætningen.

S.

Subskriptionsindbydelse

paa

Haandgjerningsbog for Ungdommen

af N. C. Rom.

Forord til fjerde Udgave.

Da denne Bog udkom første Gang for 8 Aar siden, udtalte Udgiveren Ønsket om, at den maatte blive en sand Familiebog, saa at den kunde finde Vej til ret mange Hjem og derved blive til Nytte og Glæde for mange unge Mennesker.

Dette Ønske er blevet over al Forventning opfyldt. I Løbet af forholdsvis faa Aar er der udkommet tre store Oplag, og et fjerde er allerede nu fornødent.

Dette er Udg. et saare kjært Vidnesbyrd, ikke alene om at Bogen er fundet brugbar og har været en ualmindelig velkommen og god Raadgiver mangfoldige Steder, men ogsaa om, at **den vakte Interesse for Husfliden er i stadig Stigen og breder sig blandt Ungdommen i stedse videre Kredse.** Udgiveren har haft den Glæde at modtage mange Meddelelser om, hvorledes „Haandgjerningsbogen" blandt Ungdommen mange Steder har virket som en hel lille Husflidsskole, der baade har vakt Lysten og udviklet Evnen til fornøjelig Anvendelse af Fritiden, ja ofte har været Anledning til mangen ikke lidet indbringende Virksomhed. Og dette ikke alene blandt Ungdommen. Mangen ældre Husflidsdyrker har heri ofte fundet en tidligere haardt savnet Vejledning i en og anden Retning, ja selv mangen en Haandværker har i denne Bog fundet Vink og Raad der ikke sjælden har været ham til god Nytte ved hans Gjerning.

Ved hver ny Udgave har det derfor været Udg. en kjær Pligt at gjøre Bogen fyldigere, paalideligere og smukkere udstyret. Dette gjælder ikke mindst den nu foreliggende fjerde Udgave, der paa ny er blevet omhyggelig gjennemarbejdet er forsynet med flere ny Afsnit og forskjønnet med mange ny Træsnit der overalt tjener til at tydeliggjøre Vejledningen saa den bliver let fattelig for enhver.

Den ny paabegyndte **fjerde Udgave** er omhyggelig gjennemset, til Dels med særlig sagkyndig Bistand; flere Afsnit er enten helt ny eller fuldstændig omarbejdede, ligesom flere hundrede Træsnit ere fornyede, saa at Bogen nu vil foreligge i en **særdeles omhyggelig udarbejdet, smukt udstyret Udgave**, forsynet med **henimod syv Hundrede forklarende Træsnit.**

Som Prøve paa Indholdet af Haandgjerningsbogens **fjerde Oplag**, henvises til Side 77 i dette Numer.

„Haandgjerningsbog for Ungdommen" indeholder fuldstændig Vejledning i:

Træarbejde: Snedkerarbejde, Redskaberne og deres Anvendelse, Slibning, Limning, Øvelsesarbejder, Lakering og Polering. Huggehusarbejde, Grenearbejder. **Kurvefletning, Drejning. Finere Træarbejde:** Gjennembrudt Arbejde (Løvsavarbejde), Indlagt Arbejde, Billedskærerarbejde, Udskæring i Almuestil og i nordisk Stil, Finere Naturarbejder. **Paparbejde.** Bogbinding, Straafletning, Forfærdigelse af Læder- og Fjerblomster samt Fiskeskælsblomster, Ravarbejde, Horn- og Benarbejder, **Metalarbejde** (Lodning, Støbning, Filning, Afslibning og Polering, Forsølvning og Forgyldning, Staaltraadsarbejder osv.), **Børstebinding,** Penselbinding, **Maling** med Olje- og Limfarve samt Tapetsering.

„Haandgjerningsbog for Ungdommen" udkommer i 12 Hæfter — et Hæfte ugentlig —, hvert paa 48 Sider med gjennemsnitlig et halvthundrede Træsnit, til den særdeles billige Pris 35 Øre Hæftet.

Saafremt Bogens Størrelse skulde overstige 12 Hæfter, vil Resten blive leveret Subskribenterne gratis.

Saasnart Bogen er sluttet, indtræder for Restoplaget forhøjet Bogladepris (5 Kroner).

Subskription modtages i enhver Boglade og i

N. C. Roms Forlagsforretning.

Jærnbanegade 5, Kjøbenhavn V.

Dansk Husflidsselskab.

Indmeldte Medlemmer:

Niels Petersen Naldal, Vestbirk pr. Horsens.
Snedkersvend Peter H. Wörtz, Voldby pr. Hammel.
Lærer Emil Sauter, Gladsaxe pr. Herløv.
Cand. juris Rothe, Fiolstræde Nr. 8, Stuen, Kjøbenhavn.
Snedker Jørgen Jørgensen, Thorup Mark, Højby St., Odense.
Svendsen, Taagerup Reerslev pr. Ruds Vedby.
Kontorist O. Jensen, Meriansgade Nr. 5, 1. Sal, Kjøbenhavn.
Drejersvend J. P. Larsen, Christiansdal, Nykjøbing, Sjæll.
Lærer Wagener, Sabro, Mundelstrup, Aarhus.
Lærer S. Nielsen, Søby, Højslev Station, Skive.
Herman Sørensen, Nim pr. Horsens.
Oremandsgaards Husflidsforening pr. Præstø.
Lærer S. L. Meldgaard, Nykjøbing, Mors.

Enhver Mand og Kvinde, som har Interesse for Husflidens Fremme bedes indmelde sig som Medlem i Selskabet i Brev adresseret til: Dansk Husflidsselskabs Kontor, Kjøbenhavn V.

Selskabets Medlemmer bedes godhedsfuldt indbetale Aarsbidrag til Kassereren, Hr. Forretningsfører Cold, Industribygningen, Kjøbenhavn V.

Bidrag til Husflidstidenden indeholdende Træk af Husflidens Fremme, Udstillinger, Møder, Skoler, Arbejdsforklaringer og Tegninger modtages med Taknemmelighed og bedes sendt dette Blads Redaktør N. C. Rom under Adresse Lykkesholms Allé 4, Kjøbenhavn V.

Husflidsarbejder.

Med „Dansk Husflidstidende" for Oktober medfølger lithograferede Tegninger af

En udskaaret Madæske (Tine). Hank, Sidemønster og Tegning til Laaget. Udskæres svagt ophøjet. Bunden kan punsles og bejtses noget mørkere end Ornamentet med (Nøddetræsbejtse).

Det her anførte Arbejde findes aftegnet i nedennævnte Husflidstegninger, andet Hæfte.

Husflidstegninger.

Forbilleder for **Haandgjerningsskoler** og **Husflidsarbejder.** Udgivne af N. C. Rom.

Heraf er udkommet tre Hæfter, indeholdende tilsammen 48 Blade omhyggeligt udvalgte og smukt udførte Tegninger til mangfoldige Husflidsarbejder.

Faas gjennem alle Boglader for 50 Øre Hæftet.

N. C. Roms Forlagsforretning.

Indhold:

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig.
Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Tillæg til Husvennen.

Nr. 9. Søndagen den 2den December 1883.

Fra Norge.

Da følgende Fremstilling i flere Retninger kaster Lys over Husflidsbestræbelserne i Norge, og i adskilligt kan være af Interesse for danske Husflidsvenner, aftrykker vi den her i sin Helhed:

Haandarbejdet for Gutter i Folkeskolen paa Landet.

Forestilling til Smaalenenes Amtsformandskab af H. K. Kjennerud, (Inspektør ved Frederikshald Sløjdforenings Arbejdsskoler).

„I Henhold til det mig af Smaalenenes Landhusholdningsselskab overdragne Hverv inden Amtet at søge at virke for, at Haandarbejdet for Gutter bliver optaget som Undervisningsfag i Skoler, vover jeg i Ærbødighed at henstille til Amtsformandskabet at støtte denne Sag med en Bevilling.

Det vilde føre for vidt, om jeg her skulde forsøge at godtgjøre Haandarbejdets Berettigelse som Skolefag, og jeg maa derfor indskrænke mig til at pege paa dets Betydning lige over for den Kjendsgjerning, at almindelig Nævenyttighed og Husflid i vore Dage i Tidens Medfør gaar et sørgeligt Forfald i Møde. Man sammenligne før og nu, og man vil ikke kunne benægte dette Faktum. At vort Land er et fattigt Land, der vel trænger til paa bedste Maade at udnytte Folkets Tid, Evner og Kræfter, er kun en forøget Grund til, at man for Alvor retter sin Opmærksomhed mod Ondet og søger at bekæmpe det. Men et virksommere Middel gives der næppe, end at man tidlig lærer den unge at forstaa Tidens Værd samtidig med, at man bibringer ham, hvad des værre mange for Tiden savner, et saadant Kjendskab til de vigtigste Arbejdsmaader med almindeligt Værktøj, som vil komme ethvert Menneske til gode i det praktiske Liv, og som navnlig vil spare Gaardbrugeren for mangen Udgift til Reparation af Redskaber og Bohave og til Forfærdigelse af mere enkle Behovsgjenstande.

Den Betragtning, at almindelig Haandfærdighed hører med som en vigtig Faktor i Opdragelsen, har i vor Tid vundet stor Hævd i de fleste Kulturlande i Europa, ja i Amerika. Vi behøver kun at gaa til vort Broderland Sverige, hvor vi finder 500 Skoler, der meddeler denne Undervisning, paa samme Tid som Antallet er i stærk og stadig Tilvæxt. Frankrig er endogsaa gaaet saa vidt, at det har indført Haandarbejdet som tvungent Fag i alle Folkeskoler. I vort eget Land har Sagen arbejdet sig frem, langsomt men jævnt. Regering og Storting har vist den sin Interesse; Bevillingen for indeværende Budgettermin var saa rigelig, at den ikke fuldt ud er bleven benyttet. Ogsaa i dette Amt er flere Arbejdslokaler blevne oprettede, saaledes i Frederikshald, i og omkring Frederiksstad, i Askim og saa vidt vides i Eidsberg og Trygstad, ligesom Sagen paa flere Steder staar saadan, at der kun skal et Stød til, for at den vil blive realiseret.

Skal Arbejdsskolen blive, hvad den bør være, en fast Institution, maa den af flere Grunde knyttes til Folkeskolen, i det Haandarbejdet faar Plads ved Siden af de øvrige Skolefag og for de øverste Klasser tildeles en Undervisningstid f. Ex. svarende til 6—8 Timer ugentlig fordelt paa 2 Partier i en Tid af 7—8 Maaneder af Aaret. Til Gjennemførelsen af en saadan Foranstaltning bliver især nødvendig nogen Forøgelse i Lærerlønnen (i Sverige 75 til 100 Kroner aarlig), Lokale og Værktøj. Man vil hertil kunne paaregne et Bidrag af Staten, der sætter som Betingelse, at et lige stort Tilskud

ydes af vedkommendes Herred, ligesom der ogsaa formentlig vil tilflyde Skolelæreren personlig for hans Undervisning i Haandarbejde et 1ste og 2den Grads Statsbidrag, beregnet efter 33 Timer ugentlig.*) Oftest har man den største Vanskelighed med Tilvejebringelsen af et Værkstedsrum; men denne maa blive at løse paa forskjellig Maade efter de lokale Forhold. Forsyningen med Værktøj volder især et Udlæg strax, naar Skolen fra først af skal udrustes. Hvor meget der ved denne Lejlighed tiltrænges, kan ikke godt bestemmes, da det vil bero paa flere Omstændigheder. Skolen kan udstyres mer eller mindre rigeligt, Priserne er ikke overalt paa Landet ens, og der kan somme Steder være Anledning til at faa kjøbt brugte Sager til en billig Pris. Til Bestridelse af den sidste Udgiftspost var det, jeg troede, det var heldigst, om Amtskommunen traadte til med en Bevilling, og jeg skal derfor tillade mig at nævne 150—200 Kroner som Ydelse en Gang for alle til hvert Herred. For at denne Udgift ikke skulde blive for følelig for Amtet, kunde der i Løbet af nogle Aar afses en Sum i dette Øjemed, indtil omsider samtlige Herreder havde faaet sin Andel af Bevillingen. Man maa nemlig kunne gaa ud fra, at ikke alle er rede til strax at sætte Sagen i Gang.

Det har hidtil endnu ikke været berørt, paa hvad Maade man skulde kunne erholde Lærere til denne Undervisning. Utvivlsomt vil det være det heldigste, at Skolelæreren overtager samme; men kun i de sjældneste Tilfælde vil han uden videre være skikket dertil. Imidlertid maa det være let overkommeligt for Læreren at gjennemgaa et af disse Kursus paa 6 Uger i Sommerferierne, hvortil Staten bevilger Stipendier, foruden at Undervisning, Værktøj og Virke ydes frit. At der ofte kan findes Lærere, der enten er for gamle eller endogsaa af andre Grunde er uskikkede, vil selvfølgelig medgives. Men det kan dog overhovedet ikke have nogen Vanskelighed for en Lærer under et saadant Kursus at tilegne sig, hvad der er nødvendigt for at kunne skjøtte Undervisningen paa en tilfredsstillende Maade. Snedkeriet vil vistnok i en Arbejdsskole for Gutter blive det væsentlige, men der er selvfølgelig aldrig Tale om vanskeligere Sager. Man beskæftiger sig med Forfærdigelsen af de simplere i en Landhusholdning forekommende nyttige og nødvendige Ting, f. Ex. Blomsterpinde, Selepinde, Rivepinde, Klædeklemmer, Hammer- og Øxeskafter, Skamler, Melkar, River, Ljaaorv (Ledrag), Knivkasser, Trillebøre, Sneskuffer, Bageredskaber, Øsekar, Truge, Trætøfler med Læderovertræk, Vedkasser, Hakkebrætter, Savstillinger, mindre Stole og Borde, Kufferter, Kjælker osv. Enhver Elev arbejder saa langt op i en saadan Arbejdsrække, som han formaar at komme.

*) Arbejdsskolelæreren i Frederikstad erholder saadant personligt Statsbidrag; men Landsloven nævner ikke saaledes som Byloven Haandarbejdet som Undervisningsfag.

For om muligt at give en noget klarere Forestilling om, paa hvad Maade Skolen vil være i Stand til at løse sin Opgave, skal jeg tillade mig at hidsætte et Udrag af den Indberetning til Kirkedepartementet, som af mig blev afgiven for det foregaaende Aars Kursus for Arbejdsskolelærere her i Frederikshald.

„Den Haandgjerningsskole, som af Frederikshalds Sløjdforening holdes i Gang, bærer Navnet „Arbejdsskole", og man har i dette Navn et Udtryk for, at den ikke vil forvexles med de saakaldte Husflidsskoler. Medens disse sidste baade i Følge den Plads, de indrømmer Fag som Kurvemageri osv., og som Navnet viser, bestemt stiler mod det Maal, direkte at fremme Husfliden, er Arbejdsskolens Tanke til dels en anden; dens Hovedopgave er at være almendannende og opdragende, i det Haandarbejdet paa en Gang opfattes som Opdragelsens Maal og Middel, hvorved det faar en berettiget Plads ved Siden af de øvrige Fag i enhver Skole for Barneopdragelse. Arbejdsskolen, der saaledes vil ophøre at blive nævnt som en særegen Skoleart, naar Haandarbejdets Berettigelse som Skolefag er bleven almindelig anerkjendt og hævdet, har sin fremtrædende praktiske Side deri, at den vil søge at bibringe sine Elever de Haandfærdigheder, som ethvert Lem af Samfundet bør besidde for til en rimelig Grad at være selvhjulpen.

Arbejdsskolen vil mangensteds og navnlig paa Landet have at kæmpe med flere Vanskeligheder; Lokalerne vil være trange og ubekvemme, Forsyningen med Værktøj ufuldstændig. Der kan ikke blive Tale om Faglærere, og det vil ofte blive rigtigst at sysselsætte Eleverne med flere Slags Arbejder paa en Gang, nogle ved Høvle- og Drejerbænken, andre med Snitning, Trækæring, Lapning af sit Skotøj osv.

Paa disse Forudsætninger har det afholdte Kursus været anlagt og derfor væsentlig for allerede i fast Stilling ansatte Lærere, der benytter Ferietiden til at erhverve sig et Tillæg til sin Lereruddannelse. Vægten har været lagt paa Snedkeriet som det Fag, der i vort Land i størst Grad ejer Betingelserne for at give Gutterne den praktiske Udvikling, hvortil Livet stiller sit Krav, samtidig med, at det ogsaa kan lægge Beslag paa de sjælelige Evner. Meget faa Timer har været anvendte paa Undervisning i Malning, Lodning og Skomageri. Udførelsen af et eneste Reparationsarbejde i Skomageri har kun haft til Hensigt at henlede Opmærksomheden paa dette Fag, som enhver Lærer paa Landet har god Anledning til at sætte sig saa meget ind i, som det er nødvendigt for Læreren i Arbejdsskolen, der i Reglen kun indlader sig paa Reparationsarbejde.

Tegneundervisning er ikke meddelt, fordi den Kurset tilmaalte Tid af 6 Uger, ikke har været anset tilstrækkelig til, at man kunde optage dette Fag.

Undervisningstiden har været 8 Timer daglig, fra

Kl. 7—12 Form. og 2—5 Efterm.; men samtlige Kursusets Deltagere var i Almindelighed under Arbejde paa Værkstederne til langt ud paa Kvelden. 2—3 Gange ugentlig til ubestemte Tider samledes man med Arbejdsskolens Inspektør for at høre Foredrag eller deltage i Samtaler om Arbejdsskolen. Hvad der ved disse Lejligheder blev fremhævet, var, at Undervisningen i Haandarbejde maa anlægges saaledes, at ogsaa den saa meget som muligt bliver et Middel til Elevens aandelige Udvikling, og at hverken unøjagtige, sjuskede Arbejder, eller Arbejder i uskjønne Former maa taales, ligesom Eleven ikke bør tildeles et Arbejde, som overstiger hans Evne.

Planen for Kursuset er for øvrigt i korte Træk gjengivet i følgende af Arbejdsskolens Bestyrelse vedtagne Regler:

1. Kursusets Varighed udstrækkes til 6 Uger.
2. Snedkeri er Hovedfaget. Deltagerne har at arbejde efter en ordnet Modelrække, der væsentlig er den samme, som benyttes ved Undervisningen for Arbejdsskolens Gutter. I Drejning og Træskæring gives Vejledning i saadan Udstrækning, at Eleverne kan anses skikkede til at fortsætte Øvelserne paa egen Haand.
3. Uden at derved optages i det hele mere end nogle faa Timer meddeles Undervisning i:

   Malning. Et Par af de forfærdigede Gjenstande males i Træfarve, hvorhos nogle enkelte Øvelser i Aadring foretages. Der dikteres Eleverne en Del Bemærkninger angaaende Materialer og Arbejdsmaader.

   Skomageri. Kun et enkelt Reparationsarbejde udføres, da det forudsættes, at Kursusets Deltagere ikke vil savne Anledning til at faa Undervisning paa Hjemstedet.

   Lodning. En enkelt Prøve anses tilstrækkelig.
4. Den, som ved et Prøvearbejde godtgjør, at han besidder Færdighed i Snedkeri, vil derefter kunne beskæftige sig mere udelukkende med Drejning og Træskæring, i hvilket Tilfælde Undervisningen vil foregaa efter Skolens Modelrækker for disse Fag. Han maa dog i saa Fald udføre Tegninger af Snedkermodellerne.
5. Under Kursuset afholdes Møder til Foredrag eller Samtaler om Arbejdsskolens Indretning og Undervisningsmaaden.
6. Kursusets Deltagere meddeles et Vidnesbyrd, hvori deres Fremgang under Kursuset betegnes som særdeles god, meget god eller god.
7. De udførte Arbejder tilfalder Arbejdsskolen paa vedkommende Deltageres Hjemsted som Modelsamling og tilstilles Skolekommissionen.

Elevernes Udbytte af Kursuset kan trygt betegnes som særdeles tilfredsstillende. Ved Siden af en utrættelig Ihærdighed og Kappelyst fra deres Side kan som en Grund mere til at gjøre Kursuset frugtbart vistnok ogsaa den Omstændighed nævnes, at der blev arbejdet efter en ordnet Modelrække, hvori man har søgt at samle de Arbejdsmaader, som faar den største Anvendelighed.

Spørges der, om et Kursus af saa kort Varighed kan være tilstrækkeligt til at skaffe brugelige Lærere for Arbejdsskolen, da siger det sig selv, at en fyldigere Uddannelse jo nok kunde være ønskelig. Imidlertid formenes dog de udstillede Arbejder at have afgivet et tilstrækkeligt Vidnesbyrd om, at man paa denne Maade kan opnaa antagelige Lærere til at overtage Undervisningen i en Gutteskole, hvor større og vanskeligere Arbejder aldrig bør forekomme. Til Sammenligning kan den Oplysning tjene, at lignende Kursus i Sverige har en Varighed af 4, 5 eller 6 Uger.

Det vil uden Tvivl anses som et Fortrin ved Kursuset, at Eleverne kunne medbringe de udførte Arbejder til deres Hjemsted, for at de kan tjene som Modelsamling for en Arbejdskole. Det forbrugte Virke har ikke skaffet enten Eleverne selv eller vedkommende Kommune nogen Udgift, da det har været leveret uden Betaling.

Idet jeg saaledes har vovet at henlede Amtsformandskabets Opmærksomhed paa Betydningen af Haandarbejdets Optagelse i Skolerne, vil jeg tillade mig at tilføje, at det sandsynligvis i høj Grad maa bidrage til at fremme denne landsvigtige Sag i Distriktet, at denne Autoritet lægger sin Interesse derfor for Dagen, selv om man for Tiden kun skulde have ringe Anledning til at bringe et Offer.

Frederikshald, 26de Maj 1883."

Husflidskursuset i Ramsing (Sydsalling)

begyndte den 2. September under Vejledning af Husflidslærer Jens P. Torp (med Dansk Husflidsselskabs Understøttelse) og varede i 4 Uger. Elevantallet var ialt 18, nemlig: Lærerne Himmelstrup, Brøndum; Larsen, Hem; Jensen, Hundborg; Majland, Hvidbjærg; Pedersen, Vejby; Prindal, Ramsing; og S. Eising, Rødding; samt Hansen, Maler, Haarnum; Kresten Krestensen, Vestergaard, Volling; Kresten Pedersen Nedergaard, Brøndum; N. P. Jensen Gartner, Skive; Peder Kr. Espersen, Hjempgaard, Lem, 13 Aar; Lavrs Lavrsen, Hem 13 Aar; Peder Thomsen, Ramsing 14 Aar; Niels Nielsen, Rødding, 13 Aar; Peder Hansen, Rødding 15 Aar; Theodor Børsting, Opperby, 13 Aar. Lærerne kunde kun være tilstede den halve Tid paa Grund af, at de samtig passede deres egen Skole, nogle af Drengene deltog ogsaa kun den halve Dag og var da tilstede naar Lærerne ikke var der, saa Elevantallet var

sjælden mere end 12 ad Gangen. Undervisningsfagene var: Snedkeri, Kurvemageri, Børstebinding, lidt Udskæring i Almuestil og lidt Paparbejde. 7 deltog i Snedkeri, 6 i Kurvemageri, 3 i Børstebinding; 1 i Snedkeri og Børstebinding og 1 i Pap- og Kurvemageri. Der arbejdedes efter Modeller ordnede i en bestemt Rækkefølge, Snedkermodellerne 30—40 Stkr. bestaar af færdiglavede Husbehovsgjenstande begyndt med det lettere (en Rivetand) og stadig sværere, eftersom Øvelsen i at se Formerne og bruge Værktøjet bliver skjærpet, ligeledes ved de andre Fag, der begynder med det simple og gaar gradvis fremad. Undervisningen er før meddelt uden Modeller; men det kan ikke nok som anbefales at bruge Modeller, der er til stor Nytte. Det er noget helt andet for Eleven, at tage fat paa et Stykke Arbejde, naar han paa Modellen kan se hvordan det skal se ud, end dersom han skal arbejde uden at vide hvad det kan føre til; men ligesaa vigtigt er det saa ogsaa, at Modellen er meget nøjagtig med Hensyn til baade Maal og Form, man maa ikke fordre et Stykke Arbejde lavet efter en daarlig Model, det ligger naturlig for de fleste, at komme Modellen saa nær som mulig og det er derfor let at faa lavet akurat Arbejde, naar Modellerne ere gode.

Husflidsmøde i Jordløse ved Faaborg

(den 28de Oktober 1883).

Paa dette, til Fremme af Husflidssagen afholdte Møde, holdt Hr. Apotheker Berg et Foredrag af følgende Indhold:

Naar han i Dag var kommen hertil, er det for at gjøre sit til, at Husflidssagen i Jordløse-Haastrup Pastorat kan faa nyt Liv og Sammenhold og Udstillingen til Sommer her i Jordløse kan blive god og fyldig, saa at i Fremtiden denne gode Sag maa være rodfæstet. „Enighed gjør stærk“ og der skal Sammenhold til for at faa Sagen rigtig i Gang. Husflidssagen er en god Sag, thi Husfliden holder Folk til Hjemmet, lærer dem at elske Hjemmet og hygge om det og skaber derved et lykkeligt Familieliv.

Hvad er da Husflid? Alt hvad der med Flid laves inden Døre i Huset er Husflid i Almindelighed. Men den mandlige Husflid, han særlig vilde tale om, er den der bruges som Fornøjelse i Fritiden, som Adspredelse fra det daglige Slid og Slæb. Dette Arbejde er nødvendigt, men ikke altid fornøjeligt, derfor er Adspredelse nyttig, naar det er en sund og god Morskab, saaledes som Husfliden bringer. Taleren henviste til flere Sogne, hvor Husflidssagen var begyndt smaat, men nu er i god Fremgang, f. Ex. Haastrup, Horne, Vester-Aaby og Diernisse, sidstnævnte Sted tæller Foreningen endog 176 Medlemmer. I Vesterhæsinge havde han forsøgt paa at faa Sagen i Gang, men en ældre Mand, til hvem han der henvendte sig, mente, at en nylig oprettet Læseforening havde lagt for stærkt Beslag paa Opmærksomheden og at Husflidssagen maatte komme senere. Læsningen af gode og sunde Bøger er ogsaa en udmærket Anvendelse af Fritiden, men dette kan jo prægtig forenes med Husflidssagen. Taleren kjendte saaledes en Husbond, der om Aftenen læste højt for sit Tyende, medens Pigerne kartede eller strikkede og Karlene arbejdede paa Husflidssager. Om Vinteren, naar Frost og Sne hindrer anden Gjerning, da er det en daarlig Anvendelse af Tiden, at ligge paa Bænken eller i Sengen og ryge Tobak eller sove, eller sidde i Kroen eller Karlekammeret og drikke Brændevin og spille Kort. Og naar der nu spurgtes: „Hvad skal vi tage fat paa?“ saa vilde Taleren herpaa svare: Tag fat paa hvad som helst; de gamle kunne mange Gange give et godt Raad thi Husfliden er drevet stærkt for en Del Aar tilbage. Der kan laves mange smukke Ting af Pap, Træ, Halm, Spanskrør osv. Han vilde henlede Opmærksomheden paa en Bog, der hedder: „Den lille Paparbejder“; den giver gode Anvisninger og praktiske Vink. Med Hensyn til Træarbejdet vilde han anbefale at benytte Kniven fremfor Løvsaven; denne kan vel ikke ganske undværes, men den skal først benyttes, naar Øjet har faaet tilstrækkelig Øvelse ved Benyttelsen af Kniven. Tag altsaa et Stykke Træ og en Kniv eller Øxe og lav en eller anden lille Ting til Gavn eller Pynt i Huset, f. Ex. sæt Tænder i Riverne, eller lav Skafter til Forke eller Skovle; eller ogsaa lav en Ramme til Søsters Portræt, eller en Snøkke til Kjæresten eller en Knivkasse til Moder, ja er du dygtig, saa lav en Kurvestol til Fader, det er morsomt og vil glæde flere end dig selv. Hver kan begynde paa hvad han vil, kun at Begyndelsen gjøres og det vil snart vise sig, at med Øvelse kommer mere Lyst og efter de smaa Ting kan senere tages fat paa større og da vil snart hver Fritime blive gladelig anvendt i Huggehuset til Fornøjelse og Nytte. Tror du ikke at kunne finde paa noget selv, eller ved ikke Besked paa et eller andet, du har Lyst til at lave, saa gaa hen til en bekjendt, som er flink Husflidsmand og han vil med Glæde vejlede dig i hvad du spørger om. Taleren opfordrede indtrængende til Oprettelsen af en Husflidsskole der i Byen, hvor Børnene kunne øves og faa Lyst til og Interesse for Husfliden; thi vi maa huske paa, at det er de unge, der skal afløse de gamle. Han vilde med Glæde være behjælpelig ved Oprettelsen af en saadan Husflidsskole og hvis der i Sognet kunde findes en Mand, der kunde og vilde paatage sig Undervisningen i den, da vilde Taleren til Sommer søge at skaffe ham fri Undervisning og frit Ophold i Kjøbenhavn i 4 Uger. Det er den kommende Slægt, der skal løse os af, naar vi bliver gamle, og har Drengene først lært Husflid som smaa, saa vil de som Karle

aldrig glemme at udøve den. Og hvor gjærne vil ikke hver Husbond støtte denne Sag; det er da vist, at naar en Mand har Valg mellem en Husflidskarl og en Karl, der ikke er Husflidsmand, saa tager han den første, thi han ved at han er mere flink til at bruge sine Hænder og mere ordentlig med alle Ting, kan reparere et og andet som gaar itu og ogsaa lave nyt, som f. Ex. hos Jørgen Krog, Bjerne, hvor Karlene lave omtrent alt til Gaardens Brug; er det Regnvejr eller Snevejr, da kan Huggehuset altid være det Sted, hvor Karlene med Husbondens Ledelse kan faa Beskjæftigelse. Huggehus burde findes i hver Gaard. Og saa opfordrede Taleren indstændig og alvorlig enhver Husbond, han være Gaardmand eller Forpagter til at opmuntre sine Karle til at virke med Husfliden, hjælpe dem med lidt Træ og Værktøj i Huggehuset, det vil vise sig, at de Penge der gives ud til Værktøj og Materiale til Huggehuset, vil være vel anvendte og give store Procenter; hvor mangen Karl og Husmand ser vi ikke, der ved sin Husflid tjener en god Skilling ved Sker, Skafter, Klemmer, Tøfler, Træsko osv. For nu at opmuntre til Flid har vi Udstillinger, men for at faa Præmier dertil maa enhver som helst yde sit Bidrag, stort eller lille efter hvers Evne og Villje. Hr. Berg omtalte sluttelig Kvindens Husflid; han mente ikke hermed broderede Skamler, Puder, Filer- og Hæklearbejder osv.; nej, lær at stoppe Strømper og lappe de gamle Klæder paa en ordentlig Maade og lær at spinde og væve. Det ligger jo langt mere for Haanden, thi Kvindens Gjerning er mere i Hjemmet og Gaarden end Mandens, og dog er det mange Steder gaaet uendelig meget tilbage med den; tidligere lavedes meget mere Tøj hjemme end nu, der blev kartet, spundet og vævet meget mere end nu hjemme, og selv om der nu er kartet og spundet, saa gives Garnet til Kjøbmanden for Fabriktøj — ja ofte gives Ulden for Stads og Pynt — det kan se pænt ud strax, men det er ikke ægte og ikke stærkt, og hvad giver saa Kjøbmanden for den gode Uld og det gode Garn, ja han er helst fri for det og betaler det mindst mulige derfor, thi et Slags Spind kan væves til en god Kjole, men mange Slags Spind kan ikke væves til et Stykke godt Tøj — nej enhver vaske og karte og spinde selv sin Uld, lad Væveren væve det og Farveren farve det, saa bliver der noget godt og stærkt Tøj deraf, og saa har hver Kone og Pige nok at gjøre hele Vinteren og Glæde af at lave og Fornøjelse af at slide disse Klæder, lavede ved Husflid. Endog at stoppe og lappe er gaaet meget tilbage og særlig dette præmieres helst for at fremme Øvelsen deri. — Hvor smukke Ting kan der ej laves ved Strikning, selv Benklæder og Frakker strikkes nu saa varme og behagelige. For at fremme disse Arbejder bliver Kvinderne opfordrede til at udstille.

Med Ønsket om at Talerens Ord maatte vække Lysten til her ret at fremme den saa vigtige og velsignelsesrige Husflidssag, saa den maa voxe og trives godt i Jordløse-Haastrup Pastorat, udbragte han sluttelig et Hurra for Husfliden, hvilket besvaredes med et kraftigt Leve for Hr. Apotheker Berg.

Husflidstræk.

Ifølge Opfordringen i Husflidstidenden for Oktober d. A. for om muligt at opmuntre en eller anden til at tage fat paa et lille Husflidsarbejde, skal jeg her meddele følgende lille Træk til at oplyse hvad der kan tjenes derved:

For 2½ Aar siden begyndte jeg at sysle med lidt Bogbinderarbejde, jeg lavede selv et Hæftelad, en Beskærpresse, en Beskærkniv og nogle Pressebrædder; med disse, de nødvendigste Redskaber, indbandt jeg saa nogle af mine egne Bøger og ganske enkelte Exemplarer, som jeg fik fra Venner og bekjendte. Det første halve Aar havde jeg ikke stort andet end Udgifter af min Husflid, men efterhaanden fik jeg mere Øvelse, jeg læste Anvisning til Bogbinderarbejde i Haandgjerningsbog for Ungdommen og fandt deri en kyndig Vejledning, jeg fik anskaffet mig flere Redskaber og ved Folks Imødekommenhed, ikke alene fra vort eget Sogn men rundt om fra Nabosognene fik jeg mere Arbejde, saa i Aaret 1882 indbandt jeg cirka 120 Bind, herved fik jeg ikke alene de hidtil havte Udgifter dækket, men havde endogsaa en Netto Indtægt af omtrent 50 Kroner. I indeværende Aar har jeg endda havt betydeligere mere Arbejde, saa at Fortjenesten omtrent bliver det dobbelte af foregaaende Aar. Tiden jeg har brugt dertil vilde for størstedelen ellers være brugt til ingen Nytte, da jeg om Vinteren kun mest har brugt Aftentimerne.

Uggerløse pr. Holbæk i Oktober 1883.

Christen Johansen.

Ifølge den i Husflidstidenden stillede Opfordring er det mig kjært at give en kort Skildring af et ungt Menneskes Livsvilkaar og Virksomhed. Hans Forældre er Smaakaarsfolk, der med de Indtægter, som kan haves af en Ejendom paa 7—8 Tdr. Land, maa ernære deres 4 Børn. Han er det ældste og nu snart 18 Aar gl., men har fra sin tidlige Barndom været saa kjærtelsvag, at han maatte bruge 2 Krykker. Paa hans stakkels forkroblede Legeme er der en halv Snes, næsten altid aabne, flydende Saar, der gjør det umuligt at anbringe ham i nogen som helst Lære. Indtil Konfirmationen lærte han smaa kvindelige Arbejder, efter mit Raad, blev der da anskaffet til ham den af N. C. Rom udgivne Anvisning til Bogbinder- og Paparbejde. Ved Selvøvelse og uden anden Vejledning end den Bogen indeholder, har

han nu bragt det dertil, at han kan indbinde en Bog i et net og solidt Skolebind. Derved er det ikke blot bleven muligt at skaffe ham en lille Fortjeneste, men ogsaa en passende Beskæftigelse, som kan lægge Beslag paa hans Tænksomhed og danne Grundlaget for en Virksomhed, der lader ham se Fremtiden i Møde med et lysere Haab og et frejdigere Mod end det ellers vilde have været Tilfældet. Hans omhyggelige ihærdige Flid gav Anledning til, at jeg i et Lærermøde foreslog ham som værdig til at erholde den af Dem sendte Præmie: En Aargang af Husvennen, hvilken han ogsaa modtog med særdeles Glæde, og hvorfor jeg nu bringer hans saa vel som min egen Tak.

K. J.

Tegneskole for Kvinder i Kjøbenhavn.

For otte Aar siden oprettede Arkitekt V. Klein og Hustru Tegneskolen for Kvinder, med det almindelige Formaal at give en forstandig og udvidet Tegneundervisning til dem, der maatte ønske derved at forøge og udvide deres almindelige Dannelse, men tilbage og især som en Undervisningsanstalt, der skulde føre Kvinderne ind i praktiske kunstneriske og kunstindustrielle Fag, der kunne sætte dem i Stand til at erhverve deres Livsophold. Tegning er derfor vel Grundlag for Skolens Virksomhed, men langtfra dens eneste Fag. Allerede ifjor optoges Maling og Tegning efter Model, og den sidste i forrige Maaned aabnede Udstilling af Elevarbejde viser, hvilke Fremskridt der i saa Henseende er gjorte, idet Skolen er bleven til en sand Kunstskole for Kvinder, til, hvad Akademiet er for de vordende Kunstnere. Men det er dog navnlig paa det kunstindustrielle Omraade, at Skolen søger sig sine praktiske Virksomheder. Broderier og lignende Arbejder med Naal er repræsenterede, men kun i ringe Omfang; derimod er der endel Maling paa Træ, endvidere Xylografering, Ciselering, og Gravering i Metal, men det Fag, som Skolen nu nærmest har kastet sig over, fordi det i saa høj Grad egner sig for den kvindelige Teknik, er Majolikamaling (indbrændt Maling paa fine Lervarer). Man begyndte ifjor herpaa og kan allerede i Aar se et stort Fremskridt. Majolikamaleriet er et moderne Arbejde, der kræver Færdighed saavel i Maling og Tegning som Skjønhedssans, det kan udføres i Hjemmet uden synderlig Besvær lige saavel som al anden Maling, og der er næppe Tvivl om, at jo større Kunstfærdighed Arbejderskеn naar, desto bedre Priser vil hun ogsaa kunne faa for sit Arbejde. Det anbefaler sig derfor som en kvindelig Erhvervsyssel, og det er vist et heldigt Greb af Skolen særlig at lægge sig efter det.

Opraab.

Det tør antages for almindelig kjendt, at de fra vore Forfædre i Folkets mundtlige Minde bevarede Folkeviser og Folkemelodier, Sagn og Æventyr, Skjæmtesagn, Fabler, Ordsprog, Gaader, Rim og Remser, Børnelege, overtroiske Meninger, gamle Skikke, sjældne Dialektord o. s. v. er i Færd med at dø ud i Folkemunde, og det tør ligeledes antages for uomtvistelig erkjendt, at disse Minder har en ikke ringe Betydning ej alene som Kulturbilleder af Folkets Liv og Tankesæt i gamle Dage, men ogsaa som poetisk Arv fra Tider, der var saa godt som upaavirkede af Bogverdenen. I Erkjendelsen af, at det er paa den yderste Tid at faa Resterne af disse Minder opbevarede, dersom vi ikke skal bære et Ansvar over for vore Efterkommere, tillader undertegnede sig at indbyde danske Mænd og Kvinder, gamle som unge, til at danne et Samfund, hvis Formaal skal være at samle baade fra Jylland og fra Øerne, hvad der endnu kan bringes paa Papiret af hidtil ikke optegnede Folkeminder, og faa det saaledes opskrevne forsvarlig bevaret for Efterverdenen. Paa det at Deltagelsen for Opskrivningen og Indsamlingen kan blive saa meget mere levende, vil det paatænkte Samfund søge fra Nytaar 1884 at udgive et fjortendagsskrift, der skal indeholde det bedste af, hvad der indsamles, og give nyttige Vink til alle Samlere om, hvad de især maa søge at faa optegnet. Der skal ikke være anden Udgift forbunden med Indtrædelsen i Samfundet end at betale det nævnte Tidsskrift med 3 Kr. aarlig, og Indmeldelser bedes med fornøden Oplysning om vedkommendes Navn og Opholdssted indsendte til medundertegnede Evald Tang Kristensen, Faarup pr. Rødkjærsbro, hvorpaa enhver kan afgive sit Valg af en Bestyrelse paa 5 Medlemmer til at varetage Selskabets Tarv.

Den 5te Oktober 1883.

Christoffer Bågø, Højskolelærer, Testrup.
Klavs Berntsen, Folketingsmand, Særslev.
Morten Eskesen, Friskolelærer, Odense.
Arthur Feddersen, Adjunkt, Viborg.
H. F. Feilberg, Præst, Darum.
A. Peter Gaardboe, Partikulier, Hedensted.
Evald Tang Kristensen, Skolelærer, Faarup.
Martin Kristensen, Seminarielærer, Gjedved.
Th. Nielsen, Folketingsmand, Herning.
H. Rutzhorn, Højskolelærer, Askov.
H. V. Rasmussen, Professor, Kjøbenhavn.
R. C. Rom, Redaktør, Kjøbenhavn.
R. J. Termansen, Landstingsmand, Gammelby.
C. A. Thyregod, Forfatter, Kjøbenhavn.
Ernst Trier, Højskoleforstander, Vallekilde.

Et Jubilæum af vistnok sjælden Art kunde ifølge „Gren. Av." den 11te ds. fejres af afdøde Opsynsmand Chr. Andersens Enke, idet det da var over 50 Aar siden, hun begyndte at væve. Hun mener selv i de forløbne 50 Aar at have vævet gjennemsnitlig 1000 Al. Tøj aarlig, altsaa ialt 50,000 Alen eller 4 1/6 Mil Tøj, hvilket vistnok er et ualmindeligt Resultat af Husflid. Hun er 68 Aar gammel, men rask og rørig, saa at hun kan nære Haab om endnu at kunde væve adskillige Aar.

Træ til Husflidsarbejder.

Medens der i Husflidens Tjeneste forarbejdes ikke lidt fra Udlandet indført Træ, bliver der paa den anden Side ikke ødelagt saa lidt Træ til Brændsel, som kunde finde fortrinlig Anvendelse i Husflidens Tjeneste om det blev opbevaret og tørret dertil. Det er særlig Frugttræers Træ, Eble- og Blommetræ osv., men især Pæretræ. Denne Træsort er saa fortrinlig til alle udskaarne Arbejder samt til Drejning, at den er i høj Grad søgt af Husflidsdyrkere, fra hvem der ofte indløber Forespørgsel om hvor de kunne kjøbe tørt Pæretræ til deres Arbejde.

Vi skal derfor først indstændig bede alle dem der rydder gamle Frugttræer om ikke at bruge disse til Brændsel, men gjemme Træet til Husflidsanvendelse, og dernæst bede alle dem der have saadant Træ til Salg om at meddele det til nærværende Blads Redaktør tilligemed Træets Maal og Salgspris, for at han kan henvise Husflidsfolk og -Foreninger, der har Brug for saadant Træ, til Sælgerne.

Industrielle Tegninger.

Af Værket „Industrille Tegninger af Kunstnere, Fabrikanter og Haandværkere i de nordiske Riger" samlet og udgivet af Architekturmaler Chr. Hetsch, er den sidste, 10de Aargang udkommen, som afslutter Værket paa en værdig Maade. Da et saa stort, industrielt Billedværk er meget kostbart at udgive, navnlig under vore smaa Forhold her i Landet, er det i Aarenes Løb blevet understøttet ved Subskription af Ministeriet, Bestyrelserne for den Raben Levetzauske Fond, og vexelvis af den Reiersenske Fond, Vallø Stift og Kjøbenhavns Industriforening samt Udgiveren til Fordel for alle tekniske Skoler i Landets Provinser, som aarlig have modtaget det.

Værket er Tid efter anden blevet tildelt Medailler paa Verdensudstillinger i Filadelfia og Paris, samt ved flere mindre Udstillinger, ligesom det er hædret paa andre Maader og rosende omtalt af Pressen i de nordiske Riger, og ved dets Afslutning er det tilegnet Kongen af Danmark ved et særligt dertil componeret Blad, i hvis Ornering, er indflettet de oprindelige gamle Haandværkeremblemer. Værket er inddelt i 8 Fagafdelinger, iblandt disse mange Fortegninger til Skoler ligefra de allerførste Begyndelsesexempler til schaterede og tucherde Blade, udførte ved Hjælp af lithograferede Kridttegninger og Lystryk, — Broderimønstre, ligefra de letteste Motiver for Begyndere i Pigeskolerne til Kunstbroderi — Tegninger for Møbel- og Bygningssnedkere, Stolemagere, Billedskærere, Drejere, Husflidsarbejdere, Dekorationsmalere, Juvelerere, Guld-, Sølv- og Pletarbejdere, Jærnstøbere, Kleinsmede, Stenhuggere, Stukaturfabrikanter, Lerfabrikanter, Kurvemagere og Naalemagere. Bladene er med Omhu udførte tildels i Farvetryk hos Litograferne Axel Aamodt, Th. Berg, Solem, Sivertsen, Baumgarten, Tegner, Kittendorf, — Fotograferne Butz Müller, Hilmar Crone og Pacht. I Værket er i Aarenes Løb optaget Afbildninger af interessante Gjenstande fra Slottene Amalienborg, Badstuen, Christiansborg, Rosenborg Kronborg, Domkirkerne i Aarhus, Roeskilde, St. Maria Kirke i Helsingør m. fl. Herregaardene Basnæs, Bregentved, Dronninglund, Frijsenborg, Høgholdt, Voergaard og Sæbygaard, hvis Ejere med stor Beredvillighed har tilladt at deres sjældne Møbler, forskjellige Gjenstande og Samlinger er blevne aftegnede og opmaalte til Værket, ligesom det har modtaget gode Bidrag fra Fagmænd i Sverrig, Norge, Island og Færøerne, fra Kunst og Industriudstillingerne her i Landet, Thorvaldsens og vore andre Musæer, fra vore Bibliotheker, Arveprinsesse Carolines, Lehnsbaron Blixen Fineckes, det tekniske Selskabs, Haandværkerforeningens, Industriforeningens og det Kongl. oldnordiske Archiv i Kjøbenhavns righoldige Samlinger, samt fra Kunstnere og Haandværkere i Sløjdforeningen i Stockholm. Over 60 danske, svenske og norske Kunstneres, Fabrikanters og Haandværkeres Originaltegninger med mange smukke og lærerige Motiver ere optagne i Værkets forskjellige Afdelinger, som kan erholdes hver for sig. Den sidste Aargang indeholder gode Forbilleder til Tegneundervisningens højere Stadier af Professor G. Hetsch og hans Elever, og Kleinsmedearbejder fra Mellemalderen, og danner som sagt en god Afslutning paa dette interessante Værk, som navnlig er beregnet paa at gavne Haandværkerstanden paa dens forskjellige Udviklingstrin, ligefra Lærlingen, som begynder med Tegneundervisning, indtil den fuldt udviklede Mester, hvem det betroes at udføre vanskelige Arbejder.

Ved den ny tekniske Skoles Indvielse i Roeskilde bragte dens Formand, Pastor Tholstrup, Bestyrelsen for den Raben Levetzauske Fond og Architekturmaler Chr. Hetsch Skolens varmeste Tak for „Industrielle Tegninger", det gavnlige Værk for Haandværkerstanden, og samtlige 70 tekniske Skolebestyrelser i Danmarks Provinser have, Aar for Aar, udtalt deres Erkjendtlighed og Tak til Bestyrelserne, som har støttet Værket, og dets Udgiver. Formændene for Haandværkerforeningerne og de tekniske Skoler i Sverrig og Norge ønske nu ogsaa, ifølge skriftlige Meddelelser, at eje Værket; det har altsaa opfyldt sin oprindelige Bestemmelse efter den Plan, som Udgiveren lagde for 10 Aar siden: at gavne Haandværket og Industrien i de nordiske Riger — og har givet Sløjdforeningen i Stockholm Lysten til nu at udgive dets smukke Værk med Afbildninger af de interessanteste Gjenstande, som findes i Sverrig.

Bekjendtgjørelser.

Af Lærer J. Jensen i Alling ved Laven Station udkommer i indeværende Maaned 4de Oplag 7de Tusende af hans kristelige Sangbog: „**Af Mange**" kaldet. Den anbefales fremdeles til Brug for Hjem og Skole, særlig Søndagsskoler og ved kristelige Ungdomsmøder. Udbedret paa ny, betydelig forøget og vel indbunden sælges den uden Prisforhøjelse fra Boghladerne og af den indre Missions Missionærer for 50 Øre pr. Exemplar. 12 Expl. „Af Mange" faaes for 5 Kr. og 25 Expl. for 10 Kr. ved at henvende sig til Udgiveren.

Dansk Husflidsselskab.

Efter at der i Selskabets Organ „Dansk Husflidstidende"'s Januarnumer d. A. var fremsat Forslag til en tidssvarende Fornyelse af Selskabets Love, og disse var vedtagne den 1ste Marts ved at intet af Selskabets Medlemmer inden den givne Tidsfrist havde indsendt Indsigelse mod det samlede Lovforslag, eller dets Enkeltheder, er en stor Del af Landets stedlige Husflidsforeninger tiltraadte i Henhold til § 18, som stemmeberettigede Medlemmer, med Bidrag à 5 Kr. aarlig.

Midt i Oktober tilstillede Bestyrelsen de indmeldte Foreninger følgende Rundskrivelse:

„De ny Love træde først i Kraft, naar der er indmeldt mindst 40 Foreninger i Selskabet, og da skal disses Formænd vælge 2 af de ny Medlemmer; men da der endnu kun er indmeldt 25 Foreninger, vil det denne Gang være nødvendigt, at samtlige 3 Mænd vælges af selve Bestyrelsen; men forinden dette Valg foretages, bede vi de ærede Foreningsformænd bringe 2 dertil passende Mænd i Forslag, ved at tilbagesende medfølgende Blanket i udfyldt og underskrevet Stand inden Maanedens Udgang. Efter Lovene er Gjenvalg tilladt.

I Henhold til Lovenes § 14 har Bestyrelsen foretaget Lodtrækning imellem dens Medlemmer for at faa afgjort, hvem af dem, der skal afgaa ved Aarets Slutning; da Kancelliraad Thorup er afgaat ved Døden i Aarets Løb, skal der af de andre kun udgaa 2, og hertil blev ved Lodtrækningen udtaget:

Hr. Forretningsfører M. Cold af Kjøbenhavn og
„ Godsejer A. Hage til Oremandsgaard ved Præstø.

Fra 24 Foreninger indløb Stemmesedler, hvorefter:

Hr. Forretningsfører Cold havde....... 24 Stemmer
„ Godsejer Hage................... 4 —
„ Apotheker Berg i Faaborg......... 9 —
„ Lærer P. Eriksen i Vejstrup...... 9 —
„ Gaardejer N. Rasmussen, Søkilde 1 — og
„ Skoleforstander Andersen, Silkeborg 1 —

Den 21de November afholdt Selskabets Bestyrelse Møde for at foretage Valg paa de ny Bestyrelsesmedlemmer. Da Hr. Apotheker Berg ved privat Henvendelse havde meddelt at han desværre maatte undslaa sig for at komme i Betragtning ved Valget, paa Grund af Helbredshensyn, enedes Bestyrelsen om at lade Valget falde paa de to Kandidater som Husflidsforeningernes Formænd havde tildelt flest Stemmer og følgende Herrer stadfæstedes saaledes til Medlemmer af Bestyrelsen for de næste 6 Aar fra 1ste Januar 1884 at regne:

Forretningsfører M. Cold, Kjøbenhavn, og
Lærer P. Eriksen i Vejstrup ved Kolding.

Som tredje Medlem gjenvalgte Bestyrelsen enstemmig:
Hr. Godsejer A. Hage, Oremandsgaard.

Den i Følge Lovene for de næste 2 og 4 Aar blivende Del af Bestyrelsen bestaar af dHrr.:

Fabrikant Severin Jensen, Kjøbenhavn,
Kammerherre, Greve C. Moltke, Nørager,
Folkethingsmænd Thomas Nielsen, Herning,
Redaktør N. C. Rom, Kjøbenhavn,
Grosserer Th. Wessel, do., og
Pastor emer. Vestesen, do.

Formand for Forretningsudvalget, Hr. Cold, meddelte ved Mødet, at siden 1ste November var der endvidere indtegnet 5 Foreninger som Medlemmer af Selskabet med 5 Kr. aarligt Bidrag, saa at Selskabet forhaabentlig inden Aarets Udgang vilde være i Besiddelse af de 40 Husflidsforeningers Indmeldelser med aarligt Medlemsbidrag à 5 Kr., som fordredes for at de ny Love formelt traadte i Kraft. At dette allerede var sket i Virkeligheden viste det nys foretagne Bestyrelsesvalg, der faktisk var udført i fuld Overensstemmelse med de ny Love ved fuld Hensyntagen til den fra Medlemsforeningernes Formænd afgivne Afstemning.

Husflidsarbejder.

En lille norsk Tejne i fuld Størrelse (til at gjemme Smykker, Naale og desl.) Æskens Rand udskæres af et Stykke Træ, som en oval Ring, der forneden forsynes med en flad Bund (ved Hjælp af Stifter og Lim.) Paa det flade Laag fastgjøres en Hank forinden Udskæringen foretages efter den i forrige Husflidstidende givne Anvisning.

Et Par Hjørneornamenter. De fleste Gjenstande, der forfærdiges med Løvsaven, er temmelig skrøbelige og mindre nyttige. Dog kan stundum gode Løvsavarbejder finde smuk Anvendelse til Udsmykning af Snedkerarbejder, naar de ere omhyggeligt udførte efter en smagfuld Tegning. Saaledes kan f. Ex. Hjørneornamenter udsaves til Skabe og paalimes enten Dørrammerne eller Fyldingernes Hjørner. Der udsaves selvfølgelig fire ens Hjørneforstringer til hver Dør, saaledes som Tegningen viser smukke og lette Prøver paa, i oldnordisk og i nyere Stil.

De her anførte Arbejder findes aftegnet i Husflidstegningers, andet Hæfte.

Dansk Husflidstidende, der udkommer med et Nummer i hver Maaned, faas med Tegninger, frit tilsendt gjennem alle Postkontorer og Brevsamlingssteder for 50 Øre fjerdingaarlig. Klager over mangelfuld Forsendelse maa henvendes til nærmeste Postkontor.

Kjøbenhavn. — Trykt hos J. H. Schultz.

Nr. 11. Søndagen den 16de December 1883.

Mod Julen.

Aftenerne bliver nu længere og længere og Julen nærmer sig rask. Mange begynder snart at tænke paa at glæde Venner og Frænder med en eller anden lille Gave til den kjære Højtid, og man overvejer, hvormeget man har Raad til at koste paa dette og hint.

Og saa sidder man med alt dette ofte og kjeder sig saa gyseligt i de lange mørke Aftener.

Mon nogen tænker paa, at Glæden med Julegaverne og de lange Afteners fornøjelige Anvendelse kunde falde saa herligt sammen? Ganske vist tænker enkelte derpaa, men de allerfleste har ingen Ide om, hvorledes saaledes den ene Glæde kan afføde den anden og tænke slet ikke paa, hvor nemt man ved at more sig selv kan berede Glæde med Julegaver, uden en Skillings Udgift endda.

Julen er ret Børnenes Højtid; det er dem, der ret frydes ved Julegaverne og som nok faar de fleste, ikke alene i Rigmandens Hus, men ogsaa i det tarvelige Hjem. Og Børn er saa grumme nøjsomme, hvor man ikke har forvænt dem. Det var da Meningen med disse Linjer at henlede Forældrenes, de ældre Søskendes og Tjenestefolkenes Opmærksomhed paa, hvor godt de kan faa mangen en kjedelig Aftentime til at gaa ved at tænke lidt paa de smaa til Julen, ved at lave en og anden Smaating som Julegave til dem.

Nu lyder der naturligvis allevegne Indvendinger. Man vilde vist gjærne mange Steder faa Aftentimerne til at gaa ved lidt Syssel, men der er saa meget i Vejen for at faa begyndt. Man har intet Værktøj, man savner Materiale og man ved slet ikke, hvordan man skal bære sig ad; saaledes lyder det overalt — og man faar aldrig begyndt. Vi vil indstændig bede alle disse Tvivlere med „den gode Vilje" — der dog ikke kan bringe dem til at hoppe over det første Halmstraa, der kommer i Vejen — om endelig at mindes, at Børn er nøjsomme. Naar man vil tage sig lidt af de smaa, hører der grumme lidt til at fornøje dem. Vi mindes en Gang at have set opbevaret som Helligdomme en Del ganske smaa simple Træsager. Der var allehaande ganske smaa Redskaber: Knive, Saxe, Save o. s. v., snittede af Bøgepinde, smaa Borde, Skamler og Stole af samme Materiale, sammensat med Lak. Hvorfor opbevarede fornuftige Voxne saadanne Bagateller? Fordi de mindede om mange glade Barnetimer, naar de om Aftenen sad om Bordet, og Faderen, for at more dem, tog Bøgesplinter af Brændekurven og med sin Pennekniv snittede deraf, hvad der faldt ham ind. Mangen lang Aftentime forkortedes for Faderen, og Børnene jublede for hvert ubetydeligt Stykke Kniven fremstillede af Træpindene.

Vi fremhæver dette lille Træk af Livet for at vise, at der hverken behøves synderligt Værktøj — en Kniv, Syl, Hammer og Sav har man jo allevegne — eller særligt Materiale, for at „hitte paa" at lave en eller anden lille Gjenstand. Forfærdiges den med det Formaal at more Børnene, kan man være vis paa at naa sit Maal, om den er aldrig saa simpel og klodset lavet.

Vi kan her ikke andet end anføre hvad Udgiveren har udtalt i Forordet til „Legetøjbog for Ungdommen", hvor følgende Betragtning fremsættes om

Leg og Legetøj.

„Ethvert Barn føler Trang til at lege, til at søge en fornøjelig Sysselsættelse hvorved det styrker sine Kræf-

ter og udvikler sine Evner. Jo mere naturlig og ukunstlet Børnenes Leg er, jo bedre Indvirkning vil den sikkert have paa deres Udvikling i legemlig og aandelig Henseende. Det er en sand Fornøjelse at iagttage hvorledes Legen kan optage det sunde og naturlige Barns Tanker, hvorledes den kan forme sig for Barnets Fantasi og udvikle dets Opfindsomhed. Et saadant naturligt Barn, der endnu ikke er bleven forvænt med en Mængde foræret Legetøj, har i Reglen den bedste Morskab af at forfærdige sig noget selv, og ved som oftest ganske udmærket at hjælve sig med ringe Værktøj og Midler. En gammel Træsko, nogle Pinde gamle Klude og Sejlgarnstumper er nok til at fremkalde et herligt Skibsbyggeri. Lidt Pap, Klister og Papir danner, snart en hel lille Paparbejder. Nogle Træplader af gamle Cigarkasser og Smaastifter fremkalder, ved Hjælp af en Kniv, Syl og Hammer, et lille Snedkerværksted, hvorfra der udgaar smaa Borde, Bænke o. lign., der morer Børnene kosteligt. Under nøjsom Tilfredshed glider Tiden saa herligt for Barnet, samtidigt med at Evnen til at finde sig til Rette med smaa Forhold, og den uvurderlige Selvøvelse, voxer under Legen.

For saadanne Børn bliver Legen den bedste Forberedelse til Livets Arbejde senere. Men hvorledes kvæles ikke denne naturlige og gavnlige Leg, denne sunde og velsignelsesrige Selvøvelse og arbejdsopdragende Fritidssysel overalt, hvor man overlæsser Børnene med indført kunstigt og prægtigt Legetøj. Forældre og Slægtninge aner neppe hvor stor Skade de derved tilføjer Barnets frejdige Udvikling, eller hvor meget alt dette Legetøj sløver Barnets Fantasi og Trang til selv at frembringe noget. Den Glæde Barnet føler strax ved Modtagelsen af sit kunstige smukke Legetøj, afløses senere snart af Lede og Ligegyldighed, af Kjedsomhed og — Trang til mere Legetøj, „morsommere", kunstigere og prægtigere! Slægt og Venner har, uden at ane det, ved deres velmente Legetøjgaver lagt Frø til fremspirende Fordringsfuldhed og Forlystelsessyge i Barnets Sind og inden man ved af det har man, i Steden for friske og frejdige Børn, en Samling blaserede nydelsestrætte Smaaherrer og Smaadamer, for hvem Tilværelsen ofte er en kjedelig Plage baade for sig selv og for deres Omgivelser.

Dersom man derimod lader Barnets Legetøj være beregnet paa at fremkalde dets Selvvirksomhed, saa vil der fremkomme et langt fornøjeligere Resultat. giv Barnet lidt simpelt Værktøj og Raaæmne til at danne sit Legetøj selv, og vis det om muligt lidt til Rette med Arbejdet i Begyndelsen, saa fremkaldes en varig Glæde og en velgjørende Nøjsomhed med Hensyn til Morskab og Fornøjelser. Her behøver ingenlunde at være Tale om Indkjøb af kostbare Træplader og Udsavningsværktøj, dyrt Snedkerværktøj el. lign. Mangler man f. Ex. en Løvsav til at lave Dukkemøbler med, saa hjælper man sig med en Kniv, og mangler man en Syl hjælper man sig med en tilsleben Stump Strikkepind. Det er jo ikke Meningen at man skal efterabe det indførte kunstige, men oftest skøre og skrøbelige Legetøj. Er Børnene for smaa til at udføre et lille Arbejde, prøv saa selv paa i en ledig Aftentime at lave dem lidt ganske simpelt Legetøj. Prøv en Gang paa hvor mange morsomme Ting man kan danne naar man en Aften tager nogle smaa Plader Fyrretræ, eller Cigarkassetræ, med ind i Stuen og har forsynet sig med en lille skarp Kniv, en Syl, en lille Hammer og nogle Traadstifter. Er man i Tvivl om hvad man skal lave, saa tager man ikke Fejl ved at forfærdige smaa Efterligningrr af de Gjenstande og Redskaber, der omgiver os. Legetøj som en lille Dukkekammel, et Bord, en Bænk eller Stol, en Hjulbør o. s. v. er let dannet; ja Øvelsen og Lysten gaar snart saa vidt, at man maaske faar en hel lille Vogn i Stand. Prøv blot om det mest straalende tyske Legetøj i Længden volder Barnet en saa sand Glæde, som denne Vogn — maaske en plump Karre paa to Hjul — hvilken Drengen med spændt Opmærksomhed har set blive til Stump for Stump?

Tanken om at Børn saa ofte savner Svar paa deres plagende Spørgsmaal til Forældrene „Hvad skal jeg bestille", og om at de voxne saa ofte har ondt ved „at finde paa" hvad der kan more Børnene paa en tækkelig og gavnlig Maade, har fremkaldt denne lille Bog. Netop det: at man ikke „kan finde paa" hvad man skal sysselsætte Børn med, bringer jo oftest Forældre, Venner og Frænder til at gaa ind i en Legetøjbutik for at bringe et nyt Offer i Form af tysk Legetøj. Nærværende Bog skulde være et Bidrag til at finde paa noget bedre, noget der kunde bringe Barnet varigere Glæde. Udgiveren er forvisset om, at blev blot Halvdelen af de Masser Penge der, især ved Juletid, udgives til Indkjøb af daarligt Legetøj anvendt til derfor at kjøbe Børnene lidt Smaaværktøj, en Smule Pap, Papir, Staaltraad, Stifter og lignende, da vilde man derved ikke alene paa en Gang gavne og glæde Børnene, men man vilde berede sig selv megen Glæde og Tilfredsstillelse i Steden for al den Ærgrelse, som man oftest faar af Nürnbergerlegetøjet, med al den Misundelse og Kiv, Unøjsomhed og Ødelæggelseslyst, det saare ofte giver Anledning til. For dem, som saaledes kunde ønske gjennem Børnenes Leg at støtte denne Selvvirksomhed, vil forhaabentlig de i Legetøjbogen givne Anvisninger være velkomne."

Ovenstaaende kan ikke nokfom anbefales til Eftertanke for Forældre og alle Venner af Børn i det hele. Giv Børnene et godt Exempel ved Arbejdet. Er man i Tvivl om, hvad man skal lave, saa tager man ikke fejl ved at forfærdige Efterligninger af alt, hvad der omgiver os, Gjenstande og Redskaber. Det er ren Fordel, uden Tab, til alle Sider: Mesteren, der stolt af sit Værk, ivrigt arbejder derpaa, glider Tiden saa dejligt for; og det er en velsignet Bevisthed at man arbejder for at gjøre Andre en rigtig Glæde. Børnene bliver lykkelige ved det tarvelige Legetøj, som ikke forvænner dem eller gjør dem fordringsfulde, og mangt et Venskabsbaand mellem Tyende og Børn knyttes med det samme ved den Glæde og Taknemlighed, der vækkes ved saadant Pilleriarbejder, Venskabsbaand, som ofte voxer op med Barnet og skaber gjensidig Hengivenhed for hele Livet.

Medens en søvnig Hendøsen af Tiden eller Byrenden med Kortspil, Sviren og Sladren, der gjærne følger med, bidrager til at fjærne Husbond og Tyende fra hinanden og til at vække gjensidig Misnøje og Uvilje, saa vil lidt Aftensysfel, selv om det blot, som antydet er til Leg og Morskab, uden at give Udbytte i Penge, virke i modsat Retning. „Den, der tager Barnet ved Haanden, tager Forældrene ved Hjærtet", siger Ordspro-

get, men hvor der er et hjærteligt og godt Forhold mellem Bydende og Lydende, mellem Husets Beboere indbyrdes, der er „godt at være."

Hvor man derfor kjeder sig i de lange Aftener, fordi man savner Sysselsættelse, der raader vi blot til at faa Kniven godt slebet og nogle skære Pinde og Smaabrædder med ind i Stuen om Aftenen for saa efter Lyst og Lune at snitte simple Smaasager for Børnene til Julen. Maaske faar man derved fat i den „Pind", hvorom et hyggeligt Aftensæde kan danne sig.

K. C. Rom.

Tidskort i Julen.

Julen er ret en Tid for uskyldig Morskab og Adspredelse i de lange Aftener. Ofte er det desværre alene Kortspillet, som paa Landet er det eneste kjendte Tidsfordriv. Det skulde glæde os meget om følgende Anvisninger til forskjellige lige saa fornøjelige som uskyldige Brætspil kunne forjage, eller indskrænke Kortspillet i mangt et Hjem.

Et Tavlbræt.

Til at spille „Ulv og Faar" eller „Skak" bruges et Bræt inddelt i 64 Ruder der afvexlende er sorte og hvide. Man kan forfærdige et saadant Bræt paa flere Maader. Den nemmeste er, at beklæde en firkantet Pap-

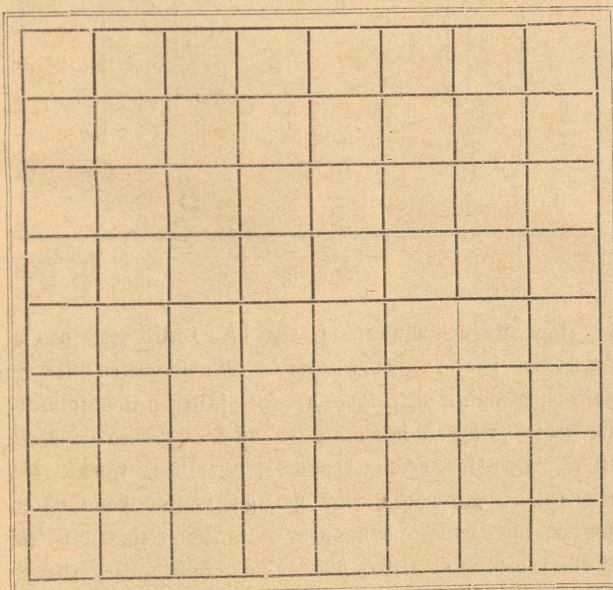

Fig. 1.

plade, 11 Tommer paa hver Led, med hvidt Papir paa hver Side. Paa den glatteste Side inddeler man Ruderne ved at drage en Blyantslinje langs Kanterne, 1/8 Tomme fra disse, og derefter optrække syv Blyantsstreger paa Kryds og Tværs, i lige stor Afstand fra hinanden saa at der bliver otte Ruder paa hver Led, som Figur 1 viser. Af sort Glanspapir skærer man nu Strimler af Rudernes Bredde, afskærer deraf 32 retvinklede Firkanter af samme Længde, og klæber da disse Kvadrater paa hver anden Rude, saa at man faar et Tavlbræt som Figur 2 viser. Naar Klisteret er tørt, trækker man med en Pen en eller to Blæklinjer rundt om, langs den yderste Kant af Ruderne, hvorved disse afgrænses paa en smuk Maade.

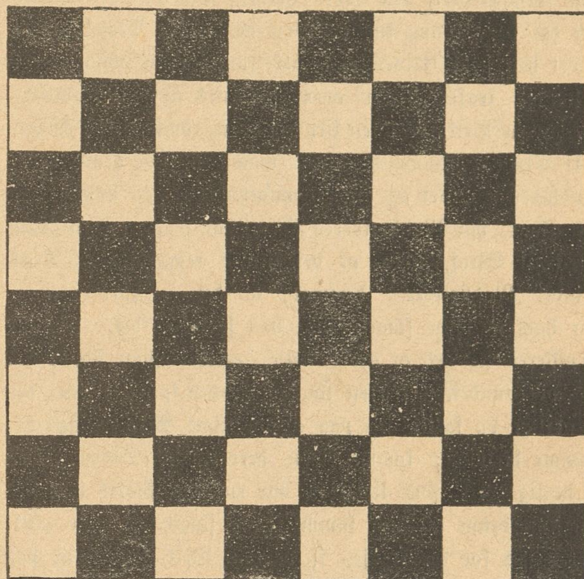

Fig. 2.

Ulv og Faar.

Dette Spil spilles lige som det følgende paa Tavlbræt. De fire hvide Tavl i den første Række besætter man med fire hvide Brikker (fra Damspillet), det er Faarene; paa en bekvem hvid Tavl foran stiller Modstanderen en sort Brik som Ulv. Faarenes Opgave er at rykke frem saaledes, at Ulven bliver trængt hen i den ene Side eller det ene Hjørne og ikke mere kan trække. Han er da fangen og har tabt. Ulven derimod søger at gjennembryde Faarenes Række og paa denne Maade at naa deres Udgangspunkter. I det Tilfælde har han vundet. Hvert Parti trækker stedse et Skridt ad Gangen, men maa ikke slaa. Hovedregel for Ulven er altid at opholde sig saa nær som mulig ved Faarene for strax at kunne benytte en given Blottelse. Faarene derimod maa bestandig være betænkte paa at holde den lige Linje, for at de ikke skulle blive overfløjede og adsplittede. Man maa enten trække alene paa de hvide Tavl, eller ogsaa, hvad man lige saa godt kan, udelukkende paa de sorte; men man maa aldrig trække fra en Farve over paa den anden. Fremrykningen sker naturligvis i skraa Retning over Firkanternes Hjørner.

Dette Spil er meget lettere end Damspil og kan derfor anbefales Smaafolk til de første Forsøg paa Brætspil. Det har ogsaa den Fordel, at der kun behøves

meget faa Brikker dertil, hvilke man oven i Kjøbet selv kan forfærdige.

Damspil.

Til Damspil bruger vi det sædvanlige Tavlbræt. Hver af de to Spillere sætter 12 Brikker paa de sorte Pladser af de tre første Rækker paa sin Side. Den ene har sorte Brikker, den anden hvide. Enhver Spiller trækker for hver Gang kun en Brik og kun en Plads videre, i det han stedse bliver paa det sorte; han maa altsaa bestandig trække skraat over Linjernes Skæringspunkter. Staar en Brik foran en fjendtlig, bag hvilken der en tom sort Plads i samme Retning, maa han slaa denne Brik. Undlader han det og gjør et andet Træk, ved hvilket han ikke slaar, har Modstanderen Ret til at fratage ham denne Brik til Straf, uden at det bliver regnet for et Træk. Finder Modstanderen derimod, at det er fordelagtigere for ham at blive slaaet, kan han forlange det. Vægrer Spilleren sig ved at gjøre dette, erklærer han sig derved for overvundet. Brikken slaar, idet den springer over den fjendtlige og sætter sig paa en tom sort Plads bagved i samme Retning; kommer den derved ved Siden af en fjendtlig Brik som ligeledes har en tom Plads bag sig, saa kan denne endnu i samme Træk slaas, og dette gjælder ogsaa for den tredje, fjerde osv. Brik, som staar paa samme Maade. Men Spilleren er ikke tvungen til at slaa flere end en Brik. I et Træk maa man nok slaa flere fjendtlige Brikker med en og samme; men ikke med flere. Ingen Brik maa gaa tilbage. Naar en Brik den modsatte Ende af Brættet, bliver den „Dam", d. v. s. der bliver lagt en anden Brik paa den, og den faar Ret til at gaa i en hvilken som helst Retning og slaa, et eller flere Skridt ad Gangen efter forud tagen Bestemmelse. Det er en Hovedfordring ved at trække, at man holder Brikkerne tættest mulig sammensluttede og paa den anden Side søger at faa en Dam for at kunne angribe Modstanderen ogsaa bagfra. Den, der først mister alle sine Brikker, har tabt. — I de forskjellige Lande bruges Damspillet med mange Forandringer. Det saakaldte polske Damspil i Frankrig spilles ikke paa det sædvanlige Skakbræt med 8 Afdelinger i hver Række, men med et, som paa hver Side har ti Inddelinger. — Som Hovedregel ved Damspil fastholdes, at den Brik, som berøres af Fingrene, ogsaa skal trækkes, naar dette overhovedet er muligt. Berører en Spiller flere Brikker, maa han trække den, hans Modstander vælger. Er begge Parter saa svækkede, at ingen mere kan slaa, da er Spillet uafgjort. Hvem der ikke kan trække mere har tabt. Ved polsk Damspil i Tyskland slaar den enkelte Brik ikke blot fremad, men ogsaa tilbage; ved det engelske slaar man ikke blot frem og tilbage paa skraas, men ogsaa lige ud, til højre og til venstre i lige Linje. En særlig Art Damspil er bekjendt som Slagdam, ved det skal der slaas, og i Modsætning til de andre Spillemaader hilses den som Sejerherre, der har bragt sin Modstander til først at slaa alle Brikkerne bort fra ham.

Møllespillet.

Til det egentlige Møllespil har man et særligt Bræt med Linjer, som paa hosstaaende Figur 3. Man spiller med 9 Brikker hver, som bestandig sættes paa saadanne Steder i Tegningen, hvor to Linjer skære hinanden eller støde sammen i en Vinkel. Hvem det lykkes at bringe sine tre Brikker i en saadan Række, har derved faat en Mølle og Ret til at tage hvilken af Modstanderens Brikker han vil, dog ingen, som allerede staar i Mølle. Der bliver stedse af enhver Spiller skiftevis sat en Brik, og enhver søger saa snart som muligt at faa en Mølle fuld. Han besætter derfor helst Endepunkterne af to Linjer, som skære hinanden, f. Ex. den første Brik paa a, den anden paa c; sætter derefter Modstanderen ikke sin første eller anden Brik paa b, saa sætter den udspillende sin tredje Brik paa b og har da allerede herved en Mølle sikker. Han kan nemlig danne denne til to Sider, idet han sætter enten paa c eller paa g; da kan hans Modstander kun hindre ham paa den ene Side, den ene Mølle bliver ham altsaa vis. Saa snart alle Brikkerne er paa Brættet, bliver der trukket hver et Skridt med en Brik. Har en Spiller kun 3 Brikker tilbage, tillades det ham at springe, d. v. s. han maa sætte enhver Brik paa en hvilken som helst Plads. Den, der kun har to Brikker tilbage, har tabt. Fordelagtigst er det at opnaa en Klapmølle eller en Rendemølle, d. v. s. to Møller i fortløbende Linjer, f. Ex. a b c og d e f. For at faa disse, kan det være fordelagtigt at overlade Modstanderen den

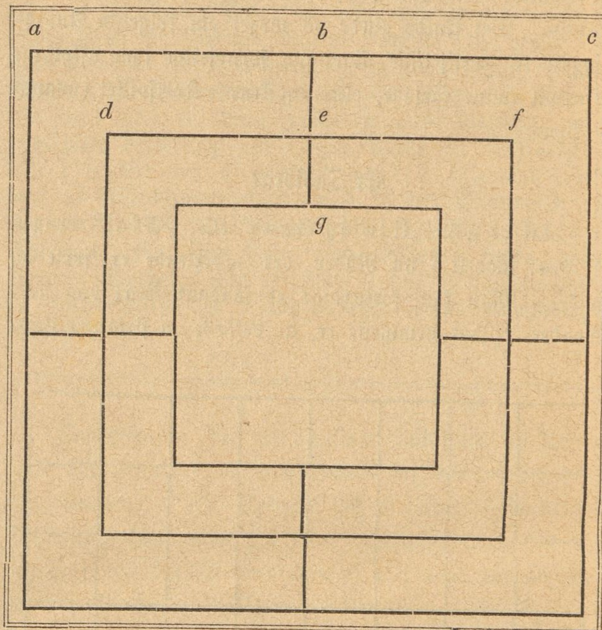

Fig. 3.

fjerde Brik, for at denne ikke, ved at springe med den tredje Brik, skal gjøre Klapmøllen umulig. Lejlighedsvis kan Modstanderen ogsaa trækkes fast, saa at han ikke mere kan gjøre noget Træk.

Fæstnings- og Belejringsspil.

Dette Spil er i den nyere Tid blevet meget yndet som Aftenforlystelse om Vinteren af Drenge, især saadanne, for hvem Skak og lignende Spil endnu er for vanskelige. Hosstaaende Figur 4 viser Formen af det dertil brugelige Spillebræt med sine 33 i Korsform opstillede og ved Linjer forbundne Punkter. Ni af de sidste forestiller Fæstningen, som forsvares af to Soldater. Disse kunne ved Spillets Begyndelse opstilles paa to bekvemme Punkter i Fæstningen. De 24 Pladser udenfor er besatte af 24 Soldater af det angribende Parti. Angriberne har den Opgave at besætte alle 9 Pladser i Fæstningen og derfor at fortrænge de to Mand, der udgjør Besætningen, og lokke dem frem. De maa rykke frem ad Linjen hen imod Fæstningen, for hvert Træk en Mand et Punkt videre. Enhver Angriber kan slaas af Forsvareren, som staar for ham, naar han ikke er dækket af en Bagmand. Deraf følger, at de maa rykke frem, tættest mulig sammentrængte. Naar en Forsvarer glemmer at slaa, kan han blæses bort ɔ: tages bort. Undertiden lader man Forsvarerne slaa en eller to Mand for at lokke dem frem af Fæstningen til yderligere Punkter. Forsvarerne gaa ligeledes kun et Skridt ad Gangen,

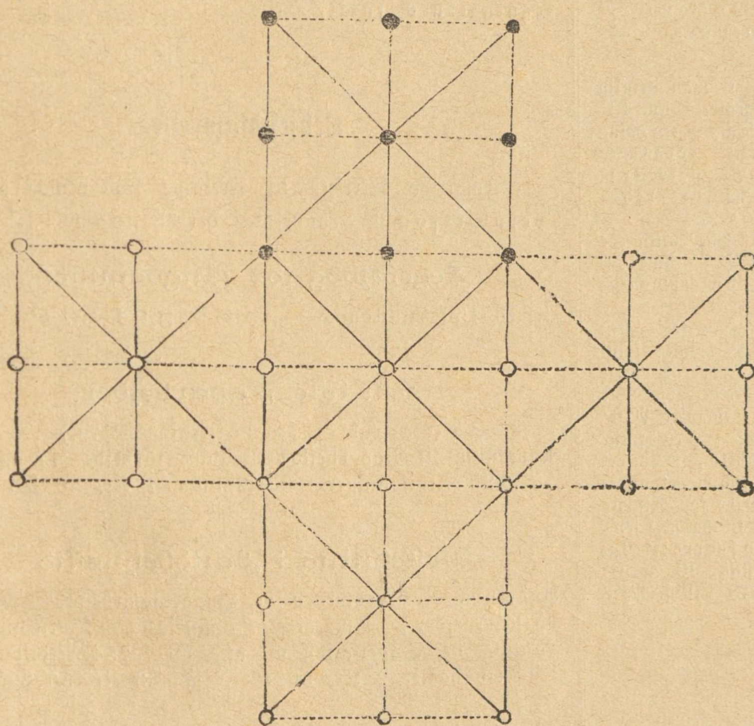

Fig. 4.

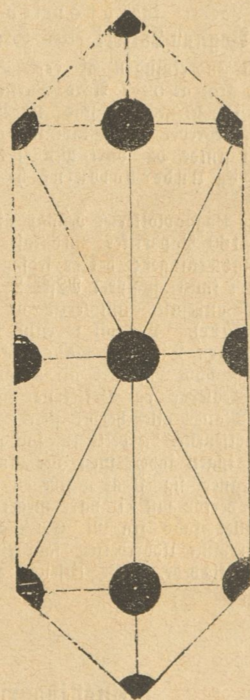

Fig. 5.

men for at slaa kan de springe over saa mange Fjender, som de finder, hver Gang de har en tom Plads bag ved sig. De springer over Fjenden, tager ham bort og sætter sig paa den tomme Plads bag ved. Naar der ikke længere er Belejrere nok til at fylde Fæstningen, har disse tabt Spillet. Er derimod Fæstningssoldaterne indesluttede i deres Borg, eller er de saaledes trængte ud af den, at de ikke kan komme tilbage dertil, medens Belejrerne selv er for faa til at fylde Fæstningen, saa er Spillet uafgjort.

Hundene og Haren.

Dette Spil spilles af to Børn, lige som de foregaaende; den ene har en Brik, der forestiller Haren, den anden har tre Brikker forestillende Hunde. Hertil hører et Bræt, som omstaaende Figur 5 udviser, og som ligeledes enhver selv kan tegne.

Naar Spillet begynder, vælger Haren hvilkensomhelst Plads den selv vil, og derpaa stiller den anden Spiller sine Hunde op efter Behag. Derefter skifter man med at trække; dog kan naturligvis kun en Hund trækkes ad Gangen. Naar Hundene har indesluttet Haren saaledes, at denne ikke mere kan komme nogetsteds er Spillet vundet. Naar den, der har Haren, imidlertid spiller forsigtigt og fiffigt, er det meget vanskeligt, ja næsten umuligt for Hundene at fange Haren.

Bogstav-Lotteri.

Dette Lotteri er særlig indrettet til Fornøjelse og Nytte for Smaabørn, der endnu ikke har lært Bogstaver.

Fremgangsmaaden er den samme som ved de almindelige Børnelotterier. Skal Spillet benyttes til en enkelt Elev, maa et ældre Barn tage en Seddel med og spille med den yngre. Et Bogstav (eller Tal) udtrækkes og nævnes. Brikken vises Barnet, som gjentager Navnet, opsøger Bogstavet (eller Tallet) paa sin Seddel og dækker det med en Glasstump. Lidt efter lidt vænnes Barnet til at finde de opraabte Bogstaver uden at faa Brikken at se. Første Mand færdig har naturligvis vundet. Sedlerne læses og ombyttes.

At lære Børn at kjende Bogstaver og Tal er — som bekjendt — et lige saa kjedsommeligt som besværligt Arbejde baade for Lærer og Elev. Barnet er i en Alder, hvor det umulig kan indse Nytten af alle disse Tegn, hvorfor det er ganske naturligt, at det var mere Lyst til at lege. Kjedsomheden undgaas fuldstændig ved dette af d'Hrr. Lærere Abrahamsen og A. Svendsen indrettede **Bogstav-Lotteri** eller **Stavespil**.

Ved Indretningen af dette Staveapparat er man nemlig gaaet ud fra, at 5—7 Aars Barnet legende skulde kunne tilegne sig ikke alene Kjendskab til Bogstaver og Tal, men ogsaa de første Begreber om Stavning og Tallæsning. Bogstav-Lotteri skulde da være Midlet hertil, i det Barnets Lyst til Leg og Underholdning herved vil kunne tilfredsstilles.

Hele Bogstavlotteriet bestaar af 54 paa hvidt Pap opklæbede Sedler, 160 Papbrikker med løse Bogstaver og Tal, samt 50 smaa Glasterninger; det er ledsaget af tydelig Brugsanvisning og koster i smukt udstyret Æske 2 Kr.

Det anbefales imidlertid at kjøbe Apparatet uopklæbet (for 75 Øre). Det vil i denne billige Skikkelse kunne afgive en velkommen Tidskort mangen en Vinteraften overalt hvor man kunde have Lyst til at udføre dette lette Arbejde med at opklæbe Sedlerne og Brikkerne paa Pap og forfærdige Æske dertil. Mange vilde herved sikkert kunne erhverve sig en smuk lille Bifortjeneste, da dette lige saa nyttige som morsomme Lotteri — hvori ingen taber, men alle vinder — mere end noget andet Legetøj egner sig til at afgive en fortræffelig Gave for Smaabørn, og derfor vist vil være meget let afsætteligt til mange Hjem.

Spillet faas fra N. C. Roms Forlagsforretning. For at fremme Udbredelsen faar enhver, der bestiller 10 Exemplarer uopklæbede, disse tilsendt til den særdeles billige Pris 5 Kroner.

Husflidsarbejder.

En Haandspejlramme skaaret i $^1/_4$ Tomme Nøddetræ afgiver en meget let Øvelse i Løvsavskæring og Brugen af Kniv. Paa Bagsiden indskæres en Fals til Glasset, der passende kan dækkes af en tynd Plade Cigarkassetræ, der naar over hele Rammens Bagside. Det færdig skaarne Arbejde pudses smukt med Sandpapir og lakeres.

Et Signetskaft kan tilskæres med Kniven og udgraveres ved Hjælp af et Par smaa Billedskærerjærn (Huljærn)

En Salatske skæres med Kniv og Skejærn af fint Benved (Navr) eller Pæretræ.

Vinsler udskæres med Kniv og Billedskærerjærn af passende Træplader. Det Vinsel, der er formet som Muslingskal kan udført en halv Gang større og udhulet tjene som Askebæger el. lign.

Et Penneskaft med Blade og Blomster udskæres i fint Træ med Kniv og smaa halvrunde Billedskærerjærn. Afpudses og lakeres omhyggeligt.

Et Pyntespejl kan udføres væsenligst af Cigarkassetræ, der samles med Stifter og Lim. Opstanderne dannes af $^3/_8$ Tomme Mahogni. Fodens Overflade, samt Spejlrammen maa helst være af Mahogni i passende Tykkelse. Spejlrammen fastgjøres med et Par Skruer, saa det kan stilles i forskjellig Skraaning.

Et lille Skab i Almuestil kan passende staa paa en Komode (eller anbringes som Hængeskab naar Fodstykkerne udlades) til at gjemme Apothekersager eller Krydderier i, eller til Cigarer o. lign. Den punkterede Linje angiver Skabets Sideparti. Siderne kan dog ogsaa tages efter Tegningens Midtlinje, naar man ønsker Skabet i større Dybde. Over og Underdelen der, som Tegningen viser, springer noget frem, dannes af tykkere Træ. Mellem dem er Døren, der danner hele Forsiden, anbragt ved Hjælp af Pindehængsler (Stifthængsler) for oven og for neden.

De her anførte Arbejder findes aftegnet i Husflidstegningernes, første Hæfte.

Bekjendtgjørelse.

Følgende Skrifter til Fremme for Husflid og Selvvirksomhed anbefales herved særdeles:

Legetøjbog for Ungdommen,

med 150 Afbildninger. Pris hæftet 1 Kr. 50 Øre.

Den lille Paparbejder.

(Særtryk af Haandgjerningsbogen.)
Anvisning til Paparbejde, Bogbinderarbejde o. s. v., med 125 Afbildninger. Pris indb. 1 Kr. 50 Øre.

Vejledning i Landbohusflid.

Anvisning til Snedkerarbejde, Huggehusarbejde, Drejning, Metalarbejder, Siv- og Halmfletning, Børstebinding, Maling og Tapetsering m. m., med 254 Afbildninger. Pris hæftet 2 Kr. 50 Øre, indb. 3 Kr. 50 Øre.

Vejledning i Piledyrkning og Kurvefletning

med 20 Afbildninger. Pris 35 Øre.

Husflidssange (18)

ny Udgave med illustreret Titelblad, pr. 100 Expl. 5 Kr. pr. Stk. 10 Øre.

Haandgjerningsbog for den kvindelige Ungdom

2det Oplag med 137 Afbildninger. Pris 1 Krone.

N. C. Roms Forlagsforretning. Kjøbenhavn V.
